

Základní škola a Mateřská škola Lišany, okres Rakovník

T V O Ř I V Á Š K O L A

„Žák není nádoba, kterou je potřeba naplnit, ale pochodeň, kterou je potřeba zapálit.“

(Sokrates)

1. Identifikační údaje

Název programu: **Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání**

Motivační název: **Tvořivá škola**

Údaje o škole:

Základní škola: Základní škola a Mateřská škola Lišany, okres Rakovník

Ulice, č.p., č.o.: Rakovnická 115

PSČ, obec: 270 52 Lišany

IČO: 750 344 09

IZO: 102 586 900

RED – IZO: 600 055 671

Jméno ředitele: Mgr. Věra Švelchová

Kontakty: tel: 313 537660

e-mail: zs.lisany@zslisany.net

www.zsmlisany.cz

Zřizovatel školy:

Název: Obec Lišany

Adresa: Pražská 68

PSČ, obec: 27052 Lišany

Kontakty: tel: 313537653
e-mail: lisany@poddzbansko.cz

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2016

č. j. ZŠ 8/2016

Podpis ředitelky školy:

razítko školy:

Datum: 25. 8. 2016

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola a Mateřská škola Lišany, okres Rakovník je příspěvková organizace, jejíž součástmi jsou základní škola (kapacita 40 žáků), mateřská škola (kapacita 28 žáků), školní družina (kapacita 35 dětí) a školní jídelna (kapacita 100 jídel).

Základní škola Lišanech je neúplná malotřídní škola s pěti ročníky umístěnými ve dvou třídách. Složení ročníků v těchto třídách je proměnlivé. Kapacita školy je 40 žáků, v průměru se jejich počet pohybuje kolem 24. Škola se nachází v centru obce Lišany, nedaleko zastávky MHD.

Zdravé a příjemné klima školy vytvářejí společně učitelé, žáci i rodiče. Snažíme se vytvořit pro všechny prostředí plné pohody, důvěry a spolupráce. Pedagogičtí pracovníci spolupracují na školních projektech a akcích. Rodiče mají možnost školu navštívit kdykoliv po vzájemné dohodě s vyučujícím, v době konzultačních hodin a třídních schůzek, během dne otevřených dveří a v době akcí pro veřejnost (besídky ke Dni matek, Vánoce, vystoupení pro rodáky, atd.)

Škola nabízí dětem dostatečný výběr zájmových kroužků .

Vybavení školy – materiální

Škola je dobře vybavena učebnicemi a učebními pomůckami. Při výuce různých předmětů je využíván výukový SW. Pro další studium práci žáků je k dispozici dobře vybavená školní žákovská knihovna, taktéž pedagogové mají k dispozici učitelskou knihovnu. Učebnice, učební pomůcky, literatura i výukový SW jsou průběžně doplňovány.

- prostorové

Škola má hlavní budovu, která je šatnou propojena se školní jídelnou. I když tato budova byla postavena v roce 1884 její prostory jsou pěkné, čisté. Na její výzdobě se podílejí žáci i pedagogové. V hlavní budově jsou dvě prostorné třídy s hracím koutem, tělocvična, školní družina, kabinet a kancelář vedení školy.

K areálu školy patří nádvoří a školní zahrada s venkovními stoly, kde se děti mohou za příznivého počasí učit, ale i s pískovištěm, prolézačkami a houpačkami, kde si mohou během velké přestávky a družiny hrát.

Nedaleko školy jsou žákům k dispozici travnaté hřiště, dráha na skok daleký a tenisová stěna.

Škola není bezbariérová.

- technické

Jednou z priorit je vybavení počítači, které jsou využívány k výuce většiny předmětů. V I. třídě mají žáci k dispozici čtyři počítače, ve II. třídě mají k dispozici 6 počítačů. Učitelé mají k dispozici notebooky. Všechny počítače jsou propojeny do počítačové sítě, přes kterou mají žáci i učitelé přístup na internet. Každý pracovník školy a žák má své přístupové heslo do školní počítačové sítě, svůj prostor na serveru pro ukládání dat a svou e-mailovou schránku s adresou. V kanceláři je umístěna multifunkční barevná tiskárna a kopírka, černobílá tiskárna, kterou mohou využívat zaměstnanci a po dohodě s učiteli i žáci, totéž platí i pro černobílou tiskárnu, která je umístěna ve II. třídě.

Obě třídy jsou vybaveny interaktivní tabulí (I. třída tabule ENO, II. třída SMART BOARD).

- hygienické

Pitný režim je zajištěn ve školní jídelně , kam se žáci mohou zajít napít čaje, šťávy. K odpočinku slouží školní družina, zahrada s prolézačkami a nádvoří. Byla provedena rekonstrukce sociálního zařízení pro žáky i umývárny v přízemí.

2.2 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je složený z ředitelky a učitelky, které mají vysokoškolské vzdělání v oboru učitelství pro 1. stupeň. Dále zde působí vysokoškolsky vzdělaná učitelka (důchodkyně) se sníženým úvazkem, která dobírá zbývající hodiny. Vychovatelka se vzděláním získaným na střední pedagogické škole v oboru vychovatelství. Sbor je starší s věkovým průměrem 50 let a je poměrně kompaktní celek schopný spolupracovat na zadaných úkolech.

2.3 Charakteristika žáků

Školu navštěvují většinou místní žáci, kteří jsou rozděleni do dvou tříd. Na rozdíl od městských škol je pedagogická práce s žáky klidnější, bez závažnějších kázeňských přestupků.

2.4 Školní družina

Práce ve školní družině je zaměřena na zájmovou a rekreační činnost v době po ukončení vyučování. Děti jsou vedeny k samostatnosti v rámci kolektivu, k pěkným vztahům mezi sebou navzájem, k respektování sebe sama a všech dalších osob ve svém životě – rodičů, sourozenců, spolužáků, učitelů a dalších zaměstnanců školy. Současně se při různých činnostech rozvíjí jejich charakterové vlastnosti – skromnost, čestnost, slušnost. Jsou vedeny k odpovědnosti za zdraví, majetek svůj i školní, ke správným hygienickým návykům a ke kultuře stolování. Při všech činnostech vychovatelka dbá na osobní hygienu dětí a na dodržování pitného režimu.

Nejpřitažlivější jsou pro děti pohybové hry, kompenzující sedavé zaměstnání při výuce. Hry stmelují kolektiv a rozvíjejí pohybové dovednosti – rychlost, hbitost, obratnost, pozornost, soustředění. Pohyb na čerstvém vzduchu, základní požadavek odpolední rekreační činnosti, je uskutečňován na školním hřišti a na vycházkách.

Školní družina úzce spolupracuje s třídními učiteli a rodiči žáků. Organizuje a spolupodílí se na organizování akcí pro žáky. Úspěšně reprezentuje školu při vystoupeních, soutěžích a školních oslavách.

2.5 Dlouhodobé projekty

Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu, zvyšují jeho efektivitu, motivují a podporují spolupráci pedagogů a žáků.

Cílem projektů je rozvíjet u dětí : tvořivost, cílevědomost, sebevzdělání , samostatnou komunikaci, výchovu pro týmovou spolupráci, rozvíjení mimoškolní tvůrčí a komunikační aktivity, sebepoznání.

Pedagogové vzájemně spolupracují na školních krátkodobých projektech, aby došlo k naplnění průřezových témat

Ve škole v roce 2011- 2013 v rámci programu INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁNÍ proběhl projekt s názvem „Tvořivá škola“.

2.6 Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty

Zákonní zástupci jsou informováni o výsledcích vzdělávání prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, během konzultačních hodin, popřípadě při osobní návštěvě nebo telefonicky.

Byla zvolena tříčlenná školská rada, ve které školu zastupuje jedna pedagogická pracovnice paní J. Pečínková. Škola velice úzce spolupracuje s Obecním úřadem v Lišanech zvláště jeho školskou a kulturní komisí.

Škola díky spolupráci s PPP v Rakovníku a Speciálně pedagogickým centrem Slunce ze Stochova řeší výchovně vzdělávací problémy žáků.

Pro rodiče a veřejnost škola každoročně pořádá vánoční besídku, besídku ke Dni matek. Ve spolupráci s obecním úřadem připravuje kulturní vystoupení na Setkání rodáků. Spolupracuje s cyklistickým oddílem Lišanská šlapka na rozsvěcení vánočního stromečku. Pořádá sportovní den pro blízké malotřídní školy. Spolupracuje s Dětskou knihovnou v Rakovníku, Muzeem v Rakovníku a Rabasovou galerií. Škola se zúčastňuje kulturních akcí a sportovních soutěží pořádaných DDM Rakovník. Dvakrát do roka jezdí žáci na dětské dopravní hřiště. Spolupracuje s Policií v Rakovníku na projektu Ajax.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

Školní vzdělávací program Tvořivá škola naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP ZV. Program je založen na principech *činnostního učení*. Školní vzdělávací program Tvořivá škola vychází v souladu s RVP ZV z poznatků, že:

- v základním vzdělávání jde o to, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe
- k učení je třeba žáky motivovat a činit je zajímavým a přiměřeným jejich věku
- nejlepších a trvalých výsledků lze dosáhnout na základě porozumění určitému jevu, k tomu lze dospět tehdy, když žák zapojí do učení co nejvíc smyslů, když bude provádět činnosti, pozorovat, hovořit o nich, vyslovovat závěry – objevovat;
- chceme-li dosáhnout dobrých výsledků u všech žáků, musíme jim dát prostor pro učení, protože stejných výsledků nelze dosáhnout u všech žáků za stejnou dobu;
- kvalitu vzdělávání neurčuje množství poznatků, ale jejich propojenost, smysluplnost a použitelnost pro život;
- efektivitu vzdělávání nelze založit jen na posuzování chyb žáků a na přípravě (připravenosti) pro přijímací zkoušky, ale je nutné využít nové mechanismy k hodnocení výsledků vzdělávání postavené na průběžném hodnocení činností žáků, na ověřování schopnosti řešit problémy komplexně a na celkovém posunu žáka nejen v kvalitě vědomostí a rozvoji dovedností, ale zejména v komplexním rozvoji osobnosti žáka;
- pozitivně laděné hodnotící soudy, užívané průběžně, mají vyšší motivační hodnotu a vedou k celkově dobrému zvládnutí učiva.

Činnostní učení vede žáky ke spolupráci, podnikavosti a vynalézavosti. Učí je, že trvalých vědomostí lze nabývat hlavně na základě vlastní činnosti.

Tvořivá škola nepředkládá žákům zpravidla hotové výsledky a poznatky k osvojení, ale vede je k tomu, aby vše nové, pokud to lze, získávali na základě činností, pozorování, pokusů – na základě objevování. Nezaměstnává jednostranně rozum a paměť žáků, ale působí také na jejich city a vůli. Nehromadí jen množství vědomostí místo jejich kvality, ale snaží se rozvíjet schopnosti žáků a seznamovat je s pracovními metodami a postupy. Tyto metody a postupy si žáci osvojují tak, aby je uměli uplatnit v životě a mohli se sami dál vzdělávat.

Činnostní učení je založené na *metodě objevování*. Žáci objevují principy a zákonitosti jevů a problémů sami, na základě kroků určených učitelem. Manipulací s pomůckami a vlastní činností si žáci poměrně rychle a především trvale osvojují praktické zkušenosti, poznávají k čemu nový poznatek a dovednost slouží. Učivo se procvičuje na konkrétních příkladech a situacích, které přináší každodenní život kolem nás, a tak má pro žáky osobní smysl, a zároveň se zaměřuje na zvládnutí podstatných jevů. Činnosti s konkrétními věcmi a pokusy učí žáky vnímat učení jako činnost důležitou pro vlastní život i existenci okolního světa. V průběhu vzdělávacího procesu je žák veden k samokontrolě, samohodnocení a samostatnému rozhodování. Učí se pracovat sám i spolupracovat v týmu.

Základní metoda činnostního učení – *metoda objevování* – staví do popředí význam otázek žáků ve vyučování. Je-li dítě schopno k určitému jevu položit otázku, je to znamením, že o pozorovaném jevu přemýšlí, hledá vysvětlení, je schopno mu porozumět a na otázku najít správnou odpověď. V pokládání otázek pomáhá žákům hlavně pozorování určité prováděné činnosti.

Úloha učitele spočívá v tom, aby žákům několik „žakovských otázek“ formuloval sám, aby je povzbuzoval, aby jim dával dostatek příležitostí k vzájemnému kladení otázek, aby pozitivně podpořil i otázky neobratně formulované. Učitel brzy pozná, že se žáci ve formulaci otázek lepší, že jsou stále obratnější a pohotovější. Schopnost ptát se je jedním z klíčů k úspěšnému učení a získává se hlavně cvikem. Otázky kladené žáky ke kterýmkoli partiím učiva provokují myšlení žáků, vedou je k hledání vysvětlení, výrazně napomáhají k učení.

Pro žáky je vždy při probírání nové látky nejdůležitější vytvořit si prostřednictvím činností představu o jevech, kterým chceme učit, a naučit se tyto jevy vnímat. Průběžně musíme žáky nechat o pozorovaných jevech hovořit, a tím se u nich postupně vytváří jejich věku přiměřený odborný slovník. Až po dokonalém zvládnutí prvních dvou kroků všemi žáky přichází na řadu automatizace – procvičování učiva činnostními i klasickými formami.

Další důležitou metodou činnostního učení je individualizace, tzn. dát každému žákovi možnost, aby daný úkol nebo problém řešil vlastním způsobem, na základě svých zkušeností a dovedností. Tato metoda napomůže učiteli dobře poznat, do jaké míry žáci zvládli učivo, zvláště když učitel dovede využívat individualizaci pro zpětnou vazbu. Tato metoda vede také k tomu, že si žáci uvědomí, co se vlastně učí a co z toho už umí.

Významnou roli při této práci má zdůvodňování zvoleného řešení, tedy odpovědi na otázku, proč jsem řešení provedl právě tak. Žáka tím vedeme k přemýšlení o své práci, k jejímu srovnávání s prací spolužáků, k uvědomění si dalších možností řešení. Tato činnost přispívá značnou mírou k rozumovému vývoji žáka. Velkým kladem, který činnostní metody přinášejí do výuky, je chuť a radost, s jakou děti pracují.

K základním pracovním metodám činnostního učení patří *metody aktivizující*, zejména *metoda situační*, *problémová* a *projektová*, metody názorně demonstrační, metody slovní, zejména dialogické, metody samostatné práce, metody výzkumné, tvořivá práce s učebnicemi, pracovními sešity a didaktickými pomůckami a hrami.

Vyučovací metody při činnostním učení jsou volné v mezích, které jsou dány přirozeným vývojem žáků. Učitel volí v těchto mezích a při dokonalé znalosti učební látky takové metody, aby v každém předmětu soustavně rozvíjel zájem žáků, a dosahoval tak co nejlepších výsledků bez přetěžování žáků a přepínání vlastních sil.

Menší nadání nebo částečná neznalost v některé oblasti by neměly být překážkou rozvoje žáka v jiných oblastech. Aby toho mohlo být dosaženo, zaměřuje se *Tvořivá škola* na využívání *mezipředmětových vztahů*. To znamená, že učí žáky užívat všech vědomostí a dovedností, kterým se naučili při každé vhodné příležitosti, ve všech učebních předmětech i v praktickém životě.

Psychologické zdůvodnění činnostního učení spočívá v uvědomění si toho, že nejpevnější spoje se vytvářejí životními situacemi. Psychologové totiž poznali, že v paměti vydrží dlouho, často i trvale to, co žák sám pozoroval, promyslel či vykonal. Je nutné vědět a dodržovat, že žákova paměť nemá být přetěžována zbytečnými podrobnostmi.

Při osvojování nového učiva dbáme na to, aby nové učivo vycházelo z učiva předešlého, aby byly nové představy zařazovány do okruhu představ starších.

Rozvoj inteligence žáka je podporován tím, že je mu umožněno samostatně se rozhodovat, uvažovat, provádět svoje činnosti, učit se řešit problémy. Žák své činnosti provádí samostatně. Vedeme ho přitom k samostatnému pozorování, srovnávání, rozboru pozorovaného jevu, k vlastnímu uvažování, kladení otázek, ke komunikaci. Činnosti organizujeme tak, aby žáci byli často v situacích, které vyžadují, aby o práci přemýšleli.

Tvořivá škola se uplatněním činnostního učení stává školou založenou na radostné práci žáků. Učitel sám je při činnostních formách výuky organizátorem a usměrňovatelem práce žáků.

Zájem žáků, který je při tomto způsobu výuky zřejmý, jejich vnitřní zaujetí pro řešení předkládaných problémů, jejich radost i z dílčích úspěchů, to vše přináší pocit vnitřního uspokojení také pro učitele. Prožívání každodenních drobných překvapení z někdy i nečekaných úspěchů žáků, které běžná výuka řadí mezi méně schopné, přináší učiteli radost, dává mu pocit naplnění a uvědomění si krásy učitelského povolání.

Na školách by měla být *zachována přirozená skladba žákovských kolektivů*. Je proto vhodné minimalizovat vyčleňování žáků nadaných i žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními. Problémy těchto žáků jsou zde řešeny vnitřní diferenciací, individualizací a samoučením.

Pracovní postup k dosažení určitého učebního cíle se řídí nejen povahou probíraného učiva, ale též charakterem vývojového období žáků.

Nehodnotíme žáky podle unifikovaného modelu. Každý má mít nárok na individuální tempo, možnost chybování a znovuobjevování, hodnocení podle individuálního pokroku v učení. Každý má mít prostor na individuální projev a názor, prostor pro vzájemnou komunikaci a spolupráci.

Chceme připravit na škole pro žáky podmínky, ve kterých by cítili jistotu, bezpečí, sebedůvěru, sounáležitost, ve kterých by se mohli seberealizovat. V průběhu vyučování dbáme na pozitivní ladění hodnotících soudů. Uvědomujeme si, že všechny neúspěchy žáků, obzvláště počáteční, nepříznivě dopadají na vztah žáků ke škole i k dalšímu učení.

Školní vzdělávací program „Tvořivá škola“ pro základní vzdělávání navazuje svým pojetím na tradice **české činné školy**, kterou lze charakterizovat:

- má činnostní ráz
- je pozitivní vůči žákům
- podněcuje žáky k tvořivé práci
- navrácí do školy „zdravý selský rozum“
- při výuce využívá zkušeností žáků
- klade důraz na motivaci žáků k učení
- při výuce se dbá na vysvětlení, proč se čemu učí
- zpětná vazba je důležitou formou zařazovanou do každé vyučovací hodiny
- je snahou všech vyučujících, aby bylo probírané učivo žáky dobře zvládnuto
- umožňuje účelně spojovat učiva několika předmětů do projektů
- zdůrazňuje mezipředmětové vztahy

Prvotním záměrem a cílem školního vzdělávacího programu Tvořivá škola je rozvoj tvořivosti žáků. Důležitým předpokladem pro rozvoj tvořivosti je motivovat žáky tak, aby měli radost z pochopení probíraného učiva. Přitom je třeba respektovat jejich individuální vloh.

Aby žáci byli schopni tvořivě riskovat při řešení úkolů a problémů, je třeba podporovat jejich *samostatnost, sebejistotu, zodpovědnost, pozitivní sebehodnocení*. Učitelé se pro žáky stanou partnery a poradci, pomocníky na cestě za samoobjevováním, stanou se jejich oporou.

Veškerá činnost učitelů a především žáků musí být doprovázena *pocíty uspokojení a radosti z dobrých výsledků*.

Dalším principem tvořivé školy je ta skutečnost, že žák je stále *podněcován k produkci myšlenek*, nápadů, kladení otázek, odpovídání. Často se tak děje při činnostním učení, ať už s pomůckami, nebo na základě úloh ze života.

Důraz je kladen na využívání poznatků v rámci smysluplných celků, na individuální porozumění a nepřetěžování žáků. Každá činnost, která žáka zapojuje do vyučovacího procesu, která mobilizuje jeho síly, je tou nejlepší metodou získávání nových zkušeností. Ve srovnání s tradičními metodami je činnostní metoda mnohosmyslová, motivující a je velmi často zdrojem pozitivních prožitků, bez pasivního osvojování si hotových poznatků. Žákům v různých vyučovacích předmětech při činnostech proto vytváříme situace, které budou schopni řešit.

Vícesmyslovým zapojením žáků do vyučování je podněcována jejich aktivita, posiluje se v nich sebedůvěra, která je vede k soustředěné práci.

Tvořivá škola zdůrazňuje individualizované a kolektivní učení.

Individualizovaným učením rozumíme kteroukoliv formu vyučování, při níž rychlost, kterou žák postupuje při osvojování vědomostí, závisí jen na jeho schopnostech a na jeho práci (činnostech). Uváděný vzdělávací program uplatňuje též výuku kolektivní, činnostní učení do tohoto způsobu práce však často vnáší individualizaci.

Učitel má možnost individuálně sledovat žáky, neboť při manipulaci s věcmi se zobrazuje mysl žáků přímo před každým z nich. Může tak přizpůsobit postup výuky pozorované individuální práci žáků. Vede žáky k hovoru o pozorovaném jevu (problému), tím se mnohé objasní i ostatním spolužákům. Velký význam má také to, že nikdo není izolován. Vzájemná nápodoba činností a vyjadřování mezi žáky zefektivňuje vyučování. Vlastní činnosti zařazujeme do výuky krátce a často v různých formách, aby upoutaly pozornost všech žáků, vedly dříve či později k znovuobjevení poznatku, k pochopení učiva a jeho dobrému zvládnutí. Předchází se tak bezduchému memorování látky naučené z paměti bez porozumění. Kolektivní individualizovaná výuka s využitím činností žáků a zpětné vazby přináší do vyučovacích hodin přirozenou potřebu diferenciací a skupinové práce. Při hovoru o pozorovaném jevu jsou kladeny otázky nejen učitelem, ale i žáky navzájem.

V rámci školního *vzdělávacího programu Tvořivá škola* se realizuje harmonický rozvoj tělesných i duševních schopností každého dítěte.

Činnostní učení v tvořivé škole umožní postupně každému žákovi, aby pocítil uspokojení nad svými dosaženými výsledky. Vědomí úspěchu je pak každému vzpruhou k překonávání překážek. Škola musí umožnit každému žákovi takový tělesný a duševní vývoj, jakého je schopen. Způsob a míra žákova rozvoje se neposuzuje jen podle míry vědomostí, ale zejména, podle toho, s jakou jasností a jistotou dovede žák myslet, své myšlenky vyjadřovat a řešit úkoly z praktického života, jak se vyvíjí jeho osobnost ve své mnohostrannosti.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávací program Tvořivá škola se v plném rozsahu ztotožňuje s výchovně vzdělávacími cíli a kompetencemi uváděnými v RVP ZV:

1. Osvojit si strategii učení a být motivován pro celoživotní učení.
2. Tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy.

3. Všestranně a účinně komunikovat.
4. Spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
5. Projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost.
6. Projevovat pozitivní city v chování a v prožívání životních situací; vnímavost a citové vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě.
7. Aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.
8. Žít společně s ostatními, být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.
9. Poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

3.2.1 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. K jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. Š

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: **kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní.**

Kompetence	Žák	Školní strategie
k učení	- seznamuje se s vhodnými způsoby, metodami a strategiemi učení, plánování a organizace vlastního učení - v jednoduchém textu vyhledává a třídí informace na základě pochopení třídících kritérií - operuje se základními termíny probíranými v rámci nabízeného učiva - zapisuje průběh a výsledky pozorování - na základě vlastních schopností a dovedností má adekvátní vztah k učení, posuzuje vlastní pokrok a plánuje si zdokonalení svého učení	- učivo je probíráno různými způsoby a metodami tak, aby si žák mohl postupně uvědomovat, jaký styl mu vyhovuje - individuální přístup ke všem žákům - výuka podle vlastních výukových textů, které žáci dotváří - škola postupně sestavuje didaktické postupy založené na čtení s porozuměním - škola zpracovává didaktické postupy zaměřené na výuku práce s textem - žáci se postupně učí vyhledávat informace - škola postupně vytváří systém výuky, ve kterém se snažíme smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů tak, aby základní vědomosti získané v jedné oblasti pomohly k nabytí nové vědomosti v jiné oblasti - žáci zapisují jednoduchá pozorování žáci jsou postupně vedeni k samostatnosti - žákům je umožněna realizace vlastních nápadů - žáci jsou postupně vedeni k využívání vlastních vědomostí k pomoci spolužákům - výuka je doplňována motivačními úkoly

k řešení problémů	- za pomoci dospělého vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a seznámí se s problémem - vyhledává informace vhodné k řešení problémů s ohledem na věk a schopnosti samostatně řeší problémy, ve kterých volí vhodné způsoby řešení - s ohledem na věk a schopnosti činí rozhodnutí, které je schopen obhájit a nést za ně odpovědnost	- žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy - vzniklé problémy se snažíme, s ohledem na věk, řešit s žáky - žáci řeší úkoly z praxe - oříšky, problémové úlohy - žáci si volí pořadí vypracování zadaných úkolů
komunikativní	- s ohledem na věk a schopnosti formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v písemném a ústním projevu - naslouchá promluvám druhých lidí a přemýšlí o nich - seznamuje se s různými typy textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků - s ohledem na věk a schopnosti využívá informační a komunikační prostředky a technologie	-žáci mohou denně prezentovat své názory při ranním kruhu - žáci prezentují výsledky své práce před spolužáky - žáci se zúčastňují besed na různá témata - žáci se zapojují do brainstormingu ve výuce - při ranním kruhu jsou vyslechnuti všichni žáci - žák využívá při výuce různé texty, záznamy, obrazové materiály, běžně užívaná gesta, zvuky a jiné informační a komunikační prostředky - své dovednosti a znalosti získané v hodinách informatiky využívají žáci při dotváření školních výukových textů

sociální a personální	- spolupracuje ve skupině podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu - poskytuje pomoc nebo o ni požádá - přispívá k diskusi v malé skupině	- žáci spolupracují ve skupině - žáci jsou vedeni k vzájemné pomoci - při ranním kruhu mají žáci dle svého uvážení projevit své pocity a nálady - žáci se zapojují do brainstormingu ve výuce
občanské	- seznamuje se s přesvědčením druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, upozorní na hrubé fyzické a psychické násilí - s ohledem na věk se seznamuje se zákony, které se ho přímo dotýkají - je schopen rozhodnout se v jednoduché životní situaci, v případě ohrožení zná základní postupy řešení této situace - seznamuje se s našimi lidovými tradicemi, kulturně – historickým dědictvím, uměleckými díly. Dle svého zájmu se aktivně zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit - seznamuje se se základními ekologickými a environmentálními problémy, je schopen je ve svém okolí objevovat	- žáci se podílejí na vytváření pravidel chování ve škole - žáci mají dle svého uvážení upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají - žáci jsou seznamováni se základními právy a povinnostmi dítěte (ranní kruh, diskuse) - v rámci výuky se žáci vžívají do rolí v různých životních situacích a učí se je řešit - žáci znají důležitá telefonní čísla - žáci se účastní školních akcí podporujících lidové tradice - žáci se podílejí na přípravě besídky pro širokou veřejnost - žáci se v rámci svých možností účastní sportovních soutěží - žáci se účastní brigády na úklid veřejného sportoviště - v rámci Dne země uklízejí okolí obce - žáci se podílejí na řešení problémů souvisejících s ochranou životního prostředí

pracovní	- ve vyučovacích hodinách používá účinně a bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky	- žáci jsou v rámci výuky seznamováni se základy bezpečnosti
	- hodnotí výsledky své práce z hlediska kvality a hospodárnosti	- žáci jsou vedeni k sebehodnocení své práce - žáci se podílejí na vytváření kritérií pro hodnocení

Tabulky zpětných vazeb pro učitele

Vlastní tabulka je sestavena na základě níže zmíněných dvojic kompetencí. Každý řádek je souborem zjednodušeně vyjádřených výstupů konkrétní klíčové kompetence a odpovídá RVP ZV. Cílem je vytvoření jednoduché pomůcky pro zpětnou vazbu učitele 1. stupně základní školy. Podle potřeby se na konci vyučovacího dne nebo týdne učitel podívá na tabulku, uvědomí si, co a jak v daném období vyučoval, a čárkou označí tu část kompetence, kterou se žáky posiloval.

Kompetence k učení + Kompetence k řešení problémů

UČÍM SE A ZVLÁDÁM PROBLÉMY					
Informace vyhledává, třídí, propojuje, používá.	Vhodné metody vybírá, užívá. Chce studovat.	Sám pozoruje, experimentuje, hodnotí, vyvozuje.	Termíny + symboly > souvislosti. Propojení > pohled na svět.	Chápe smysl a cíl učení > pozitivní vztah. Posoudí svůj pokrok.	Rozpozná problém. Přemýšlí. Hledá řešení.
Hledá informace pro řešení problémů.	Neodradí ho nezdár.	Sám řeší a ověřuje správnost.	Sleduje svá zlepšení.	Kriticky myslí. Rozhoduje se uvážlivě.	Své výsledky kriticky hodnotí.

Kompetence komunikativní + Kompetence sociální a personální

KOMUNIKUJI A VYTVÁŘÍM SI POSTAVENÍ VE SVÉM OKOLÍ					
Myšlenky a názory formuluje a kultivovaně vyjadřuje.	Naslouchá jiným, rozumí, zapojuje se. Názor obhájí, argumentuje.	Chápe a využívá různé texty, záznamy, ilustrace.	Komunikuje se světem. Užívá komunikační a informační prostředky.	Využívá komunikativní prostředky k vytváření mezilidských vztahů.	
Účinně pracuje ve skupině. Spoluvytváří s učiteli pravidla práce.	Podporuje kladnou pracovní atmosféru, dobré vztahy. Nabízí pomoc. Dokáže o ni požádat.	Diskutuje v malé i velké skupině.	Respektuje odlišné názory, vnímá je jako poučení.	Pracuje na své sebedůvěře a pozitivní představě o sobě.	Ovládá a řídí své jednání. Cílem je sebeúcta, sebeuspokojení.

Kompetence občanské + Kompetence pracovní

JÁ, STÁT A TRH PRÁCE				
Respektuje druhé, váží si jejich hodnot. Je schopen empatie. Chápe povinnost boje proti násilí a bezpráví.	Zná svá práva a povinnosti. Ctí zákony a společenské normy.	Vyhodnotí situaci. Je schopen pomoci.	Respektuje tradice. Chrání kulturní a historické dědictví. Účastní se kulturního a sportovního života.	Chápe environmentální problémy. Chrání přírodu.
Bezpečně užívá materiály a nástroje. Respektuje pravidla.	Hledí na kvalitu a funkčnost pracov. výsledků, na ochranu zdraví a živ. prostředí.	Znalosti a zkušenosti využívá pro svůj růst.	S rozmyslem rozhoduje o profesním zaměření.	Chápe podstatu podnikání.

3.2.2 Cíle ŠVP směřované k žákům a k učitelům

Základní vzdělávání vyžaduje podnětné tvůrčí školní prostředí. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka. Zajišťuje, aby se žák prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám, případně s využitím podpůrných opatření, optimálně vyvíjel a dosahoval svého osobního maxima. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro vzdělávání všech žáků.. Hodnocení výkonů a pracovních výsledků žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně laděných hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní.

Cílem školního programu je, aby žáci:

- poznali a osvojili si strategii učení a byli motivováni pro celoživotní vzdělávání;
- zvládli základy všestranné komunikace;
- naučili se spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých;
- byli utvářeni a projevovali se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti;
- projevovali pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací;
- vnímali citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě;
- získali pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránili;
- byli schopni žít společně s ostatními lidmi, byli tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám;
- poznali své reálné možnosti a dovedli je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci;
- dokázali v životě používat všech ve škole nabytých zkušeností

Cílem školního programu je, aby učitelé:

a) porozuměli smyslu a principům činnostního vyučování a vzdělávání, tj.:

- vyučovat prostřednictvím vlastní činnosti žáků, využívat smyslové poznání a zkušenosti žáků;
- vytvářet prostředí, ve kterém se žáci cítí dobře a chtějí se učit, které dává prostor pro žakovu seberealizaci a sebedůvěru;
- poznávat (diagnostikovat) žáky, jejich potřeby a schopnosti;
- dát žákům přiměřený čas k učení a vést je k trvalému osvojení vědomostí;
- rozvíjet klima dobrých vztahů mezi žáky, mezi žákem a učitelem;
- volit učivo ve shodě s individuálními možnostmi a zájmy žáků, klást důraz na smysluplné učení (dialog, kooperaci), respektovat schopnosti žáků;

- vytvářet u žáků logické a kritické myšlení;
- učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu, rozumět grafům, diagramům a tabulkám;
- rozvíjet schopnost žáků spolupracovat a pracovat v týmu;
- utvářet u žáků schopnost poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí;
- vést žáky k vlastní organizaci učení.

b) osvojili si dovednosti činnostního učení, např.:

- využívat vhodných učebnic a učebních pomůcek k nim náležejícím;
- využívat vhodné pomůcky pro individuální činnosti žáků;
- organizovat vnitřní diferenciaci ve třídě;
- hodnotit znalosti žáků, nikoli jejich slabiny;
- organizovat práci žáků ve skupinách;
- vytvářet projekty s využitím mezipředmětových vztahů.

c) osvojili si vyučovací metody a formy činnostního učení, které:

- podporují u žáků poznávání a aplikaci poznatků v praxi;
- využívají objevování na základě tvořivosti žáků (výběr vhodných problémů);
- využívají sebekontrolu a sebehodnocení žáků.

d) chápali souvislosti činnostního učení a jiných modelů současného vyučování a učení.

3.2.3 Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení:

1. Tempo výuky se přizpůsobuje schopnostem žáků ve třídě.
2. Činnostní charakter výuky podporuje soustředění žáků na výuku.
3. Každý den přináší dítěti pokrok.
4. Činnostní učení neustále podněcuje zájem žáků o učení.

5. Důsledkem radosti z práce a zájmu žáků o učení je dobrá kázeň ve třídě.
6. Žáci jsou činnostmi, svými otázkami a odpověďmi vedeni k sebedůvěře, nezávislosti a lepším pracovním návykům.
7. Zpětná vazba mezi učitelem a žákem umožňuje okamžitě odhalovat chyby žáků, pracovat s nimi, průběžně a snadno je odstraňovat.
8. Žáci nejsou přetěžováni, jejich psychický vývoj probíhá přirozeně. Činnostní učení napomáhá rozvoji schopností všech žáků.
9. Učiteli činnostní učení umožňuje důkladnější poznání každého žáka, vede ho k úvahám o tom, co dál který žák potřebuje ke svému individuálnímu rozvoji.
10. Prostor pro naučení je dán i žákům, kteří by jinak mohli být pokládáni za průměrné nebo i podprůměrné.
11. Činnostní charakter výuky dává dostatek prostoru k dobrému individuálnímu rozvoji nadaných žáků.
12. Výsledky jsou trvalejší – pokračuje se až po zvládnutí předchozí látky většinou žáků. Stálé podněcování žáků k samokontrolě a sebehodnocení, které činnostní výuku vždy provází, přivádí mnohé žáky k dovednosti pracovat bezchybně.
13. Činnostní učení vyhovuje dětem typů zrakového, sluchového i motorického, protože se do výuky zapojuje více smyslů.
14. Hodnocení žáků je snadnější, neboť učitel může průběžně sledovat pokroky v pochopení a aplikaci učiva.
15. Při činnostním učení se vytváří velmi dobrý lidský kontakt mezi učitelem a žákem i mezi žáky navzájem. Tento kontakt se postupně přetváří ve společně uznávaná pravidla naplněná aktivitou, spoluprací, prostorem pro každého.
16. Díky aktivnímu zapojení všech žáků do výuky vede činnostní učení k přirozené integraci dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem, žákem a studentem (dále jen žákem) se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami jsou podpůrná opatření poskytována školou bezplatně.

3.3.1 Podpůrná opatření

spočívají v

a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,

- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacím programem
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití asistenta pedagoga,
- h) využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících žákovi po dobu jeho pobytu ve škole podporu
- i) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti.

Podpůrná opatření různých druhů i stupňů lze kombinovat.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování **PLPP** a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu **IVP**.

- **Podpůrná opatření prvního stupně** uplatňuje škola bez doporučení školského poradenského zařízení.
- **Podpůrná opatření druhého až pátého stupně** lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Škola může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání se školským poradenským zařízením (ŠPZ) a s předchozím písemným informovaným souhlasem zákonného zástupce žáka jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu žáka.

Nezbytná podmínka poskytování podpůrných opatření je předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka.

- Podpůrné opatření druhého až pátého stupně přestane škola po projednání se zákonným zástupcem žáka poskytovat, pokud z doporučení ŠPZ vyplývá, že podpůrné opatření již není nezbytné.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků

- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů
- posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů
- intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů
- pravidelné a systematické doučování ve škole
- podpora přípravy na školu v rodině
- podpora osvojování jazykových dovedností
- podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

c) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče

Vzhledem k tomu, že na naší škole nejsou obsazeny pozice speciálního pedagoga a psychologa, nejsou v našem ŠVP zařazeny předměty speciálně pedagogické péče.

3.3.2 Poskytování podpůrných opatření prvního stupně - pravidla, tvorba, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP)

1. Před zahájením poskytování podpůrných opatření prvního stupně zpracuje škola plán pedagogické podpory (PLPP) žáka.

PLPP sestavuje pověřený učitel, kterým bude zpravidla třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

2. PLPP zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu.
3. Škola ho průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
4. Poskytování podpůrných opatření prvního stupně škola průběžně vyhodnocuje.
5. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory.
6. S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny.

3.3.3 Postup školy před a po přiznání podpůrných opatření druhého až pátého stupně

1. Ředitel školy určí ve škole pedagogického pracovníka, který bude odpovídat za spolupráci se školským poradenským zařízením v souvislosti s doporučením podpůrných opatření žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami.
2. Pro účely poskytování poradenské pomoci školským poradenským zařízením zajistí škola bezodkladné předání plánu pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení, pokud se žák podle něho vzdělával.
3. Poradenskou pomoc školského poradenského zařízení může využít žák nebo jeho zákonný zástupce také na základě svého uvážení nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci podle jiného právního předpisu.
4. Školské poradenské zařízení při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb žáka vychází z
 - a) charakteru obtíží žáka, které mají dopad na jeho vzdělávání,
 - b) speciálně-pedagogické, případně psychologické, diagnostiky za účelem posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka,
 - c) informací o dosavadním průběhu vzdělávání žáka ve škole, zejména údajů uvedených ve školní matrice,
 - d) plánu pedagogické podpory,

- e) údajů o dosavadní spolupráci žáka se školským poradenským zařízením,
- f) informací poskytnutých žákem nebo zákonným zástupcem žáka,
- g) podmínek školy, ve které se žák vzdělává nebo se bude vzdělávat, a
- h) posouzení zdravotního stavu poskytovatelem zdravotních služeb nebo posouzení podstatných skutečností ke stanovení podpůrných opatření jiným odborníkem, je-li to třeba.

5. Školské poradenské zařízení při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb žáka přihlíží k jeho aktuálnímu zdravotnímu stavu.

6. V případě podpůrného opatření spočívajícího v používání kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek školské poradenské zařízení doporučí přednostně ty pomůcky, kterými již škola disponuje, pokud tím bude naplněn účel podpůrného opatření.

Školské poradenské zařízení projedná před vydáním doporučení návrh doporučených podpůrných opatření se školou a zákonným zástupcem žáka a povede-li to k naplňování vzdělávacích potřeb žáka, přihlédne k jejich vyjádření.

Se školským zařízením projedná školské poradenské zařízení návrh podpůrných opatření v oblasti školských služeb.

Neposkytuje-li zákonný zástupce žáka součinnost směřující k přiznání podpůrných opatření, jež jsou v nejlepším zájmu žáka, postupuje škola a školské poradenské zařízení podle jiného právního předpisu.

Školské poradenské zařízení vydá na základě posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka **zprávu a doporučení** za účelem stanovení podpůrných opatření.

Po vydání zprávy a doporučení je zákonný zástupce informován o jejich obsahu a možnosti podat žádost o revizi. Zákonný zástupce stvrzuje podpisem, že porozuměl obsahu a zvoleným podpůrným opatřením.

Postup při poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně

- Podpůrná opatření škola poskytuje bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka.
- Informovaný souhlas obsahuje
 - a) výslovné vyjádření souhlasu s poskytováním podpůrných opatření,
 - b) informace o důsledcích, které vyplývají z poskytování podpůrného opatření, zejména o změnách ve vzdělávání v souvislosti s poskytováním podpůrného opatření,
 - c) informace o organizačních změnách, které v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření mohou nastat,
 - d) podpis zákonného zástupce žáka stvrzující, že informacím uvedeným v písmenech b) a c) porozuměl.

- Není-li možné ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného podpůrného opatření, poskytuje škola po projednání se školským poradenským zařízením a na základě informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka po dobu nezbytně nutnou jiné obdobné podpůrné opatření stejného stupně. Není-li doporučené podpůrné opatření poskytnuto do 4 měsíců ode dne vydání doporučení, škola projedná tuto skutečnost se školským poradenským zařízením.
- Škola ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a zákonným zástupcem žáka průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrného opatření. Školské poradenské zařízení vyhodnotí poskytování podpůrných opatření ve lhůtě jím stanovené, nejdéle však do 1 roku od vydání doporučení. V případě vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu se uplatní § 4 odst. 2.
- Shledá-li škola, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb žáka, bezodkladně doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Obdobně škola postupuje i v případě, shledá-li, že poskytovaná podpůrná opatření již nejsou potřebná.
- Shledá-li školské poradenské zařízení, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb žáka, vydá doporučení stanovující jiná podpůrná opatření případně stejná podpůrná opatření vyššího stupně.

3.3.4 Pravidla, tvorba, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (IVP) .

1. Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. Zpracovává se na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka.
2. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka, přičemž vychází ze školního vzdělávacího programu a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.
3. Obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání žáka. V individuálním vzdělávacím plánu jsou dále uvedeny zejména informace o
 - a) úpravách obsahu vzdělávání žáka,
 - b) časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
 - c) úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
 - d) případné úpravě výstupů ze vzdělávání žáka a průřezových témat.
4. Obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

5. Je zpracován pověřeným učitelem bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb žáka.

6. Za zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy.

Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a zákonným zástupcem.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením.

- Celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů).

- Dále zde budou zpracována pro žáky s LMP upravená průřezová témata, ve kterých je kladen důraz především na kultivaci jejich postojů a hodnotových orientací. Nároky kladené na utváření vědomostí a dovedností těchto žáků budou vždy plně respektovat jejich individuální možnosti.

Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školského poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portálu RVP.CZ.

(1) Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka.

(2) Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy.

(3) Pro změny v individuálním vzdělávacím plánu se použijí obdobně ustanovení týkající se zpracování individuálního vzdělávacího plánu, seznámení s ním, poskytování vzdělávání podle něho a vyhodnocování jeho naplňování.

Při tvorbě PPLP nebo IVP bude čerpáno z přílohy č.1 vyhlášky č.27/2016 Sb., a z Metodiky pro nastavování podpůrných opatření ve školách ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (Jana Zapletalová, Jana Mrázková), ve kterých jsou podrobně rozpracovaná podpůrná opatření.

Revize

- Zákonný zástupce může do 30 dnů ode dne, kdy obdržel zprávu nebo doporučení školského poradenského zařízení, požádat právnickou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem prováděním revizí o jejich revizi.
O revizi doporučení může požádat také škola, školské zařízení nebo orgán veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci žáka povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení.
- Právnická osoba posoudí žádost o revizi a zprávu nebo doporučení, a je-li to nezbytné, prověří se souhlasem zákonného zástupce žáka vzdělávací potřeby a možnosti žáka.
- O výsledku posouzení vydá do 60 dnů od obdržení žádosti revizní zprávu, která může obsahovat i novou zprávu nebo doporučení podpůrných opatření a v takovém případě nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení. Revizní zpráva se zasílá zákonnému zástupci, příslušnému školskému poradenskému zařízení, a s vyloučením údajů, které jsou pouze obsahem zprávy podle § 16a odst. 3, také škole nebo školskému zařízení.
- Do vydání revizní zprávy, která nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení, se postupuje podle původního doporučení a zprávy vydaných

3.3.5 Asistent pedagoga

1. Asistent pedagoga poskytuje podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání žáka či žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu podpůrného opatření. Asistent pedagoga pomáhá jinému pedagogickému pracovníkovi při organizaci a realizaci vzdělávání, podporuje samostatnost a aktivní zapojení žáka do všech činností uskutečňovaných ve škole v rámci vzdělávání, včetně poskytování školských služeb.
2. Asistent pedagoga pracuje podle potřeby se žákem nebo s ostatními žáky třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle pokynů jiného pedagogického pracovníka a ve spolupráci s ním.

Hlavními činnostmi asistenta pedagoga jsou

- a) pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti a pomoc při komunikaci se žáky, zákonnými zástupci žáků a s komunitou, ze které žák pochází,
- b) pomoc žákům v adaptaci na školní prostředí,
- c) pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku; žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti,
- d) nezbytná pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby,
- e) další činnosti uvedené v jiném právním předpise¹⁾.

(4) Není-li dále stanoveno jinak, může asistent pedagoga poskytovat podporu při vzdělávání žákovi nebo více žákům současně, nejvýše však 4 žákům ve třídě, oddělení nebo studijní skupině, a to s ohledem na povahu speciálních vzdělávacích potřeb těchto žáků.

Působení dalších osob poskytujících podporu – osobní asistent

Působení dalších osob, které žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami po dobu jeho pobytu ve škole poskytují podporu podle jiných právních předpisů, zejména osobního asistenta, se umožní na základě vyjádření školského poradenského zařízení.

3.3.6 Organizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

- Ve třídě, oddělení nebo studijní skupině se může vzdělávat zpravidla nejvýše 5 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně, a to s přihlédnutím ke skladbě těchto podpůrných opatření a povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáků.
- Počet žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně však nesmí přesáhnout jednu třetinu žáků ve třídě, oddělení nebo studijní skupině.
- Ve třídách, odděleních a studijních skupinách mohou vykonávat pedagogickou činnost souběžně nejvýše 4 pedagogičtí pracovníci.

Podpora organizace vzdělávání

- Pokud je ve třídě, oddělení nebo studijní skupině počet žáků s přiznaným podpůrným opatřením druhého až pátého stupně v souladu s § 17 odst. 4 vyšší než 5, lze pro jejich vzdělávání využít asistenta pedagoga nad rámec poskytovaných podpůrných opatření; omezení počtu žáků připadajících na asistenta pedagoga se neuplatní.
- Do počtu žáků podle odstavce 1 se nezapočítávají ti žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým je poskytováno podpůrné opatření spočívající ve využití asistenta pedagoga.

Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- při vzdělávání žáka, který nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenost
- při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;

- v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dělení a spojování vyučovacích hodin
- pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona případné prodloužení základního vzdělávání na deset ročníků;
- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
- spolupráci s ostatními školami

3.4 Nadaný a mimořádně nadaný žák

1. Nadaný žák je takový žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
2. Mimořádně nadaný žák je takový žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
3. Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává.
Pokud se nadání žáka projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifikům žakovy osobnosti, které mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru žakova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek žák nebo zákonný zástupce žáka školskému poradenskému zařízení poskytne.
4. Pro nadané žáky může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků školy v některých předmětech.
5. Nadaným žákům lze v souladu s vývojem jejich školních dovedností rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným vzdělávacím programem nebo umožnit účast na výuce ve vyšším ročníku.
6. Nadaní žáci se mohou se souhlasem ředitelů příslušných škol současně vzdělávat formou stáží v jiné škole stejného nebo jiného druhu.

3.4.1 Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka

Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.

1. Vzdělávání mimořádně nadaného žáka se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce žáka.

2. IVP je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

3. Individuální vzdělávací plán obsahuje

- a) závěry doporučení školského poradenského zařízení,
- b) závěry psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a pedagogické diagnostiky, které blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,
- c) údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické, speciálně pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,
- d) vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, údaje o potřebě úprav v obsahu vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek,
- e) seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů,
- f) určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,
- g) personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a
- h) určení pedagogického pracovníka školy, který bude sledovat průběh vzdělávání mimořádně nadaného žáka a zajistí spolupráci se ŠPZ.

4. Individuální vzdělávací plán zpracuje pověřený, zpravidla třídní učitel, bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného žáka ve škole, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení. Může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

5. Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitel školy.

Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a dále zákonným zástupcem.

- Škola seznámí s individuálním vzdělávacím plánem všechny vyučující žáka a současně žáka a zákonného zástupce žáka, není-li žák zletilý, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem. Poskytování vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu lze pouze na základě písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka.
- Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu. V případě nedodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu informuje o této skutečnosti ředitele školy. Nezajistí-li ředitel dodržování opatření uvedených v individuálním vzdělávacím plánu do 3 měsíců od podání informace podle věty druhé, podá školské poradenské zařízení podnět České školní inspekci.
- Pro změny v individuálním vzdělávacím plánu se použijí obdobně ustanovení týkající se zpracování individuálního vzdělávacího plánu, seznámení s ním, poskytování vzdělávání podle něho a vyhodnocování jeho naplňování.

Přeřazení do vyššího ročníku

1. Ředitel školy může přeřadit mimořádně nadaného žáka na základě žádosti zákonného zástupce do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušek vykonaných před komisí, kterou jmenuje ředitel školy. Součástí žádosti musí být vyjádření ŠPZ a registrujícího lékaře pro děti a dorost.

2. Komise je nejméně tříčlenná a tvoří ji vždy

- a) předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel,
- b) zkoušející učitel, kterým je vyučující daného ročníku, a
- c) přísedící učitel, kterým je vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti.

3. Termín konání zkoušky stanoví ředitel školy v dohodě se zákonným zástupcem žáka. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví ředitel školy náhradní termín zkoušky.

4. Žák může v 1 dni skládat jen 1 zkoušku.

- Ředitel školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky s ohledem na věk žáka. Zkouška ověřuje vědomosti a dovednosti umožňující žákovi plynulý přechod do vyššího ročníku a je zaměřena na jednotlivý předmět nebo vzdělávací oblast.
- Výsledek zkoušky určí komise hlasováním. V případě rovnosti hlasů rozhodne hlas předsedy.
- O zkoušce se pořizuje protokol, který je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

- Ředitel školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka.
- Za neabsolvovaný ročník nebude žákovi vydáno vysvědčení. V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

„Přeřazení do vyššího ročníku“ - Žák, který je mimořádně nadaný v „hlavních předmětech“, podstoupí vyšetření v ŠPZ, napíše závěrečné písemné práce „přeskakovaného“ ročníku a je přezkoušen komisionálně z Českého jazyka, Matematiky a předmětu Člověk a jeho svět. Po úspěšném absolvování výše uvedených aktivit žák postoupí o ročník výše. V případě, že by se žák v novém kolektivu necítil dobře, má možnost se vrátit do původního.

Předčasný nástup dítěte ke školní docházce

Zákonný zástupce požádá o předčasný nástup ke školní docházce. Žák prokáže při zápisu (pohovoru) školní zralost. Součástí žádosti musí být vyjádření ŠPZ a registrujícího lékaře pro děti a dorost.

Další specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků

- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech;
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole;
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka;
- obohacování vzdělávacího obsahu;
- zadávání specifických úkolů, projektů;
- příprava a účast na soutěžích
- nabídka zájmových aktivit.

Pokyny pro práci s nadanými žáky

V rámci výuky je zařazována práce podle nadání žáka. Pro nadaného žáka učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jeho dovedností v oblasti jeho nadání. Velkou snahou školy je vychovávat tyto žáky k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci a ochotě pomáhat slabším. Všechny žáky vedeme k tomu, aby byli tolerantní k odlišnostem a chovali se přátelsky nejen k handicapovaným spolužákům, ale i k těm, kteří v něčem vynikají.

- učitel by měl vědět, co žák umí a dát najevo, že to ví
- poskytovat dostatečné množství podnětů
- nabízet podpůrný materiál (bohatý, variabilní, podnětný)
- nenutit žáka opakovat základní učivo
- umožnit účast na činnostech stimulujících další rozvoj
- respektovat individuální učební tempo, umožnit rychlejší postup v učení
- poskytnout určitou volnost v rozhodování, jak využít ušetřený čas
- pomáhat nadaným žákům při hledání jim podobných vrstevníků
- umožnit stanovování vlastních cílů a podílení se na hodnocení své práce
- využít možnosti odborné pomoci

Na naší škole je samozřejmostí, že se snažíme volit takový styl výuky, který umožňuje každému žákovi rozvíjet se podle svých schopností a možností. Přímou ve vyučování využíváme formy vnitřní diferenciaci, kdy průměrní žáci plní úkoly v rámci základního učiva, nadprůměrní a mimořádně nadaní dle svých schopností v daném předmětu mají možnost řešit problémové úlohy překračující rozsah základního učiva. Zvláště respektujeme jejich vlastní pracovní tempo a jejich individuální postupy řešení úloh a situací.

3.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve školním vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů a realizujeme jejich obsah formou projektů, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů.

Realizace průřezových témat má nezastupitelné místo při vzdělávání všech žáků a zvláště pak žáků, u kterých je upravován obsah a výstupy ze vzdělávání od 3. stupně podpůrných opatření. Průřezová témata obsahují silný výchovný aspekt a napomáhají osobnostnímu a charakterovému rozvoji těchto žáků, vytvářejí prostor pro utváření jejich postojů a hodnotového systému. Proto bude i při výuce těchto žáků kladen důraz především na kultivaci jejich postojů a hodnotových orientací. Nároky kladené na utváření vědomostí a dovedností těchto žáků budou vždy plně respektovat jejich individuální možnosti

Účinnost výchovného působení průřezových témat je posilována využíváním dalších vhodných příležitostí, se kterými se žáci setkávají mimo školu. Přirozeným místem realizace průřezových témat budou také volnočasové aktivity školní družiny, zájmových kroužků a dalších společných akcí.

Osobnostní a sociální výchova

Výchova demokratického občana

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Environmentální výchova

Mediální výchova

Přesné začlenění bude zpracováno do tematických učebních plánů jednotlivých vyučovacích předmětů. Vzhledem k charakteru výuky na 1. stupni je možno je zařadit do všech předmětů ve všech ročnících.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova má každodenní využití v běžném životě. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet životní dovednosti.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému
- napomáhá k zvládání vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje dovednosti pro učení žáka
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Realizace průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i k druhým;
- rozvoj zvládání vlastního chování;
- na podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů;
- na uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- na rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci;
- na uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Výuka uvedeného průřezového tématu bude napomáhat primární prevenci sociálně patologických jevů. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

Přehled začlenění průřezového tématu OSV do výuky integrací

Osobnostní rozvoj

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Rozvoj schopností poznávání	ČJ M PRV HV VV TV PČ	M PRV HV VV TV PČ	ČJ AJ M PRV HV VV TV PČ	ČJ AJ M PŘ VL HV VV TV PČ	ČJ AJ M PŘ VL I HV VV TV PČ
Sebepoznání a sebepojetí	PRV HV VV	ČJ PRV VV	PRV HV VV	ČJ HV TV	ČJ AJ PŘ TV
Seberegulace a sebeorganizace	ČJ PRV HV PČ	ČJ PRV HV	M PRV HV	ČJ M PŘ PČ	ČJ PŘ I PČ
Psychohygiena	M PRV HV VV TV PČ	ČJ M PRV HV VV TV PČ	ČJ M PRV HV VV TV PČ	ČJ AJ M PŘ VL HV VV TV PČ	ČJ M PŘ I HV VV TV PČ
Kreativita	HV VV TV PČ	ČJ HV VV TV PČ	ČJ HV VV TV PČ	ČJ M HV VV PČ	ČJ M I HV VV PČ

Sociální rozvoj

Poznávání lidí	M PRV	ČJ PRV HV	ČJ AJ M PRV	ČJ M HV TV	ČJ AJ TV
Mezilidské vztahy	PRV HV TV	ČJ M PRV TV	ČJ PRV HV TV	ČJ VL HV TV	ČJ AJ PŘ VL TV
Komunikace	ČJ PRV HV VV PČ	ČJ PRV HV VV PČ	ČJ AJ M HV VV PČ	ČJ AJ M HV TV	ČJ AJ M PŘ VL I HV TV
Kooperace a kompetice	ČJ M PRV HV	PRV HV	ČJ HV	M VL HV VV TV	ČJ I VV TV

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ČJ M PRV TV	M PRV TV	ČJ M PRV TV	ČJ AJ M VL TV	ČJ M PŘ TV
Hodnoty, postoje praktická etika	ČJ M PRV VV	M PRV VV	PRV HV VV	ČJ PŘ TV	M PŘ TV

Výchova demokratického občana (VDO)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova demokratického občana má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů. Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti. To znamená řešit problémy se svou lidskou důstojností, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, se znalostí a dovednostmi uplatňovat zásady slušné komunikace a demokratických způsobů řešení. Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, nýbrž i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, skupiny, školy.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti, školy, třídy, skupiny
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a jejich důsledky
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému (ne lhostejnému) postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- orientuje k hodnotám spravedlnosti, svobody, solidarity a tolerance
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat slabším
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností

Realizace průřezového tématu Výchova demokratického občana bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především na utváření:

- sebeúcty, sebedůvěry a samostatnosti;
- úcty k zákonu;
- úcty k hodnotám jako je svoboda, spravedlnost, solidarita, odpovědnost, tolerance;
- aktivního postoje v obhajování a dodržování lidských práv a svobod;
- ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším;
- respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem;
- empatie, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.

Výuka bude rozvíjet disciplinovanost a sebekritiku; schopnost zaujmout vlastní stanovisko v pluralitě názorů a dovednosti asertivního jednání i schopnosti kompromisu. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

Přehled začlenění průřezového tématu VDO do výuky

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Občanská společnost a škola	PRV HV VV	ČJ PRV HV VV	ČJ PRV VV	VV	VL VV
Občan, občanská společnost a stát	PRV TV	M PRV TV	PRV HV TV	ČJ	ČJ VL
Formy participace občanů v politic. životě	PRV HV			HV	VL
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		PRV	PRV	ČJ AJ VL	VL

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech zdůrazňuje ve vzdělávání evropský rozměr. Ten je třeba chápat jako princip prostupující celým základním vzděláváním, který podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění.

Podstatnou součástí evropské dimenze v základním vzdělávání je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i při rozhodování o svém budoucím osobním životě. Průřezové téma rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Průřezové téma prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí. Ve výuce se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálních a kulturních odlišností mezi národy
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru, motivuje žáky k prvním kontaktům a setkávání.
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o volby v dimenzi evropské a mezinárodní
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na překonávání stereotypů a předsudků;
- na kultivaci postojů k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života;
- na kultivaci postojů ke kulturní rozmanitosti;
- na utváření pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám;
- na osvojování vzorců evropského občana;
- na podporu smyslu pro zodpovědnost.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Přehled začlenění průřezového tématu VMEGS do výuky

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Evropa a svět nás zajímá	ČJ HV	ČJ PRV HV	ČJ AJ HV	AJ M VL HV VV TV PČ	ČJ AJ M VL HV VV TV PČ
Objevujeme Evropu a svět	PRV HV VV TV	PRV HV VV TV	PRV HV VV TV	TV	ČJ AJ M VL I TV
Jsme Evropané	PV	PV	PV	ČJ TV	HV TV

Multikulturní výchova (MKV)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur - tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak budou moci žáci lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Takové klima přispěje ke vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazená jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti

Realizace průřezového tématu Multikulturní výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomění si vlastní identity a schopnost reflexe vlastního sociokulturního zázemí;

- na utváření hodnotového systému žáků, korekci jejich jednání;
- na rozvoj dovedností potřebných pro uplatňování vlastních práv a respektování práv druhých;
- na utváření tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám;
- na rozvoj dovedností komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;
- na vnímání odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoli jako zdroje konfliktu;
- na uvědomění si neslučitelnosti rasové (náboženské apod.) intolerance s principy života v demokratické společnosti;
- na podporu angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu;
- na vnímání sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Multikulturní výchova pro žáky s lehkým mentální postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postoj

Přehled začlenění průřezového tématu MKV do výuky

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kulturní difference	ČJ PRV HV	ČJ PRV	ČJ AJ PRV HV	AJ VL VV PČ	ČJ AJ VV PČ
Lidské vztahy	PRV TV	PRV TV	AJ M PRV TV	ČJ AJ TV	PŘ VL TV
Etnický původ	PRV HV VV	ČJ PRV HV VV	ČJ PRV HV VV	PŘ	
Multikulturalita	HV		AJ HV	AJ	ČJ AJ
Princip sociálního smíru a solidarity					ČJ VL

Environmentální výchova (EV)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Environmentální výchova v základním vzdělávání vychází z komplexního pojmání vztahu člověka k životnímu prostředí, za nějž je považováno vše - od nejbližšího okolí po biosféru planety. Propojuje tak hlediska přírodovědná, sociální, technickoekonomická i estetická. Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí a k významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích jevů
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální úrovni
- učí komunikovat o problémech životního prostředí

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Realizace průřezového tématu Environmentální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na vnímání života jako nejvyšší hodnoty;
- na rozvoj odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- na rozvoj aktivity, tvořivosti, vstřícnosti a ohleduplnosti ve vztahu k prostředí;
- na utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí;
- na podporu angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- na rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Environmentální výchova, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Přehled začlenění průřezového tématu EV do výuky

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Ekosystémy	VV	PRV VV	AJ PRV VV	ČJ AJ PŘ VL	PŘ VL HV
Základní podmínky života	VV	PRV VV	PRV VV	M PŘ VL PČ	AJ PŘ VL PČ
Lidské aktivity a podmínky život. prostředí	PRV TV	PRV TV	PRV TV	AJ M PŘ VL PČ	M PŘ VL PČ
Vztah člověka k prostředí	PRV VV TV PČ	ČJ PRV VV TV PČ	ČJ M PRV VV TV PČ	ČJ PŘ VL HV TV	ČJ PŘ VL TV

Mediální výchova (MEDV)

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí základní poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře a fungování), jednak získání dovedností podporujících sebevědomé, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb - od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě, v kultuře společnosti (koncerty, divadla, filmová představení, exkurze ...)
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování

Realizace průřezového tématu Mediální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- na využívání potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- na vytvoření představy o roli médií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenním životě v regionu;
- na rozvoj citlivosti vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení;
- na rozvoj citlivosti vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;

- na rozvoj komunikačních schopností, zejména při veřejném vystupování;
- na využívání vlastních schopností v týmové práci a dovednosti přizpůsobit se potřebám a cílům týmu.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Mediální výchova pro žáky s lehkým mentální postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Přehled začlenění průřezového tématu MEDV

Receptivní činnosti

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	VV TV	ČJ PRV HV VV TV	ČJ AJ PRV HV VV TV	ČJ AJ HV VV	ČJ PŘ I VV
Interpretace vztahu med.. sdělení a reality	ČJ	ČJ PRV	ČJ		ČJ I
Stavba mediálních sdělení				ČJ	ČJ AJ
Vnímání autora mediálních sdělení			HV	ČJ	ČJ
Fungování a vliv médií ve společnosti	ČJ	PRV	ČJ PRV	ČJ PRV TV	ČJ PŘ I HV TV

Produktivní činnosti

	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Tvorba mediálního sdělení	VV	VV	ČJ PRV	ČJ	ČJ
Práce v realizačním týmu	VV	VV	ČJ M PRV VV	ČJ TV	ČJ AJ TV

3.6 Profil absolventa

Základní znalosti

- čte s porozuměním
- zvládá písemný projev
- ovládá základní početní úkony
- používá PC na uživatelské úrovni
- pracuje se získanými informacemi
- orientuje se v čase a prostoru
- zvládá učivo dle svých možností
- má povědomí o kulturních tradicích národa
- rozvíjí svou schopnost logického a tvořivého myšlení

Sociální dovednosti

- rozlišuje dobro a zlo
- dodržuje pravidla a chápe, že usnadňují komunikaci s ostatními lidmi
- vhodně komunikuje s okolím
- omluví se a přizná chyby, nelže
- zná své duševní a fyzické možnosti
- váží si vlastního i cizího života
- ohleduplně se chová k lidem i přírodě
- zná význam zdravého životního stylu
- je schopen pracovat ve skupině

Praktické dovednosti

- umí cestovat dopravními prostředky
- zvládá základní pravidla silničního provozu pro chodce a cyklisty
- umí telefonovat, pracovat s elektronickou poštou
- orientuje se na mapě
- má osvojené důležité návyky – učební (vedení sešitu, orientace v textu ...), pracovní (uspořádání pracovního místa ...), hygienické

Osobní bezpečí

- ví, jak si poradit v nebezpečné situaci
- pamatuje si důležitá telefonní čísla
- je pozorný k okolí (k tomu, co se děje)
- ví, že nemá chodit nikam s cizími lidmi a nebrat si nic od nich
- je preventivně informován o nebezpečí návykových látek

4. Učební plán

Základní vzdělávání žáků se realizuje v průběhu povinné devítileté školní docházky.

Vzdělávací a výchovný proces je v *Rámcovém vzdělávacím programu základního vzdělávání* rozdělen na 3 období. V naší škole se poskytuje vzdělávání žákům od 1. do 5. ročníku, proto se náš školní vzdělávací program „Tvořivá škola“ bude zabývat 1. a 2. obdobím vzdělávání.

1. období – 1. - 3. ročník;

2. období – 4.- 5. ročník;

Každé vzdělávací období má své specifické cíle a stanovené očekávané výstupy, které jsou pro 2. období závazné.

První část školního vzdělávacího programu „Tvořivá škola“ je připravena pro základní vzdělávání žáků v 1. období povinné školní docházky, tj. v 1. až 3. ročníku. RVP ZV stanovuje očekávané výstupy na konci 3. ročníku orientačně.

Obsah učiva 1. období předkládá školní vzdělávací program „Tvořivá škola“ rozpracovaný do jednotlivých ročníků.

Hlavní cíle 1. období

Cílem prvního období základního vzdělávání je naučit žáky: **základům čtení, psaní, počítání a prvního cizího jazyka**. Vyučování má ve všech předmětech **činnostní charakter**.

Při vytváření dovedností a návyků v 1. – 3. ročníku se požaduje, aby žáci chápali účel a smysl každé své činnosti, aby o činnostech hovořili a měli pro ně dostatečný časový prostor. V souladu s charakterem myšlení žáků je těžiště vyučování **v přímém poznávání skutečností kolem nás**.

K výuce v tomto období patří i vyučovací předměty s výchovným zaměřením, tj. **hudební, výtvarná, tělesná výchova a praktické činnosti**. V programu jsou uplatňovány též: **dramatická výchova, výchova ke zdraví a informační a komunikační technologie a etická výchova, dopravní výchova**, ale netvoří samostatné předměty.

Charakteristické pro toto období je **prolínání učiva** mezi všemi vyučovacími předměty.

Hlavní cíle 2. období

Vyučování má ve všech předmětech činnostní charakter. Je nutné dodržovat návaznost na dovednosti a vědomosti získané žáky v 1. vzdělávacím období. Učivo, které je uvedeno pod orientačními očekávanými výstupy, je třeba průběžně upevňovat; ostatní učivo, které bylo s žáky v 1. období probráno, je nutné opětovně činnostně předložit a dostatečně procvičit.

Ve 2. období uplatňujeme ve větší míře aktivní zapojování žáků do výuky, sebekontrolu a sebehodnocení žáků. Žáky vedeme k objevování souvislostí mezi látkou naučenou a látkou aktuálně probíranou. Důraz klademe na propojování učební látky jednotlivých vyučovacích předmětů mezi sebou a na zautomatizování základních vědomostí, a to zejména v matematice a českém jazyce. Žáky učíme nedostatky nejen odhalovat, ale ukazujeme jim, jak lze zjištěné nedostatky postupně odstraňovat. Žákům dáváme prostor k samostatným úvahám a dodáváme důvěru k dosažení dobrých výsledků.

Cílem tohoto období základního vzdělávání je připravit žáky k snadnému přechodu na 2. stupeň.

4.1 Učební plán pro 1. – 5. r. základního vzdělávání

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět		ročník					
				1.	2.	3.	4.	5.	
Jazyk a jazykové komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	ČJ	7 + 2	7 + 3	7 + 1	6 + 1	6 + 1	33 + 8
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	AJ	-	-	3	3 + 1	3	9 + 1
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	M	4	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	20 + 4
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	Informatika	I	-	-	-		1	1
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka	PR V	2	2	2 + 1	-	-	6 + 1
		Přírodověda	PŘ	-	-	-	1 + 1	2	3 + 1
		Vlastivěda	VL	-	-	-	1 + 1	2	3 + 1
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	HV	1	1	1	1	1	5
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	VV	1	1	1	2	2	7
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	TV	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Praktické činnosti	PČ	1	1	1	1	1	5
týdenní hodin. dotace + disponibilní hodiny				18 + 2	18 + 4	21 + 3	21 + 5	24 + 2	102 + 16
celkový týdenní počet hod. - maximum týdně				20	22	24	26	26	118

Poznámky k učebnímu plánu

V učebním plánu jsou dodrženy tyto podmínky:

- je dodržena povinná časová dotace na prvním stupni (118 hodin)
- není překročena stanovená maximální týdenní hodinová dotace pro 1. a 2. ročník 22 hodin a pro 3. – 5. ročník 26 hodin
- učební plán je přizpůsoben profilaci školy

Celková povinná časová dotace je tvořena minimální časovou dotací pro vzdělávací oblasti (vzdělávací obory) a disponibilní časovou dotací

Jazyk a jazyková komunikace

Český jazyk a literatura

- vyučovací předmět český jazyk je zařazen povinně do všech ročníků
- vzdělávání žáků-cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem se realizuje podle zvláštních ustanovení

Anglický jazyk

- předmět s časovou dotací 3 hodiny týdně je zařazen povinně od 3. ročníku, Ve čtvrtém ročníku jsou zařazeny 4 hodiny týdně.

Matematika a její aplikace

- předmět matematika je povinně zařazen do všech ročníků
- v předmětu matematika se realizuje finanční gramotnost

Informační a komunikační technologie

- učivo v 1. – 4. ročníku je realizováno jako součást jiných vyučovacích předmětů;
- v 5. ročníku je zařazován jako samostatný vyučovací předmět - Informatika, je též spojován s obsahem jiných vyuč. předmětů.

Člověk a jeho svět

- realizuje se v 1. – 3. ročníku ve vyučovacím předmětu prvouka a ve 4. – 5. ročníku v předmětech přírodověda a vlastivěda, tedy ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání.
- finanční gramotnost je zde začleněna do předmětů prvouka a vlastivěda
- ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí se realizuje v předmětech prvouka, vlastivěda a přírodověda
- dopravní výchova se realizuje v předmětech prvouka a vlastivěda
- zdraví (sexuální výchova, rodina, ochrana před nemocemi) se realizuje v předmětech prvouka a přírodověda

Umění a kultura

- realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech hudební výchova a výtvarná výchova, které jsou zařazeny ve všech ročnících.

Člověk a zdraví

- tělesná výchova je zařazena do všech ročníků, její týdenní časová dotace je 2 vyučovací hodiny;
- výchova ke zdraví je realizována zejména v tělesné výchově, prvouce a přírodovědě.

Člověk a svět práce

- učivo této vzdělávací oblasti se realizuje ve všech ročnících jako samostatný předmět praktické činnosti.

5. UČEBNÍ OSNOVY

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v ŠVP ZV rozděleno do sedmi **vzdělávacích oblastí**. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním nebo více vyučovacími předměty.

- Jazyk a jazyková komunikace: **Český jazyk, Anglický jazyk**
- Matematika a její aplikace: **Matematika**
- Informační a komunikační technologie: **Informatika**
- Člověk a jeho svět: **Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda**
- Umění a kultura: **Hudební výchova, Výtvarná výchova**
- Člověk a zdraví: **Tělesná výchova**
- Člověk a svět práce: **Pracovní výchova**

5.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu český jazyk a ve 3. - 5. ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu anglický jazyk.

5.1.1 Český jazyk

1. období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

Žák:

- rozumí spisovné řeči mluvené, čtené i psané
- vyjadřuje se srozumitelně, zejména mluvenou řečí, myšlenky, psanou formou vyjadřuje jen v jednoduchých větách
- čte správně a s porozuměním texty přiměřené délkou i obsahem
- zná příklady literárních děl vhodných pro daný věk včetně ilustrací
- čte s porozuměním jednoduché naučné texty, pokouší se vyjádřit jejich myšlenky
- vnímá krásu a bohatost mateřského jazyka
- svou schopnost vyjadřovat se uplatňovat i v prvouce, matematice i dalších vyučovacích předmětech

Učitel:

- při výuce českému jazyku je třeba stále pamatovat na to, že se v tomto období vytváří vztah žáků k literatuře a jejich zájem o četbu, tedy že začíná výchova budoucích čtenářů

B) Charakteristika předmětu

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou;
- čtením a literární výchovou;
- psaním;
- jazykovou výchovou.

Komunikace v českém jazyce se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *dramatické výchovy*.

V *komunikační výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrozličnějším situacím ve škole i mimo ni.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny nejen ve všech složkách českého jazyka, ale ve všech vyučovacích předmětech. Jednotlivé vyučovací předměty musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásoba je rozšiřována zejména využitím učiva prvouky, četby a vlastních zážitků. V tomto období je kladen důraz zejména na ústní vyjadřování žáků. Samostatná písemná forma vyjadřování je uplatňována od 3. ročníku. Při prvním písemném vyjadřování se požaduje používat krátké jednoduché věty o tom, co žáci prožili, nebo co dobře znají.

Pro rozvoj vyjadřovacích schopností v prvním vzdělávacím období využíváme:

- vyprávění (o obrázku, vlastních zážitcích, přečteném textu, podle obrázkové osnovy)
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí k danému tématu
- možnosti svobodného výběru způsobu vyjádření myšlenek (v čítankách 2. a 3. r. jsou připraveny náměty, které žáky vždy zaujmou), využívá se mezipředmětových vztahů
- jednoduchých popisů z písanek, hlavně z prvoučného učiva, k psaní podobných textů
- možnost zpracovávat „první knihy“ např.: o květinách, o ptácích aj. v co nejjednodušší podobě, volně doplněné ilustracemi, výstřižky apod., využíváme i dětských knih a encyklopedií

Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti:

- a) receptivní, tj. čtení a naslouchání;
- b) produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka.

Při výuce čtení v tomto období se snažíme naučit všechny žáky, i průměrně nadané, číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textů se obohacuje slovní zásoba žáků a rozvíjí se i jejich ústní vyjadřování. Při práci s texty se spojuje výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláváním v různých oborech i s výchovou žáků. Čtení se využívá v prvé době při poznávání přírody i života lidí a světa. Při prožívání literárních ukázek a čtení prvních knížek poznávají žáci život dětí i dospělých, učí se chápat a hodnotit jejich životní příběhy, činy, charaktery a lidské vztahy. Tím rozšiřují svoji životní zkušenost, obohacují svůj citový život. Dobrá četba zušlechťuje city, ovlivňuje duševní život dětí a povzbuzuje jejich vůli.

Žáci se při vyučování čtení učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy i ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat. Při čtení, poslechu a recitaci se zjemňuje smyslové vnímání žáků, např. sluch pro zvukovou stránku jazyka, bystří se pozorování, rozvíjí se představivost a fantazie, cvičí se paměť žáků, rozvíjí se pojmové i obrazné myšlení, ústní vyjadřování.

V čítankách určených k činnostnímu učení čtení je věnována dostatečná pozornost volbě příjemných textů, délkou i obsahem přiměřených mladšímu školnímu věku. Také mezipředmětovým vztahům a volbě témat pro samostatnou práci žáků je zde věnována pozornost.

V literární výchově seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Při výuce psaní v tomto období získají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech. Písanky připravené pro toto období se zaměřují na psaní s porozuměním.

V jazykové výchově v 1. období základního vzdělávání se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající jejich věku a zároveň poznávají elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy. Dbá se na rozvoj jejich slovní zásoby a postupně se vytváří návyky správné spisovné výslovnosti.

Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat. Nejprve se seznamují s konkrétními jazykovými jevy, pozorují je, hovoří o nich. Tak dochází k mnoha elementárním zobecněním a procvičování poznatých jazykových a pravopisných jevů. Pozornost je věnována výcviku v pravopise lexikálním.

Ústní i písemné vyjadřování se při činnostní výuce rozvíjí pokud možno v souvislosti s poznáváním skutečností, které děti obklopují. Žáci zpočátku při samostatném vyjadřování reagují na otázky a pokyny učitele, později vytvářejí krátké souvislé projevy na témata blízká jejich zájmům a zkušenostem.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je potřeba si uvědomovat vzájemnou prostupnost a propojenost těchto složek českého jazyka. Je-li k tomu vhodná příležitost, lze složky českého jazyka zpestřit *dramatickou výchovou*.

Dramatická výchova rozvíjí tvořivost dětí a přispívá k obohacení jejich slovní zásoby. S její pomocí učíme žáky volně, beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce. Pomocí dramatické výchovy se žáci učí slušnosti, vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací. Přitom se učí též cítit s druhými, vzájemně si pomáhat. Uplatňujeme tak snadno ve výuce prvky etické výchovy.

Dramatická výchova v 1. období základního vzdělávání

Pomocí dramatické výchovy:

- rozvíjíme u dětí jejich tvořivost
- učíme je volně bez strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce a literatuře, ale i v dalších vyučovacích předmětech
- rozvíjíme a obohacujeme slovní zásobu žáků
- učíme žáky tvořivě řešit praktické problémy
- vedeme žáky k slušnosti a respektování spolužáků, rodičů i ostatních dospělých v jejich okolí
- žáci mohou prožívat různé situace, naučit se cítit s druhými a pomáhat si navzájem

S vyučováním českého jazyka v 1.-3. ročníku jsou bezprostředně spojeny počátky prvoučného vyučování. Zkušenosti žáků získané pozorováním okolní přírody a života lidí se prohlubují čtením uměleckých textů. Myšlení a řeč žáků se přitom rozvíjí v souladu s rozvojem fantazie, citů, vůle a smyslu pro krásu.

C) Klíčové kompetence (společné pro 1. a 2. období)

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Při řešení problémů učíme žáky používat metodu „SWOT analýza“ a metodu „brainstorming“.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, prezentace apod.).
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, apod.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.

D) Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník	(týdenní časová dotace 9 hodin)
2. ročník	(týdenní časová dotace 10 hodin)
3. ročník	(týdenní časová dotace 8 hodin)

ČESKÝ JAZYK

1. ROČNÍK

9 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
K O M U N I K A Č N Í A S L O H O V Á V Ý C H O V A	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální příprostředky řeči v běžných školních mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	- orientuje se v textu Slabikáře, čítanky a jiného textu pro děti - plynule čte jednoduchý text s porozuměním - uvědoměle čte - spisovně se vyjadřuje z hlediska slovní zásoby, gramatické správnosti a kultury mluveného projevu s ohledem na možnosti žáka 1. ročníku - vyjádří svoji zkušenost - dodržuje základní hygienické a pracovní návyky - píše správné tvary písmen ve větší velikosti a liniatuře - dodržuje správné pořadí písmen a úplnost slova, spojuje písmena, slabiky, slova, dodržuje interpunkci	- čtení - praktické čtení učíme se číst - výcvik čtení - přípravná cvičení sluchová a zrková správné čtení slabik a uvědomělé čtení snadných slov hlasité čtení ukázek ze Slabikáře, čítanek a časopisů hlasité a tiché čtení článek - nadpis, řádek, odstavec uvědomělé čtení, plynulé spojování slabik a slova - naslouchání –praktické naslouchání zdvořilé vyjádření kontaktu s partnerem), věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - reagovat otázkami) - mluvený projev -základy techniky mluveného projevu prosba, poděkování, omluva, přání sdělování krátkých zpráv krátké mluvené projevy - písemný projev činnosti a přípravné cviky pro uvolňování ruky k psaní a kresebné cviky velkých tvarů hygienické návyky - sezení, držení tužky, umístění a sklon sešitu, hygiena zraku zacházení s grafickým materiálem psaní prvků písmen a číslic (čáry, oblouky, zátrhy, ovály, kličky, vlnovky) orientace v liniatuře (indiv. pomocná) kvalitativní znaky písmen, slabik, slova psaní krátkých slov a jednoduchých vět	OSV - cvičení smysl. vnímání, pozornosti soustředění mezipředmětové vztahy HV, M, PRV, TV, VV, PC péče o dobré vztahy OSV - cvičení pozorování a naslouchání komunikace v různých situacích projekty Vánoce, Velikonoce roční období kulturní vystoupení oblíbená kniha divadelní představení VMEGS - rodinné příprostředky běhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa MKV - respektování zvláštností různých etnik (i ve škole) OSV - relaxační čin. formy práce skupinová práce individuální činnosti poslech dramatizace divadelní představení	pomůcky Slabikář NŠ čítanky literární díla ilustrace audiokazety CD, DVD obrázky nástěnné obrazy písanky didaktické pomůcky hračky společenské hry

1. ROČNÍK

61

ČESKÝ JAZYK

1. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- pozná své jméno psané velkými tiskacími písmeny - přiřadí písmena k obrázkům podle začátku slova - dokáže se orientovat na stránce v knize - přiřazuje obrázky ke slovům - skládá slova z přeházených písmen - umí přečíst slabiky di -dy, ti - ty, ni -ny a slabiky dě - tě - ně- bě - pě - vě -mě.			M – orientace na ploše, v prostoru (vpravo – vlevo, nahoře - dole) Hv – délka samohlásek, sluchová diferenciacie, hry na rozvoj sluchového vnímání Vv – výroba obrázků z písmen	
L I T E R Á R N Í V Ý C H O V A	- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	- soustředí se na poslech - dokáže zhodnotit jednání postav - všimá si ilustrací literárních děl - recituje kratší básnický text - zná některá rozpočítadla a říkanky - zná některý dětský časopis	- poslech literárních textů poslech literárních textů pro děti a mládež rozpočítadla, hádanky, říkadla, přísloví, básně pro děti a o dětech - zážitkové čtení a naslouchání co rádi posloucháme a čteme poznávání pohádkových postav a seznamování se s postavami povídek ze života dětí hodnocení vlastností postav vyjadřování vlastních pocitů z četby - tvořivé činnosti s literárním textem vyprávění pohádek a povídek přednes básní, říkadel, hádanky účast na dramatizaci pohádek, povídek ze života dětí - základní literární pojmy učit se porozumět pojmům a výrazům při praktické činnosti (říkadlo, rozpočítadlo, hádanka, pohádka, báseň, loutkové divadlo, maňáskové divadlo, spisovatel, kniha, časopis, ilustrace)	- MEDV - různé typy sdělení, jejich rozlišení - reklama x zpráva vliv médií - role filmu a televize - OSV - vytváření povědomí odpovědnosti spolehlivosti, spravedlnosti, respektování - OSV - rozvoj sociálních dovedností - organizování práce skupiny	

ČESKÝ JAZYK

2. ROČNÍK

10 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
K O M U N I K A Č N Í A S L O H O V Á V Ý C H O V A	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	- plynule čte s porozuměním - orientuje se v textu - všimá si spojitosti textu s ilustrací - respektuje základní formy společenského styku - cvičí se ve schopnosti vypravovat, popisovat - píše písmena a číslice podle normy psaní, dodržuje sklon, velikost - správně spojuje písmena, zachovává rozestup - správně užívá velká písmena a diakritická znaménka - napíše adresu, přání - dodržuje požadavky na úhlednost a čitelnost	- čtení - praktické čtení plynulé čtení jednoduchých vět užívání správného slovního přízvuku uplatnění přirozené intonace hlasité a tiché čtení s porozuměním - naslouchání - praktické naslouchání zdvořilé vyjádření kontaktu s partnerem), věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - reagovat otázkami) - mluvený projev krátké souvislé projevy základní formy společenského styku oslovení, pozdrav, poděkování - základ vypravování - dodržení posloupnosti dějů na základě pozorování - jednoduchý popis (čtyřnohý kamarád) pojmenování předmětů a jejich vlastností, vypravování různých příhod - písemný projev návěst psaní velkých tiskacích písmen (pro výuku geometrie) psaní psacích písmen (štíhlost, stejnoměrná výška, rozestupy ve slově) spojování písmen o, v, b s ostatními, zvláště s e, r, spojování písmen vratným tahem umísťování diakritických znamének dodržování tvarů písmen aplikační cvičení (adresa, dopis) úprava písemnosti (nadpis, odstavec) tvarové skupiny písmen a číslic	- mezipředmětové vztahy HV, M, PRV, TV, VV, PČ OSV - vzájemné poznávání se ve třídě péče o dobré vztahy - projekty Vánoce Velikonoce roční období kulturní vystoupení oblíbená kniha divadelní představení - OSV - moje vztahy k jiným lidem cvičení pro rozvoj základů kreativity dovednosti pro verbální sdělování komunikace v různých situacích - formy práce skupinová práce individuální činnosti poslech dramatizace divadelní představení - OSV - uvolnění a relaxace	pomůcky učebnice čítanky pracovní sešity literární díla ilustrace audiokazety CD, DVD obrázky nástěnné obrazy písanky didaktické pomůcky hračky společenské hry

ČESKÝ JAZYK

2. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
J A Z Y K O V Á V Ý C H O V A	- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	- orientuje se v rozdělení hlásek, tvoření slabik - určí slovo nadřazené, podřazené - pozná podstatné jméno a sloveso - pracuje s větou jako jednotkou projevu - používá spojky v souvětí i ve větě - rozezná druhy vět - napíše správně i/y po tvrdých a	zvuková stránka jazyka čeština - abeceda, písmo slovo, slabika, hláska, písmeno rozdělení hlásek - samohlásky, souhlásky, dvojhlásky souhlásky znělé a neznělé slabikotvorné r , l rozlišování hlásek, výslovnost dlouhých a krátkých samohlásek - slovní zásoba a tvoření slov slovní význam - slovo nadřazené, podřazené, souřadné - rozlišování nadřazenosti a podřazenosti třídění slov - tvarosloví slovní druhy - podstatná jména, slovesa, předložky, spojky seznámení s názvy slovních druhů poznávání podstatných jmen, sloves předložek v textu - skladba věta -jednotka jazykového (řečového) projevu, rozlišování od jiných jazyků pořádek slov ve větě - určování věta, slovo, tvoření vět ze slov vyjadřování ústní, písemné procvičování v mluveném a čteném projevu, psaní jednoduchých vět středník, uvozovky souvětí - spojení dvou nebo více vět spojky a jejich funkce, procvičování jejich užívání - pravopis psaní i/y po měkkých tvrdých		

ČESKÝ JAZYK

2. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	měkkých souhláskách - zvládá pravopis znělých a neznělých souhlásek - dodržuje správnou výslovnost psaní slabik s ě - rozdělí jednoduchá slova - rozliší jméno obecné a vlastní - umí napsat vlastní jméno	hláskách vyslovování a psaní souhlásek na konci a uvnitř slova výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě význam slabik pro dělení slov, dělení slov na konci řádku vlastní jména, rozlišování obecných a vlastních jmen procvičování pravopisu jmen místních		
L I T E R Á R N Í V Ý C H O V A	- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	- soustředí se na poslech - dokáže zhodnotit jednání postav - všimá si ilustrací literárních děl - převypráví příběh - recituje báseň - domyslí jednoduchý příběh - orientuje se v základních literárních pojmech na základě vlastních zkušeností	- poslech literárních textů poslech četby poezie a prózy - zážitkové čtení a naslouchání co rádi posloucháme a čteme orientace v pohádkách seznamování se s knihami o přírodě a věcech doporučujeme knihu spolužákovi - tvořivé činnosti s literárním textem spojování obsahu textu s ilustrací vyprávění pohádek a povídek o dětech přednes básní, říkadel řešení hádanek a slovních hříček dramatizace pohádky nebo povídky - základní literární pojmy poezie - báseň, verš, rým, rytmus, přízvuk, přednes (recitace) próza - vyprávění, vypravěč, příběh, děj divadlo - jeviště, herec, divák, loutky, maňásky výtvarný doprovod - ilustrace, ilustrátor	- MKV - respektování zvláštností různých etnik - rovnocennost etn. skupin a kultur odlišnost lidí, rovnost - EV - příroda a kultura obce a její ochrana - VMEGS - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa - VDO - demokratická atmosféra s vztahy ve škole - MEDV - hledání rozdílu mezi informativním zábavním a reklamním sdělením rozdíl mezi reklamou a zprávou	

ČESKÝ JAZYK

3. ROČNÍK

8 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
K O M U N I K A Č N Í A S L O H O V Á V Ý C H O V Á	- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev - zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním	- orientuje se v textu knih určených dětem - využívá čtenářské dovednosti a návyky při četbě jednoduchých textů - souvisle se vyjadřuje, klade otázky - vypravuje podle názorných pomůcek - popíše jednoduché předměty i činnosti - píše podle normy v přirozené velikosti a liniatuře s dodržením sklonu písma (75°) a rozestupů písmen - dodržuje hygienické a pracovní návyky	- čtení - praktické čtení plynulé čtení souvětí a vět, členění textu a větného přízvuku rychlé tiché čtení, hlasité, předčítání četba uměleckých, populárních a naukových textů - důraz na upevňování čtenářských dovedností a návyků - naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé vyjádření kontaktu s partnerem), věcné naslouchání vytváření dovednosti klást otázky - mluvený projev stylizace a kompozice, procvičování slovosledu jazykové prostředky, jejich výběr členění a procvičování jazykového projevu, sestavení nadpisu otázky a odpovědi, reprodukce textu vypravování, i podle obrázků popis jednoduch. předmětů a činností osnova textu, její využívání společenský jazyk a jeho formy (požadání o informaci a její podání i telefonem, uvítání návštěvy, rozloučení se, sdělování přání, pozdravů) výběr vhodných výrazů - písemný projev upevňování správných tvarů písmen a číslic v souladu s normou psaní odstraňování nedostatků v kvalitativ. a kvantitativních znacích písma automatizace psacího projevu, dodržování hygienických návyků	OSV - empatické a aktivní naslouchání vzáj. poznávání ve skupině, třídě mezipředmětové vztahy HV, M, PRV, TV, VV, PV MKV - naslouchání druhým, prostředek vzájem. obohacování MEDV - různé typy sdělení, výběr slov projekty Vánoce, Velikonoce roční období kulturní vystoupení oblíbená kniha divadelní představení VDO - demokratická atmosféra a vztahy ve škole MKV - uplatňování principů sluš. chování formy práce skupinová práce individuální činnosti poslech dramatizace, soutěže divadelní představení MKV - cvičení dovedností zapamatování	pomůcky učebnice čítanky pracovní sešity literární díla ilustrace audiokazety CD, DVD obrázky nástěnné obrazy písanky didaktické pomůcky hračky společenské hry

ČESKÝ JAZYK

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	- píše čitelně, úhledně a přiměřeně hbitě - kontroluje vlastní písemný projev - vyjádří se v jednoduchých písemných formách - napíše krátký dopis	osobitý rukopis - plynulý, rychlý, úhledný projev římské číslice, užití v praxi - letopočty celková úprava písemného projevu v sešitě, zápisky, pracovní poznámky popis jednoduchých předmětů a činností, písemné sdělení přání, pozdravu - pohlednice, dopis vyplňování poštovních formulářů podací listek, poštovní poukázka)	- MEDV - výběr výrazových prostředků, uplatnění tvorba mediál. sdělení pro časopis (Občasník) hledání rozdílu mezi informativním, zábavným a reklamním sdělením - MKV - mezilidské vztahy a komunikace	
J A Z Y K O V Á V Ý C H O V A	- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	- rozlišuje slabiky a hlásky - používá slova podobná, protikladná - vyhledává slova příbuzná - rozlišuje slovní druhy - určí ohebné a neohebné druhy slov - pracuje s mluvnickými kategoriemi podstatných jmen a sloves - odliší větu od souvětí	- zvuková stránka jazyka hláskosloví rozlišování slabik, hlásek slovní přízvuk, jeho správné kladení - slovní zásoba a tvoření slov nauka o slově slovo a skutečnost slova významem podobná, příbuzná protikladná, jejich vyhledávání stavba slov, určování počtu slabik - tvarosloví druhy slov - poznávání (kromě zájmen a příslovců, ohebné a neohebné) rozlišování čísla (jednotné, množné) rozlišování rodu (mužský, ženský, střední) slovesa - pojmenování děje, tvary, určování (osoba, číslo, čas) časování (čas přítomný, minulý, budoucí) skladba věta a souvětí, určování vět v souvětí spojování vět, doplňování souvětí	- OSV - cvičení doved. zapamatování psychohygiena uvolnění a relaxace - OSV - řešení problémů a rozhodování	

ČESKÝ JAZYK

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- rozlišuje v textu druhy vět podle postojů mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky - odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	- pozná základní skladební dvojice, všímá si významů slov - zvládne přehled i užívání vyjmenovaných slov a s tím i pravopis po obojetných souhláskách - správně píše obvyklá vlastní jména	věta jednoduchá, její stavba základní skladební dvojice - pravopis vyjmenovaná slova - pamětné zvládnutí, použití v textu pravopis i/y po obojetných souhláskách uvnitř slova vlastní jména uvědomělé zvládnutí jmen osob, vyhledávání jmen zvířat, měst, vesnic, hor, řek (výcvik pravopisu)	- OSV - cvičení dovedností zapamatování - MKV - odlišnost lidí a jejich rovnost - EV - příroda a kultura obce, její ochrana	
L I T E R Á R N Í V Ý C H O V A	- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	- soustředí se na poslech - chápe četbu jako zdroj informací o světě i o sobě - vyjádří svůj postoj k přečtenému textu - recituje básnický text - domýšlí příběhy - orientuje se v základních literárních pojmech na základě vlastních	- poslech literárních textů poslech četby poezie a prózy pověsti místní, regionální - zážitkové čtení a naslouchání knížka, kterou mám rád/a hledání podstaty příběhu, jeho smysl charakteristika literární postavy líčení atmosféry příběhu vyjádření svého postoje ke knize, zajímavé myšlenky knihy do knihovničky - tvořivé činnosti s literárním textem vyprávění pohádky nebo povídky přednes básně nebo úryvku prózy dramatizace pohádky, povídky nebo básně s dějem - základní literární pojmy poezie - báseň s dějem, přirovnání,	- MKV - poznávání vlastního kulturního zakotvení - VMEGS - zážitky a zkušenosti z Evropy a světa - život lidí, lidová slovesnost - MKV - prostředky vzájemného obohacení	

ČESKÝ JAZYK

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
			próza - pověst, povídka postava děj, prostředí divadlo - dějství (jednání), herec skutečnost a její umělecké vyjádření, autor a jeho fantazie výtvarný doprovod - ilustrace, ilustrátor	- MEDV - vliv médií na život jednotlivce spolupráce v týmu	

2. období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

Žák:

- naučí se správně, plynule, hbitě a výrazně číst
 - rozumí přiměřeně dlouhému a srozumitelnému textu čtenému nahlas i potichu
 - postupně si rozšiřuje slovní zásobu
 - správně se vyjadřuje spisovným jazykem v řeči i v psaném projevu
- osvojí si základy pravopisu určeného pro toto období

Učitel:

ve výuce podporuje samostatnost žáků, vede je k uvažování, nechává žáky probírané jevy pozorovat, třídit, srovnávat, zdůvodňovat a užívat v různých obměnách

- dává žákům časový prostor pro uplatnění jejich zájmů, dosavadních vědomostí a zkušeností, podporuje tvořivou práci žáků
- vede žáky k používání různých přehledů, grafických znázornění, náčrtových schémat, které jim pomůže abstraktní učivo zkonkretizovat, zjednodušit, usnadnit jeho pochopení
- postupně vytváří návyk vlastní kontroly ukončené práce, uvažuje nad chybami
- průběžně klade důraz na komunikaci mezi žáky, využívání probíraných jevů v jednoduchých mluvních cvičeních
- soustavnými i příležitostnými cviky pěstuje jazykový cit žáka, tak aby se dovedl vyjádřit prostě, stručně a jasně slovem i písmem
- dbá, aby se ve školních projevech žáků nevyskytovala hrubá a hanlivá slova, ani slova z dětské hantýrky, nahrazuje je tvary správnými
- vede je k zájmu o četbu naučnou i o četbu, která by byla blízká jejich citovým prožitkům, dále jim ukazuje, jak zaznamenávat, co přečetli i dojmy z četby
- dbá na mezipředmětové vztahy
- u naučných textů, které by měly být vždy přiměřené věku žáků, učí žáky vyjádřit hlavní myšlenku nebo poznatek

B) Charakteristika předmětu českého jazyka :

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou
- jazykovou výchovou
- literární výchovou

Komunikačním a slohovým dovednostem je v tomto vzdělávacím období vyučováno tak, aby byl podporován a podněcován duševní rozvoj žáků a zároveň byla rozvíjena jejich individualita. V předmětu český jazyk se komunikační a slohové dovednosti realizují při čtení, naslouchání, mluveném a písemném projevu žáků. Na plnění tohoto úkolu se ve 4. a 5. ročníku podílí i výuka v rámci ostatních předmětů. Díky činnostnímu způsobu vzdělávání mají totiž žáci dostatek příležitostí k tomu, aby hovořili, diskutovali, vyjadřovali se o tom, co pozorují, dělají, co právě zjišťují, co prožívají ve všech předmětech. Činnostní způsob komunikativní výuky podporuje probouzení a rozvíjení duševního života žáků a mnohdy vede i k vůbec prvnímu pocitu uvědomění si hodnot své osobnosti. Tím, že v průběhu 2. vzdělávacího období soustavně dbáme na to, aby žáci četli správně a s porozuměním, jim otevíráme cestu k jejich budoucímu vzdělávání. Realizovat tento způsob výuky nám velmi pomáhají materiály vytvořené zvláště pro činnostní učení, se kterými ve Tvořivé škole pracujeme.

V 2. období základního vzdělávání je naším úkolem zautomatizovat základní pravopisné jevy určené pro 1. vzdělávací období, proto zde věnujeme *Jazykové výchově* značnou pozornost.

Chceme-li při výuce českého jazyka dosáhnout dobrých výsledků, je třeba stále dbát o to, aby všichni žáci porozuměli významu slov. K tomu využíváme vjemy sluchové, zrakové i motorické. Činnostní výuka českého jazyka, při které dostávají žáci stále příležitost k aktivní činnosti, má neocenitelný význam jak pro jazykové vyučování tak pro výuku naukových předmětů. K uspokojivým výsledkům vede jediné vyučování, které je pro žáky srozumitelné a pochopitelné.

Máme-li rozvíjet slovní zásobu žáků, chceme-li je dobře naučit pravopis a ostatní učivo jazykové výchovy, zařazujeme do výuky pravidelná pravopisná a mluvní cvičení. Soustavně prováděné a promyšlené sestavy těchto cvičení vedou k zautomatizování mluvnických a pravopisných jevů. Dbáme na to, aby cvičení měla praktický ráz a žáci byli při cvičeních aktivní. Žákům stále umožňujeme, aby o učivu přemýšleli a předložené jevy používali v řeči i písmu. Při vyučování pravopisu pravopisné jevy vždy odůvodňujeme. Žáky vedeme k praktickému používání mluvnických jevů. Podněcujeme je, aby svá pozorování, zkušenosti a poznatky při výuce sami vyjadřovali a věty s mluvnickými jevy obměňovali. Tato mluvní cvičení zařazujeme do výuky krátce ale často. Při užívání jednotlivých pravopisných a mluvnických jevů ve spojení si žáci tyto jevy osvojí lépe než z teoretických výkladů a pouček. Gramatika i pravopisná pravidla vyplývají z praktického využití přirozeně a nenásilně a žáci si je osvojují snadněji a trvaleji.

Jazykové dovednosti žáků se ve vyučování českého jazyka realizují v těchto složkách: zvuková stránka jazyka, slovní zásoba a tvoření slov, tvarosloví, skladba a pravopis.

Literární výchově se věnuje pozornost při čtení uměleckých textů, při čtení článků přírodovědného, zeměpisného i dějepisného obsahu, a to jak z čítanek tak i z jiných učebnic nebo vhodných vybraných knih. Při literární výchově se soustavně rozvíjí ústní a písemné vyjadřování žáků, vytváří se a upevňují návyky žáků vyjadřovat myšlenky logicky, souvisle a mluvnicky správně.

Ve 4. a 5. ročníku se ve výuce Čj začíná více využívat tichého čtení a žáci jsou vedeni k samostatné práci s textem. Učitel dbá na to, aby i tiché čtení žáků bylo uvědomělé, a proto při něm dává žákům takové úkoly, které mu umožní zjistit, zda žáci potichu přečtený text pochopili. Text určený k tichému čtení nemá být zpočátku dlouhý. Otázky k obsahu si mohou zadávat sami žáci, může se ptát i učitel. Je možné využít otázek připravených v čítankách. Žáci mohou také vyprávět o tom, co četli, nebo si nakreslit k textu obrázek.

Součástí literární výchovy v tomto období je též pokračování nácviku hlasitého čtení. Žáci se přitom učí správně členit čtené věty nejen podle interpunkce, ale i logickými pauzami a také klást správný větný přízvuk.

Práce v hodinách čtení přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků, rozvíjí jejich smyslové vnímání, myšlení, řeč, fantazii a paměť.

Používané Čítanky jsou pro toto období připraveny i s úkoly pro tvořivou práci žáků. Je v nich dostatečné množství ukázek, které žáky zaujmou svým obsahem a které je, v návaznosti na čítanky pro 1. období, seznámí s dílem známých českých a evropských spisovatelů. V čítankách pro 4. a 5. r. se vyskytují i texty přírodovědné a historické, které jsou svým jazykem a obsahem přiměřené věku žáků. Učivo přírodovědy a vlastivědy žákům přiblíží a pomohou pochopit.

Novým úkolem, který literární výchova, společně s naukovými předměty, v tomto období plní, je určení hlavních myšlenek textu, jejich sestavení do krátké osnovy a souvislé vyprávění základního obsahu článku podle této osnovy – žáci se učí učit z učebnic. Dobře nám k tomu slouží krátké naučné texty s přírodovědným a vlastivědným obsahem.

D) Obsah učiva

4. ročník (týdenní časová dotace 7 hodin)

5. ročník (týdenní časová dotace 7 hodin)

ČESKÝ JAZYK

4. ROČNÍK

7 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
K O M U N I K A Č N Í A S L O H O V Á V Ý C H O V Á	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozlišuje podstatné i okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - posuzuje úplnost i neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržováním časové posloupnosti - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	- čte plynule a správně - využije poznatků z četby i v dalších školních činnostech - vyhledává informace v učebnicích, dětských encyklopediích - prokáže, že rozumí textu - vyjadřuje se i pomocí souvětí - sestaví osnovu, člení text - vypravuje s použitím plnovýznamových sloves a vhodných spojek - umí výstižně a stručně telefonovat - píše podle normy v přirozené velikosti a liniatuře s dodržováním sklonu písma (75°) a rozestupů písmen - napíše dopis s vhodným oslovením a správnou adresou - dodržuje hygienické a pracovní návyky - zvládne vyplnění různých tiskopisů	- čtení - praktické čtení správné a plynulé čtení uměleckých a populárně-naučných textů (učebnice pro různé předměty aj.) se správným slovním i větným přízvukem, s přirozenou intonací a správným frázováním uvědomělé a dostatečně rychlé tiché - naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé vyjádření kontaktu s partnerem), věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní) - vytváření dovednosti klást otázky - mluvený projev stylizace a kompozice využívání vhodných jazyk. prostředků osnova - sestavování (jednoduchá), nadpis - tvoření, členění textu na odstavce vypravování - dějové složky - dodržení následnosti popis rostlin, zvířat, věcí, formy společenského styku, telefon písemný projev písemné formy společenského styku (adresa, pohlednice, blahopřání, korespondenční lístek) správné a účelné rozvržení daného prostoru psaní dopisu (včetně adresy) s jednoduchým obsahem (pozvání, oznámení) rodině, kamarádům - formální úprava, úhlednost, čitelnost písemné formy úředního styku – vyplňování tiskopisů (poštovní poukázka, podací lístek, průvodka)	- OSV - rozvoj porozum. formy komunikace dech a relaxační cvičení - mezipř. d. vztahy HV, M, PŘ, TV, VV, PČ, VL - MEDV - vnímání mediálních sdělení - OSV - rozvoj vyjadř., slovní zásoby, dramat. hry, řešení model. sit. - projekty Vánoce, Velikonoce roční období kulturní vystoupení oblíbená kniha divadelní představení - EV - pozorování a popis přírody, využití textů k uvědomění si potřeby ochrany př. - formy práce skupinová práce individuální činnosti poslech dramatizace, soutěže divadelní představení - VDO - pochopení pravidel pro fungování společnosti	pomůcky učebnice čítanky pracovní sešity literární díla ilustrace audiokazety CD, DVD obrázky nástěnné obrazy písanky didaktické pomůcky hračky společenské hry

ČESKÝ JAZYK

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- vyjadřuje se v jednoduchých formách společenského a úředního styku - uplatňuje svůj osobitý rukopis, píše úhledně, čitelně, plynule - opisuje a přepisuje text, píše diktát, autodiktát, provede kontrolu napsaného textu	jednoduchá objednávka, přihláška, inzerát pisemné vyjádření vzkazu, informace kultura písemného vyjadřování, stručné zápisy z učebního textu, účelnost, stručnost, čitelnost zápisy do sešitů, poznámky výpisy údajů ze slovníku popis postupu děje, činnosti, zvířete, osoby, věci, místnosti aj.	- MEDV - příspěvky do Lišanského občasníku autorské články	
J A Z Y K O V Á V Ý C H O V A	- porovnává význam slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	- využívá jazyka jako nástroje k ústnímu i písemnému dorozumívání dorove škole i v životě - porovná význam slov, všímá si spisovné podoby slov a porovná ji s užívanými nespisovnými slovy - vyznačí stavbu slov - určí slovní druhy - skloňuje podstatná jména	- zvuková stránka jazyka národní jazyk (mateřský jazyk) - nejdůležitější prostředek a nástroj k osvojování jazyka a dorozumívání vytváření vztahu k jazyku - slovní zásoba a tvoření slov nauka o slově hlásková podoba slova, zkoumání různých podob význam slov - rozlišování podle významu - jednoznačná, mnohoznačná spisovná, nespisovná, citově zabarvená slova -porovnání se spisovnými stavba slov - kořen, část předponová příponová (u jednoduchých slov) předpony rozlišování předpon a předložek tvarosloví slovní druhy - určování slova ohebná a neohebná vzory podstatných jmen, skloňování infinitiv sloves - určování určité slovesné tvary	- VMEGS - příslušnost k národu srovnávání jazyků - OSV - rozvoj paměti, porozumění, vnímání, slovní zásoby	

ČESKÝ JAZYK

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje - vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní dvojici označuje základ věty - píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách - zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	- časuje slovesa - rozliší větu jednoduchou a souvětí - pracuje s holou větou - píše správně pravopis vyjmenovaných a příbuzných slov - skloňuje správně podstatná jména podle vzorů - respektuje shodu přísudku s podmětem	určování osoby, čísla a času u sloves časování sloves oznamovacího způsobu slovesné způsoby - určování v textu - skladba stavba věty rozlišování věty jednoduché a souvětí spojování vět spojovacími výrazy podmět a přísudek, určování vyjádřeného podmětu a přísudku přímá řeč - řeč mluvčího rozlišování přímé řeči a věty uvozovací (orientačně) dramatizace textu - pravopis vyjmenovaná slova - uvědomělé používání i/y po obojetných souhláskách u vyjmenovaných i příbuzných slov koncovky podstatných jmen shoda přísudku s podmětem, psaní i/y v přičestí činném minulého času		
L I T E R Á R N Í V	- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	- soustředí se na poslech - vyjádří pocity z četby, poslechu pořadu, divadelního či televizního představení	- poslech literárních textů poslech četby poezie a prózy pověsti místní, regionální - zážitkové čtení a naslouchání proč čteme a o čem čím nás zaujal rozhlasový pořad hrdinové dětských příběhů doporučení knihy, divadelního představení ostatním návštěva divadla - vyprávění o představeních, hercích, div. životě	- OSV - orientace v textu - MKV - chápání rovnocennosti kultur	

ČESKÝ JAZYK

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
L I T E R Á R N Í V Ý C H O V A	- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	- všímá si rozdílu zpracování textu literatury krásné a uměleckonaučné - rozumí základním literárním pojmům, používá je při praktických činnostech	volné čtení poslech textu v podání profesionálního umělce (herec) - tvořivé činnosti s literárním textem recitace reprodukce obsahu textu odlišení verše od prózy hodnocení postav literárního díla a určení jejich vzájemného vztahu hledání motivů činů literárních postav jaké ilustrace nás zaujaly a proč různá vydání stejných knih, rozdíly vazby, ilustrace, grafická úprava aj. - základní literární pojmy poezie - lyrika (píseň), epika, jednoduché pojmenování, rytmus básní próza - pověst, povídka, hlavní a vedlejší postavy, bajka divadlo - jednání, konflikt, jeho řešení film - různé druhy filmů televizní inscenace kulturní život regionu - významní autoři interpreti	- OSV - řešení úloh, dramatizace - MEDV - vnímání textů orientace v textu grafická úprava - VDO - vyjádření názoru, hodnocení - OSV - rozvoj poznávání a porozumění vnímání - MEDV - rozlišování různých typů sdělení jejich hodnocení	

ČESKÝ JAZYK

5. ROČNÍK

7 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
K O M U N I K A Č N Í A S L O H O V Á V Ý C H O V A	- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - rozlišuje podstatné i okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává - posuzuje úplnost i neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě - volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržováním časové posloupnosti - píše správně po stránce obsahové formální jednoduché komunikační žánry	- vyhledává informace ve slovnících a různých dalších textech - orientuje se v nabídce dětské literatury, využívá školní i místní knihovnu - poradí si v běžném společenském styku - vypráví, popisuje - píše podle normy v přirozené velikosti a liniatuře s dodržováním sklonu písma (75°) a rozestupů písmen - napíše dopis s vhodným oslovením a správnou adresou - dodržuje hygienické a pracovní návyky - zvládne vyplnění různých tiskopisů - vyjadřuje se v jednoduchých formách společenského a úředního styku - uplatňuje svůj osobitý rukopis, píše úhledně, čitelně, plynule - opisuje a přepisuje text, píše diktát,	- čtení - praktické čtení výrazné čtení uměleckých textů, knih studijní čtení naukových textů - naslouchání - praktické naslouchání zdvořilé vyjádření kontaktu s partnerem), věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní) - vytváření dovednosti klást otázky - mluvený projev reprodukce jednoduchých textů sestavování osnovy textu - odlišování tvrzení od mínění - vypravování - procvičování - popis předmětu, děje, pracovního postupu, vlastní popis - písemný projev písemné formy společenského styku adresa, pohlednice, blahopřání, korespondenční lístek) správné a účelné rozvržení daného prostoru - psaní dopisu (včetně adresy) s jednoduchým obsahem (pozdání, oznámení) rodině, kamarádům - formální úprava, úhlednost, čitelnost - písemné formy úředního styku - vyplňování tiskopisů (poštovní poukázka, podací lístek, průvodka) - objednávka, přihláška, inzerát - písemné vyjádření vzkazu, informace kultura písemného vyjadřování, stručné zápisy z učebního textu, účelnost, stručnost, čitelnost, poznámky - výpisy údajů ze slovníku	- OSV - plánování učení a studia - stanovení osob. cílů - MEDV - orientace v textu - mezipředmětové vztahy HV, M, PŘ, TV, VV, PČ, I, VL - OSV - různ. druhy komunikace, dialog - projekty Vánoce, Velikonoce - roční období - kulturní vystoupení - oblíbená kniha - divadelní představení - OSV - cvičení pozorn. a soustředění - komunikace v různ. sit. (žádost, pozdrav, omluva) - formy práce skupinová práce - individuální činnosti - poslech, dramatizace - divadelní představení - soutěže - MEDV - příspěvky do Liš. občasníku - VMEGS - písemné vyjádření zážitků a zkušeností z ciziny	pomůcky učebnice - čítanky - pracovní sešity - literární díla - ilustrace - audiokazety - CD, DVD - obrázky - nástěnné obrazy - písanky - didaktické - pomůcky - hračky - společenské hry

ČESKÝ JAZYK

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		autodiktát, provede kontrolu napsaného textu	popis postupu děje, činnosti, zvířete, osoby, věci, místnosti aj.		
J A Z Y K O V Á V Ý C H O V A	- porovnává význam slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu - vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní dvojici označuje základ věty	- využívá jazyka jako nástroje k ústnímu i písemnému dorozumívání ve škole i v životě - užívá spisovnou výslovnost - rozšiřuje si slovní zásobu - využívá přídavná jména při ústním i písemném stylistickém projevu - nezaměňuje kategorie podstatných jmen a sloves	- zvuková stránka jazyka národní jazyk (mateřský jazyk) - prostředek a nástroj k dorozumívání a osvojování jazyka, vytváření vztahu k jazyku - slovní zásoba a tvoření slov stavba slova odvozování předponami a příponami části slova - kořen (společný pro všechna příbuzná slova), předpony, přípony - určování vyznačování slovtvorného základu souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene doplňování předpon podle smyslu základní význam předpon s-, z-, vz- - tvarosloví slovní druhy - osvojování, užívání mluvnické kategorie podstatných jmen (pád, číslo, rod, vzor, skloňování) druhy přídavných jmen slovesa - mluvnické kategorie, určování, podmiňovací způsob zájmena - druhy, nahrazování podstatných a přídavných jmen zájmena osobní - určování číslovky - rozlišování v textu - skladba základní větné členy - určování podmět vyjádřený a nevyjádřený vyhledávání různých podmětů	- VDO - technika řeči komunikace, dialog - MKV - specifické rysy jazyků - OSV - cvičení dovednosti zapamatování vzáj. poznávání ve skupině jako zdroj informací o sobě - OSV - zvládání učebních problémů vázaných na látku - OSV - cvičení dovednosti zapamatování - MEDV - identifikování základních orientačních prvků v textu	

ČESKÝ JAZYK

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje - píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách - zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	- zná základní pravidla interpunkce, umí je využít v praxi - pracuje s pravidly a slovníky - využívá znalost pravopisu ve svých písemných projevech	skladební skupina v podmětu, užívání přísudek slovesný, neslovesný shoda přísudku s podmětem věta jednoduchá, určování souvětí, spojování vět v souvětí interpunkce u přímé řeči využití interpunkce ve slohovém výcviku (s pomocí Pravidel českého pravopisu a Stručné mluvnice české) - pravopis výcvik v pravopise - užívání správných koncovek podstatných jmen shoda přísudku s podmětem - i/y v přičestí činném v minulém čase pravopis i/y po obojetných souhláskách - vyjmenovaná a příbuzná slova zdvojené souhlásky předpony s-, z-, vz předložky s, z - jejich užívání skupiny bě/bje, vě/vje (tam, kde se setká předpona ob- a v- s kořenem) mě/mně dělení slov na konci řádku pravopis koncovek přídavných jmen	- VDO - efektivní komunikace - OSV - plánování učení a studia stanovení cílů cvičení dovedností zapamatování	
L I T E R. V	- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	- soustředí se na poslech - hovoří souvisle o přečteném textu, vyjádří své názory, pocity - zapamatuje si zajímavé myšlenky	- poslech literárních textů poslech četby poezie a prózy pověsti místní, regionální - zážitkové čtení a naslouchání co nás v knihách zajímá všimnout si postav literárních postav co přináší rozhlasový pořad a tel.vysílání čím nás zaujala televizní inscenace příběhu ze života dětí, volné čtení	- EV - kultura obce - MKV - poznávání vlastního kulturního zakotvení - VMGES - spolupráce školy s institucemi v obci	

ČESKÝ JAZYK

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
L I T E R Á R N Í V Ý C H O V A	- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	- odliší literární vyprávění od faktického - zná některého ilustrátora, pozná jeho práce - uplatní vlastní zkušenosti z návštěv vy divadelních představení - rozumí základním literárním pojmům, používá je při praktických činnostech	- tvořivé činnosti s literárním textem předčítání, recitace reprodukce textu - vyhledání podstatného, klíčová slova a pojmy hlavní myšlenka literárního díla, nebo čtení ukázky veršovaná poezie, poetická próza předčítání z časopisů určených dětem a mládeži porovnávání ilustrací různých výtvarníků hodnocení různých vydání stejných knih porovnávání růz. typů divadelních představení (loutky, maňásky, živí herci), všimnout si práce herců, rozhovory o životě divadla - základní literární pojmy poezie - lyrika, epika (bajka) přenášení významu - přirovnání, básnický přívlastek, zosobnění próza - čas a prostředí děje povídky, hlavní a vedlejší postavy, řeč autora, řeč postav divadlo - konflikt a jeho řešení - komické, tragické hry film - loutkový, kreslený, hraný televizní inscenace - scénář kulturní život regionu, větších měst kulturní instituce	MKV - specifické rysy jazyka - OSV - vzájemné poznávání ve skupině cvičení pro rozvoj základ. rysů kreativity rozvíjení vlastní myšlenkové linie - VMEGS - poznávání vlastního kulturního zakotvení - OSV - dialog, verbální a nonverbální sdělení - MEDV - role filmu a televize v životě rodiny i jednotlivce	

5.1.2 Anglický jazyk

1. období

Charakteristika vyučovacího předmětu

Konkrétním cílem výuky anglického jazyka je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa a pro práci s počítačem a internetem. Je kladen důraz na rozvoj komunikačních jazykových dovedností a jejich praktickou využitelnost doma i v zahraničí, také má za cíl rozšířit možnosti žáků v používání informačních a komunikačních technologií, jejichž pracovním jazykem je nejčastěji jazyk anglický. Žáci jsou vedeni k samostatnému učení a sebehodnocením, plánováním a sledováním pokroku v cizím jazyce se stávají spoluodpovědnými za výsledky vlastního učení.

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Na 1. stupni se jedná především o probuzení zájmu o učení se cizímu jazyku a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Věnuje se pozornost všem řečovým dovednostem a využívají se aktivizující metody.

Cizojazyčné vzdělávání na 1. stupni vede k dosažení úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a lze jej shrnout následovně:

Žák se dovede zúčastnit velmi jednoduché interakce, klást a zodpovídat velmi jednoduché dotazy o něm samém, o tom, kde žije a co má, o lidech, které zná; dovede zformulovat velmi jednoduché výpovědi/tvrzení o bezprostředních skutečnostech a na podobné výpovědi/tvrzení reagovat. Ve vzdělávací oblasti žák rozumí a vhodně odpovídá na jazyk používaný učitelem v rámci výuky (např. pozdravy, pokyny, opravování nedostatků, povzbuzování apod.). Umí pojmenovat nebo popsat předměty a vybavení související s výukou, klást dotazy související s bezprostředními potřebami (např. požádat o pero, knihu, odskočit si...) a porozumět odpovědím, které jsou formulovány pomalu a zřetelně, případně i zopakovány. Dovede číst zprávy a nápisy a opsat věty související s výukou a vykonat pokyny související se školními aktivitami.

Na konci 1. stupně žák:

- Účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů a používá při tom jednoduchá slovní spojení a otázky o osobních a blízkých tématech a činnostech.
- Sdělí ústně základní informace o sobě, dalších osobách pomocí slovních spojení a jednoduchých vět.
- Popíše ústně sebe, další osoby, zvířata, předměty a činnosti pomocí slovních spojení a jednoduchých vět.
- Rozumí známým slovům, základním frázím, smyslu jednoduchých vět a krátkých textů týkajících se témat z jeho života pokud jsou vyslovovány pomalu a zřetelně.
- Rozumí písemné podobě známých slov, základních frází, smyslu jednoduchých vět a textů týkajících se témat z jeho života zvláště mají-li vizuální podporu.
- Píše jednoduchá slovní spojení a věty týkající se jeho života.

Zařazení doporučeného rozšiřujícího učiva zváží vyučující s ohledem na specifika třídy a individuální potřeby žáků.

C) Klíčové kompetence (společné pro 1. a 2. období) :

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.
- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme práci s chybou.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním v Anglickém jazyce rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“).
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa.
 - Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
 - Podporujeme integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
 - Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, pt. prezentace apod.).
 - Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
 - Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
 - Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
 - Učíme žáky „nonverbální komunikaci“.
 - Jdeme příkladem sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty.
- Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
 - Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.
 - Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
 - Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
 - Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ost. členů týmu.
 - Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
 - Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
 - Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
 - Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
 - Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí.
 - Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy.
- Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.
- Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky

- jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,
- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
 - Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem.
 - Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
 - Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
 - Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
 - V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
 - Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
 - Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.
- Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.

D) Obsah učiva:

3. ročník (týdenní časová dotace 3 hodiny)

ANGLICKÝ JAZYK

3. ROČNÍK

3 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Ř E Č O V Ě D O V E D N O S T I P O S L E Č H S P O R O Z U M Ě N Í M	- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	- porozumí krátkým a jednoduchým otázkám učitele souvisejícími s činnostmi ve třídě a/nebo s osvojovanými tématy, jsou-li mu pokládány pomalu a s pečlivou výslovností - rozpozná známá slova a slovní spojení (např. předměty, osoby, zvířata, činnosti nebo číselné a časové údaje) v pomalém a zřetelném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu - zachytí konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, zvířatech) v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu - porozumí tématu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu	Gramatika - sloveso „být“ a „mít“ v kladné větě a v otázce - jednotné a množné číslo podstatných jmen - rozkazovací způsob - tázací zájmena - kladná a negativní odpověď - přídavná jména - množné číslo podstatných jmen - přivlastňovací pád - sloveso „mít/nemít rád“ v kladné větě a otázce - vazba „there is/there are“ - základní předložky místa - otázka na množství Zvuková (a grafická) podoba jazyka - výslovnost jednotlivých hlásek, slabik a slov - vztah mezi psanou a zvukovou podobou hlásek, slabik a slov - intonace „ano/ne“ otázek Slovní zásoba - čísla 1-10 - barvy	- OSV -konverzace a komunikace vytváření modelových situací - MKV - principy slušného chování - mezipředmětové vztahy HV, M, PRV, TV, VV, PČ, ČJ - MKV - vztahy v rodině tříd. kolektivu projekty Vánoce, Nový rok Velikonoce roční období kulturní vystoupení divadelní představení narozeniny prázdniny - formy práce skupinová práce individuální činnosti poslech, dramatizace divadelní představení soutěže, hry rozhovory písň a říkadla - EV - zvířata v různých ekosystémech	pomůcky učebnice pracovní sešity literární díla ilustrace audiokazety CD, DVD obrázky nástěnné obrazy didaktické pom. hračky společenské hry výukové programy na PC Terasoft

ANGLICKÝ JAZYK

3. ROČNÍK

3 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
M L U V E N Í	- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	- zachytí konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, zvířatech) v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu - porozumí tématu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu	• třída, škola • školní potřeby • domácí zvířata (mazlíčci), zvířata v ZOO • tělo • nálady a stavy • rodina • oblečení • jídlo • oblíbené předměty • pozdravy • roční období • počasí • přátelé	- MKV - porovnávání zvyků a tradic - VMEGS - tradice různých národů - ČR, VB, USA - MKV - důležitost znalosti cizích jazyků - OSV - cvičení dovednosti zapamatování - MEDV - identifikace základ. orientačních prvků v textu	
	- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	- použije základní zdvořilostní obraty (např. oslovení, pozdrav, rozloučení, poděkování) ve velmi krátkých a pomalu vedených rozhovorech - se představí, sdělí svůj věk, kde bydlí, vlastní, má rád/nerad za použití jednoduchých slovních spojení - sdělí informace o členech své rodiny, kamarádech a spolužácích (např. jméno, věk, kde bydlí, vlastní) za použití jednoduchých slovních spojení - popíše skutečnosti, se kterými se běžně setkává (např. předměty, zvířata), za použití jednoduchých slovních spojení - reaguje pomocí slov, jednoduchých slovních spojení na otázky týkající se jeho samotného (např. sdělí jméno, věk, kde bydlí, vlastní, má rád/nerad) - odpoví a poskytne konkrétní informace	Tematické okruhy: domov, rodina, škola, lidské tělo, jídlo, oblékání, zvířata		

ANGLICKÝ JAZYK

3. ROČNÍK

3 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č T E N Í S P O R O Z U M Ě N Í M		(např. o předmětech, zvířatech), které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduchých slovních spojení			
	–rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	----- - najde konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, zvířatech) v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozpozná známá slova a slovní spojení a jednoduché věty (např. předměty, osoby, zvířata) v krátkém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům - porozumí významu slov, slovních spojení, které se vztahují k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální oporu			
	- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	- napíše jednoduchá slovní spojení a věty, ve kterých se představí, uvede svůj věk, kde bydlí, vlastní, má rád/nerad - doplní informace číselné i nečíselné povahy (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají osvojovaných témat			

2. období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

Upevnit vědomosti získané ve 3. ročníku, což jsou základy anglického jazyka.

Rozvinout tyto vědomosti a využít je pro požadavky Společného evropského referenčního rámce, jazyková úroveň A1.

Činností výukou naučit žáky potřebnou slovní zásobu i mluvnické dovednosti pro dosažení jazykové úrovně A1 dle evropského standardu.

Motivovat žáky k zájmu o anglický jazyk poslechem audio CD, na kterém mluví děti stejného věku, stejně jako poslechem písní

Základní idiomy a konverzační dovednosti procvičovat s pomocí audio CD, které je součástí pracovního sešitu, a manuálních činností, pro které má učitel k dispozici didaktické hry.

Nacvičovat porozumění jednoduchým otázkám v anglickém jazyce a reakci na ně.

Vést žáka ke schopnosti představit se ústně i písemně v anglickém jazyce a jednoduše vysvětlit kdo je, kde žije, co má rád, v jaké žije rodině.

Aktivní účast v nácviku mluvení, porozumění, čtení a psaní vytvořit u žáků sebevědomí, že se dokáží uplatnit i v cizině.

Žák získá základní schopnost domluvit se v anglickém jazyce dle požadavků společných pro všechny země Evropské Unie na jazykové úrovni A1.

Dále:

- - čte s pomocí slovníku jednoduchý text,
- - umí vyhledat informace v jednoduchém textu,
- - napíše jednoduchý dopis nebo pozdrav, vyplní formulář v angličtině.

Žák je připraven pro pokračování ve výuce anglického jazyka pro úroveň A2 a případně pro studium dalšího cizího jazyka.

Při činnostním vyučování anglickému jazyku ve 2. období:

Vyučujeme komunikační dovednosti na základním stupni evropského standardu pro úroveň A1.

Pro tuto úroveň se zaměřujeme především na nácvik rozhovorů.

Dbáme na čtení jednoduchých textů s porozuměním. Žáky vedeme k tomu, aby postupně dokázali

o textu hovořit, tvořit jednoduché otázky podle textu, odpovídat si navzájem, jednoduše text reprodukovat. Pokud je to možné, věty z textu obměňovat, využívat osvojenou slovní zásobu.

Do každé vyučovací hodiny zařazujeme činnosti s připravenými pomůckami.

Pomocí didaktických her procvičujeme se žáky nejen slovní zásobu, ale i mluvnici, která začíná být od 4. třídy pro většinu žáků náročná (tvorba otázky a záporu v angličtině, složené časy sloves, zájmena).

V oblasti psaní se soustředíme na dovednosti požadované evropským standardem: napsat jednoduchý pozdrav, přání k svátkům, vyplnit jednoduchý formulář, napsat o sobě krátký dopis.

B) Charakteristika předmětu:

Výuka anglického jazyka ve 2. období má činnostní charakter. Dovede žáky ke schopnosti komunikovat v angličtině na úrovni A1, která je základní, dle Společného evropského referenčního rámce. Tento Společný evropský referenční rámec byl vytvořen pro všechny členy Evropské unie s cílem zaručit, aby nastupující generace měla společný jazyk a mohla se tak lépe uplatnit na trhu práce, kde budou stále více a více převládat nadnárodní zaměstnavatelé.

Chceme-li dosáhnout toho, aby žáci v průběhu 2. vzdělávacího období získali dobrý základ pro další výuku anglického jazyka, je třeba pro výuku A.j. používat vhodné učební materiály, které z těchto požadavků vycházejí a řídí se schopnostmi žáků této věkové kategorie. Učebnice, pracovní sešity a pomůcky připravené v nakladatelství Angličtina expres umožňují žákům tyto požadavky snadno zvládnout pomocí přiměřeného množství učiva, prostřednictvím písniček, zajímavých didaktických her, příběhů vhodných k dramatizaci. Zařazeny jsou také odkazy na webové stránky, které vtáhnou dítě do cizojazyčné reality a motivují ho k práci s cizím jazykem. Zpracování učebních materiálů a jejich názornost vede učitele i žáka k činnostnímu učení. Pracovní sešit je připraven pro opakované procvičování učiva a jeho porozumění. Vede také k přípravě projektů, které mohou žáci příležitostně vystavit ve třídě i uchovat pro budoucí odkazy na své znalosti, pro Evropské jazykové portfolio.

V učivu postupujeme od znalostí získaných v 1. období k dospělejším tématům. Opakované procvičování látky mohou vést žáci, kteří probíranou látku rychle zvládnou např. žáci jazykově nadaní. Jazykovým nadáním rozumíme schopnost zapamatovat si nové cizí slovo ve všech jeho podobách: zvukové, písemné, ve spojení s jinými slovy ve větách, a schopnost okamžitě rozlišit jeho mluvenou podobu. Toto „nadání“ je přímo úměrné procvičování pomocí audio CD a činností.

D) Obsah učiva

4. ročník (týdenní časová dotace 4 hodiny)

5. ročník (týdenní časová dotace 3 hodiny)

ANGLICKÝ JAZYK

4. ROČNÍK

4 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
P O S L E C H S P O R O Z U M Ě N Í M	- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	- porozumí krátkým a jednoduchým otázkám učitele souvisejícím s osvojovanými tématy, jsou-li mu pokládány pomalu a s pečlivou výslovností - rozpozná známá slova a slovní spojení (např. předměty, zvířata, činnosti nebo číselné a časové údaje) v pomalém a zřetelném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu - porozumí smyslu jednoduchých vět vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu - zachytí konkrétní informace (např. o předmětech, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích) v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu - porozumí tématu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu	Gramatika: - sloveso „umět“ v kladné větě a v otázce - otázky na zjištění polohy, předložky místa a pohybu - přítomný čas průběhový pro popis obrázku - určení času - přítomný čas prostý (kladná a záporná věta, otázka, krátká odpověď kladná i záporná) - řadové číslovky - předložky času - tázací zájmena a příslovce Zvuková (a grafická) podoba jazyka - výslovnost jednotlivých hlásek, slabik a slov - vztah mezi psanou a zvukovou podobou hlásek, slabik a slov - intonace „ano/ne“ otázek - fonetická abeceda	- OSV - komunikace poznávání lidí - mezipředmětové vztahy HV, M, PR, TV, VL VV, PC, ČJ - MKV - principy slušného chování - projekty Halloween, Thanksgiving Vánoce, Nový rok Velikonoce roční období kulturní vystoupení divadelní představení narozeniny, prázdniny - OSV - konverzace na dané téma - MKV - vztahy v rodině, ve třídě důležitost užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění - formy práce skupinová práce individuální činnosti poslech dramatizace divadelní představení soutěže, hry rozhovory písně a říkadla	pomůcky učebnice pracovní sešity literární díla ilustrace audiokazety CD obrázky nástěnné obrazy didaktické pom. hračky společenské hry výukové programy na PC Terasoft

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
M L U V E N Í	–zapojí se do jednoduchých rozhovorů, pozdraví a rozloučí se - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	- účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů, ve kterých poskytne konkrétní informace o sobě, dalších osobách, zvířatech, předmětech, činnostech, nebo se na podobné informace zeptá - představí se, kde bydlí, co dělá, umí, má rád/nerad za použití jednoduchých slovních spojení a vět - sdělí informace o členech své rodiny, kamarádech a spolužácích, zvířatech, o místě, kde bydlí, (např. co dělají, co mají na sobě, co umí, kde, bydlí, co mají rádi/neradi) za použití jednoduchých slovních spojení a vět - reaguje pomocí slov, jednoduchých slovních spojení a vět na otázky o členech své rodiny, kamarádech a spolužácích, zvířatech, o místě, kde bydlí, (např. co dělají, co mají na sobě, co umí, kde, bydlí, co mají rádi/neradi) za použití jednoduchých slovních spojení a vět - odpoví a poskytne konkr informace (např. o zvířatech, počasí, činnostech nebo číselných a časových údajích), které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduch. slov. spojení a vět	Slovní zásoba • abeceda • čísla 1-100 • sport • místnosti v bytě/domě • zdraví a nemoci • obchody a místa ve městě • záliby a činnosti ve volném čase • počasí • čas, vyučovací předměty a rozvrh • dny v týdnu, měsíce, roční období • čas a časové údaje • každodenní činnosti • oblečení • rodina, přátelé • filmy a hudba Tematické okruhy: domov, rodina, škola, lidské tělo, jídlo, oblékání, kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, volný čas	- VMEGS - znalosti o VB, USA - OSV - psychohygiena (rozvrh dne) relaxační chvílky - MKV - zvyky a tradice - lidské vztahy (integrace jedince v rodinných a vrstevnických vztazích) - EV - zvířata různých ekosystémů roční období - OSV - cvičení dovednosti zapamatování - VDO - řešení názorové nerovnosti	

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č T E N Í	- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	- najde konkrétní informace (např. o předmětech, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích) v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům		- MEDV - identifikace základ. orientačních prvků v textu	
S P O R O Z U M Ě N Í M	- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	- rozpozná známá slova a slovní spojení (např. zvířata, činnosti, bydlení, město, nakupování, oblečení nebo číselné a časové údaje) v krátkém textu z běžného života - porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět, které se vztahují k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální oporu - porozumí tématu krátkého textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům a je podpořen obrazem			
P S A N Í	- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře	- napíše jednoduchá slovní spojení a věty, ve kterých představí členy své rodiny, kamarády a spolužáky, uvede jejich věk, kde bydlí, co dělají, vlastní, umí, mají rádi/neradi - sestaví s použitím slov, jednoduchých slovních spojení a vět krátký pozdrav, dotaz či vzkaz, ve kterém sdělí konkrétní informace - doplní informace číselné i nečíselné povahy (čísllice, slova, sl. spojení), které se týkají jeho rodiny a kamarádů, zvířat, předmětů nebo prostředí, které ho obklopuje, a činností, které běžně vykonává			

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
P O S L E C H S P O R O Z U M Ě N Í M	- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	- porozumí krátkým a jednoduchým otázkám učitele a spolužáka souvisejícím s osvojovanými tématy, jsou-li mu pokládány pomalu a s pečlivou výslovností - rozpozná známá slova a slovní v pomalém a zřetelném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu - porozumí smyslu jednoduchých vět vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu - žák zachytí konkrétní informace v krátkém jednoduchém poslechovém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu - žák porozumí tématu velmi krátkého a jednoduchého poslechového textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální nebo zvukovou oporu	Gramatika - sloveso být, mít, umět - čas přítomný prostý a průběhový: oznamovací věta, otázka, záporná věta - vazba there is/there are - osobní a přivlastňovací zájmena - předložky místa, pohybu, času - tázací zájmena a příslovce - otázky na množství a cenu Zvuková (a grafická) podoba jazyka - Souhlásky a samohlásky - Přízvuk slov - Intonace ve větě - Fonetická abeceda Slovní zásoba - já, moje rodina a moji kamarádi - zájmové činnosti a sporty, režim dne - domov, dům, pokoje - škola, předměty ve škole, vyučovací předměty - město, budovy, obchody - části lidského a zvířecího těla - počasí - Anglie, Amerika (kultura)	- OSV - dovednost pro cvičení a studium informace o spoluž. vztahy ve třídě komunikace - projekty Vánoce, Nový rok Velikonoce roční období kulturní vystoupení divadelní představení narozeniny prázdniny - VMEGS - tradice národů Evropy a světa - mezipředmětové vztahy HV, M, PR, TV, VL VV, PC, ČJ - MKV - kultur. rozvoj jedinečnost každého čl. význam užívání cizího jazyka formy práce skupinová práce individuální činnosti poslech, dramatizace divadelní představení soutěže, hry, rozhovory písň a říkadla	▪ pomůcky učebnice pracovní sešity literární díla ilustrace audiokazety CD obrázky nástěnné obrazy didaktické pom. hračky společenské hry výukové programy na PC Terasoft

ANGLICKÝ JAZYK

5. ROČNÍK

3 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
M L U V E N Í	–zapojí se do jednoduchých rozhovorů, pozdraví a rozloučí se - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	- použije základní zdvořilostní obraty (např. oslovení, pozdrav, rozloučení, poděkování) ve velmi krátkých a pomalu vedených rozhovorech - účastní se jednoduchých a pomalu vedených rozhovorů, ve kterých poskytne konkrétní informace o sobě, dalších osobách, zvířatech, předmětech, činnostech, nebo se na podobné informace zeptá - představí se, sdělí svůj věk, kde bydlí, co dělá, vlastní, umí, má rád/nerad za použití jednoduchých slovních spojení a vět - sdělí informace o členech své rodiny, kamarádech a spolužácích (např. jméno, věk, kde bydlí, co dělají, vlastní, umí, mají rádi/neradí) za použití jednoduchých slovních spojení a vět - popíše skutečnosti, se kterými se běžně setkává (předměty, zvířata, činnosti), za použití jednoduchých slovních spojení a vět - reaguje pomocí slov, jednoduchých slov. spojení a vět na otázky týkající se jeho samotného, členů jeho rodiny a kamarádů (např. sdělí jméno, věk, kde bydlí, co dělá, vlastní a umí, má rád/nerad) - odpoví a poskytne konkrétní informace (např. o předmětech, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích), které se vztahují k osvojovaným tématům, za	• jídlo a pití • kalendářní rok a časové údaje • oblečení • volný čas a zábava Tematické okruhy: já, moje rodina, můj den, každodenní činnosti, zájmy, domov, škola, město, volný čas, lidské tělo, jídlo a pití, oblékání, kalendářní rok (roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí	- EV - ekosystémy - VMEGS - Evropa anglicky mluvící země svět a angličtina OSV - cvičení dovednosti zapamatování práce ve skupině - MEDV - uspořádání informací, zpráv utváření týmu pro tvorbu anglic. zpráv - OSV - cvičení dovednosti zapamatování	

ANGLICKÝ JAZYK

5. ROČNÍK

3 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č T E N Í S P O R O Z U M Ě N Í M	- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	použití slov, jednoduchých slovních spojení a vět - zeptá se na konkrétní informace (např. o předmětech, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích), které se vztahují k osvojovaným tématům, za použití slov, jednoduchých slovních spojení a vět. - žák najde konkrétní informace (např. o předmětech, osobách, zvířatech, činnostech nebo číselných a časových údajích) v krátkém jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozpozná známá slova a slovní spojení (např. předměty, osoby, zvířata, činnosti nebo číselné a časové údaje) v krátkém textu vztahujícím se k osvojovaným tématům - porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět, které se vztahují k osvojovaným tématům, má-li k dispozici vizuální oporu - porozumí tématu krátkého textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům a je podpořen obrazem.		- OSV - rozvoj dovedností zapamatování	

ANGLICKÝ JAZYK

5. ROČNÍK

3 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
P S A N Í	- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře	- napíše jednoduchá slovní spojení a věty, ve kterých se představí, uvede svůj věk, kde bydlí, co dělá, vlastní, umí, má rád/nerad - napíše jednoduchá slovní spojení a věty, ve kterých představí členy své rodiny, kamarády a spolužáky, uvede jejich věk, kde bydlí, co dělají, vlastní, umí, mají rádi/neradi - sestaví s použitím slov, jednoduchých slovních spojení a vět krátký pozdrav, dotaz či vzkaz, ve kterém sdělí konkrétní informace nebo se na ně zeptá - doplní informace číselné i nečíselné povahy (např. číslice, slova, slovní spojení), které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů, zvířat nebo předmětů, které ho bezprostředně obklopují, a činností, které běžně vykonává			

5.2 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu: Matematika

5.2.1 Matematika

1. období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- osvojování základních matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka;
- důraz na porozumění základním pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům;
- rozvíjení zkušeností s matematickým modelováním pomocí činností, kterými se žáci učí poznávat a nalézat situace, které dokážou matematicky popsat;
- využívání zkušeností žáků z domova i ze života kolem nich;
- prostor pro aktivní projev žáka – vymýšlení úloh žáky, využití jejich zájmů, komunikace mezi žáky, efektivní využívání osvojených poznatků;
- grafické projevy žáka – od kresleného obrázkového názoru k náčrtům;
- postupné osvojování prvních matematických pojmů, početních výkonů, postupů, základů jazyka matematiky a způsobů jejich užití.

B) Charakteristika předmětu:

Matematické vzdělávání v tomto období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, slovně i písemně vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Vzdělávací oblast matematika je tvořena **čtyřmi tematickými okruhy:**

a) Číslo a početní operace:

V tomto tematickém okruhu si žáci postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení).

Přitom se dbá na tři složky:

- dovednost (provádění početních operací);
- algoritmičké porozumění (proč je práce prováděna předloženým postupem, důraz na činnostní provedení a pozorování žáků, hovor o pozorovaném);
- významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace – nejlépe za pomoci individuálních činností, matematizace reálných situací).

b) Závislosti , vztahy a práce s daty:

Žáci si v tomto tematickém okruhu na základě pozorování uvědomují změny a závislosti známých jevů. Porovnávají velikosti věcí a čísel. Pomocí svých činností postupně pochopí, že změnou může být zvětšení, zmenšení, růst, pokles. Na poznání a pochopení závislostí navazuje v dalších obdobích práce s tabulkami, diagramy a grafy.

c) Geometrie v rovině a v prostoru:

Žáci se v tomto tematickém okruhu učí objevovat, rozlišovat a určovat základní geometrické rovinné a prostorové útvary. Geometricky modelují reálné situace, hledají geometrické útvary ve svém okolí a pojmenovávají je. Učí se měřit délku, poznávají základní jednotku délky. Učí se základy grafického projevu v geometrii.

d) Nestandardní aplikační úlohy a problémy:

Jejich řešení je do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky. Při nich je třeba uplatňovat uvažování žáků, které později přechází v logické myšlení. Učí se řešit jednodušší úlohy z reálného světa, analyzovat reálné situace, pochopit problém, utřídit údaje, pomocí konkrétního názoru situaci modelovat, následně řešit a formulovat odpověď.

Matematika svým charakterem vyžaduje **činnostní pojetí**.

Do první třídy přicházejí děti s nestálou a rozptýlenou pozorností, mnozí neumějí naslouchat. Hodiny matematiky dávají prostor k tomu, aby se žáci učili pozorně naslouchat slovům učitele. Pojmy čísel první desítky a početní výkony s nimi prováděné se vyvozují *zásadně pomocí žakovských pomůcek* a to hlavně konkrétních věcí a dále pomocí zástupného názoru a obrázků. Vždy ve spojení s manipulací každého žáka s uvedenými pomůckami. Tyto činnosti pomáhají lehce podchytit pozornost žáků. To také napomáhá tomu, že lze brzy individuálně pracovat s celým žakovským kolektivem, docílit pozornosti všech žáků. Pomůcky v rukou žáků a činnosti s nimi umožňují učiteli okamžitou zpětnou vazbu a možnost reagovat na úroveň zvládnutí učiva žáky.

Velmi dobrým prostředkem k rozvoji pozornosti i k projevu míry pochopení probíraného matematického učiva jsou *hovory žáků k činnostem*, při kterých početně vyjadřují své zkušenosti. Rozvíjí se přitom schopnost žáka vyjadřovat své myšlenky, posiluje se sebedůvěra žáka v jeho schopnosti.

Výchova pozornosti a sebedůvěry je úzce spjata s výchovou smyslu pro zodpovědnost, nyní za vlastní práci ve škole a za její výsledky, později pak za práci prováděnou v zaměstnání. Smysl pro odpovědnost za vlastní práci je úspěšně vytvářen, je-li žák brzy veden k samokontrolě. Tomu je

v materiálech připravených pro činnostní výuku věnováno hodně prostoru.

Velký význam v matematice má *aktivita žáků*. Činnostní formy učení dávají dostatek možností k jejímu neustálému podněcování. Činnostní učení matematice není založeno na výsledcích, které se objeví hned po jedné hodině činností zařazených do výuky náhodně, odděleně. *Toto učení naopak vyžaduje aplikaci činností do celého souboru hodin*. Uvědomujeme si, že ani jeden návyk se nemůže vytvořit jen v jedné hodině. Ani jeden matematický pojem nemůže být utvrzen během jedné vyučovací hodiny. Je nutné v řadě po sobě následujících vyučovacích hodin nechat daný pojem postupně objevit a přijmout všemi žáky, poznané učivo krátce v každé hodině procvičovat a nechat ho obohacovat novými žakovskými nápady a zjištěními. Každá vyučovací hodina, která je zařazena do určitého systému činností, svým dílem přispívá k vytvoření a upevnění vykládaného pojmu. Každá vyučovací hodina také individuálně přibližuje žákovi určité nové vědomosti. Proto musí každý žák dostat dostatečný prostor k pochopení učiva a k dovednosti o něm hovořit.

V systému vyučovacích hodin činnostního učení matematice vyplývá nové učivo z předcházejícího a zároveň je základem a oporou pro učivo následující. Za tohoto předpokladu se často stává, že žáci nové učivo objeví sami a často jim ani nepřipadá nové. K tomu učitel žákům dopomáhá určitým upozorněním, otázkou nebo doporučením, co pozorovat. *Žákům je třeba dát dostatečný prostor na objev poznávaného jevu i na jeho zvládnutí a procvičení*.

K osvojení si nového učiva a ke zkonkrétnění vytvářených pojmů vedeme žáky především prostřednictvím individuálních činností se zvolenými konkrétními pomůckami. Velkou mírou přitom napomáháme rozvoji správného uvažování žáků.

Řešení slovních úloh formou individuálních činností spolu se slovním vyjádřováním úloh a odpovědí žáky, můžeme hodnotit jako *nejmocnější prostředek rozvoje chápavosti dětí*. Při tomto učení dovedeme postupně všechny žáky k tomu, že se dovedou o učeném jevu vyjadřovat v matematice jasně, souvisle a přesvědčivě.

Činnostní učení matematice, je prakticky ověřený nástroj, pomocí něhož učitel snadno upoutává pozornost žáků, probouzí jejich představivost a postupně uvádí do pohybu myšlení každého žáka.

Při řešení slovních úloh je žák jejich tvůrcem, vynálezcem i řešitelem. Úsilí, které při tom žáci vynakládají, působí příznivě na jejich rozumový vývoj. Rozvíjena je přitom i samostatnost žáka a jeho tvořivost.

Podmínky pro dosažení dovednosti žáka správně řešit slovní úlohy jsou:

- provádění různých praktických činností, které znázorňují určitou úlohu
- pokus o samostatné vyhledávání cesty řešení žákem a o vyjádření odpovědi náležející k dané úloze
- samostatné vymýšlení a formulování úloh podobných úlohám právě řešeným
- vymýšlení úloh příbuzných (s blízkým praktickým obsahem) žáky a předkládání obdobných úloh k řešení učitelem
- řešení obtížnějších úloh až po dokonalém zvládnutí úloh jednoduchých

Při řešení slovních úloh se ukazuje, že někteří žáci teprve po řešení úloh ze života tak, jak ho znají, začínají chápat smysl, cíl a význam řešení slovních úloh.

Při vyučování matematice v prvním období základního vzdělávání při probírání určitého učiva:

- seznámíme žáky s prvním pojetím daného problému a motivujeme je
- užitím názorných pomůcek a konkretizací vedeme žáky postupně k pochopení problému, který je dán novou učební látkou
- provádíme třídění a srovnávání naučených vědomostí s vědomostmi již osvojenými
- provádíme cvičení s praktickým užitím získaných vědomostí
- necháváme žáky samostatně vymýšlet slovní úlohy, které vycházejí z jejich zkušeností
- provádíme cvičení k zautomatizování určité početní operace
- necháváme žáky při praktických činnostech objevovat potřebu nového početního výkonu
- látku pro počítání z paměti volíme tak, aby přispívala k dosažení dobrého zvládnutí probíraného učiva

V prvním období základního vzdělávání necháváme žáky pod vedením učitele matematické poznatky objevovat a formulovat je svými slovy. Učitel pak matematický pojem upřesní a správně ho formuluje.

Zdůrazňujeme potřebu *častého zařazování počítání z paměti*, a to po celé první období základního vzdělávání. Při počítání s malými čísly by nikdy nemělo být počítání z paměti nahrazováno písemným počítáním.

Po celé první období se v matematice kladou *základy počítání z paměti*. Žáci se učí způsoby pamětného sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru do 100 i do 1000. Řešení slovních úloh z paměti je třeba vždy spojovat s žakovým vysvětlením, jak k výsledku dospěl. V průběhu 1. – 3. ročníku je třeba, aby každý žák vyřešil mnoho jednoduchých slovních úloh. To není možné realizovat tehdy, pokud bychom měli zároveň vyžadovat klasické zápisy každé úlohy. Při řešení slovních úloh z paměti může žák používat konkrétní názor, nákres, náčrt a jiné svoje zobrazení a z něho formulovat výsledek a vysvětlit, jak k němu dospěl. U celé řady slovních úloh řešených činností z paměti mohou žáci objevit několik způsobů řešení úlohy. Zájem žáků o počítání z paměti se dobře probouzí vhodnou motivací, spojováním řešení slovních úloh s individuálními činnostmi, častým vymýšlením slovních úloh žáky samotnými, a poznáním, že je v jejich schopnostech úlohy řešit.

C) Klíčové kompetence (společné pro 1. a 2. období) :

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.
- Vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.
- Učíme práci s chybou.
- Učíme žáky využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace.
- Rozvíjíme paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů.
- U žáků rozvíjíme abstraktní a exaktní myšlení osvojováním si využíváním základních matematických pojmů a vztahů.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním v oboru matematika rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“).
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Rozvíjíme kombinatorické a logické myšlení při řešení problémových úloh.
- Při řešení problémových úloh učíme žáky provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledku, volbě správného postupu k řešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
 - Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
 - Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
 - Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu Matematika, vedeme žáky k tomu, aby využívali vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení.
 - Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu učíme žáky vnímat složitosti reálného světa a porozumět jim z hlediska matematizace reálné situace, která vede k sestavení matematického modelu.
 - Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.
- Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
 - Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
 - Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
 - Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ost. členů týmu.
 - Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
 - Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
 - Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy.
- Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vychovávat žáky
- jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,
 - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
 - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
 - Kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme.
 - Vedeme žáky k věcnému řešení problémů.
 - Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, příkladně plníme své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům, jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

D) Obsah učiva

- 1. ročník (týdenní časová dotace 4 hodiny)
- 2. ročník (týdenní časová dotace 5 hodin)
- 3. ročník (týdenní časová dotace 5 hodin)

MATEMATIKA

1. ROČNÍK

4 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
ČÍSLO A P O Č E T N Í O P E R A C E	- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	- spočítá prvky souboru do 20 včetně - vytvoří soubor s daným počtem prvků do 20 - porovná čísla a soubory prvků s počtem do 20 - sčítá a odčítá čísla v oboru 0 - 10, v oboru 10 - 20 bez přechodu přes desítku - používá sčítání a odčítání při řešení praktických situací - přečte a zapíše čísla 0 - 20	- obor přirozených čísel číselná řada 0 - 20 počítání předmětů v daném souboru, vytváření souborů s daným počtem prvků číslice znaménka <, >, =, +, - porovnávání čísel součet a rozdíl čísel (bez přechodu přes desítku) sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání čísel, na sčítání a odčítání řešení slovních úloh s využitím vztahů o n-více a o n-méně řešení složitějších slovních úloh v oboru do 20 - zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa čtení a psaní čísel - vlastností početních operací s přirozenými čísly vztahy mezi sčítáním a odčítáním	- mezipředmětové vztahy ČJ, PRV, VV, PČ, HV, TV - OSV - vzájem. poznávání ve skupině organizování práce sk. - projekty zápisy pozorování porovnávací testy výroba pomůcek - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách práce na PC soutěže	pomůcky učebice pracovní sešity obrazy encyklopedie internet DVD, VHS modely výukové programy stavebnice společenské hry kvízy hádanky výukové programy
P R Á C E S D A T Y	- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel		diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády doplňování jednoduchých tabulek		

MATEMATIKA

1. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
GEOMETRIE	- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary nacházející v realitě jejich reprezentaci - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	- rozezná čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník - orientuje se v prostoru (vlevo, vpravo, před, za) - rozezná krychli, kouli, kvádr, válec	- základní útvary v rovině rovinné obrazce - čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh - vystřihování obrazců, překládání - základní útvary v prostoru orientace v prostoru - pojmy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, hned před, hned za - tělesa - krychle, koule, kvádr, válec	- OSV - cvičení smyslového vnímání	
NESTANDARD. APPLIK. ÚLOHY A PROBLÉMY	- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky		- slovní úlohy zajímavé slovní úlohy a jejich řešení - číselné a obrázkové řady doplňování a tvoření řad s pravidelným opakováním prvků, obrázků, barev, tvarů, znaků aj.	- OSV - cvičení dovednosti pro řešení problémů - OSV - uvolnění relaxace	

MATEMATIKA

2. ROČNÍK

5 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE	- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje modeluje osvojené početní operace - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	- porovná čísla do 100 a vztahy mezi nimi zapíše pomocí symbolů - zaokrouhlí číslo na desítky - sčítá a odčítá v oboru do 20 s přechodem přes desítku - spočítá prvky souboru do 100 včetně - vytvoří konkrétní soubory (na počítadle, penězi, ve čtvercové síti aj.) - dokáže řešit různé slovní úlohy, poradí si s jejich vytvářením - orientuje se na číselné ose - násobí v oboru násobitek 2, 3, 4, 5	- obor přirozených čísel číselná řada 0 - 100 porovnávání čísel zaokrouhlování čísel na desítky součet a rozdíl čísel, závorky sčítání a odčítání v oboru 0 - 20 s přechodem přes desítku počítání po desítkách, po jedné v oboru do 100 sčítání a odčítání násobku do 100 sčítání více než dvou čísel odčítání více než jednoho čísla řešení a vytváření slovních úloh na porovnávání řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání řešení a vytváření slovních úloh na sčítání více než dvou čísel a odčítání více než jednoho čísla řešení a vytváření slovních úloh na násobení a dělení v oboru násobitek řešení a vytváření slovních úloh s využitím vztahů n-krát více a n-krát méně - zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa číselná osa 0 - 100 čtení a zápis čísel 0 - 100 - násobilka násobek, násobení jako opakované + činitel, záměna činitelů náznorné zavedení násobení a dělení na souborech předmětů řady násobků daného čísla násobilky 2, 3, 4, 5	- mezipředmětové vztahy ČJ, PRV, VV, PČ, HV, TV - projekty zápisy pozorování porovnávací testy výroba pomůcek - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách práce na PC soutěže zápisy - OSV - cvičení dovednásobek ností zapamatování	učebnice pracovní sešity obrazy encyklopedie internet DVD, VHS modely výukové programy stavebnice společenské kvízy hádky

MATEMATIKA

2. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- užívá násobení a dělení v praktických situacích - dělí v oboru násobitek 2, 3, 4, 5	automatizace násobitek 2, 3, 4, 5 automatizace dělení v oboru probíraných násobitek dělení v oboru těchto násobitek vlastností početních operací s přirozenými čísly vztahy mezi násobením a dělením	- VDO - komunikace spolupráce (soutěže)	
P R Á C E S D A T Y	- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	- orientuje se v jednotkách času - čte časové údaje na různých typech hodin	- závislosti a jejich vlastnosti orientace v čase den - 24 hodin hodina - 60 minut, minuta 60 sekund čtení údajů na hodinách včetně digitálních sledování jednoduchých závislostí na čase (změna teploty během dne, příchod a odchod ze školy, délka vyučovací hodiny, přestávky, čas snídaně, oběda, večeře, délka spánku) - diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády číst a doplňovat tabulky násobků doplňování tabulek čísla, znaky aj. doplní čísla (znaky) podle posloupnosti		
G E O M E T R I E	- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary, nachází v realitě jejich reprezentaci - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	- kreslí křivé a rovné čáry - narýsuje úsečku - pozná a pojmenuje geometrická tělesa	základní útvary v rovině úsečka, lomená čára kreslení křivých a rovných čar rýsování úseček označení bodů a úseček základní útvary v prostoru použití různých stavebnic ke stavbám podle obrázků tělesa - krychle, koule, kvádr, válec modelování těles	- OSV - respektování druhého, pomoc odpovědnost spolehlivost	

MATEMATIKA

2. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	- odhadne délku úsečky na cm - změří délku úsečky v centimetrech	délka úsečky, jednotky délky a jejich převody délka úsečky, měření délky úsečky jednotky - centimetr, metr strana rovinného obrazce, měření délek stran		
ESTAND. APLIK. ÚLOHY A PROBLÉMY	- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	- řeší složitější slovní úlohy - dokáže doplnit řady znaků - řeší jednoduché sudoku	- slovní úlohy složitější slovní úlohy např. s nadbytečnými údaji, s více řešeními aj. slovní úlohy s několika početními výkony - číselné a obrázkové řady doplňování a tvoření řad s pravidelným opakováním prvků, obrázků, barev, tvarů, znaků aj. - magické čtverce doplňování jednoduchých magických čtverců sudoku	- OSV – řešení problémů - OSV - relaxační úkoly	

MATEMATIKA

3. ROČNÍK

5 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE	- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	- vytvoří soubor (penězi, milimetrovým papírem aj.) s daným počtem prvků do 1000 - porovná čísla do 1000 - používá sčítání a odčítání při řešení praktických úloh - řeší různé slovní úlohy - provádí odhad výsledku - čte a píše trojčíselná čísla - zakreslí obraz daného čísla na číselné ose - automaticky užívá spoje všech násobílek	obor přirozených čísel číselná řada 0 - 1 000 počítání po stovkách, desítkách, jednotkách porovnávání čísel, řešení úloh na porovnávání trojčíselných čísel zaokrouhlování čísel na stovky, desítky rozklad čísla v desítkové soustavě součet a rozdíl čísel sčítání a odčítání násobků sta sčítání a odčítání čísel bez přechodu a s přechodem násobků sta rozlišování sudých a lichých čísel řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání řešení složitějších slovních úloh řešení a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony - zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa čtení a zápisy trojčíselných čísel číselná osa znázornění trojčíselných čísel na číselné ose porovnávání čísel s pomocí číselné osy - násobilka násobení a dělení v oboru násobílek v oboru do 100 násobilky 6, 7, 8, 9 automatizace všech spojů násobílek dělení v oboru těchto násobílek automatizace dělení v oboru násobílek násobení 10	- OSV - cvičení pozornosti a soustředění dovedn. zapamatování řešení probl. vzájemné poznávání ve skupině - mezipředmětové vztahy ČJ, PRV, VV, PČ, HV, TV - projekty zápisy pozorování porovnávací testy výroba pomůcek - MEDV - komunikace a spolupráce v týmu - MKV - integrace jedince, tolerance - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách práce na PC soutěže - OSV - cvičení sebekontroly, sebeovládání	pomůcky učebnice pracovní sešity obrazy encyklopedie internet DVD, VHS modely výukové programy stavebnice společenské hry kvízy hádanky

MATEMATIKA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- násobí a dělí pamětně dvojciferná čísla jednociferným - užívá násobení a dělení při řešení praktických úloh - určí neúplný podíl a zbytek odhadne výsledek - písemně sčítá a odčítá trojciferná čísla - provádí kontrolu svého výpočtu - provádí předběžný odhad výsledku řešení	- násobení a dělení mimo obor násobílek v oboru do 100 - násobení a dělení dvojciferných čísel jednociferným - pamětné násobení dvojciferného čísla jednociferným mimo obor násobílek - násobení a dělení součtu nebo rozdílu dvou čísel - užití závorek - dělení se zbytkem - součin, podíl, zbytek - vlastnosti početních operací s přirozenými čísly - vztahy mezi násobením a dělením - písem. algoritmy početních operací - písemné algoritmy sčítání a odčítání - odhad a kontrola výsledku - písemné sčítání dvou sčítanců - písemné odčítání, kontrola výsledku sčítáním	- OSV - zvládání řešení problémů - OSV - komunikace a spolupráce v týmu	
P R Á C E S D A T Y	- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	- převádí jednotky délky s užitím měnitele 1000, 100, 10 - čte a sestavuje tabulky - užívá tabulkové zápisy v praxi (ceny zboží, vzdálenosti aj.)	- závislosti a jejich vlastnosti - orientace v čase, den - 24 hodin - hodina - 60 minut, minuta 60 sekund - sledování jednoduchých závislostí na čase - základní jednotky délky - diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády - číst a doplňovat tabulky násobků - doplňování tabulek čísly, znaky aj. - doplní čísla (znaky) podle posloupnosti	- OSV - organizace času - uvolnění a relaxace - kooperace	

MATEMATIKA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU	- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary, nachází v realitě jejich reprezentaci - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	- označí bod, krajní body úsečky - rozliší přímku, úsečku, polopřímku - změří délku úsečky s přesností na mm - sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr - odhadne délku, vzdálenost - určí obvod jednoduchého rovinného obrazce - označí průsečík dvou přímek	- základní útvary v rovině přímka, rýsování přímek polopřímka, vyznačování polopřímek čtvercová síť rovinné obrazce - trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník kreslení a rýsování rovinných obrazců ve čtvercové síti - základní útvary v prostoru kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel válec měření délek hran tělesa modelování staveb tvaru kváдру, krychle aj. podle daného plánu (užívání stavebnic, krabiček aj.) - délka úsečky, jednotky délky a jejich převody další jednotky délky - mm, km, dm měření úseček s přesností na mm odhad délky úsečky, vzdálenosti rýsování úsečky dané délky (např. v cm a mm) obvod obrazce strana rovinného obrazce měření délek stran rovinných obrazců obvod výpočet obvodu rovinného obrazce sečtením délek jeho stran vzájemná poloha dvou přímek v rovině rovnoběžky, různoběžky průsečík dvou různoběžek	- OSV - cvičení smysl. vnímání zvládání řešení probl. - OSV - řeč předmětů cvičení pozorování - MEDV - komunikace a spolupráce v týmu - EV - životní styl	

MATEMATIKA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
N E S T A N D. A P P L I K. Ú L O H Y A P R O B L É M Y	- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	- řeší složitější slovní úlohy - dokáže doplnit řady znaků – řeší jednoduché sudoku	- slovní úlohy složitě slovní úlohy řešení a vytváření složitějších slovních úloh vedoucím ke třem (čtyřem) početním výkonům řešení slovních úloh s nadbytečnými údaji řešení slovních úloh vedoucích k více řešením - číselné a obrázkové řady doplňování a tvoření řad s pravidelným opakováním prvků, obrázků, barev, tvarů, znaků aj. - magické čtverce doplňování jednoduchých magických čtverců sudoku	- OSV - rozvoj individ. dovedností, kreativity řešení problémů - OSV - komunikace kooperace - OSV - relaxační úkoly	

2. období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- osvojování nových matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka
- činnostní rozšíření číselného oboru, utvrzení představy o desítkové soustavě
- předkládání nových poznatků ve spojení s předcházejícím učivem, uplatnění analogie pro
- zavedení početních výkonů v rozšířeném číselném oboru žáky
- využívání schopnosti žáků objevovat za vedení učitele další nové matematické poznatky na základě pozorování a rozlišování, vyslovovat závěry, pokoušet se o zobecňování
- postupné zdokonalování přesnosti matematického vyjadřování
- zařazování praktických činností (např.: měření, odhady, porovnávání velikostí a vzdáleností) s cílem získání správných představ a zručnosti
- spojování nových poznatků v matematice s vědomostmi žáků získanými v běžném životě
- využívání matematických poznatků a dovedností žáky v praktickém životě
- používání peněz při činnostním řešení úloh s náměty z obchodování
- peníze v praktickém životě
- věnování času nápadům žáků, jejich dotazům, ukázkám různých způsobů řešení úloh
- vyslovování úsudků k úlohám, vytváření předpokladů pro rozvíjení logického myšlení
- vytváření obměn slovních úloh a matematických problémů pro různé obory činnosti lidí
- podporovat schopnost žáků rozumět grafickým schémátům tabulkám i jiným schematickým znázorněním, vytvářet jednoduchá schémata, vést žáky ke grafické gramotnosti
- praktické osvojování základních poznatků z geometrie

B) Charakteristika předmětu :

Při výuce matematiky nelze stanovit přesnou hranici mezi etapou vytváření konkrétních představ a mezi etapou vytváření pojmů. Je to hlavně proto, že přechod k abstrakci trvá téměř u všech žáků dlouho a neprobíhá u všech stejně. Činnostní výuka matematice i v tomto období umožňuje, aby si žáci matematické pojmy osvojovali správně a s co nejmenší námahou. Proces abstrakce usnadňují žákům pomůcky, kterými si znázorňují, stejně jako v minulých letech, nové a dosud neosvojené početní situace. Proces abstrakce urychlují též nákresy, náčrty a geometrická zobrazení, ukazující vztahy mezi údaji v úloze.

Mnoho pojmů se i v tomto období utváří ve vědomí žáků postupně, na základě soustavně prováděných činností, neustálým obohacováním dosavadních představ. Ve vzájemné souvislosti se přitom rozvíjí celá řada pojmů současně: pojem čísla, pojem desítkové soustavy, pojem početních výkonů. Přitom se více dbá na praktické použití pojmů než na vyslovování definicí (v tomto období není nutné po žácích definice požadovat). Jde hlavně o to, aby se představy žáků o číslech obohacovaly, aby chápali význam desítkové soustavy, aby dovednost početních výkonů s přirozenými čísly využívali při řešení slovních úloh a početních situací z běžného života a dovedli dobře úsudkově rozlišovat, kdy který početní výkon použít. Tyto dovednosti pak můžeme rozvíjet předkládáním různých výhod v počtech a zjednodušováním výpočtů.

Prostřednictvím matematiky jsou žáci seznamováni se světem financí a že tyto oblasti přispívají k rozvoji finanční gramotnosti.

V celém 2. období jsou žáci ve výuce matematiky podněcováni k sebedůvěře, učí se různými způsoby kontrolovat výpočty, uvažovat o možnostech výsledků, odhadovat. Jsou tak soustavně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení, a to jak v aritmetice tak v geometrii.

Vzdělávací oblast matematika a její aplikace je tvořena čtyřmi tematickými okruhy:

a) Číslo a početní operace:

V tomto tematickém okruhu si žáci 4. a 5. ročníku prohlubují dovednosti základních početních operací s přirozenými čísly. Na základě činností zvládli žáci v 1. období dobře numeraci do sta i do tisíce, mají správně vytvořený základ k chápání desítkové soustavy. Z paměti sčítají a odčítají do sta a na základě analogie v první stovce počítají i jednoduché příklady v oboru do tisíce. Mají činnostně vytvořené konkrétní představy o násobení a dělení. Zvládli všechny spoje malé násobilky a dělení beze zbytku v oboru násobílek. Malá násobilka i dělení beze zbytku jsou procvičeny, ale jejich zautomatizování je třeba se nadále věnovat. Žáci se dále seznámili s tím, jak z paměti násobit dvojčíferné číslo jednocíferným, poznali i dělení v oboru násobílek se zbytkem. Z písemných algoritmů se setkali s písemným sčítáním a odčítáním a násobením čísla jednocíferným činitelem. Tuto dovednost je třeba přenést do rozšířeného číselného oboru přes tisíc. Při písemném počítání se opíráme o znalosti písemných algoritmů oboru do tisíce a znalost desítkové soustavy. K tomuto učivu nepřistupujeme jako k nové látce, ale necháme žáky do písemných algoritmů: sčítání, odčítání a násobení jednocíferným činitelem vstupovat samostatně a individuálně (žáci se tak učí jeden od druhého pod dohledem učitele). Z paměti se v oboru přes tisíc počítá jen výjimečně a to jen s takovými čísly, která obsahují jen jednu nebo nejvýše dvě číslice různé od nuly.

Novou látkou, kterou mají žáci v tomto období v okruhu početních operací dobře zvládnout, je písemné násobení dvojčiferným činitelem, dělení se zbytkem z paměti a písemné dělení jednociferným dělitelem. Žáky je třeba seznámit i s písemným násobením trojčiferným činitelem a písemným dělením dvojčiferným dělitelem.

Do výuky můžeme v tomto tematickém okruhu vhodně zařazovat i kalkulačku. Může sloužit např. ke kontrole výsledků příkladů na písemné algoritmy, k výpočtům úloh z běžného života. Je třeba uvážit i to, že u písemného počítání jde jen o zvládnutí jednoduchých algoritmů, které se dají v hodině procvičit na jednom či dvou příkladech, provázených komentářem žáků. Je mnoho důležitějšího učiva, které je třeba do vyučovacích hodin v tomto období zařazovat. Např.: zaokrouhlování, odhady, rozlišování úsudků, tak jak je uvedeno v dalších okruzích matematiky tohoto období.

b) Závislosti, vztahy a práce s daty

Úkolem stanoveným v tomto okruhu je vyhledávat, sbírat a třídit různé údaje, se kterými se v životě žáci setkávají. Orientovat se v jednoduchých tabulkách, číst z nich údaje, využívat je k porovnávání i výpočtům a naučit se též vyhledané údaje sestavovat do tabulek. Žák dále poznává i různé diagramy, seznamuje se s prvními grafy a učí se v nich orientovat. K tomuto okruhu je mnoho materiálu připraveno v učebnicích a pracovních sešitech pro 4. a 5. ročník (NŠ Brno). Učivo tohoto okruhu nebudou v žádném případě zvládat všichni žáci stejným tempem. Je proto třeba u těchto úloh k žákům přistupovat diferencovaně, nechat je o problematice úloh a závislostech mezi veličinami často hovořit, dát všem čas k pochopení těchto záznamů. Se záznamy údajů vyjádřenými diagramy a grafy se budou žáci v životě velmi často setkávat. Takovým úlohám je třeba ve výuce věnovat pozornost a neopomíjet je. Dají se přitom dobře využít mezipředmětové vztahy, např.: výsledky některých pokusů z přírodovědy, přehledy některých měření z pracovních činností, tabulky sportovních výkonů z tělesné výchovy aj. Tabulkově jsou uspořádány také jízdní řády, v nichž se žáci učí hledat. Mnohé informace v encyklopediích jsou rovněž uspořádány do diagramů a tabulek

c) Geometrie v rovině a prostoru

Geometrie se ve 4. a 5. ročníku vyučuje již pravidelně, obvykle v samostatné vyučovací hodině, zařazované do rozvrhu každý týden. Vyžaduje-li to téma učiva, zařazujeme geometrické učivo do části hodiny aritmetiky. Některé partie učiva spolu velmi úzce souvisí.

Základní útvary v rovině a prostoru, které má žák v 2. vzdělávacím období zvládnout a rozlišovat, jsou určeny v očekávaných výstupech RVP ZV. Činnostní učení geometrie vytváří jasné představy žáků o útvarech v rovině a jejich vzájemné poloze, podporuje rovněž rozvoj správné prostorové představivosti žáků. Od žáků v tomto období nežádáme, aby se učili definice nebo aby vlastnosti útvarů odříkávali z paměti. Vedeme je k tomu, aby obrázek nebo model dovedli popsat svými slovy. Také rýsování základních útvarů v rovině spojujeme vždy s hovorem žáků o narýsovaném, k tomu přidáváme i rýsování poznanych útvarů podle jednoduchého popisu.

Základní představy o geometrických obrazcích a tělesech získává žák bezprostředně názorem, nelze předpokládat, že by si je mohl představit

z definic. Základní jednotku délky 1 m je potřeba mít ve třídě vyznačenou na určitém místě (vodorovně i svisle), žáci potřebují získat dobrou představu metru k odhadům délek i k základním převodům jednotek délky.

Při výuce obvodu a obsahu obrazců vycházíme z konkrétních situací kolem nás. Žáci snadno pochopí, že obvod obrazců se určuje jako součet délek jeho stran (součet úseček). Vytvoření jasné představy obsahu obdélníka jako počtu shodných jednotkových čtverců, kterými se dá daný obdélník pokrýt, se dá provést jen činností samotných žáků a hovorem o této činnosti. Na toto učivo stejným způsobem navazuje výuka geometrie i fyziky v 6. ročníku. Teprve když žák získá konkrétní představu o obsahu obdélníka, dokáže s porozuměním řešit i slovní úlohy z praktického života. Prováděli žáci samostatně činnosti patřící k tomuto učivu, vytvoří si jasné konkrétní představy a rozlišování obvodu a obsahu obdélníka nebo čtverce jim pak nečiní žádné problémy.

Cílem výuky geometrii v tomto období je tedy:

- rozeznávat navzájem základní geometrické obrazce a rozpoznávat je na předmětech
- správně načrtnout, vystříhnout i narýsovat čtverec, obdélník a libovolný trojúhelník
- stanovit velikost obvodu čtverce, obdélníka a jiných čtyřúhelníků a narýsovaných trojúhelníků měřením a výpočtem, uvědomovat si, že obrazce zaujímají určitou plochu, kterou lze srovnávat se zvolenou jednotkou obsahu

Geometrie je v učebních osnovách obou ročníků spojena s výukou výtvarné výchovy, kde žáci také zobrazují rovinné útvary. Poznávání geometrických útvarů tedy prolíná oběma předměty. Výpočty obvodů jsou také často zařazeny ve slovních úlohách v aritmetických pracovních sešitech. Žák poznává, že osvojené znalosti z matematiky potřebuje v různých vyučovacích předmětech i při řešení mnoha úloh z praktického života.

d) Nestandardní aplikační úlohy a problémy

V tematickém okruhu Nestandardní aplikační úlohy a problémy žáci uplatňují logické myšlení, učí se řešit problémové situace a úlohy z běžného života.

V 1. vzdělávacím období žáci řešili většinu *slovních úloh* z paměti. Důraz byl kladen na porozumění početním výkonům, jejich užití v úlohách ze života. Žáci byli od 1. ročníku vedeni k sestavování slovních úloh. Vymýšleli slovní úlohy s různou tematikou z každodenního života, tvořili k úlohám otázky, vyvolávali se navzájem, odpovídali. Postupně se učili rozlišovat úsudky o několik více, o několik méně, několikrát více, několikrát méně. K výsledku pak docházeli nejkratší cestou vlastní úvahou, často na základě názoru a výpočtem z paměti. Ke slovní úloze vymyšlené některým žákem dokázali ostatní, pomocí jednoduchých pomůcek, úlohu zobrazit, jindy si zase provést náčrt nebo i záznam základních údajů a ihned odpovídat s výsledkem. Potom vždy přidávali příklad náležející k úloze. U úloh řešených násobením nebo dělením přidávali úsudky typu: „Když 1 sešit stojí 8 Kč, tak 3 sešity budou stát 3krát více.“ nebo „Když za 4 koláče zaplatím 28 Kč, tak za 1 koláč zaplatím čtyřikrát méně.“

Při častém užívání úsudků k řešení úloh z praktického života si žáci uvědomují smysl početních výkonů, správně je k úlohám přiřazují a dovedou též své úvahy zdůvodnit.

Řešení jednoduchých slovních úloh z paměti je třeba přenést i do 4. a 5. ročníku a nechávat žáky úlohy z praktického života vymýšlet a obměňovat. Do nich je třeba občas zařazovat rozšířený číselný obor, s důrazem na úsudkové počítání.

Jedním z nejdůležitějších úkolů při výuce matematiky ve 2. vzdělávacím období je podpořit a rozvíjet schopnost žáků uvažovat a samostatně řešit jednoduché slovní úlohy z paměti. Žáky je třeba postupně dovést i k samostatnému řešení zapsaných slovních úloh s jedním nebo dvěma početními výkony. Abychom tohoto cíle dosáhli, máme pro všechny žáky k dispozici soubory úloh s tematikou z různých oborů lidské činnosti, které jsou žákům blízké. Pro žáky jsou připravené slovní úlohy srozumitelné, jejich vysvětlování neubírá proto čas vlastnímu řešení.

Protože soustavné řešení slovních úloh výrazně přispívá k rozvoji myšlení žáků, je třeba slovními úlohami ve 4. a 5. ročníku věnovat nejméně polovinu času určeného k výuce matematiky v tomto vzdělávacím období. Slovní úlohy zařazujeme souběžně s numerickým počítáním.

K běžným slovními úlohami přibývají v tomto vzdělávacím období další úlohy, jejichž řešení vyžaduje zvláštní postup, např.: jednoduchá trojčlenka řešená přechodem přes jednotku, úlohy na porovnávání podílem aj. Přitom žáci dojdou k poznání významu jednoduchého zápisu podmínek slovní úlohy, se kterým se i v 1. vzdělávacím období setkávali.

V tomto období vedeme žáky k samostatnému úsudku při řešení slovních úloh a dbáme přitom na zapojení všech žáků do výuky. Je třeba cvičit smysly žáků, předkládat jim nadále nové typy úloh pomocí konkrétního názoru, zadávat jim k pozorování různá schémata, grafy a tabulky. Žáky nechat objevovat vše, na co mohou přijít sami, dbát na jejich samostatnost při činnostech, přizpůsobovat vyučovací postup jejich chápání, vzbuzovat zájem žáků zajímavými úlohami i jinými motivacemi.

D) Obsah učiva

4. ročník (týdenní časová dotace 5 hodin)

5. ročník (týdenní časová dotace 5 hodin)

MATEMATIKA

4. ROČNÍK

5 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
ČÍSLO A P O Č E T N Í O P E R A C E	- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - využívá při pamětném i písemném čítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	- orientuje se v číselném oboru do milionu - porovná čísla v oboru do milionu a řeší příslušné nerovnice - zaokrouhluje čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - rozkládá čísla v desítkové soustavě - pamětně sečte a odečte čísla - řeší složitější slovní úlohy - čte, píše a zobrazí čísla na číselné ose - pamětně násobí a dělí čísla do milionu s nejvýše dvěma číslicemi různými od 0 jednociferným číslem	- obor přirozených čísel číselný obor do 1 000 000 posloupnost čísel, počítání po statisících, desetitisících, tisících porovnávání čísel zaokrouhlování na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky rozklad čísel v desítkové soustavě sčítání a odčítání čísel v daném oboru početní operace a jejich procvičování pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel s nejvýše třemi číslicemi různými od 0 odhad výsledku, kontrola výpočtu řešení slovních úloh na porovnávání, početní výkony, vztahy o n-více (méně), n-krát více (méně) - zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa čtení a zápis čísel v desítkové soustavě práce se řádovým počítadlem číselná osa řešení jednoduchých nerovnic s užitím číselné osy vyznačování intervalů patřících k danému zaokrouhlenému číslu na číselné ose - násobilka mimo obor násobilky násobení a dělení čísel v daném oboru pamětné násobení a dělení jednociferným číslem	- mezipředmětové vztahy ČJ, PRV, VV, PČ, HV, TV - OSV - pozornost, soustředění, zapamatování -projekty zápisy pozorování porovnávací testy výroba pomůcek - OSV - využití sebekontroly - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách práce na PC soutěže-	pomůcky učebnice obrazy encyklopedie internet DVD,VHS modely výukové programy stavebnice společenské hry kvízy hádanky

MATEMATIKA

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	-- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	- názorně vyznačí určený zlomek celku - vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života - využívá názorných obrázků k určování $\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{3}, \frac{1}{5}, \frac{1}{10}$ - vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny - porovná zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) - sečte zlomky se společným jmenovatelem - řeší jednoduché slovní úlohy na výpočet zlomků z daného celku a naopak - písemně sečte a odečte alespoň tři čísla - zvládá písemné násobení - písemně dělí jednociferným dělitelem - odhadne výsledek, kontroluje výpočet	- vlastností početních operací s přirozenými čísly vlastnosti sčítání a odčítání vztahy mezi sčítáním a odčítáním vztahy mezi násobením a dělením pořadí početních výkonů vymezení základních vlastností početních výkonů užívání závorek zlomky celek, část, zlomek čitatel, jmenovatel, zlomková čára polovina, čtvrtina, třetina, pětina využití názoru k určování vyjádření celku z dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny - názor sčítání zlomků se stejným jmenovatelem zlomky s čitatelem různým od jedné, jejich konkrétní modely smíšená čísla na konkrétních příkladech (litry, hodiny, kilogramy aj.) řešení a vytváření slovních úloh k určování zlomků daného celku složitější slovní úlohy vedoucí k rozdělování celku na části a výpočtu celku z daného zlomku - písem. algoritmy početních operací písemné algoritmy sčítání a odčítání písemné algoritmy násobení a dělení písemné násobení jedno a dvojciferným činitelem písemné dělení jednociferným dělitelem		

MATEMATIKA

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
ZÁVISOUSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY	- vyhledává data a třídí data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	- doplňuje řady čísel, tabulky - čte a sestavuje sloupkový diagram - sestrojí a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic	- závislosti a jejich vlastnosti převody jednotek času, míry, hmotnosti, objemu - diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády proměnná, nezávisle proměnná, závisle proměnná dosazování za proměnnou čtení a sestavování tabulek různých závislostí grafy soustava souřadnic čtení a sestavování sloupkových diagramů zakreslování jednoduchých grafů závislosti (např. průběh jízdy autem, změna teploty během dne aj.) jízdní řády různé figurální diagramy	- VMEGS - využití poznatků v grafech a tabulkách - EV - úkoly s grafy tabulky s danou tematikou	
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU	- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici); užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	- narýsuje kružnici - vymodeluje kvádr a krychli ze sítě	- základní útvary v rovině rýsování libovolného rovnoběžníku rýsování libovolného obdélníku kružnice, kruh, střed a poloměr kruž. rýsování kružnice s daným středem a poloměrem grafické sčítání a odčítání úseček - základní útvary v prostoru sít' kvádrů a krychle, rozložené křabičky, modelování ze sítě různé pohledy na tělesa (shora, zepředu, z boku) určení povrchu kvádrů a krychle součtem obsahů stěn	- OSV - rozvíjení smyslového vnímání	

MATEMATIKA

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotku obsahu - sestrojí rovnoběžky a kolmice - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- změří délku úsečky s přesností na mm - sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr - odhadne délku, vzdálenost - určí obsah rovinného obrazce pomocí čtvercové sítě - řeší slovní úlohy na výpočet obsahu čtverce a obdélníku - určí vzájemnou polohu dvou přímek - sestrojí rovnoběžku s danou přímkou - sestrojí kolmici - pozná souměrný útvar - určí osu/y souměrnosti nakreslí souměrný útvar	- délka úsečky, jednotky délky a jejich převody další jednotky délky - mm, cm, dm měření úseček s přesností na mm odhad délky úsečky, vzdálenosti rýsování úsečky dané délky (např. v cm a mm) - obvod a obsah obrazce obvod čtverce, obdélníku, trojúheln. obsah čtverce a obdélníku ve čtvercové síti, určování obsahů dalších rovinných útvarů jednotky obsahu (čtverečné cm, dm, m, mm) a jejich užití řešení jednoduchých slov. úloh na výpočty obsahů obdélníků a čtverců - vzájem. poloha 2 přímek v rovině rovnoběžky, různoběžky, průsečík kreslení a rýsování rovnoběžek a různoběžek, vyznačení průsečíku kolmice, kolmost rýsování kolmic pomocí trojúhelníku s ryskou - osově souměrné útvary osa souměrnosti, souměrné útvary určování os souměrnosti překládáním papíru, na názorech (hvězda, kruh, motýl, písmena abecedy) určování rovin souměrnosti na modelech (krabičky aj.) souměrné útvary ve čtvercové síti, jejich konstrukce a modelování rovnostřan. a rovnoramenn. trojúhelník		

4. ROČNÍK

122

MATEMATIKA

5. ROČNÍK

5 hodin týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
ČÍSLO A P O Č E T N Í O P E R A C E	- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	- porovná přirozená čísla - zaokrouhlí přirozená čísla s požadovanou přesností - sčítá a odčítá z paměti - řeší složitější slovní úlohy - zobrazí přirozená čísla na číselné ose - zapíše dané přirozené číslo v požadovaném tvaru v desítkové soustavě - pamětně násobí a dělí přirozená čísla v jednoduchých případech - vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny	- obor přirozených čísel přirozená čísla do milionu a přes milion - posloupnost, porovnávání početní výkony s přirozenými čísly řešení jednoduchých nerovnic zaokrouhlování přirozených čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky pamětné sčítání a odčítání odhady a kontrola výsledků užití kalkulátoru při provádění výkonů s přirozenými čísly řešení slovních úloh na jeden až dva početní výkony - zápis čísla v desítkové soustavě, číselná osa čtení a zápis čísel větších než milion zobrazování čísel na číselné ose zápis přirozených čísel v desítkové soustavě (libovolně velkých) užití číselné osy další číselné soustavy - seznámení - násobilka mimo obor násobilky pamětné násobení a dělení přir. čísel - vlastnosti početních operací s přirozenými čísly početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti užití vlastností početních výkonů (komutativnost, asociativnost, distributivnost) - <i>celek, část, zlomek; polovina, čtvrtina, třetina, pětina, desetina</i>	- mezipředmětové vztahy ČJ, PRV, VV, PČ, HV, TV, I - OSV - rozumové zpracování problémů zvládání učebních problémů - uč. látka - VMEGS - Evropa a svět - OSV - cvičení pozornosti, řešení problémů - projekty zápisy pozorování porovnávací testy výroba pomůcek - OSV - cvičení dovedností zapamatování - OSV - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách práce na PC soutěže, závody	pomůcky učebnice pracovní sešity obrazy encyklopedie internet DVD, VHS modely výukové programy stavebnice společenské hry kvízy hádanky

	Očekávané výstupy	MATEMATIKA Konkretizované výstupy	5. ROČNÍK Učivo	5. hodin týdně Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - porozumí významu znaku "-" pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	- žák sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje - vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života - přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu - znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí – 100 až + 100 - nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě	- čitatel, jmenovatel, zlomková čára -desetinné číslo, porovnávání desetinných čísel desetinná čísla zlomky se jmenovatelem 10, 100 a číselná osa (kladná a záporná část), měření teploty, vyjádření dlužné částky		čtvercová síť, kruhový diagram, číselná osa

MATEMATIKA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- zapíše a přečte dané desetinné číslo - zaokrouhlí dané desetinné číslo na celky - zobrazí dané desetinné číslo na číselné ose - sčítá a odčítá desetinná čísla - násobí a dělí desetinné číslo 10 - řeší slovní úlohy na užití desetinných čísel - písemně sečte tři až čtyři přirozená čísla - písemně odečte dvě přirozená čísla - písemně násobí čtyřciferným činitelem a dělí dvojciferným dělitelem	jejich zápis desetinným číslem desetinná čárka desetina, setina, zaokrouhlování praktické modely desetinných čísel (peníze, hmotnosti, délky) psaní a čtení desetinných čísel, zobrazování řádu desetin a setin na číselné ose, porovnávání písemné sčítání a odčítání násobení a dělení deseti, stem a číslem menším než 10 řešení a vytváření slovních úloh s využitím desetinných čísel - písem. algoritmy početních operací písemné algoritmy početních výkonů, jejich užití užití písemných algoritmů násobení až čtyřciferný činitel), dělení (až dvojciferný dělitel) provádění odhadů, kontroly výsledků	- OSV rozvoj pozornosti a soustředění - OSV - cvičení zapamatování dovednosti pro sdělování	
Z Á V I S L O S T I, V Z T A H Y A	- vyhledává, sbírá a třídí data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	- doplňuje řady čísel, tabulky - čte a sestavuje sloupkový diagram	- závislosti a jejich vlastnosti převody jednotek času, míry, hmotnosti, objemu - diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády proměnná, nezávisle proměnná, závisle proměnná dosazování za proměnnou čtení a sestavování tabulek různých závislostí grafy soustava souřadnic čtení a sestavování sloupkových diagramů	- OSV - rozvoj pozorn. rozumové zpracování problémů - VMGES - události mající vztah k Evropě a světu - OSV - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity	

MATEMATIKA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU	- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	- sestrojí a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic - narýsuje obdélník, čtverec, pravoúhlý trojúhelník - vypočítá povrch kváдру a krychle - řeší úlohy z praxe na výpočet povrchu kváдру a krychle - zná a správně převádí jednotky délky a obsahu - vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce - používá správně jednotky délky	zakreslování jednoduchých grafů závislosti (např. průběh jízdy autem, změna teploty během dne aj.) jízdní řády, různé figurální diagramy - základní útvary v rovině konstrukce obdélníku a čtverce rýsování pravoúhlého trojúhelníku rýsování obdélníku a čtverce, rovnoramenn. a rovnostrann. trojúhelníku - základní útvary v prostoru povrch kváдру a krychle propedeutika pojmu objem tělesa pomocí stavebnic, jednotková krychle výpočet povrchu kváдру, krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn modelování těles, stavby z krychlí, počítání spotřeby řešení úloh z praxe rovnoběžné a různoběžné roviny (modelování na tělesech) kolmost rovin (modelování na tělesech) - délka úsečky, jednotky délky a jejich převody další jednotky délky - mm, cm, dm měření úseček s přesností na mm rýsování úsečky dané délky (např. v cm a mm) obvod a obsah obrazce další jednotky obsahu - ar, hektar, čtverečný kilometr, milimetr výpočty obvodu a obsahu obdélníku a čtverce	- EV - průmysl a životní prostředí - OSV - cvičení pro řešení řadových rysů kreativity pružnost nápadů originalita - OSV - schopnost vidět věci jinak efektivní komunikace - OSV - řešení probl. cvičení pozornosti a soustředění - OSV - efektivní komunikace	

MATEMATIKA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- sestrojí rovnoběžky a kolmice - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- používá správně jednotky obsahu - řeší příklady z praxe na výpočet obvodu a obsahu - narýsuje rovnoběžky a kolmice - pozná souměrný útvar - určí osu/y souměrnosti - nakreslí souměrný útvar	odhady obvodu a obsahu užití a převody jednotek řešení úloh z praxe i složitějších - vzájemná poloha dvou přímek v rovině rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem - osově souměrné útvary osa souměrnosti, další souměrné útvary určování os souměrnosti určování rovin souměrnosti souměrné útvary ve čtvercové síti	- OSV - řešení - OSV - cvičení smyslového vnímání kreativita, vidění věcí jinak	
N E S T A N D A R D N Í A P L I K A Č N Í Ú L O H Y A P R.	- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	- řeší složitější slovní úlohy - využívá logickou úvahu při řešení problému - dokáže doplnit řady znaků	- slovní úlohy řešení úloh na několik početních výkonů, s nadbytečnými údaji, kombinatorické povahy, ze života řešení úloh, kde žáci vyhledávají informace z různých zdrojů, využívají poznatky z různých předmětů úlohy, kde k závěru lze dojít několika způsoby řešení úloh, které mají několik řešení slov. úlohy na výpočty obvodů, obsahů, povrchů z praxe (kombinace rovin. útvarů) úlohy s užitím desetinných čísel z praxe kvízové otázky, logické úlohy, přesmyčky, rébusy číselné a obrázkové řady doplňování a tvoření řad s pravidelným opakováním prvků, obrázků, barev, tvarů, znaků aj.	- OSV - řešení problémů rozumové zprac. - OSV - cvičení smyslového vnímání	

MATEMATIKA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- řeší jednoduché sudoku	- magické čtverce doplňování magických čtverců hlavolamy, doplňovačky, roháčky sudoku - prostorová představivost zrakové klamy situační náčrty tělesa perspektiva	- OSV - řešení problémů - OSV - kreativita schopnost vidět věci jinak rozvoj pozornosti	

5.3 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

je v 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu: Informatika

5.3.1 Informatika

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- seznamovat žáky se základními funkcemi počítače
- uvědomovat si úlohu rychlých informací v dnešním moderním světě
- umět správně komunikovat telefonem (pevná linka, mobil)
- ukázat, jak se dají v současnosti využívat informační a komunikační technologie
- naučit se svoje soubory informací vytvářet, ukládat a opět vyhledávat
- seznámit se s tím, jak přijímat a odesílat zprávy e-mailem
- učit žáky pracovat s textem a obrázkem v textovém editoru
- poznat možnost získávání a předávání informací pomocí internetu

B) Charakteristika předmětu Informatika:

Vzdělávací program Informatika má komplexní charakter, ale pro přehlednost se dělí do tří složek:

Informační a komunikační technologie
Vyhledávání informací a komunikace
Zpracování a využití informací

Vyučovací předmět Informatika je vyučován v 5. ročníku jednu vyučovací hodinu týdně. Charakter výuky informatiky je činnostní. Výuku orientujeme tak, aby žáci dovednosti a znalosti získávali výhradně na základě individuální nebo maximálně dvoučlenné skupinové práce s počítači, perifériemi a používaným softwarem. Žáci provádějí takové činnosti, které vedou k získání základních znalostí a dovedností z oblasti práce s ICT technologiemi výhradně uživatelského charakteru, ale tak, aby je mohli dále rozvíjet na druhém stupni základního vzdělávání. Cílem naší práce je vybavit žáka takovými kompetencemi, které mu umožní ICT technologie v budoucnosti cílevědomě využívat při učení a později též při organizaci svého života. Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího softwaru a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Získané dovednosti

jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem pro uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní a zájmové činnosti.

C) Klíčové kompetence :

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Vedeme žáky k poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií, k porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím.
- Učíme žáky porovnávat informace a poznatky z většího množství alternativních informačních zdrojů (za účelem dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací).
- Vedeme žáky k pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů.
- Učíme žáky k práci s chybou
- Učíme žáky v praxi využívat korekci textu pomocí vnitřních nástrojů vhodného softwaru.
- Jdeme příkladem - neustále se dalším vzděláváním seznamujeme s dalšími možnostmi využívání ICT.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů; prakticky je vedeme k používání techniky v duchu myšlenky: „technika má sloužit nám a ne my jí“.
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Vedeme žáky využívat při interakci s počítačem logické a algoritmické myšlení.
- Vedeme k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.
- V komunikaci pomocí informačních a komunikačních technologií se prioritně zaměřujeme na správné užívání českého (cizího jazyka) s ohledem na gramatiku a syntaxi.
- Podporujeme formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa využíváním internetové sítě.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace apod.).
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s rodiči a širší veřejností. Dodržujeme základní typografická pravidla, dbáme na estetický vzhled výstupního materiálu.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Vedeme žáky k zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu a v jiných médiích.
- Minimalizujeme používání frontální metody výuky a podporujeme vzájemnou spolupráci žáků.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svoji práci..
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učíme výhodám využívání informačních technologií.
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, tak aby se vzájemně žáci nevyrušovali při tvořivé práci.
- Jdeme příkladem – vlastní zkušenosti žáků podporujeme a využíváme je při výuce žáků ostatních. Dovedeme se učit od zkušenějších žáků, kteří mají širší rozhled v oblasti ICT.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky

- jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,
- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- Netolerujeme záliby žáků v informacích, které mohou vést k sociálně patologickým jevům.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Neustále monitorujeme chování žáků (především při práci s internetem), včas přijímáme účinná opatření.
- Využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP a uplatňujeme individuální přístup k žákům.
- Rozumně a zodpovědně využíváme informačních zdrojů – s ohledem na jejich účinnost a vliv na osobnost jedince.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, zákony o duševním vlastnictví. Respektujeme osobnost žáka, jeho práva a záliby. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru při vyučování.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci

- Vedeme žáky využíváním výpočetní techniky, aplikačního i výukového softwaru, ke zvýšení efektivnosti jejich učební činnosti a k racionálnější organizaci jejich práce.
- Vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s technikou napojenou na elektrickou síť.
- Učíme žáky provádět základní údržbu hardwarového zařízení, vedeme je k šetrné práci s výpočetní technikou.
- Jdeme příkladem – písemné informace určené ke zveřejnění vytváříme na počítači. Ve své učitelské profesi v maximální míře využíváme možnosti, které nám poskytují dostupné informační a komunikační technologie.

D) Obsah učiva

5. ročník (týdenní časová dotace 1 hodina)

INFORMATIKA

5. ROČNÍK

1 hodina týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Z Á K L A D Y P R Á C E S P O Č Í T A Č E M	- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie - respektuje pravidla bezpečné práce s hardwarem i softwarem a postupuje poučeně v případě jejich závady - chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	- chápe základní počítačové pojmy - rozpozná a pojmenuje jednotlivé části počítačové sestavy - přihlásí se k počítači, zvládá nejzákladnější obsluhu - spustí aplikaci kalkulačka, malování, najde panel nástrojů a používá ho - vytvoří soubor, adresář, kopíruje a vkládá text - vyzná se na klávesnici, opraví chyby při psaní	- základní pojmy informační činnosti - informace, informační zdroje, informační technologie počítač, z čeho se skládá, zákl. součástí pojmy software a hardware stručná historie, novinky, trendy - struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení monitor, skříň počítače, klávesnice, myš, reproduktory, tiskárna zapnutí a vypnutí počítače, monitoru ovládání počítače myší (klik, dvojklik) důležité klávesy - Enter, Escape, šipky, písmena, číslice, mezerník, Shift, Delete, Backspace orientace na ploše - Start, hodiny, hledaná ikona, programy, Průzkumník práce s programy - spuštění, ukončení, samostatná práce s výukovými p. - operač. systémy a jejich zákl. funkce Windows - práce s oknem - zavírání křížkem, zmenšení a zvětšení okna prohlédnout soubor, složku vytvořit novou složku, soubor, přejmenovat, odstranit složku, soubor - seznámení s formáty souborů přípony souborů a jejich typy textové a binární soubory spustitelné a multimed. soubory vytvoření souboru s určitým formátem převod formátu souborů komprimované soubory – ZIP	- mezipředmětové vztahy ČJ, M, VL, PŘ, VV, AJ - OSV - řešení problémů organizace času učební hodiny - projekty Vánoce Velikonoce roční období místo kde žiji významné památky - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách samostatná práce - MEDV - média kolem nás	pomůcky PC sestava tiskárna Internet počítačové programy CD

INFORMATIKA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
NESTAND. APPLIKACE. ÚLOHY A PROBLÉMY		- pracuje samostatně i ve skupině spolužáků - umí spustit a ovládat programy, využívá jejich možnosti - při práci dodržuje hygienické návyky	- multimediální využití počítače spuštění CD, DVD, kopírování práce s výukovými programy instalace a ovládání počítačových her použití tiskárny - jednoduchá údržba počítače postupy při běžných problémech s hardwarem a softwarem co dělat, když počítač "zamrzne" ztráta panelů nástrojů pravé tlačítko myši, nápověda pomoc vyučujícího, čistota a hygiena - zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik nezapojovat přístroj do zásuvky nezasahovat dovnitř ani se nedotýkat zadní strany skříně počítače a jeho periferií nebezpečí spojená s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky vhodnost využití služeb počítače ochrana osobních dat (např. při práci s Internetem) zvážení, kdy osobní data zveřejnit	- OSV - odpočinek uvolnění a relaxace	
KOMUNIKACE	- při vyhledávání informací na Internetu používá jednoduché v vhodné cesty, - vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích,	- ví, co si představit pod pojmem "Internet"	- společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací) připojení k Internetu (spuštění programu Internet Explorer) nastavení domovské stránky nejznámější české portály -seznam, atlas, google aj.		

INFORMATIKA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
VYHLÉDÁVÁNÍ INFORMACÍ AKOMUNIK.	komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	- umí si založit e-mailovou adresu, přijímá a odesílá poštu, přikládá přílohy - vytiskne si přijatou poštu - najde a zobrazí webovou stránku, umí zadávat hesla ve vyhledávači, surfuje po Internetu - samostatně vyhledá a zpracuje informace - využije Internet při zjišťování aktuálních informací (počasi, stav ovzduší, aj.)	základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování) správné psaní internet. adresy - její části založení e-mailové adresy odesílání a přijetí e-mailu, odpověď, přeposlání, mazání staré pošty - metody a nástroje vyhledávání informací orientace na webové stránce získání potřebných informací z její nabídky (menu), prohlížení stránky další stránky, návrat na předchozí zjištění informací - trpělivost při načítání, oblíbené, historie - formulace požadavku při vyhledávání na Internetu adresa - klíčové slovo, encyklopedie spojení, mapa aj.	- OSV - předávání informací spolupráce ve skupině - MEDV - vnímání inf. jejich třídění hledání podstaty mediálního sdělení orientace v textu - VMEGS - informace z Evropy a světa	
VYUŽITÍ INFORMACÍ	- pracuje s textem, obrázkem v textovém a grafickém editoru	- připraví referát s využitím obrázků - vytvoří jednoduchou prezentaci - kopíruje obrázky z Internetu	základní funkce textového a grafického editoru formátování dokumentu - výběr, písma (velikost, typ), barev napsat krátký text (smazat), náhled, tisk, uložení, kopírování vložit obrázek, změnit jeho vlastnosti a umístit ho v textu vkládání grafů, tabulek odstavce, zarovnání, odsazení odrážky základy práce v programu Open office, excel, Power Point - otevřít, napsat text, upravit (orámovat), vložit obrázek		

INFORMATIKA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
			a umístit jej v textu vytvořit jednoduchou prezentaci práce s programem Malování grafický editor - s použitím nástrojů nakreslit obrázek a uložit jej, znovu otevřít a provést změny a změněný uložit průběžné ukládání práce - ochrana před ztrátou dat	- OSV - kreativní nápady a originalita	

5.4 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu: Prvouka a ve 4. a 5. ročníku prostřednictvím vyučovacích předmětů Přírodověda, Vlastivěda a Výchova ke zdraví (není samostatný předmět).

Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat... Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově)... Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem.

Rozvíjí jejich orientaci ve světě financí.

Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

5.4.1 Prvouka

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- učit žáky pozorovat přírodní jevy a orientovat se v prostoru a čase
- na základě činností a pozorování vytvářet nové představy o jednoduchých, chápání žáků dostupných ale podstatných věcech a jevech, které je obklopují doma, ve škole, v obci
- vést žáky k tomu, aby předměty a jevy pojmenovávali a vyjadřovali o nich své myšlenky, soudy, názory
- učit žáky, aby na základě svých vlastních zkušeností docházeli k jednoduchým pojmům a objevování souvislostí
- vytvářet u žáků pozitivní vztah k rodině, spolužákům, škole, domovu i k přírodě a rozvíjet pozitivní vlastnosti žáků
- dát žákům základní poučení o lidském těle a ochraně zdraví
- naučit žáky cílevědomému osvojování základních hygienických návyků a návyků kulturních
- poznávat podstatu zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení

B) Charakteristika předmětu:

Vzdělávací obsah předmětu Prvouka je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme
Lidé kolem nás
Lidé a čas
Rozmanitost přírody
Člověk a jeho zdraví

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusech při zacházení s různými nástroji a předměty. Činnosti vyučování prvouce podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, tj. výtvarně i písemně.

Na základě poznání sebe a, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, **(včetně situací ohrožení)**, učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti...

Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i **a poskytování** první pomoci. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd.

Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je **důležitá hodnota v životě člověka**.

V tomto období využíváme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů.

Prostřednictvím prvouky jsou žáci seznamováni se světem financí, kdy probírané oblasti přispívají k rozvoji finanční gramotnosti.

Charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze atp.

V prvouce se věnujeme:

- poznávání věcí – jejich vlastností a zařazujeme je do přírodního a společenského dění
- výchově smyslového vnímání a způsobům pozorování určitých předmětů a jevů

- základům jazykového vyjadřování – využíváme českého jazyka (výslovnost, vyprávění, říkadla, básně, písně, pohádky,...)
- procvičování pozornosti, paměti, představivosti, obrazotvornosti,...
- ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce
- technické výchově (spojení s výtvarnou výchovou a praktickými činnostmi)
- pohybové výchově (ve spojení s tělesnou výchovou a hudební výchovou)
- zdravotní výchově a znalosti lidského těla, režimu dne
- mravní výchově (vytváření správných návyků a vztahů k lidem)
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení

C) Klíčové kompetence (společné pro 1. a 2. období) :

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.
- Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme práci s chybou.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů, hovořit o nich a přijímat odpovědnost za své chování.
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací z třídního kolektivu učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- V rámci svých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
- Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu jako přípravu na dodržování zákonných norem a morálky společnosti.
- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.

Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Vedeme žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu.

- Učíme žáky toleranci a uznání přirozené autority svých spolužáků.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky - jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,

- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
 - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
 - V žácích upevňujeme hrdost na svou osobu, rodinu a obec.
 - Vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví.
 - Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
 - Netolerujeme nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci.
 - Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.
- Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých, učíme je vážit si pracovního úsilí kamarádů a respektovat výsledky jejich práce.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Učíme žáky pracovat přiměřeným pracovním tempem, aby neplýtvali svojí energií ani energií druhých.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

D) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. a 2. ročník	(týdenní časová dotace 2 hodiny)
3. ročník	(týdenní časová dotace 3 hodiny)

PRVOUKA

1 . ROČNÍK

2 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
M Í S T O K D E Ž I J E M E	- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - začlení svou obec do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí a obci - rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	- orientuje se ve škole - dodržuje základní režimové návyky v průběhu dne a týdne (s pomocí učitele a rodičů) - dojde bezpečně a nejkratší cestou do školy a zpět	- škola - prostředí, činnosti, okolí - vstup do školy - změna v dosavadním způsobu života, navazování nových vztahů (ke spolužákům, učitelům aj.) - učení - základní činnost (poznávání, nové návyky, spolupráce, úkoly aj.) - prostory školy a jejich funkce (učebny, šatny, ředitelna, sportoviště, odpočinkové prostory), okolí školy - školní režim a řád, organizace činností - rozvrh hodin, přestávky, volné dny, prázdniny, stravování, pohyb ve škole - vhod. prostředí pro práci a odpočinek ve škole, zdravé pracovní a odpočinkové návyky (sedění, stání, nošení školní tašky, pohybová aktivita aj.) - bezpečná cesta do školy a ze školy - činnost chodce v silničním provozu	- OSV - vzájemné poznávání ve třídě, vztahy a naše třída, péče o dobré vztahy mezipředmětové vztahy - ČJ, M, VV,PČ, HV, TV - OSV - cvičení pozitiv. vztahů ke spolužákům (pomoc, ohleduplnost, odpovědnost, spolehl. respektování) - VDO - atmosféra vztahy ve škole - projekty - školní výlety - návštěva divadel - kulturní akce - svátky formy práce - kolektivní práce - práce ve skupinách - pokusy - soutěže - výstavky - OSV -řešení problémů v mezilids. vztazích	pomůcky - učebnice - obrazy - encyklopedie - internet - DVD,VHS - modely - atlasy - klíče - výukové programy
L I D É K O L E M N Á S	- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem, jejich přednostem i nedostatkům	- pojmenuje členy rodiny - charakterizuje rozdílné role v rodině - orientuje se rámcově v profesi svých rodičů - pozdraví a přivítá známou osobu - dodržuje pravidla slušného chování	- rodina - příbuzenské vztahy v rodině (rodiče, sourozenci, prarodiče-jména) - vztahy mezi členy rodiny (úcta, pomoc), život rodiny-řád (pravidla) rodinného života, rozdělení rolí v rodině - zaměstnání rodičů - soužití lidí - mezilidské vztahy - jak se lidé baví a tráví volný čas - cestování (kola, auta, vlaky, aj.) - nakupování - různé typy obchodů - prodáváč a zákazník, úhrada zboží - chování lidí - vzájemné seznamování lidí blízkých i cizích, praktické způsoby seznamování a komunikace mezi lidmi - základní společenská pravidla chování	- OSV - vzájemné poznávání ve třídě, vztahy a naše třída, péče o dobré vztahy mezipředmětové vztahy - ČJ, M, VV,PČ, HV, TV - OSV - cvičení pozitiv. vztahů ke spolužákům (pomoc, ohleduplnost, odpovědnost, spolehl. respektování) - VDO - atmosféra vztahy ve škole - projekty - školní výlety - návštěva divadel - kulturní akce - svátky formy práce - kolektivní práce - práce ve skupinách - pokusy - soutěže - výstavky - OSV -řešení problémů v mezilids. vztazích	

PRVOUKA

1 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	- pozná české mince a bankovky - uvede příklad využití platební karty - odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu	mezi lidmi (ve škole, doma, na veřejnosti) procvičování základů společenského chování v modelových i konkrétních situacích ve škole i mimo školu - právo a spravedlnost základní lidská práva, práva dítěte (Úmluva o právech dítěte) školní řád - vlastnictví - rozlišení osobního a společného majetku, peníze - kultura základní pojmy, různé podoby a projevy kultury, návštěva kulturních akcí ve škole, obci i mimo -právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy	- OSV - komunikace v různých situacích předstírání, pravda, lež VDO - základní lidská práva, práva dítěte, prvky demokracie spravedlnost, řád - OSV - organizace vlastního času	

PRVOUKA

1 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
L I D Ě A Č A S	- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině, o činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích, o práci lidí, porovnává minulost a současnost - pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti spjaté s místem, v němž žije	- pojmenuje dny, měsíce, roční období	- orientace v čase a časový řád den, jeho části, činnosti v průběhu dne, noc, dny v týdnu hodiny - měření času měsíce, roční období, rok kalendářní a školní, prázdniny, kalendář základní orientace v čase (teď, před chvílí, za chvíli, dříve, později, včera, dnes, zítra pravidelně opakované činnosti lidí (práce, odpočinek, spánek, strava) opakované děje v přírodě - současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života svátky - Vánoce, Velikonoce, rodinná alba a fotografie	VMEGS - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa život dětí v jiných zemích	
R O Z M A N I T O S T I P Ř	- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede případy výskytu organismů ve známé lokalitě - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů - pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	- pojmenuje známé rostliny a živočichy vyskytující se v obci a jejím okolí - popíše proměny přírody v různých ročních obdobích	- rostliny, houby, živočichové rostliny - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh života stavba těla vybraných rostlin živočichové ve volné přírodě stavba těla vybraných živočichů živočichové chováni lidmi - domácí zvířata, způsob života, výživa pozorování životních projevů různých živočichů v přírodě v různých ročních obdobích, vyjádření pozorovaných skutečností (kresbou), určování zvířat - životní podmínky proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích, reakce organismů na roční období, pravidelné pozorování		

PRVOUKA

1 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
R O Z M A N I T O S T I P Ř Í R.	- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle	- popíše základní rozdíly mezi lidmi - pojmenuje části lidského těla	počasí - průběžné záznamy do kalendáře přírody, změny počasí - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody odpovědnost lidí, ochrana rostlin a živočichů, znečišťování, likvidace odpadů, živelné pohromy - lidské tělo vrozené biologické rozdíly mezi lidmi (věk, pohlaví, výška, barva pleti, očí, vlasů apod.) - pozorování lidská postava, stavba těla, určování jednotlivých viditelných částí těla lidské smysly - zrak, sluch, hmat, čich, chuť - význam a činnosti s omezením smyslů (zavázané oči nebo v rukavicích)	- EV - ochrana přírody, odpady, druhotné suroviny zajišťování ochrany ŽP spotřeba věcí - OSV - moje tělo, já jako zdroj informací o sobě - MKV - respektování zvláštností cizinců a etnik (v místě školy) spolupr. v kolektivu tolerantní vztahy odlišnost lidí, vzájem. rovnost	

PRVOUKA

1 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č L O V Ě K A J E H O Z D R A V Í	-chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne nepříjemnou komunikaci, v případě pomoci žádá o pomoc pro sebe i jiné dítě -dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví ostatních uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu -reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí - v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času;	- dodržuje základní hygienické návyky - určí vhodná místa pro hru a trávení volného času - ví, jak se zachovat ve složité situaci - dokáže vysvětlit, odkud hrozí nebezpečí	- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy rodina ve světě zvířat - biologická a sociální funkce, péče o mláďata (potrava, zdraví, bezpečí - v přírodě,) lidská rodina - členové, funkce rodiny, typy, rodinná atmosféra členové rodiny základní role a vztahy tělesný vzhled - základní anatomické odlišnosti mužského a ženského těla - péče o zdraví, zdravá výživa zdraví a nemoc, běžné n. - příznaky chování nemocného - doma, u lékaře, v nemocnici - užívání léků-nebezpečí zdravý denní režim - práce, relaxace pohyb, strava, pitný režim, spánek vliv stravy na zdraví, stolování hygienické návyky - dodržování drobná zranění, první pomoc(dospělý) nácvik dechových a kompenz.cvičení - návykové látky a zdraví jedovaté rostliny a houby, nebezpečí užívání léků bez doporučení lékaře, chemikálie v domácnosti, tabák, káva alkohol, drogy - škodlivost na zdraví pozor na dary od neznámých lidí - osobní bezpečí bezpečné chování doma, na ulici aj. nebezpečí zneužití slabšího - šikana nebezpečí z neznalosti věcí, situace - situace hromadného ohrožení OČMU Neztratím se? Neztratím! Kdo jsem. Kde bydlím. Naše rodina. Co se ještě může stát.	- OSV - organizování práce skupiny - OSV - relaxace hledání pomoci při potížích - OSV - obrana proti agresi a manipulaci	

PRVOUKA

1 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	- uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa - ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155 a 158	osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu ,dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích - lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby- člověka, - péče o zdraví,-zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim,-		

PRVOUKA

2 . ROČNÍK

2 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
M Í S T O K D E Ž I J E M E	- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - začlení svou obec do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí a obci - rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	- zná svoji adresu - orientuje se v domě, v bytě - orientuje se v okolí bydliště dokáže se zeptat na cestu - chová se bezpečně na hřišti, na ulici, v dopravním prostředku - umí použít telefon - snaží se přispět ke zlepšení prostředí (domova, školy) s přispěním dospělých - udržuje pořádek, neničí vybavení školy - orientuje se ve škole a okolí - chová se vhodně ke spolužákům a zaměstnancům školy - požádá o radu, pomoc - vytváří si nejvhodnější způsob práce a odpočinku - dopraví se bezpečně a nejkratší cestou do školy a zpět	- domov - prostředí domova, místo, kde žije, ochrana, pochopení, soukromí rodina společné činnosti vytvářející pocit domova - stolování, domácí práce hra, zábava, návštěva kultur. akcí, výlety dům - označení, členění, byt - místnosti, jejich funkce a vybavení okolí bydliště - nejbližší ulice, parky, důležitá místa a budovy (OÚ, pošta, obchody, stanice hromadné dopravy, zdravotnic.zařízení, místa pro hry aj.) prostředí v okolí bydliště, ochrana x poškozování vztahy v místě bydliště-kamarádské, sousedské, neosobní host - hostitel - chování, důvěra opatrnost v osobních vztazích - škola - prostředí, činnosti, okolí školní režim a řád upevňování režimových návyků - pitný režim, stravování, osobní hygiena aj. orientace ve škole a v okolí školy osvojování vhodného chování ke spolužákům, učitelům, jiným osobám, při vstupu do různých místností aj. osvojování způsobů a možností vyjádřit svá přání, názory, problémy ukázky nejvhodnějších pracovních a odpočinkových poloh, správné nošení aktovky, vhodné relaxace aj. bezpečná cesta do školy a ze školy činnost chodce v silničním provozu bezpečný příchod a odchod ze školy podle dopravních značek	- mezipředmětové vztahy ČJ, M, VV,PČ, HV, TV - VMEGS -zážitky a zkušen. z Evropy a světa rodinné příběhy - EV - naše obec, kultura, životní styl, spotřeba energie, odpady - projekty školní výlety návštěva divadel kulturní akce svátky - OSV - pozitiv. vztahy ke spolužákům rozvíj. ohleduplnosti, odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti - VDO - vztahy ve škole demokrat. atmosféra zákl. lidská práva práva dětí školní řád, práva a povinnosti žáků principy demokracie - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách pokusy, výstavky soutěže	pomůcky Prvouka obrazy encyklopedie OČMU Albra internet DVD,VHS modely atlasy klíče

PRVOUKA

2 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
L I D É K O L E M N Á S	- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem, jejich přednostem i nedostatkům - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	- rozlišuje základní a širší příbuzenské vztahy - vyjmenuje povinnosti a úkoly členů rodiny - dokáže projevovat radost ze společných rodinných akcí, umí o nich vyprávět a znázornit je kresbou - - přiměřeně se chová ke všem členům rodiny, domácím zvířatům, rostlinám, společnému majetku - ví, komu se může svěřit se svým problémem - pozná české mince a bankovky - uvede příklad využití platební karty - odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu	- rodina - příbuzenské vztahy v rodině širší příbuzenské vztahy, jména členů vztahy mezi členy rodiny (úcta, pomoc, ochrana, chování mladších členů ke starším, komunikace s blízkým členem rodiny a s méně známou osobou, život rodiny - práva a povinnosti členů rodiny, jejich podíl na chodu, společné činnosti, zaměstnání rodičů významné události, problémy rodiny - soužití lidí - mezilidské vztahy jak se lidé baví a tráví volný čas cestování (kola, auta, vlaky, aj.) nakupování - různé typy obchodů prodávač a zákazník, úhrada zboží - chování lidí - vzájemné seznamování lidí blízkých i cizích podobnost a odlišnost lidí - původ, barva pleti, jazyk, povolání a společenské zařazení, schopnosti, povahové vlastnosti (kladné i záporné) základní společenská pravidla chování mezi lidmi (ve škole, doma, na veřejnosti) příklady řešení konfliktních situací mezi lidmi (ve třídě) dohodou, nenásilným způsobem, postup nápravy - právo a spravedlnost základní lidská práva, práva dítěte Úmluva o právech dítěte, školní řád - vlastnictví- rozlišení osobního a společného majetku, peníze kultura základní pojmy, různé podoby a projevy kultury, návštěva kulturních akcí ve škole, obci i mimo	- OSV - řeš. problémů problémy v mezilidských vztazích pomáhající a prosociální chování - OSV - vzáj. poznávání ve skupině, třídě odlišnosti chování dobré vztahy, respekt. lidská práva - MKV - respektování zvláštností cizinců a etnik v místě bydliště spolupr. v třídním kolektivu tolerantní vztahy integrace	

PRVOUKA

2 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
L I D É A Č A S	- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině, o činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích, o práci lidí, porovnává minulost a současnost - pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti spjaté s místem, v němž žije	- pojmenuje dny, měsíce, roční období a jejich sled v týdnu, roce - charakterizuje stručně měsíce, roční období	- orientace v čase a časový řád den, jeho části, činnosti v průběhu dne, noc, dny v týdnu (pracovní a dny volna), využití při různých činnostech hodiny - měření času měsíce, roční období, rok kalendářní a školní, prázdniny, kalendář, datum základní orientace v čase (za x před týdnem, loni, letos, v budoucnu, dávno aj.) pravidelně opakované činnosti lidí (práce, odpočinek, spánek, strava) opakované děje v přírodě - současnost a minulost v našem životě proměny způsobu života svátky - Vánoce, Velikonoce, rodinná alba a fotografie	- OSV - cvičení sebe-kontroly organizace vlastního času plánování učení	
R O Z M A N I T O S T I P Ř Í R O	- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede případy výskytu organismů ve známé lokalitě - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změní základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	- pojmenuje známé rostliny a živočichy vyskytující se v obci a jejím okolí	- rostliny, houby, živočichové rostliny - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh života rostlin sledování života rostlin, jejich reakce na světlo, teplo, vodu pozorování práce na poli, v sadu, na zahradě, v parku aj., popis pozorovaných skutečností (i kresbou) známé druhy rostlin, stavba těla, částí, a jejich funkce určování někt. rostlin podle částí a charakteristických znaků význam rostlin pro člověka živočichové -základní skupiny, stavba těla vybraných živočichů, funkce jednotlivých částí živočichové ve volné přírodě	- OSV - cvičení smysl. vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení dovednosti zapamatování	

PRVOUKA

2 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	- popíše proměny přírody v různých ročních obdobích - chápe příčiny přírodních dějů a zákonitostí	živočiškové chování lidmi - domácí, užitková, hospodářská zvířata pozorování životních projevů různých živočichů v přírodě v různých ročních obdobích, vyjádření pozorovaných skutečností (kresbou) určování známých zvířat podle typických znaků(modely, obrazy) - životní podmínky proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích, reakce organismů na roční období, pravidelné pozorování počasí - průběžné záznamy do kalendáře přírody změny počasí - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody odpovědnost lidí, ochrana rostlin a živočichů, znečišťování , likvidace odpadů, živelné pohromy	- EV - ochrana přírody odpady, druhotné sur. ochrana živ. prostředí	
Č L O V Ě K A J E H O Z D R A V Í	- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle	- popíše základní rozdíly mezi lidmi pojmenuje části lidského těla a některá důležitá vnitřní ústrojí a orgány	lidské tělo vrozené biologické rozdíly mezi lidmi (věk, pohlaví, výška, barva pleti, očí, vlasů apod.) - pozorování a nalézání podobností a rozdílů mezi lidmi rozdíly mezi lidmi a jinými živočichy lidská postava, stavba těla a jeho částí, nejdůležitější vnitřní a vnější ústrojí a orgány - popis, kresba lids. smysly – zrak, sluch, hmat, čich, chuť - význam a činnosti s omezením smyslů partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy rodina ve světě zvířat - biologická a	- OSV - moje tělo (moje psychika), co o sobě vím a co ne, můj vztah ke mně, k druhým - MKV - odlišnost lidí respektování etnických skupin	

PRVOUKA

2 . ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne nepříjemnou komunikaci, v případě pomoci žádá o pomoc pro sebe i jiné dítě - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své i ostatních - uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	- dodržuje základní hygienické návyky - ví, co může být nebezpečné zhodnotí vhodnost míst pro hru a	sociální funkce, péče o mláďata (potrava, zdraví, bezpečí - v přírodě, film) lidská rodina - členové, funkce rodiny, typy, rodinná atmosféra členové rodiny v základních rolích a vztazích (situační hry) tělesný vzhled - základní anatomické odlišnosti mužského a ženského těla - péče o zdraví, zdravá výživa zdraví a nemoc, běžné n. - příznaky chování nemocného - doma, u lékaře, v nemocnici - užívání léků-nebezpečí zdravý denní režim hygienické návyky - dodržování drobná zranění, první pomoc, přivolání pomoci dospělého nácvik dechových a kompenz. cvičení návykové látky a zdraví jedovaté rostliny a houby, nebezpečí užívání léků bez doporučení lékaře, chemikálie v domácnosti, tabák, káva alkohol, drogy - škodlivost na zdraví pozor na dary od neznámých lidí - osobní bezpečí bezpečné chování doma, na ulici aj. při různých činnostech sport, práce.. nebezpečí zneužití slabšího - šikana nebezpečí z neznalosti věcí, situace brutalita ve filmech, seriálech situace hromadného ohrožení OČMU - Bezpečí a nebezpečí V přírodě bezpečně. V přírodě pozor! Na silnici bezpečně. Na silnici pozor! Nebezpečí doma i venku. Pozor na neznámé	- EV - životní prostředí vliv na zdraví člověka - OSV - uvolnění, relax. hledání pomoci při potížích (linka bezpečí) modelové situace - MEDV - sledování a hodnocení různých mediálních sdělení role médií v životě jedince rozdíl mezi reklamou a zprávou	

PRVOUKA

2. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; - projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; - aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí ; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	trávení volného času, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit v modelových situacích ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými lidmi, kontakt se zvířaty, práce s elektronickými médii atd.) označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany - charakterizuje možná nebezpečí vyplývající z běžného života i z mimořádných událostí, uvede vhodné způsoby preventivního chování a ochrany - v modelových situacích volí vhodné způsoby jednání, které směřují k adekvátní ochraně - uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná - uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a cyklisty, cíleně je používá (chodec) - ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155 a 158	návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku , označování nebezpečných látek - lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby-člověka, - péče o zdraví- zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; - nemoci přenosné a nepřenosné		

PRVOUKA

3. ROČNÍK

3. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
M Í S T O K D E Ž I J E M E	- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - začlení svou obec do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí a obci - rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	- ví o místech (situacích), kde může dojít k úrazu (konfliktu) a ví, jak se zachovat, aby nedošlo k ohrožení jeho zdraví - dopraví se bezpečně a nejkratší cestou do školy a zpět - pojmenuje části obce a důležitá místa a ukáže směry do blízkých obcí a měst - pojmenuje dopravní prostředky - umí bezpečně cestovat do blízkého okolí - zná důležitá telefonní čísla, dokáže je použít a přivolat pomoc - zná památná místa v obci, chová se k nim s úctou - popíše výsledky činnosti člověka v krajině a jejich vlivy na životní prostředí - určí hlavní světové strany	- škola - prostředí, činnosti, okolí školní režim a řád upevňování režimových návyků - pitný režim, stravování, osobní hygiena aj. chování ke spolužákům, učitelům, ostatním bezpečná cesta do školy a ze školy činnost chodce v silničním provozu bezpečný příchod a odchod ze školy podle dopravních značek - obec, místní krajina název obce, jejích částí, poloha v krajině, směry do sousedních obcí, měst, označení, význačné orientač. body, cvičení orientace hlavní komunikační síť - označení ulic informační tabule, hromadná a osobní doprava, značky, světelná signalizace významná místa v obci (OÚ, pošta, aj.) jejich označení, důležitá telefonní čísla 112, 150, 155, 158 kulturní a společenský život v obci škola, knihovna, sportoviště aj. památná místa - kostel, lípa aj. životní prostředí v obci, ochrana, péče znečišťující vlivy - vlastní pomoc - okolní krajina (místní oblast, region) - typ krajiny, povrch (tvárnost, vodní toky a plochy, rostlinný kryt, živočišné v místní krajině - popis) osídlení, doprava, průmyslové stavby, využití půdy, rekreační oblasti lidské zásahy v krajině, vliv na životní prostředí - ochrana, chráněné oblasti orientace ve volné krajině podle přírod. úkazů, kompasu, buzoly-svět. strany	- OSV - škola - model otevřeného partnerství demokratické vztahy - MKV - naslouchání druhým, vstřícný postoj k odlišnostem mezipředmětové vztahy - ČJ, M, VV, PČ, HV, - EV - naše obec a ochrana ŽP, odpady životní styl - projekty školní výlety návštěva divadel kulturní akce svátky - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách pokusy soutěže výstavky - EV - změny okolní krajiny - vliv člověka kulturní krajina lidské sídlo (město vesnice) vodní zdroje, doprava, zemědělství, průmysl ŽP ochrana přír. a památek	pomůcky učebnice obrazy encyklopedie OČMU Albra internet DVD, VHS atlasy klíče

PRVOUKA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- ukáže významné dominanty v místní krajině - chápe nebezpečí při osamoceném pohybu v krajině - voda, lesy aj. - určí světové strany na mapě - zná význam barev na mapě	- hledání orientačních bodů v krajině orientace v obci - významná místa pomoc při udržování životního prostředí v obci, (péče o zeleň v okolí školy) - naše vlast domov, vlast - Česká republika státní symboly, významné osobnosti politického života - mapy obecně zeměpisné a tematické - práce s mapou, plánem, porovnávání se skutečností, čtení základních údajů z plánu obce, turistické mapy vytváření jednoduchých orientačních plánek obce a náčrtků	- VMEGS - vlast a Evropa, státní symboly - VDO - občan, odpovědný člen společnosti	
L I D É K O L E M N Á S	- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi	- rozlišuje různé pracovní činnosti, určí jejich význam - zhodnotí dobrou a špatnou práci, odsoudí ničení výsledků práce - zhodnotí svůj režim dne a náplň volného času, dokáže zvolit cestu do práce - zlepšení - chápe význam pohybových aktivit pro zdraví - zná různé činnosti lidí - práce, zábava, cestování, nakupování, sportování, zís kávání informací aj.	- rodina - příbuzenské vztahy v rodině pracovní činnost lidí, různá povolání práce tělesná, duševní, stálá, sezónní, dělba práce, zaměstnanost práce pro sebe, pro jiné, organizace práce, pracovní vztahy, odpovědnost odměna za práci, radost, úcta pracovní režim, pracovní doba, volno pracovní prostředí, - vhodné, škodlivé využití volného času, sport, cestování, koníčky, kulturní vyžití vhodné a nevhodné trávení volného času, aktivní odpočinek - soužití lidí - mezilidské vztahy jak se lidé baví a tráví volný čas divadla, kina, muzea, galerie, sportoviště, taneční zábavy, cesty v přírodě informace o životě lidí - tisk, média aj. různé způsoby nákupu (přímo, z katalogu)	VMEGS - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa - VDO - principy demokracie (spravedlnost, řád, morálka)	

Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům	- dokáže vyřídit jednoduché záležitosti (pošle dopis, nakoupí aj.) - pozdraví, přivítá návštěvu, rozloučí se - představí se neznámé osobě - odpoví na otázky, zeptá se na to, co ho zajímá - vhodně se chová v různých situacích - snaží se řešit spory nenásilným způsobem, nevynucuje si požadavky, respektuje odlišné názory - chápe nevhodnost užívání hrubých a neslušných výrazů - poukáže na nevhodné chování, je ochoten o něm diskutovat -- zkontroluje, kolik peněz je vráceno	úhrada zboží (peníze, karta) služby - lékař, veterinář, knihovna, opravny, úklid, půjčovny aj. změny života v obci a okolí život v jiných částech světa, zvyky poznává různá povolání a znázorní své představy o nich (kresbou, pohybem, slovem, dramatizací) vzájemné předávání informací z pozorování různých činností, sdružování lidí do spolků, zájmová činnost mír, vztahy mezi lidmi různých zemí - chování lidí člověk - tvor společenský, potřeba vzájemné pomoci, dorozumění vztahy mezi lidmi (přátelské, neutrální, nepřátelské), konflikty, řešení (smírné, násilné) základní společenská pravidla chování na veřejnosti, negativní projevy, předcházení, usměrňování bezpečnost při práci v různých profesích, vlastní zkušenost pomoc starým, nemocným, postiženým - právo a spravedlnost základní lidská práva, práva dítěte (Úmluva o právech dítěte), školní řád - vlastnictví- rozlišení osobního a společného majetku, peníze - kultura základní pojmy, různé podoby a projevy kultury, návštěva kulturních akcí ve škole, obci i mimo	- VMEGS - zážitky z Evropy a světa - OSV – komunikace a spolupráce v týmu pozornost, soustředění - MKV - respektování zvláštností cizinců lidská solidarita spolupráce mezi lidmi tolerantní vztahy integrace jedince - OSV - lidská práva chování podporující lidské vztahy, péče o ně	

PRVOUKA

3. ROČNÍK

3. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	při placení - vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz	vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti		
L I D É A Č A S	- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině, o činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích, o práci lidí, porovnává minulost a současnost - pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti spjaté s místem, v němž žije	- orientuje se v čase, chápe minulost přítomnost, budoucnost - určuje čas podle hodin, kalendáře dodržuje denní režim, dbá na vhodnou délku činností (s pomocí) - sleduje data narozenin členů rodiny i data jiných významných dnů - používá kalendář - rozlišuje předměty denní potřeby	- orientace v čase a časový řád hodiny, minuty, sekundy - měření času kalendář, datum, letopočet - současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života svátky - Vánoce, Velikonoce rytmus života, fáze života (narození - stáří), časové vztahy v životě (mladý, starý, dospělý, vrstevníci) respektování časových potřeb vlastních, druhých lidí, zvířat, rostlin časové posloupnosti známých událostí, vlastních zážitků život v minulosti, předměty denní potřeby a manipulace s nimi předměty pro zábavu (hračky, knihy, obrazy, fotografie, - regionální památky Muzeum v Rakovníku - stálá expozice, Pražská, Vysoká brána, hradby, Křivoklát - báje, mýty, pověsti místní pověsti pověsti o Řípu	- OSV - organizace vlastního času - MKV - nekonfliktní život v multikulturní společnosti vstřícný postoj k odlišnostem - VMEGS - naše vlast - MEDV - mediální sdělení a realita vliv médií na život čl.	

PRVOUKA

3. ROČNÍK

3. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	- pozná různé materiály a zná jejich použití, dokáže je tvořivě využívat při různých činnostech - vysvětlí základní význam vody a vzduchu	- látky a jejich vlastnosti různé materiály kolem nás - dřevo, papír, látka, kov, umělá hmota - poznávání, získávání, výroba, použití - voda a vzduch voda - její výskyt, vlastnosti, formy, čistota, úprava vody, ochrana vodních zdrojů (pitná, užitková, odpadní) vzduch - vlastnosti, proudění, čistota,	- OSV - čistota ŽP význam pro život ochrana	
R O Z M A N I T O S T I P Ř Í R O D Y	- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede případy výskytu organismů ve známé lokalitě	- pozná vlastnosti některých látek - vysvětlí význam nerostů, hornin a půdy pro život člověka - určí známé rostliny a živočichy vyskytující se v obci a jejím okolí - vysvětlí rozdíl mezi bylinami, dřevinami, houbami - savci, ptáky, plazy, rybami, obojživelníky, hmyzem vybere zástupce - vypěstuje nenáročnou rostlinu - dokáže ocenit význam ZOO, chrá-	ochrana ovzduší (smog- nebezpečí) jednoduché pokusy s použitím teploměru, zkumavek aj. - nerosty a horniny, půda nejznámější nerosty a horniny, vlastnosti (pozorování a porovnávání), výskyt, využití - důležitost půda - vznik, vlastnosti, využití, ochrana základní vlastnosti předmětů - skupenství, tvar, rozměr, hmotnost, teplota, struktura, barva, lesk, vůně - Vesmír a Země Slunce jako zdroj tepla a světla Země, Měsíc, střídání dne a noci, hvězdy - rostliny, houby, živočichové život, jeho různé podoby a formy rostliny - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh života rostlin sledování života rostlin, jejich reakce na světlo, teplo, vodu – sam. pěstování známé druhy rostlin, stavba těla, částí a jejich funkce význam rostlin pro člověka - okrasné, užitkové, péče o rostliny (venku, doma),	- EV - půda zdroj výživy ohrožení půdy - EV - energie, přírodní zdroje, vyčerpatelnost - OSV - zemědělství a životní prostředí	

PRVOUKA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
R O Z M A N I T O S T I P Ř Í R O D Y	- pozoruje, popíše a porovná viditelné změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	něných území, botanických zahrad - rozliší rostliny a živočichy podle druhů a podmínek života - okrasné, užitkové, chráněné domácí, volně žijící, hospodářská - popíše proměny přírody v různých ročních obdobích - chápe příčiny přírodních dějů a zákonitostí	chráněné a ohrožené rostliny určování některých rostlin podle částí a charakteristických znaků význam zeleně pro život na Zemi živočichové - základní skupiny, stavba těla vybraných živočichů, funkce jednotlivých částí, znaky živočichů živočichové ve volné přírodě živočichové chování lidmi - domácí, užitková, hospodářská zvířata chránění a ohrožení živočichové péče o živočichy v přírodě, v zajetí určování známých zvířat podle typických znaků (modely, obrazy), popis, zaznamenávání růstu a projevů živočichů slovem, kresbou - životní podmínky proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích, reakce organismů na roční období, pravidelné pozorování počasí - průběžné záznamy do kalendáře přírody živá příroda, jedinečnost života na Zemi - podmínky života organismů neživá příroda, přírodniny oheň - vlastnosti, ochrana před požárem, popálením, bleskem - rovnováha v přírodě závislost rostlin a živočichů na sobě přirození nepřátelé, přírodní rovnováha potravní řetězec, vliv člověka	MEDV - vliv a role médií v životě člověka EV - přírodní zdroje - využití, hospodaření) ekosystémy odpady, změny krajiny EV - doprava a ŽP průmysl	

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- orientuje se ve světě techniky, zná význam některých nástrojů, strojů a přístrojů - umí bezpečně s nástroji a přístroji zacházet - chápe nebezpečí manipulace s elektrickými přístroji a škodlivost dlouhodobého působení na lidský organismus	- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody vztah člověka a přírody, citlivé a účelné využívání, necitlivé zásahy, ochrana a péče o přírodu lidé a technika - výsledek lidského vývoje, snahy řešit problémy, vynálezy druhy techniky (dopravní, stavební, zemědělská, výrobní aj.) nástroje, stroje, prac. postupy, bezpečnost při práci s nástroji, obsluha jednoduchých přístrojů, pozorování činnosti strojů venku technika a energie - zdroje, využívání klady a zápory technického pokroku		
Č L O V Ě K A J E H O Z D R A V Í	- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle	- popíše základní rozdíly mezi lidmi - pojmenuje části lidského těla a některá důležitá vnitřní ústrojí, orgánů a orgánových soustav - orientuje se v etapách lidského života (dětství, dospělost, stáří)	- lidské tělo člověk - nejinteligentnější živočich společné a odlišné znaky, potřeby a projevy člověka a jiných živočichů lidská postava, stavba těla a jeho částí, nejdůležitější vnitřní a vnější ústrojí a orgány - jejich funkce lidské smysly - zrak, sluch, hmat, čich, chuť vrozené biologické rozdíly mezi lidmi průběh (etapy) lidského života příznivé a škodlivé vlivy přírody a prostředí na člověka, dědičnost x učení vylepšování smyslů (brýle, dalekohled, mikroskop, letadlo, ponorka aj.) - partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy tělesný vzhled, mužský a ženský anatomická odlišnost pojmy pro označení částí těla, pohlavních orgánů	- OSV - jedinečnost každého člověka rovnocennost etnic, skupin, kultur - OSV - moje tělo, moje psychika sociální dovednosti zvládání stres. situací smyslové vnímání řešení problémů	

PRVOUKA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- rozpozná příznaky běžné nemoci - zná význam dostatečného odpočinku, spánku, pohybu pro zdraví - dodržuje hygienické návyky - v případě potřeby poskytne první pomoc - dokáže přivolat pomoc telefonem - umí si změřit teplotu - dokáže posoudit potraviny z hlediska zdravé výživy - chápe škodlivé vlivy sladkých, tučných a jinak nezdravých pokrmů - dodržuje zásady zdravého stravování a pitný režim (s pomocí) - při stolování se chová přiměřeně - ví, že nemá užívat léky bez vědomí rodičů, lékaře - zná nebezpečné rostliny, houby - umí bezpečně zacházet s chemickými látkami	vznik a vývoj jedince (početí, narození, péče o novorozence) sexuální chování mezi lidmi sexuální zneužívání, zásady bezpečného chování na veřejnosti asertivní chování v kontaktu se spolužáky, vyjednávání, učit se odmítnout, říci NE - péče o zdraví, zdravá výživa zdraví a nemoc, běžné n. - příznaky, ochrana proti nemocem, očkování zdravotnická zařízení v okolí, činnost zdravý denní režim hygienické návyky - intimní hygiena péče o zevnějšek drobná zranění, první pomoc, uložení materiálu 1. pomoci (doma, ve škole), přivolání pomoci dospělého, lékaře měření teploty, ošetření poranění nácvik dechových a kompenz. cvičení výživa - rozmanitost stravy, potraviny rostl. a živoč. původu, tekutiny, pochutiny vliv stravy na zdraví, pitný režim nákup a skladování potravin, druhy (masné, mléčné, obilniny, luštěniny ovoce, zelenina), sestavení jídelníčku - návykové látky a zdraví přírodní látky - prospěšné, škodlivé běžné léky, vitamíny - zásady užívání jedovaté rostliny a houby - poznávání chemikálií v domácnosti, používání, označení (barvy, lepidla, úklid.prostř.)		

PRVOUKA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne nepříjemnou komunikaci, v případě potřeby žádá o pomoc pro sebe i jiné - ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví ostatních - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času - uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	- chápe nebezpečí kouření, drog aj. - odmítne dar od neznámého člověka a upozorní na něho dospěle - ví, jaké nebezpečí hrozí od cizích lidí a jak se má zachovat - ví, komu se může svěřit s problémy (šikana, hrubost, ohrožení aj.) - dokáže podat co nejpřesnější informace o neštěstí - orientuje se v okolí, podle mapy - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	tabák, káva, alkohol, drogy-škodlivost nácvik odmítnutí - modelová situace dar od cizího jako možný zdroj drogy instituce pomáhající při problémech dětská krizová centra, komunikace s nimi - telefonní čísla- osobní bezpečí bezpečné chování doma, na ulici aj. při různých činnostech sport, práce aj. nebezpečí zneužití slabšího - šikana nebezpečí z neznalosti věcí, situace brutalita ve filmech, seriálech situace hromadného ohrožení OČMU - Počítej se vším Procházka po světě čísel. Kolik je hodin? Odhadujeme a měříme. Jak je to daleko, vysoko, hluboko? Kde (právě) jsme? -návykové látky a zdraví – náv. látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektron. médií osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizik. prostředí označování nebezpečných látek; -přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů,	- OSV - cvičení dovednosti pro řešení probl. vzáj. poznávání ve sk. rozvíjení pozornosti komunikace - OSV - pomáhající a prosociální chování	

PRVOUKA

3. ROČNÍK

3. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	- prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty - uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli cyklisty, cíleně je používá - charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje - v modelové situaci použije správný způsob komunikace s operátory tísňové linky - dokáže použít krizovou linku a nezneužívá ji	ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém - postup v případě dopravní nehody osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu dopravní značky - předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích		

2. období

5.4.2 Přírodověda

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- poznávat přírodní zákonitosti při aktivních a tvůrčích činnostech, jednak samostatně, jednak při práci ve skupinách
- získávat jasné a konkrétní představy o přírodninách živých i neživých a přírodních jevech na základě pozorování, je to dobrý předpoklad pro vytváření přesných pojmů
- konkrétní představy o přírodninách a přírodních jevech doplňovat nejen četbou textů naučných, ale i uměleckých
- učit žáky zjišťovat základní vlastnosti zkoumaných přírodnin, nacházet souvislosti mezi jevy a ději v přírodě
- nechat žáky provádět pokusy, čímž jim umožníme poznat a pochopit přírodní děje, které nelze snadno pozorovat v přírodních podmínkách
- na vycházkách zaměřovat pozornost žáků na sledování určitých jevů
- zaznamenávat výsledky pozorování a pokusů, diskutovat o nich se spolužáky, vyvozovat závěry a za učitelova vedení je upřesňovat, popřípadě zobecňovat
- uvědomovat si sebe jako člověka - živou bytost, která má své fyziologické a biologické funkce a potřeby, poznávat, co je pro člověka užitečné a naopak škodlivé z hlediska hygieny, výživy aj.
- žákům předávat základní poučení o bezpečném chování v různých životních situacích i při mimořádných událostech, které ohrožují nejen zdraví jednotlivců, ale i celých skupin obyvatel
- vést žáky k tomu, aby si na základě svých zkušeností a sledování konkrétních situací postupně uvědomovali odpovědnost každého (i nedospělého) člověka, za své zdraví a bezpečnost
- upozorňovat žáky na situace, při kterých by nevhodným chováním mohli ohrozit zdraví spolužáků nebo zavinit úraz jiných lidí
- postupně si osvojovat a upevňovat zásady slušného chování mezi lidmi, učit se vzájemné toleranci, snášenlivosti a úctě k lidem, se kterými se setkávají
- sledovat střídání ročních období, vést si záznamy ze svých pozorování, umět pozorované změny v přírodě zdůvodnit
- dovést žáky k uvědomění, že Země je jednou z planet, oběžnic Slunce, které jsou součástí vesmíru
- vést žáky k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích
- umět bezpečně komunikovat prostřednictvím elektronických médií

- poznávat a ovlivňovat svou jedinečnost (možností a limitů)
- znát podstatu zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- upevňovat preventivní chování, účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

B) Charakteristika předmětu:

Předmět Přírodověda je rozčleněn do dvou tematických okruhů: Rozmanitost přírody

Člověk a jeho zdraví

Výuka přírodovědy ve 2. vzdělávacím období navazuje na učivo prvouky, v mnohém ho prohlubuje a rozšiřuje. Její součástí je Výchova ke zdraví. Charakter výuky je činnostní, to předpokládá provádění žákovských pokusů, hovor o pozorovaných pokusech i jiných sledovaných přírodních úkazech. Žáci mají možnost v přírodovědném vyučování využívat vědomosti z prvouky i své zkušenosti z vlastních pozorování přírody. Tím, že žákům umožňujeme, aby své vlastní zkušenosti a poznatky spojovali s novým učivem, snadno dosahujeme toho, že se učí se zájmem a mají dobré znalosti z přírodovědy.

Při činnostech se žáci učí spolupracovat, organizovat práci ve skupině i přijímat individuální odpovědnost za splnění určitého úkolu.

Při přírodovědném vyučování se ve velké míře uplatňují mezipředmětové vztahy s výukou českého jazyka, matematiky, výtvarné i hudební výchovy, praktických činností. Těchto možností velmi snadno využíváme při realizaci krátkodobých projektů. Navrhujeme-li v tomto období žákům vhodná témata pro projekty, jsou žáci schopni samostatně úkoly do projektů vymýšlet a zpracovávat. Je to jedna z příležitostí, při které mají žáci možnost dobře uplatnit své individuální schopnosti a nápady. Aby mohli ve vybraných projektech využít jak svoji individualitu tak různé poznatky z běžného života, nesmí být učitelem příliš omezováni ani usměrňováni. Jen tak se projeví i jejich fantazie. Potřebují k tomu však mít důvěru v učitele, snahu ho něčím udivit nebo překvapit. Každý pozitivní postoj učitele k výsledkům práce žáků má za následek jejich zvýšenou snahu a úsilí při plnění dalších úkolů.

Při poznávání přírody a jejich zákonitostí dochází žáci k poznání, že Země a život na ní tvoří celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje v rovnováze. Je třeba, aby si žáci uvědomili, že tuto rovnováhu může člověk svou činností snadno narušit, ale obvykle jen velmi obtížně obnovit. Učí se využívat svých poznatků, hodnotit svá pozorování a záznamy, hledat možnosti, jak i oni mohou přispět k zlepšení životního prostředí a k ochraně přírody.

Významnou roli při činnosti výuce přírodovědy mají žákovské pokusy. S přírodninami, jejich vlastnostmi, se zákonitostmi přírody se žáci neseznamují jen při vyprávění nebo čtení, ale mají možnost je zkoumat více smysly a mnohé poznatky sami objevovat. Značný význam přitom má, když si žáci vedou o svých pozorováních a pokusech jednoduché záznamy, tj. nákresy, zápisy do tabulek, krátké popisy provedení, zápisy závěru, popřípadě i grafické záznamy. Důležité je, aby pokud možno všechny pokusy byly prováděny žáky buď individuálně nebo ve dvojicích. Záznamy si však provádí každý žák individuálně, po vzájemné konzultaci o možnostech provedení.

Provádění žákovských pokusů z přírodovědy a příprava pomůcek na tyto pokusy se uskutečňuje ve 4. ročníku a hlavně v 5. ročníku ve spojení s praktickými činnostmi. Týká se to zvláště kapitol Člověk a příroda, Člověk a lidské výtvořiny. Tím se výuka stává smysluplnou, pro žáky zajímavou a blízkou životní realitě.

Výchova ke zdraví

Svým pojetím a obsahem otevírá prostor pro lepší porozumění základním potřebám zdravého vývoje člověka (s důrazem na období počátku dospívání), pro osvojení vybraných poznatků a některých praktických zdravotně-preventivních dovedností. Vytváří tak u žáků předpoklady pro odpovídající postavení “zdraví“ v jejich aktuálním i perspektivním žebříčku hodnot.

Zaměřujeme se na to, aby:

- se žáci postupně orientovali v otázkách aktivního zdraví a osvojené dovednosti uměli uplatňovat ve vztahu k vlastní osobě i k jiným lidem.
- chápali fyziologické, psychické a sociální změny spojené s dospíváním, uměli na ně adekvátně reagovat a v této souvislosti i kultivovali svoje chování.
- dovedli se orientovat v krizových situacích (zneužívání návykových látek, osobní bezpečí), uměli je rozpoznávat, předcházet jim, zaujímat žádoucí postoje a volit správná rozhodnutí ve prospěch svého zdraví.
- za pomoci dospělých uměli organizovat svůj denní pracovní i odpočinkový režim ve smyslu zdravého životního stylu.

D) Obsah učiva :

4. ročník (týdenní časová dotace 2 hodiny)

5. ročník (týdenní časová dotace 2 hodiny)

PŘÍRODOVĚDA

4. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
ROZMARNOSTI PŘÍRODY	- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	- změří hmotnost na váhách v g, kg, objem v l, ml, teplotu ve °C - určí sever na mapě i v krajině - pozná vybrané nerosty - vysvětlí příčiny zvětrávání hornin vznik půdy - rozliší základní orgány rostlin, jejich funkce (kořen, stonek, list) - rozliší známé druhy rostlin podle druhů a významných znaků	- látky a jejich vlastnosti měření vlastností látek - uplatnění a využití poznatků a dovedností v praxi měření hmotnosti, objemu, teploty aj. magnet, magnetická síla, práce s ní kompas, použití s mapou, při pochodu terénem aj. - voda a vzduch rozšiřování poznatků voda - vlastnosti, formy, čistota, úprava vody, ochrana vodních zdrojů aj. vzduch - vlastnosti, proudění, čistota, ochrana ovzduší (smog- nebezpečí) - nerosty a horniny , půda nejznámější nerosty a horniny, vlastnosti (pozorování a porovnávání), výskyt, využití - důležitost půda - vznik, vlastnosti, využití, ochrana, zjištění vzlinavosti Vesmír a Země Slunce jako zdroj tepla a světla Země, Měsíc, střídání dne a noci, hvězda x planeta, změny neživé přírody (roční období, délka dne), měření času - rostliny, houby a živočichové rostliny, houby - rozmanitost, stavba těla (orgány) způsob života, životní podmínky (přízpůsobení) druhy rostlin - kulturní, plané, jedovaté, užitkové, léčivé, jedno a dvouleté, vytrvalé, byliny, dřeviny-keře, stromy výživa rostlin, plevel, poznávat, rozlišit druh - odrůda, odlišování několika odrůd (např. u ovoce) druhy hub (jedlé, nejedlé, jedovaté)	- OSV - cvičení smyslového vnímání zapamatování poznávání vlastností přírodnin - mezipředmětové vztahy ČJ, M, VV, PČ, HV, TV, VL projekty školní výlety referáty pozorování záznamy - EV - ochrana život. prostředí, vl. zapojení hospodaření s odpady formy práce kolektivní práce práce ve skupinách pokusy soutěže, kvízy výstavky - EV - význam jednotlivých ekosystémů na život na Zemi ochrana životního prostředí poznávání a význam jednotlivých druhů přírodnin	pomůcky učebnice obrazy encyklopedie vzory přírodnin internet DVD, VHS atlas klíče

PŘÍRODOVĚDA

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	- pozná některé jedlé a jedovaté houby - cíleně pozoruje přírodniny – umí popsat, jak se rostliny a živočichové připravují na zimu – - popíše změny v přírodě k nimž dochází v průběhu dne i roku - pozoruje přizpůsobení rostlin a živočichů nepříznivým podmínkám (výživa, úkryty aj.) např. v zimě - rozliší základní ekosystémy a uvede jejich charakteristiku, žijící zástupce a vztahy mezi nimi - vysvětlí vztahy organismů a neživé přírody - popíše některé zemědělské práce - zasadí stromek, keř nebo vypěstuje některou rostlinu (zelenina, květina)	poznávání rostlin a hub v přírodě rostliny v různých ročních obdobích změny (přezimování - na příkladech) další druhy rostlin a hub v regionu výstavy - odrůdy ovoce, zelenina na zahradě aj., klíčení rostlin - pokus živočichové - stavba těla, způsob života, význam v přírodě a pro člověka na příkladech - regionální možnosti domácí zvířata - kočka, pes - chov příprava živočichů na zimu a jejich život v zimě - pozorování srstí savců kalendář přírody - chování živočichů v přírodě (přilet, odlet aj.), "čtení" stop, probouzení ovocných stromů aj. - životní podmínky proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích, reakce organismů na roční období, pravidelné pozorování životní podmínky rostlin a hub, přizpůsobováním změnám prostředí, závislost výskytu na podmínkách - rovnováha v přírodě rozmanitost života ve vybraných přírodních celcích (les, pole, louka aj.) a příklady rostlin, živočichů a hub, pozorování života organismů, rozliš. závislosti organismů a neživé přírody v přírodních společenstvech, význam přírodních celků pro člověka, vycházka a pozorování polních prací, života lesa, řeky aj. práce s atlasy rostlin, živočichů a hub pořizování herbářů a sbírek přírodnin návštěva muzea, botanické zahr. aj.	- EV - ekolog. problémy vliv prostředí na zdraví člověka - EV - řazení rostlin a živočichů do jednotlivých ekosystémů	

PŘÍRODOVĚDA

4. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
			ohleduplné chování a ochrana přírody - vliv člověka na přírodní společenstva citlivé a účelné využívání, necitlivé zásahy, ochrana a péče		
Č L O V Ě K A J E H O Z D R A V Í	- využívá poznatků o lidské těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života. - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	- dbá o pravidelnou tělesnou a intimní hygienu	- lidské tělo charakteristické znaky člověka, shody a rozdíly s ostat. živočichy - partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy rodina - funkce a vývoj, výchov. vlivy rodinná role vztahy mezi lidmi - kamarádství, manželství, rodičovství, příbuzenství komunikace v rodině, mezi lidmi modelové situace k osvojení projevů respektu, úcty, pomoci, empatie etika dospívání, změny v pubertě sexuální zneužívání - ochrana, pomoc linka bezpečí, důvěry rázné odmítnutí cizího člověka v souvislosti s ochranou vlastní osoby pohlavně přenos. choroby HIV/AIDS vnik života a narození dítěte, péče o novorozence a kojence v rodině - péče o zdraví, zdravá výživa výchova ke zdraví zdraví a jeho ochrana, vlastní péče, lékařská péče (preventivní, léčebná) nemoci - příznaky, cesty přenosu, imunitní systém (obrana těla) infekční nemoci-očkování, karanténa, izolace, prostředky osobní hygieny, hygiena odívání, kosmetické přípravky zdravý denní režim, pracovní den	- MVK - respektování jiných etnických skupin	

PŘÍRODOVĚDA

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	- dokáže poskytnout první pomoc - umí zkontrolovat datum použití, zná zásady správného skladování - zná škodlivé účinky návykových látek na zdraví - čelí tlaku vrstevníků při nabízení návykových látek - vyhledá adresy a telefonní čísla odborných pracovišť	Střídání zátěže a odpočinku, hygiena práce, pracovní prostředí duševní hygiena, pohybový režim zdravotní rizika (PC, TV, VHS) úrazy dětí, zásady poskytování první pomoci - obvazová technika, měření teploty, přiložení obkladu, podání léku a nápojů, příprava bylinného čaje živiny - význam, bílkoviny, sacharidy, tuky, vitamíny, nerostné látky denní množství potravin a tekutin (energet. spotřeba), pitný režim, vhodný jídelníček zásady zdravé výživy x fast food praktické uplatňování (odmítání sladkostí) nákup a skladování potravin stravování doma, ve škole - kultura - návykové látky a zdraví preferenze pozitivních životních cílů legální a nelegální návykové látky ochrana dítěte před návykovými látkami, jejich odmítání centra odborné pomoci (PPP, linky) orientace v seznamu adres a telefonů tabák, káva, alkohol, drogy-škodlivost nácvik asertivního chování (rozhodování, komunikace, vyjednávání v situacích spojených s návyk. látkami) modelové situace zaměřené na nácvik komunikace na lince důvěry - osobní bezpečí výběr kamarádů z hlediska osobního	- MEDV - ovlivňování společnosti i jednotlivců médií - OSV -předcházení zátěžovým situacím vyhledávání pomoci - OSV -žebříček hodnot analýza postojů a hodnot v chování	

PŘÍRODOVĚDA

4. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události - předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítní návykových látek	- v modelových situacích ohrožení bezpečí v běžných situacích volí správné situace ochrany, přivolání pomoci i pomoci jiným - uvede přírodní jevy i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy, vymezí (vybere z příkladů) vhodný způsob ochrany - v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany - charakterizuje možná nebezpečí vyplývající z běžného života i z mimořádných událostí, uvede vhodné způsoby preventivního chování a - v modelových situacích volí vhodné způsoby jednání, které směřují k adekvátní ochraně - spolupracuje na přípravě a hodnocení modelových situací ohrožení pro mladší spolužáky	- bezpečí, bezpečné chování v sociálním kontaktu s vrstevníky -návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek - komunikace prostřednictvím elektronických médií - osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek - bezpečné chování v silničním provozu dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) - šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém		
	- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit				
	- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	- charakterizuje na příkladech rozdíly mezi drobným, závažným a život ohrožujícím zraněním - v modelové situaci určí život ohrožující zranění			

PŘÍRODOVĚDA

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku - uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	- ví, jaké nebezpečí hrozí od cizích lidí a jak se má zachovat - ví, komu se může svěřit s problémy šikana, hrubost, ohrožení aj.) - dokáže podat co nejpřesnější informace neštěstí - zvládá základní znalosti a dovednosti při jízdě na kole - uplatňuje znalosti a dovednosti v běžném životě - odhadne vzdálenost - orientuje se podle map	pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince - nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poran. osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality - přivolání pomoci v případě ohrožení ochrana dítěte, bezpečné způsoby chování v různých krizové situace - šikanování, kontakt s deviantní osobou, dealerem aj. přivolání pomoci v situacích ohrožení odpovědné chování chodce při přesunech a činnostech mimo školu procvičení způsobů tísňového volání vytypování nebezpečných míst a situací a důvěryhodných osob (v okolí) simulační hry typu "Co kdyby...?" zaměřené na zvládání krizových situací dopravní výchova - základní pravidla a značky, vybavení kola, přilba zákl. dovednosti - vyjíždění, jízda při pravém okraji, objíždění překážky, vyhýbání, odbočování, zastavení, jízda přes křižovatku- prakticky na DDH situace hromadného ohrožení OČMU - S mapou nezabloudím I jednoduché náčrty mohou pomoci. Vejde se místnost na list papíru? Míru zmenšení určuje měřítko. Orientaci v neznámém městě usnadní jeho plán. V přírodě s mapou nezabloudím.	- OSV - respektování řádu, pravidel sebekontrola	

PŘÍRODOVĚDA

5. ROČNÍK

2 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
R O Z M A N I T O S T I P Ř Í R O D Y	- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislosti s rozdělením času a střídáním ročních období - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché atlasy a klíče - založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	- ukáže na globusu pohyb Země a zná její postavení ve vesmíru - ví, jaké jsou důsledky pohybu Země kolem osy a kolem Slunce - vysvětlí význam Slunce pro život - roztřídí rostliny a živočichy podle společných znaků, zdůvodní - určí některé zástupce bezobratlých a obratlovců - uvede příklady organismů žijících různých oblastech Evropy a světa - zná některé příčiny přizpůsobování organismů vnějším podmínkám	Vesmír a Země Slunce, jeho planety, postavení Země pohyb Země kolem Slunce, otáčení Země kolem osy - model globus práce s globusem, pohyb planet střídání ročních období, dne a noci Slunce jako zdroj tepla a světla - základních podmínek života, gravitační síla - rostliny, houby a živočichové principy třídění přírodnin - význam pro poznávání přírody rozlišení organismů podle výrazných znaků skupiny - výtrusné, semenné (stavba těla, rozmnož., byliny, dřeviny) třídění živočichů podle příbuznosti a podobnosti (bezobratlí, obratlovců) poznávání dalších rostlin a živočichů příklady příbuzných druhů organismů v různých podmínkách, přizpůsobení - životní podmínky základní oblasti Země (studené, mírné, teplé) a rozdíly v rozvoji života v těchto oblastech podnebí, počasí rozmanitost přírody v Evropě i ve světě - samostatné vyhledávání organismů (atlasy, mapy, literatura) zařazování organismů do podnebných pásů (tropické ovoce aj.) botanické a zoologické zahrady zásahy člověka do ekosystémů v jiných zemích, ohrožené druhy negativní důsledky přenášení organismů člověkem do jiných oblastí	- OSV - cvičení dovedností zapamatování - EV - vliv člověka na život na Zemi mezipředmětové vztahy ČJ, M, VV, PČ, HV, TV, I, VL - EV - společenstva rostlin a živočichů - OSV - cvičení dovedností zapamatování - projekty školní výlety referáty pozorování záznamy - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách pokusy soutěže, kvízy výstavky - EV - lesy, vodní zdroje klimatické změny přírodní zdroje ekologická soutěž ochrana přírody	pomůcky učebnice obrazy encyklopedie vzory přírodnin internet DVD, VHS atlasy klíče

2. hodiny týdně

Č L O V Ě K A
J E H O
Z D R A V Í

PŘÍRODOVĚDA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou - účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	- zná rozdíly ženského a mužského těla - umí otevřeně hovořit o problémech, jak se cítí, co potřebuje, chce nebo nechce, řeší situaci kompromisem - zná intimní projevy lidí, ví že jsou nevhodné na veřejnosti - ví, co je zneužívání, že je trestné a jak se mu dá bránit - dbá o pravidelnou tělesnou a intimní hygienu, zná důsledky jejího zanedbání - vhodně naplňuje svůj denní režim - uplatňuje zásady zdravé výživy, dostatečného odpočinku a pohybu - poskytne první pomoc, zvládá ob vazovou techniku - zhodnotí reklamu z hlediska zdravé výživy	tělesný vzhled, menstruace, poluce modelové situace k procvičení kultivované komunikace mezi chlapci a dívkami, otevřené rozhovory o intim. záležitostech s rodiči, učiteli aj. sexuální chování - pocity, představy, touhy a láska a její přirozené projevy sexuální zneužívání - ochrana, pomoc sexualita a násilí v TV, filmech aj. pohlavně přenos. choroby HIV/AIDS původce nákazy, cesty přenosu, ochrana - péče o zdraví, zdravá výživa výchova ke zdraví zásady racionální výživy ochrana před úrazy tělesně a smyslově postižení jedinci ve společnosti intimní hygiena chlapců a dívek v období dospívání (péče o pleť, vlasy, ruce, nohy aj.), hodnocení reklamy na prostředky osobní hygieny a kosmet. přípravky - praktická cvičení samostatné návrhy propagující zdravý životní styl zdravý denní režim - sestavení návrhu využívání volného času - vzájemné porovnávání , hodnocení nácvik některých relaxačních a regeneračních postupů nácvik přivolání lékařské pomoci ošetření běžných poranění, úrazů výživa - vliv na zdraví, současné směry ve výživě	- OSV - organizace vlastního času plánování učení pohled na svět očima druhého - MEDV - kritický přístup ke zpravodajství vliv médií na člověka	

PŘÍRODOVĚDA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	- zná základní složky potravin a jejich význam pro organismus - zná nebezpečí obezity, ví jak se mu bránit - ví o škodlivosti návykových látek, ohrožení, bezpečnosti dopravy - čelí tlaku vrstevníků při nabízení návykových látek - vyhledá adresy a telefonní čísla, kontaktuje se s odbor. pracovišti - rozpozná možná nebezpečí, ví, že má právo na osobní bezpečí - ví, jak se chovat v případě osobního ohrožení (křičet, utéci, rychle odejít, použít nečekaný protiútok)	přehled zdrojů bílkovin, sacharidů, tuků, vitamínů a nerostných látek seznam poživatin s negativním vlivem na zdraví, chybné stravovací návyky hodnocení vlastního jídelníčku - návykové látky a zdraví preference pozitivních životních cílů legální a nelegální návykové látky ochrana před návykovými látkami návykové látky a bezpečnost dopravy centra odborné pomoci návuk asertivního chování (rozhodování, komunikace, vyjednávání v situacích spojených s návyk. látkami) hledání vhodnějších činností, vytvář. vlastních návrhů reklamy k propagaci zdravého způsobu života orientace v seznamu důležitých adres a telefonních čísel - osobní bezpečí bezpečné chování v sociálním kontaktu (hry, pohybové aktivity, výlety aj.) ochrana dítěte, bezpečné způsoby chování v různých prostředcích (výtah, schodiště, sklep, veřejné toalety, dopravní prostředky aj.) krizové situace - šikanování, kontakt s deviantní osobou, dealerem aj. přivolání pomoci v situacích ohrožení odpovědné chování chodce při přesunech a činnostech mimo školu procvičení způsobů tísňového volání vytipování nebezpečných míst a situací a důvěryhodných osob (v okolí)	- OSV - regulace vlastního jednání komunikace v různých situacích - OSV -hledání pomoci při potížích uvolnění - relaxace	

PŘÍRODOVĚDA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událost	- dokáže poskytnout první pomoc - ošetří zranění - v modelových situacích ohrožení bezpečí v běžných situacích volí správné situace ochrany, přivolání pomoci i pomoci jiným - v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany - charakterizuje možná nebezpečí vyplývající z běžného života i z mimořádných událostí, uvede vhodné způsoby preventivního	- situace hromadného ohrožení OČMU - Pomáhám zraněným Nemoci a nemocní. Náhlé příhody a nehody. Zranění a ranění. Poruchy dýchání. Krvácení - návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek - komunikace prostřednictvím elektronick. médií - osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek - bezpečné chování v silničním provozu dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) - šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém - psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření,–	- OSV - dovednost při řešení problémů prosociální chování	

PŘÍRODOVĚDA

5. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	chování a - v modelových situacích volí vhodné způsoby jednání, které směřují k adekvátní ochraně - spolupracuje na přípravě a hodnocení modelových situací ohrožení pro mladší spolužáky - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování	zbraně, nebezpečné látky-a předměty, nebezpečný internet, násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti) manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt ochrana člověka za mimořádných událostí –, terorismus klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí		

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	- v modelové situaci určí život ohrožující zranění	- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby-člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince - péče o zdraví-zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim —nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů - první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena - partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku		

2. období

5.4.3 Vlastivěda

A) Výchovně vzdělávací cíle

- dát žákům přehled o jejich regionu - kraji
- získávat postupně základní zeměpisný přehled o České republice a Evropě
- učit žáky číst a vyhledávat základní údaje v mapě České republiky a Evropy
- osvojovat si nové pojmy v souvislosti s orientací na mapě
- seznamovat žáky s významnými etapami našich národních dějin
- vyvolat u žáků zájem o minulost a o kulturní bohatství regionu i celé země
- učit žáky zařazovat hlavní události časově do staletí
- poznávat, jak se život lidí vyvíjí a mění, jakým změnám podléhají věci kolem nás
- sledovat změnu staveb a způsobu života v průběhu staletí
- osvojovat si základní dějepisné pojmy související s uspořádáním společnosti
- probouzet u žáků pěkný vztah k místu bydliště
- postupně rozvíjet vědomí sounáležitostí se svou zemí, světadílem
- upevňovat základy správného chování mezi lidmi bez ohledu na barvu pleti
- učit žáky vzájemné úctě, pomoci a snášenlivosti mezi sebou
- utvářet pracovní návyky při individuálních činnostech i práci ve skupinách
- vést žáky k propojování místních historických, zeměpisných a kulturních informací
- poznávat historii místa a kraje z dostupných zdrojů (členové rodiny, muzea, památky, knihovny)
- k poznávání charakteristiky určitého regionu i událostí využívat informační techniku

B) Charakteristika předmětu

Předmět Vlastivěda je rozdělen do tří tematických oblastí:

Místo kde žijeme
Lidé kolem nás
Lidé a čas

Vyučovací předmět vlastivěda zahrnuje ve 4. a 5. ročníku učivo zeměpisné a historické.

Žáci v tomto věku se dívají na dějiny očima současnosti. Je třeba proto stále dbát na rozvíjení jejich jasných představ o minulosti. Aby počáteční dějepisné vyučování tento základní úkol plnilo a minulost se zobrazovala v myslích žáků živě, je vhodné historická schémata a popisované děje provázet různým znázorněním minulosti. K tomu velmi pomohou další mezipředmětové vazby spojené s vlastivědnou výukou. Jsou to např. vazby se čtením, výtvarnou výchovou, matematikou, praktickými činnostmi i hudební výchovou. Dějinné události se žákům velmi dobře přiblíží a stanou se pro ně zajímavějšími, pokud mají příležitost své představy individuálně výtvarně i literárně ztvárňovat. Charakter výuky se tak v celém rozsahu stává činnostním.

Významným pomocníkem při výuce vlastivědy jsou čítanky pro 4. a 5. ročník, které svými uměleckými historickými články učivo obohacují. Umělecké texty žákům barvitě a obrazně popisují události dějin i jednání historických postav. Z uměleckých textů žáci přijímají neotřelé obraty v řeči, rozvíjí se jejich schopnost výstižně se vyjadřovat a vystihnout podstatné rysy událostí i charakter postav. Výuku vlastivědy výborně doplňuje čtení z historických čítanek. K přiblížení učiva pomáhají jejich ilustrace, plánky, časové osy, stručné vyprávění určitých důležitých událostí z historie našeho národa. K pochopení časových souvislostí napomohou časové přímky rozdělené na stoleté úseky. Délku století je třeba dětem objasnit např. pomocí věku rodičů a prarodičů.

Zeměpisné učivo navazuje na poznatky z prvouky. Od pozorování nejbližšího okolí bydliště a školy žáci přecházejí k zeměpisnému pozorování svého kraje a republiky až po její začlenění do Evropy. Přímé a názorné vyučování se doplňuje čtením zeměpisných článků, žáci se učí pozorovat a číst z plánů a map. Zařazovány jsou praktická cvičení jako např.: rozlišování zeměpisných značek, práce s kompasem, měřítkem mapy apod. Tyto činnosti připravují žáka na vyučování zeměpisu na 2. stupni i na využití zeměpisných poznatků v praktickém životě.

Výuku vlastivědy vhodně doplňují návštěvy muzeí, výstav, významných historických míst a památek. Také vhodné zeměpisné nebo historické filmy a videoukázky výuku vlastivědy doplní a zpestří. Podle místních podmínek je dobře využívat vztahu významných historických událostí k místu, kde žáci žijí. Představu života v minulosti žákům velmi dobře přibližují místní vlastivědná muzea.

Rodné město a rodný kraj jsou součástí vlasti. Jejich dějiny tvoří součást dějin celé země. Události, které jsou zachyceny v dějinách místa, kde žáci žijí, jsou jim blízké a srozumitelné. Proto k hlubšímu rozvíjení jasných představ o minulosti využíváme i všech místních historických archeologických památek jako jsou např.: nálezy nádob, nástrojů, mohyly, hradiště aj. a také památek stavitelských jako např.: hrady, zámky, kostely, radnice, morové sloupy, sochy aj.

Nezapomínáme ani na využívání zkušeností žáků z výletů po vlasti, žákům dáváme prostor, aby mohli o svých zážitcích vyprávět a svá vyprávění doplnit fotografiemi, videonahrávkami, ukázkami pohlednic a suvenýrů.

K vlastivědnému učivu patří vycházky. Při nich snadno objasňujeme různé nové zeměpisné pojmy např.: hory se vypínají, kopce se svažují do údolí, pohoří se táhne, přechází do nížiny, nížina se rozkládá, potoky se stékají, řeka se vlévá, řeka protéká, náhon se odděluje od řeky aj.

Hlavní pomůckou při vyučování zeměpisného učiva však zůstává mapa. Využíváme každé příležitosti k tomu, abychom žáky postupně učili s mapou pracovat a orientovat se v ní. Žáci se učí rozlišovat na mapě nížiny, vysočiny, pohoří, vodstvo. Určují světové strany, vyhledávají řeky, města, určují vzájemnou polohu měst i jejich velikost, nadmořskou výšku hor. Popisují, kudy určitá řeka protéká, která města na řece leží, kam se řeka vlévá apod.

Učivo týkající se podnebí propojujeme s výukou přírodovědy. Je přitom třeba provádět měření teploty a zapisovat výsledky. Žáci zapisují rovněž dobu slunečního svitu, druh vodních srážek, sílu větru (vánek, vítr, vichřice), charakter počasí (polojasno, jasno, oblačno, zataženo). Tím se pro ně stane učivo jasným a srozumitelným. Také další vlastivědná témata, např.: Půda a zemědělství, Nerostné bohatství, Ochrana přírody, je nutné stále propojovat s učivem přírodovědy.

Žáci jsou seznamováni se světem financí a tím u nich dochází k rozvoji finanční gramotnosti.

Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, **se světem financí**, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy).

D) Obsah učiva

4. ročník (týdenní časová dotace 2 hodiny)

5. ročník (týdenní časová dotace 2 hodiny)

VLASTIVĚDA

4. ROČNÍK

2 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
M Í S T O, K D E Ž I J E M E	- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pobytu v přírodě - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	- dodržuje školní řád - zná pojmy obec, okres, region - podle mapy charakterizuje zeměpisné a přírodní prvky místní krajiny - zná zajímavosti osídlení místní krajiny, významná místa i stavby, atraktivitu cestovního ruchu - uvede hospodářské aktivity místní krajiny - popíše stav životního prostředí - jmenuje chráněná území - vyjmenuje některé výrobní podniky v regionu - určí hlavní i vedlejší světové strany umí použít kompas a buzolu - vyhledá na mapě oblasti ČR a stručně je charakterizuje	- škola - prostředí, činnosti, okolí školní režim a řád - chování ke spolužákům, učitelům, ostatním - bezpečná cesta do školy a ze školy - činnost chodce v silničním provozu - obec, místní krajina - obec ve vyšším územním a správním celku, místní krajina, oblast, okres, region, mapa místní oblasti - zeměpisná poloha, přírodní tvářnost krajiny a regionu (povrch, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo, využití půdy) - hospodářské aktivity v místní krajině - významné výrobní podniky a služby, práce, bydlení, odpočinek a zájmové využití, význam regionu - životní prostředí místní krajiny a regionu, důležité údaje o jeho narušení ochraně a tvorbě - okolní krajina (místní oblast, region) - typ krajiny, povrch - významné obce a města, společenské, hospodářské, historické a technické objekty v místní krajině - dopravní síť, cestovní ruch, atraktivita, významné zemědělské, průmyslové rekreační a chráněné oblasti regionu - orientace ve volné krajině podle přír. ukazů, kompasu, buzoly-svět. strany - regiony ČR - oblasti ČR, jejich zeměpisná tvářnost, přírodní podmínky - významná místa a památky - Praha a její okolí, střední, východní, everní, západní a jižní Čechy	- OSV - rozvíjení schopnosti pozorování - vyhledávání údajů - spolupráce v kolektivu - mezipředmětové vztahy - ČJ, M, VV, PČ, HV, TV, I, PŘ - projekty - školní výlety - návštěva divadel - kulturní akce - svátky - formy práce - kolektivní práce - práce ve skupinách - pokusy - soutěže - výstavky - EV - vliv obce na okolní prostředí - zemědělství a průmysl - zajištění ochrany prostředí a vzácných přírodních druhů	pomůcky - učebnice - obrazy - encyklopedie - OČMU Albra - internet - DVD, VHS - modely - atlasy - kroniky

VLASTIVĚDA

4. ROČNÍK

2. hodiny týdně

Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a jiných zemích - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam - rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli	- charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování - rozliší pojmy domov a cizina - vyjmenuje státní symboly ČR - používá základní státoprávní pojmy zná jméno prezidenta a premiéra - charakterizuje přírodní tvářnost území ČR - pracuje s turistickou mapou místní krajiny, rozumí barevné grafice a smluvním značkám - orientuje se na vlastivědné mapě ČR, vyhledá jednotlivé oblasti	- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu - dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích - Českomoravská vrchovina, Brno, severní, střední a jižní Morava - naše vlast domov, vlast, národ, národní hrdost, vlastenectví, cizina soužití národů a národností v jedné zemi (rovnocennost), národnostní menšiny ČR národní bohatství (přírodní zdroje, kulturní památky, národní tvořivost) nár. zvyklosti, tradice, symboly, čs. státnost, st. symboly (znak, hymna, vlajka), st. svátky, st. instituce, zákl. státopráv. pojmy (prezident, parlament, poslanec, vláda, ministr, premiér, volby) významné osobnosti politického života ČR ČR a její poloha v Evropě, sousedé přírodní podmínky území, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo - mapy obecně zeměpisné a tematické - práce s mapou, plánem, porovnávání se skutečností, čtení základních údajů z plánu obce, turistické mapy (grafika, měřítko, vysvětlivky)	- MKV - poznávání způsobu života u nás v cizině porovnávání kultur - VMEGS - sousední státy, zkušenosti a zážitky - VDO - uvědomění si státnosti ústava	

VLASTIVĚDA

4. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
L I D É K O L E M N Á S	- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky - orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce	- vhodně se chová v různých situacích - snaží se řešit spory nenásilným způsobem, nevynucuje si požadavky, respektuje odlišné názory - chápe nevhodnost užívání hrubých a neslušných výrazů - poukáže na nevhodné chování, je ochoten o něm diskutovat - zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení - vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti	chování lidí člověk - tvor společenský, potřeba vzájem. pomoci, dorozumění vztahy mezi lidmi (přátelské, neutrální, nepřátelské), konflikty, řešení (smírné, násilné) zákl. spol. pravidla chování na veřejnosti negat. projevy-příčiny, předcházení, usměrňování, bezpečnost při práci v různých profesích, vlastní zkušenost, pomoc starým, nemoc., postiženým lidem - právo a spravedlnost základní lidská práva, práva dítěte Úmluva o právech dítěte, školní řád - vlastnictví- rozlišení osobního a společného majetku, peníze - protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku – nárok na reklamaci, - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovost a bezhot. forma peněz, placení - banka - správce peněz, úspory, půjčky - kultura základní pojmy, různé podoby a projevy kultury, návštěva kulturních akcí ve škole, obci i mimo - základní globální problémy nezaměstnanost, problémy v mezil. vztazích a jejich dopad na členy spol. globální problémy přírodního prostředí (oteplování, záplavy, deštné pralesy, ozónová díra aj.)	- OSV - vztahy ve třídě mezilidské vztahy - OSV - dialog, jeho vedení, pravidla a řízení - VDO - práva a povinnosti občanů prvky demokracie (pravidla hodnocení, historické souvislosti, řád) - VMEGS - poznávání a uvědomění si problémů (sociální, přírodní prostředí)	

VLASTIVĚDA

4. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
L I D É A Č A S	- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek - srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	- změří čas hodinkami a stopkami - dodržuje denní režim, dbá na vhodnou délku činností - sleduje data narozenin členů rodiny i data jiných významných dnů - uvede významné rodáky a předky, kulturní a historické památky v regionu, významné události a jejich místa - má povědomí o životě Slovanů - vyjádří rozdíl mezi pověstí a skutečností - jmenuje první státní útvary na našem území - zhodnotí přínos Karla IV. pro naše země - popíše období husitských válek a osobnosti doby (J.Hus, J.Žižka) - zná další významné osobnosti naší historie (Rudolf II., J.A.Komenský a další)	- orientace v čase a časový řád hodiny, minuty, sekundy- měření času kalendář, datum, letopočet změny než. přírody roč. období, délka dne praktické měření času - současnost a minulost v našem životě proměny způsobu života časové posloupnosti známých událostí, vlastních zážitků život v minulosti, předměty denní potřeby a manipulace s nimi předměty pro zábavu (hračky, knihy, obrazy, fotografie st. svátky a význ. dny) - regionální památky místní stavební, umělecké aj. památky reg. zvláštnosti a tradice, lidová tvorba Muzeum v Rakovníku - stálá expozice, arch. nálezy, his. památky z okolí - báje, mýty, pověsti naš region v minulosti, místní pověsti, významné události a předkové nejstarší osídlení našich zemí - Slované, pověsti a historická skutečnost první státní útvary na našem území Velká Morava, Přemyslovský stát počátky křesťanství, Cyril a Metoděj svatý Václav, počátky českého království, Přemyslovci Český stát a Karel IV. - hospodářský rozkvět, rozvoj vzdělanosti a kultury Lucemburkové, husitství, Jiří z Poděbrad, Jagellonci, Habsburkové, Bílá hora, temno Marie Terezie, Josef II. nejvýznamnější události a osobnosti	- OSV - sledování mezilidských vztahů v růz. čas. obdobích spolupráce národů v tísni - VMEGS - tradice zvyky v regionu - OSV - hledání souvislostí v historii sledování řešení problémů	

VLASTIVĚDA

5. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
M Í S T O, K D E Ž I J E M E	- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pobytu v přírodě - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	- dodržuje školní řád - orientuje se na vlastivědné mapě ČR, vyhledá zde oblasti a popíše jejich polohu, typické přírodní prvky - vyhledá na mapě hlavní sídelní střediska a charakterizuje je - uvede významné přírodní a společenské atraktivitu a chráněná území cestovního ruchu a rekreace - popíše aktuální stav životního prostředí v ČR - vyjmenuje státní symboly ČR - používá základní státoprávní pojmy zná jméno prezidenta a premiéra - popíše polohu sousedních států ČR	- škola - prostředí, činnosti, okolí školní režim a řád chování ke spolužákům, učitelům, jiným osobám bezpečná cesta do školy a ze školy činnost chodce v silničním provozu - regiony ČR oblasti ČR, jejich zeměpisná tvářnost, přírodní podmínky významná místa a památky významná města, zemědělská, průmyslová, rekreační a kulturní střediska, chráněné oblasti přírody naší vlasti přírodní a společenské aktivity cestovního ruchu a rekreace v jednotlivých oblastech ČR současný stav životního prostředí ČR - naše vlast domov, vlast, národ, národní hrdost, vlastenectví, cizina soužití národů a národností v jedné zemi (rovnocennost), národnostní menšiny ČR národní bohatství (přírodní zdroje, kulturní památky, národní tvořivost) národní zvyklosti, tradice, symboly česká státnost, státní symboly (znak, hymna, vlajka), státní svátky, státní instituce, základní státoprávní pojmy (prezident, parlament, poslanec, vláda, ministr, premiér, volby) významné osobnosti politického života ČR - Evropa a svět sousední státy ČR, jejich poloha, přírodní podmínky, hospodářská i společenská	- OSV - řešení problémů - VDO - demokratická škola mezipředmětové vztahy ČJ, M, VV, PČ, HV, TV, I, PR - EV - význam ochrany životního prostředí energetické zdroje jejich vyčerpanost - projekty školní výlety návštěva divadel kulturní akce svátky - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách pokusy soutěže výstavky - EV - vesnice, město okolí půda, energet. zdroje - VMEGS - naše vlast - VDO - volební systém principy demokracie demokratické řešení problémů - VMEGS – sousední státy, zkušenosti a zážitky	pomůcky učebnice obrazy encyklopedie OČMU Albra internet DVD, VHS modely atlasy kroniky

VLASTIVĚDA

5. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a jiných zemích - rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	- popíše polohu ČR v Evropě vyhledá na mapě významné evropské státy a města - vyhledá na mapě světa světadíly a oceány - pracuje s turistickou mapou - orientuje se na vlastivědné mapě ČR, mapě Evropy, lokalizuje sousední státy, vyhledá známá turistická letoviska - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování	vyspělost, oblasti cestovního ruchu na území sousedních států, vztahy mezi ČR a jejími sousedy ČR na mapě Evropy, významné evropské státy, evropská města a střediska cestovního ruchu ČR na mapě světa, orientační seznámení s polohou světadílů a oceánů - mapy obecně zeměpisné a tematické - práce s mapou, plánem, porovnávání se skutečností, čtení základních údajů z plánu obce, turistické mapy (grafika, měřítko, vysvětlivky) osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu —dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích		

VLASTIVĚDA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
L I D É K O L E M N Á S	- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky - orientuje se v základních formách spoluvlastnictví; používá peníze v běžných situacích - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	- vhodně se chová v různých situacích - snaží se řešit spory nenásilným způsobem, nevynucuje si požadavky, respektuje odlišné názory - chápe nevhodnost užívání hrubých a neslušných výrazů - poukáže na nevhodné chování, je ochoten o něm diskutovat - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje - na příkladech objasní rizika půjčování peněz - uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti - na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží	- soužití lidí - mezilidské vztahy sdružování lidí do spolků, zájmů činnost nejdůležitější politické strany ČR mír, vztahy mezi lidmi různých zemí - chování lidí člověk - tvor společenský, potřeba vzájemné pomoci, dorozumění, vztahy mezi lidmi (přátelské, neutrální, nepřátelské), konflikty, řešení (smírné, násilné) základní společenská pravidla chování na veřejnosti), negativní projevy, příčiny, předcházení, usměrňování bezpečnost při práci v různých profesích, vlastní zkušenost pomoc starým, nemocným, postiženým lidem - právo a spravedlnost základní lidská práva, práva dítěte (Úmluva o právech dítěte) - vlastnictví- rozlišení osobního a společného majetku, peníze - právo a spravedlnost protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci - soukromého vlastnictví, duševních hodnot, vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné - hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení -banka jako správce peněz, úspory, půjčky kultura základní pojmy, různé podoby a projevy kultury, návštěva kulturních akcí ve škole, obci i mimo	- OSV - vztahy ve třídě mezilidské vztahy - OSV - dialog, jeho vedení, pravidla a řízení - VDO - práva a povinnosti občana - MKV - konflikty mezilidské vztahy - EV - nerovnoměrnost života na Zemi globalizace	

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce		- základní globální problémy významné sociální problémy (nezaměstnanost aj.), problémy ve vztazích mezi lidmi a jejich dopad na členy společnosti globální problémy přírodního prostředí (oteplování, záplavy, deštné pralesy, ozónová díra aj.)		
L I D Ě A Č A S	zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	- změří čas hodinkami a stopkami - dodržuje denní režim, dbá na vhodnou délku činností - sleduje data narozenin členů rodiny i data jiných významných dnů - uvede významné rodáky a předky, kulturní a historické památky v regionu, významné události a jejich místa	- orientace v čase a časový řád hodiny, minuty, sekundy-měření času kalendář, datum, letopočet změny neživé přírody (roční období, délka dne) praktické měření času - současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života časové posloupnosti známých událostí, vlastních zážitků život v minulosti, předměty denní potřeby a manipulace s nimi předměty pro zábavu (hračky, knihy, obrazy, fotografie, státní svátky a významné dny regionální památky místní stavební, umělecké aj. památky regionální zvláštnosti a tradice, lidová tvorba, Muzeum v Rakovníku - stálá expozice, archeologické nálezy z okolí	- EV - lidská sídla město, vesnice	

VLASTIVĚDA

5. ROČNÍK

2. hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	- posoudí význam vědy a techniky pro rozvoj výroby - umí charakterizovat život v českých zemích na přelomu 19. a 20. století - objasní vznik ČR, zná významné osobnosti politického života - má povědomí o životě v době nacistické okupace, po obnově ČR - charakterizuje způsob života v době totality a po obnově demokracie	- báje, mýty, pověsti počátky utváření novodobého českého národa, národní obrození a jeho významní představitelé české země ve 2. polovině 19. století, hospodářský, politický, společenský a kulturní rozvoj první světová válka, vznik ČSR, významné osobnosti druhá světová válka, zánik ČSR, nacistická okupace, obnovení ČSR poválečná léta, období totality, obnova demokratického vývoje vznik a rozpad ČSFR, vznik ČR charakteristika současné vývojové etapy ČR	- OSV - dovednost učení a zapamatování	

5.5 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací oblast je v 1. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětů: Hudební výchova, Výtvarná výchova.

5.5.1 Hudební výchova

1. období

A) Výchovně vzdělávací cíle

- naučit žáky čistě a výrazně zpívat lidové i umělé dětské písně v hlasovém rozsahu přiměřeném žákům mladšího školního věku
- nacvičit správné dýchání a tvoření tónů
- rozvíjet hudební sluch a paměť na melodii i slova
- učit rozlišovat a udržovat určitý rytmus
- rozvíjet hudebnost zařazováním poslechu lidových písní i poslechu hodnotné vážné hudby vhodné pro tento věk a vést žáky k zájmu o hudbu
- poznat a dbát o rozvoj talentovaných žáků
- probouzet u žáků zájem o vlastní pěvecké a hudební aktivity

B) Charakteristika předmětu

V předmětu Hudební výchova se budeme zabývat čtyřmi hlavními okruhy:

Vokální činnosti
Instrumentální činnosti
Hudebně pohybové činnosti
Poslechové činnosti

Hlavními složkami hudební výchovy jsou zpěv a poslech hudby. Těžištěm hudebně-výchovné práce je zpěv. Láska k hudbě se nejnázet probouzí zpěvem, neboť při něm je žák aktivní a tvořivý. Zpívaná píseň nejlépe rozvíjí pěvecké i hudební dovednosti a návyky žáků. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasný. Učitel dbá individuálních zvláštností dětského hlasu, vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce a bez křiku. Dále je třeba pamatovat na to, aby rozsah a poloha písní odpovídaly rozsahu a poloze dětského hlasu. V hudební výchově je třeba střídát činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu.

Výběr písní má být rozmanitý, má napomáhat hlasovému výcviku. V tomto období jsou pro zpěv nejvhodnější lidové písně, dětmi oblíbené písně umělé, vhodné je využívat i písní místních nebo krajových. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus. Smysl pro rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů (tyčinky, bubínek, tamburína, činely apod.) ke zpěvu žáků. Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně-výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se. Přitom jsou žáci vedeni k tomu, aby vyjadřovali a srovnávali své dojmy z poslechu hudebních skladeb.

Zpěv by se měl stát pro děti přirozenou potřebou pro vyjádření pohody a radosti, a to i v jiných předmětech než Hv. Proto výuku hudební výchovy vedeme tak, aby se stala pro žáky příjemnou a oblíbenou. K dobrému rozvíjení pěveckých dovedností žáků v tomto období velmi dobře napomáhá každodenní zpěv zařazovaný v průběhu vyučování jako doplněk učiva nebo jako příjemná relaxační chvíle.

Ve zpěvu i poslechu je nezbytné se vracet k probraným písním a skladbám. Jen tak žák může dobře zvládnout melodii a slova písně, zapamatovat si hudební skladbu. Stále zdokonalovanou reprodukcí písní a opakovaným poslechem se prohlubuje vztah žáků k hudebním dílům i intenzita jejich estetického prožitku. Při výuce hudební výchovy je třeba věnovat pozornost hudebně nadaným žákům, dbát o jejich další rozvoj, doporučovat zájmovou činnost. Zpěvem, poslechem, jednoduchým doprovodem písní na dětské hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají děti aktivními provozovateli hudby.

C) Klíčové kompetence (společné pro 1. a 2. období)

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Vedeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie.
- Rozvíjíme u žáků receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“ v oblasti hudebního umění.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky různým vyjadřovacím hudebním technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení hudebního vyjadřování.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci posuzují hudební dění.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Učíme žáky porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby, jednotlivých uměleckých epoch.
- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci při hodnocení výsledků žáků v hudební výchově.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Pomáháme žákům získat vhled do hudební kultury české i jiných národů.
- Vedeme k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření mostů mezi lidmi.
- Prohlubujeme u žáků jejich vztah k hudebnímu umění v celé oblasti hudební kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.
- Jdeme příkladem – respektujeme práci a roli ostatních.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky

- jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,
- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- Vedeme žáky k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech.
- Vedeme žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich hudebním projevům.

- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
- Jdeme příkladem – budujeme přátelskou, otevřenou a uvolněnou atmosféru ve třídě, bez které plný hudební prožitek není možný.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem.
- Při výuce hudební výchovy vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Učíme žáky vhodně využívat psychohygienický účinek hudby.
- Vedeme žáky správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji, k jejich údržbě.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti.
- Pomáháme hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém svůj talent mohou uplatnit.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...).
- Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

D) Obsah učiva

S hudbou se dítě setkává od malička. Proto v počátcích výuky Hv budeme vycházet ze znalosti jednoduchých lidových písní, které obvykle žáci znají ze zpěvu v rodinách, ze zpěvu podle dětských knížek a ze zpívání v mateřských školkách a dětmi oblíbených hudebních nahrávek.

Děti předškolního věku obvykle umí zpívat písně:

Halí, belí	Pásla ovečky	Já mám koně	Pec nám spadla
Ovčáci, čtveráci	Jedna, dvě, tři, čtyři, pět	Když jsem já sloužil	Malička su
Kočka leze dírou	Travička zelená	Pod naším okýnkem	To je zlaté posvícení
Skákal pes	Holka modrooká	Čížečku, čížečku	Prší, prší

1. ročník	(týdenní časová dotace 1 hodina)
2. ročník	(týdenní časová dotace 1 hodina)
3. ročník	(týdenní časová dotace 1 hodina)

HUDEBNÍ VÝCHOVA

1. ROČNÍK

1 hodina týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
V O K Á L N Í Č I N N O S T I	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	- zazpívá alespoň 8 písní	- pěvecký a mluvní projev pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, hlavový tón, hlasová hygiena dynamicky odlišený zpěv (silně, slabě) jednohlasý zpěv, deklamace - hudební rytmus využívání souvislostí rytmu řeči a hudby při zpěvu, tón dlouhý x krátký realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu melodická ozvěna - dvojhlas a vícehlas jednohlasý zpěv s doprovodem - intonace, vokální improvizace diatonické postupy v durových tóninách, hudební hry sjednocování hlasového rozsahu a jeho rozšiřování vysoký x hluboký tón improvizace jednoduchých popěvek - záznam vokální hudby rozeznávání grafických znaků nota jako grafický znak pro tón zápis rytmu - obrázky, slova	- mezipředmětové vztahy ČJ, M, PRV, TV, VV, PČ - OSV - rozvoj smysl. vnímání a pozornosti relaxace, hygiena - projekty Vánoce Velikonoce roční období kulturní vystoupení - formy práce hudební hry sluchové hry sólový zpěv sborový zpěv poslechové činnosti instrumentální čin.	pomůcky učebnice zpěvníky poslechové skladby audiokazety CD obrázky
I N S T R U M E N T. Č.	- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	- na rytmický hudební nástroj zahraje rytmus písně	- hra na hudební nástroje základy hry na rytmické nástroje orffovského instrumentáře, melodické nástroje (prodleva, ostinato, dudácká kvinta) hra nejjednodušších doprovodů reprodukce krátkých motivků	- OSV - sebevyjádření spolupráce - vytvoření rytmické kapely	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

1. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
			- rytmizace, melodizace a stylizace hudební improvizace realizace předeher s využ. tónů písňe hudební doprovod - těžká doba hudební hry - ozvěny, otázky a odpovědi záznam instrumentální melodie seznámení se zápisem schématu jednoduchá písňová forma	- OSV - spojení pohybu a hudby - hudební komunikace	
H U D E B N Ě P O H Y B O V Ě Č I N N O S T I	- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	- dokáže pohybově ztvárnit alespoň dvě pohybové hry	- taktování, pohybový doprovod znějící hudby dvoudobý a třidobý takt taneční hry se zpěvem, hry na tělo jednoduché tanečky - poh. vyjádření hudby v návaz. na sémantiku hudebního díla držení těla - krok, chůze (vpřed, vzad i na místě), pohybová improvizace s využitím tanečních kroků vyjádření kontrastu a emoc. zážitku - orientace v prostoru utváření pohybové paměti reprodukce pohybů při pohybových hrách a tanci	- OSV - spojení pohybu s hudbou - nonverbál. dorozumívání - VDO - lidové tance folklor	
P O S L E C H. Č I N N O S T I	- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální		kvalita tónů rozlišení zvuku x tónu, barva, výška, síla, délka - vztahy mezi tóny souzvuk hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémant. nábojem rytmus, melodie, barva, pohyb mel. rytmické a dynamické změny		

HUDEBNÍ VÝCHOVA

1. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- soustředí se na poslech krátké skladby	- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj rozlišení hlasu (mluvní x zpěvní, mužský, ženský, dětský) rozlišení hudebních nástrojů (klavír, housle, kytara, flétna, kontrabas) poslech krátkých ukázek z děl klasiků poslech české hymny - hudební styly a žánry hudba taneční, pochod, ukolébavka kulturní tradice a zvyky - hudební formy písňová tvorba - interpretace hudby slovní vyjádření pocitů výtvarné vyjádření	- MKV -odlišnost kultur poslech písní v jiném jazyce, hledání podobností a rozdílů - VDO - úcta ke státním symbolům seznámení s hud. díly - VMEGS - historie hudební žánry různé národy	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

2. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
V O K Á L N Í Č I N N O S T I	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	- pracuje alespoň s 10 písněmi - zazpívá jednoduchou melodii, určí její charakter	- pěvecký a mluvní projev pěvecké dovednosti - hospodárné dýchání, frázování (fráze na 1 nádech) rozvíj. hlavového tónu, měkké nasaz. hlasová hygiena, výslovnost koncovek dynamika <i>p-mf-f</i> , zesilovat, zeslab. - hudební rytmus realizace písni ve 2/4 a 3/4 taktu hudební dialog (otázka, odpověď) tempo - zrychlovat, zpomalovat melodická ozvěna - dvojhlas a vícehlas jednohlasý zpěv s doprovodem pokus o melodický kánon - intonace, vokální improvizace diatonické postupy v durových tóninách, stoupající a klesající melodie sjednocení hlasového rozsahu c1-c2 volný nástup 1. a 5. stupně melodizace textu, hudební hry - záznam vokální hudby nota a pomlka 1/4, 1/8, 1/2 doplňování dvoutaktového motivu do čtyřtaktové fráze sledování zánamu melodie	mezipředmětové vztahy ČJ, M, PRV, TV, VV, PČ - OSV - cvičení dovedností zapamatování - projekty Vánoce Velikonoce roční období kulturní vystoupení - OSV - cvičení pro rozvoj kreativity - formy práce hudební hry sluchové hry sólový zpěv sborový zpěv poslechové činnosti instrumentální čin. - OSV - sebeovládání	pomůcky učebnice zpěvníky poslechové skladby audiokazety CD obrázky
I N R T R U M.	- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	- doprovází jednoduchou melodii hrou na orff. nástroje - při rytmizaci pracuje se čtvrtovými osminovými hodnotami ve 2/4 a 3/4 taktu	- hra na hudební nástroje základy hry na orff. a melod. nástroje (prodleva, ostinato, dudácká kvinta) hra a tvorba doprovodů ve 2/4, a 3/4 taktu využití 1. a 5. stupně (náznak T a D) - rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace vytváření předehry, mezhry, dohry	- VDO - demokratické vztahy - OSV - cvičení pro rozvoj kreativity	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

2. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č I N N O S T I			hudební doprovod - těžká doba hudební hry - ozvěny, otázky a odpovědi, rytmický kánon - záznam instrumentální melodie seznámení se zápisem schématu jednoduchá písňová forma		
H U D E B. P O H Y B. Č I N N O S T I	- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	- dokáže pohybově ztvárnit alespoň 3 pohybové hry - zvládne pohybově vyjádřit jednoduchou melodii	- taktování, pohybový doprovod znějící hudby dvoudobý a třídobý takt taneční hry se zpěvem, hry na tělo jednoduché tanečky - mazurka - poh. vyjádření hudby v návaz. na sémantiku hudebního díla chůze po špičkách, poskok, výměnný krok, kvapík držení rukou v bok, držení dvojic chůze ve 3/4 taktu (vpřed, vzad i na místě) pohybová improvizace pohybové vyjádření hudeb. výrazu, nálady, tempa, dynamiky, emoc.záž. - orientace v prostoru utváření pohybové paměti reprodukce pohybů při pohybových hrách a tanci	- OSV - cvičení dovedností zapamatování - OSV - rozvoj idivid. dovedn. pro kooperaci - OSV - řeč těla, zvuků - OSV - cvičení smyslového vnímání	
P O S L E C H. Č.	- rozlišuje jednotlivé kvality tónů rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální		- kvalita tónů barva, výška, síla, délka - vztahy mezi tóny souzvuk - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem rytmus, melodie, barva, pohyb mel. rytmické a dynamické změny	- VMEGS - hudba v Evropě a světě poslechové skladby	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

2. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- dokáže sluchově rozlišit jednoduchou melodii, vyjádřit její charakter - rozliší nejméně 4 poslechové skladby podle žánru	- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj rozlišení hudebních nástrojů (trubka, klarinet, pozoun, buben, violoncello) píseň lidová a umělá - hudební styly a žánry hudba taneční, pochod, ukolébavka mazurka kulturní tradice a zvyky - hudební formy písňová tvorba - interpretace hudby slovní vyjádření pocitů výtvarné vyjádření	- MEDV - zábav. prvky - VMEGS -různé národy - MKV -odlišnost kultur - OSV -pozitiv. naladění - OSV - vzájemné poznávání	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

3. ROČNÍK

1 hodina týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
V O K Á L N Í Č I N N O S T I	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	- pracuje alespoň s 10 písněmi v durové i mollové tónině - zazpívá jednoduchou melodii, určí její charakter (vzestupná, sestupná, lomená) - pracuje se čtvrtovými, půlovými a osminovými hodnotami ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu	- pěvecký a mluvní projev pěvecké dovednosti - dýchání(klidný nádech v pauze, rychlý mezi frázemi), měkké nasazení,pěvecké dělení slov hlasová hygiena, dynamika - hudební rytmus realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu hudební dialog (otázka, odpověď) tempo - zrychlovat, zpomal,živě, rozvázně melodická ozvěna - dvojhlas a vícehlas jednohlasý zpěv s doprovodem melodický kánon průprava k dvojhlasu - intonace, vokální improvizace diatonické postupy v durových tóninách sjednocení hlasového rozsahu c1-d2 volný nástup 3.stupně v dur melodie postupující v krocích a skocích, lomená - záznam vokální hudby nota a pomlka 1/4, 1/8, 1/2 a celá notová osnova, G klíč, taktová čára noty c1, d1, e1, f1, g1, a1 sledování záznamu melodie	- OSV - hudební sebevyjádření, hry cvičení zapamatování hlas. hygiena, relaxace - mezipředmětové vztahy ČJ, M, PRV, TV, VV,PC - projekty Vánoce, Velikonoce roční období kulturní vystoupení - OSV - uvědomění si své role ve skupině - formy práce hudební hry sluchové hry sólový zpěv sborový zpěv poslechové činnosti instrumentální čin.	pomůcky učebnice NŠ zpěvníky poslechové skladurčí by DRN audiokazety CD obrázky
I N S T R. Č.	- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	- doprovodí melodii hrou na orff. n. - při rytmizaci pracuje se čtvrtovými, půlovými a osminovými hodnotami ve 2/4, 3/4a 4/4 taktu	- hra na hudební nástroje hra na orff. a melod. nástroje, využití souzvuku dvou tónů hra a tvorba doprovodů s využ. orff. ve 2/4, a 3/4 taktu s využitím hodnot čtvrtových, osminových a půlových rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace	- OSV - rytmické a hudební sebevyjádření cvičení pro rozvoj kreativity	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
			vytváření přede hry, mezihry, dohry hra dvoutaktových meziher při zpěvu hudební hry - záznam instrumentální melodie vytváření schématu, hra podle něj		
H U D B. P O H Y B. Č I N N O S T I	- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	- dokáže pohybově ztvárnit alespoň 3 pohybové hry - předvede pohyby ve 2/4 a 3/4 taktu - zvládne pohybově vyjádřit jednoduchou melodii	- taktování, pohybový doprovod znějící hudby taktování na dvě a tři doby taneční hry se zpěvem, hry na tělo - poh. vyjádření hudby v návaz. na sémantiku hudebního díla třídobá chůze po kruhu dvoudobá chůze v průpletu přísuný krok, polka pohybová improvizace pohybové vyjádření hudebního výrazu, nálady, tempa, dynamiky, melodie - orientace v prostoru prohlubování pohybové paměti, reprodukce pohybů při pohyb. hrách a tanci	- OSV - pohybové vyjádření rytmu a melodie - OSV - cvičení dovedností zapamatování - OSV - rozvoj idivid. dovedn. pro kooperaci - OSV - řeč těla, zvuků	
P O S L E C H O V Ě Č I N N O S T I	- rozlišuje jednotlivé kvality tónů rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	- sluchově rozlišuje charakter melodie (vzestupná, sestupná, lomená)	- kvalita tónů barva, výška, síla, délka vztahy mezi tóny souzvuk, akord - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem rytmus, melodie, barva, pohyb mel. rytmické a dynamické změny - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj rozlišení hudebních nástrojů (činely,		

HUDEBNÍ VÝCHOVA

3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- odliší hudbu slavnostní od populární - rozliší nejméně 4 poslechové skladby	akordeon, bubínek, syntetizátor) píseň lidová a umělá orchestr - sólo - hudební styly a žánry rozlišování hudby podle její společenské funkce (slavnostní, k zábavě) polka, polonéza, rocková hudba hudba k tanci dříve a dnes drobné skladby B. Smetany a a. Dvořáka, epizody ze života skladatelů - hudební formy písňová tvorba - interpretace hudby slovní vyjádření pocitů výtvarné vyjádření	- VDO - schopnost aktivně naslouchat hodnotit - VMEGS - poznávání historie hudby, žánrů skladatelů - MKV - poslech a poznávání odlišností v hudbě různých národů a etnik - MEDV - poslech a hodnocení reprodukováné hudby získávání informací prostředn. internetu využití hudby a písni jako doprovodu k vystoupením	

2. období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- zhodnotit dosavadní pěvecké dovednosti žáků (správnost intonace, udržení melodie známých písní, dodržení rytmu, správné dýchání při zpěvu)
- pěstovat dále hudebnost v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, hudební paměť i představivost
- rozvíjet melodické i harmonické cítění žáků
- nadále využívat k instrumentálnímu doprovodu zpěvu rytmické i melodické hudební nástroje, tuto činnost umožnit co největšímu počtu žáků ve výuce
- žáky seznamovat s lidovým dvojhlasem a jednoduché lidové písně zpívat dvojhlasně, využívat možnosti osvojení dvojhlasého zpěvu (např. kánon)
- poznávat základní hudební teorii
- rozvíjet hudebně pohybové dovednosti žáků (lidové tance, pohybové fantazie)
- do výuky pravidelně zařazovat krátké, žákům blízké a srozumitelné poslechové ukázky skladeb
- učit se rozpoznávat základní pěvecké hlasy (bas, tenor, alt, soprán)
- rozlišování nejčastěji užívaných hudebních nástrojů podle vzhledu, zvuku i způsobu hry
- získat první poznatky z české i evropské hudební kultury
- rozlišovat operu od operety, balet od pantomimy
- chování na koncertech, v divadle, při vlastním vystoupení

B) Charakteristika předmětu

Přehled tématických okruhů pro 4. a 5. ročník

Vokální činnosti - práce s hlasem - vytváření a upevňování správných pěveckých návyků, zdokonalování pěveckého i mluvního projevu

Instrumentální činnosti - hra na hudební nástroje - využití melodických a rytmických nástrojů při doprovodu sólového hudebního vystoupení nebo sborového zpěvu

Hudebně pohybové činnosti - vyjádření hudby pohybem, gesty, tancem

Poslechové činnosti - aktivní vnímání hudby a poznávání hudby v některých žánrových podobách

Ve vyučovacím předmětu hudební výchova se utváří estetické vztahy žáků k hudbě a umění, formují se mezilidské vztahy. Posiluje se aktivita a tvořivost žáků, navozuje se optimistický vztah ke skutečnosti.

Jestliže výuku hudební výchovy v 1. období charakterizujeme jako období hudebních her, tak výuka ve 4. a 5. ročníku je obdobím manipulace s hudebním materiálem.

Hudba a zpěv jsou neodlučitelně spjaty s historií našeho národa. Mají velký význam i v současném životě. Je málo rodin, kde by někdo nehrál na nějaký hudební nástroj, téměř každý má oblíbený nějaký hudební žánr. Hudba doprovází významné životní události v rodinách, děti se s ní setkávají od kolébky. Tento přirozený vztah žáků k hudbě je ve škole rozvíjen a hudební aktivity žáků jsou ve výuce podporovány.

Těžištěm výuky Hv i v tomto období je zpěv žáků, zaměřený na lidové písně i známé a oblíbené písně z mediálních prostředků. Celá výuka by měla být vedena v úsměvné atmosféře zbavené stresů. Základním požadavkem při výuce hudební výchovy je hudební doprovod vyučujícího na jakýkoliv hudební nástroj. Tím se pomáhá udržet melodii i rytmus zpívaných písní.

Na rozpoznání individuálních nedostatků žáků v intonaci či rytmu nereaguje učitel zdůrazněním těchto nedostatků, ale snaží se dát i těmto žákům prostor ke zpěvu ve skupinách, ke zpěvu s doprovodem. Tím umožní také těmto žákům příjemný prožitek ze zpěvu.

Všechny druhy hudebních činností (zpěv, poslech, instrumentální a pohybové aktivity) se ve výuce hudební výchovy navzájem prolínají a posilují ve svých účincích. Nezařazujeme je proto do hodin postupně, ani se nemusí v každé hodině uplatňovat všechny. Učitel vybírá takové činnosti, které odpovídají povaze hudby, se kterou právě pracují. Do činností ve výuce je třeba zapojovat co nejvíce žáků podle jejich individuálních schopností. Učitel vychází vždy z toho, co již žáci umí, dále rozvíjí jejich hudební dovednosti, podněcuje žáky ke vzájemné spolupráci. Umožňuje, aby se při výuce Hv uplatnili v dostatečné míře ti žáci, kteří se individuálně hudebně vzdělávají. Je to přirozený motivační a inspirační prvek, jak pro žáka samotného, tak pro žáky hudebně nadané, kteří své nadání individuálně nerozvíjejí. Pozitivní je i přímá spolupráce se základní uměleckou školou,

kteřou řák navřtřvuje. Vřhodné je zvřrazřovat dovednosti a schopnosti řákř, vřst je k seřepoznání a seřerealizaci. Kařždřho je třeba podněcovat a vřst ho k tomu, aby svř nadání a schopnosti v řřznřch oblastech uplatřoval.

Vztah řákř k hudbě je podporován návřtřvami koncertř, operních představenř, přehlřdek absolventř hudebnřch řkol, řčastř v hudebnřch a pěveckřch soutřřřch. Při vřech třchto přřležitostech se zdokonalujř poslechovř dovednosti řákř, uřř se kulturnřmu chování i vystupování. Řáci se o hudbě a svřch hudebnřch zřřtřch uřř hovořit, navzřjem se dřřř o svř pocity a dojmy a porovnřvajř svř prořitky. Vřhodnou formou, kterř rozřřřuje znalosti řákř o hudbě a hudebnřch nřstrojřch jsou obsahem přiměřenř vřchovně koncerty spojenř s besedami o hudbě. Hudebnř vřchova se podřřř znařnou mřřrou na celkovřm formování řakovy osobnosti.

Hudbu je mořžno spojovat s poeziř, vřtvárnřm dřřem nebo vlastnřm pohybovřm projevem řákř i při třřlesnř vřchovř. Zpřřv mřřže břřt zařřazován do vřuky kterřhokoliv předmřtu, mřřže vřuku motivovat, mřřže ji uvolřňovat, zpestřřovat, přřnřřřet pocity uspokojenř a dobrou nřladu, mřřže ale takř řaky povzbuzovat, posilovat je ve snaze dosřřhnout dobrřch vřsledkř. Hudebnř vřchova se dřř dobřř propojovat i s vřukou vlastivřřdy (poznřvřnř lidovřch přsnř z urřitř oblasti, poslechy ukřizek hudby, kterř se vztahujř k mřřstu narozenř vřznamnřho hudebnřho skladatele, k historickřm udřlostem aj.), mřřžeme ji propojit i s vřukou přřirodovřřdy (je např. mnoho přsnř o kvřtinřch, zvřřřtech, o vodř, o lese aj.)

Při hodnocenř vřsledkř přřce řákř v hudebnř vřchovř tohoto období se přřhlřřř k aktivitř, s jakou se zapojujř do řřznřch řinností ve vřuce, ke snaze řákř spolupracovat s ostatnřmi a nenaruřřovat přřci v Hv. Řřk je klasifikován za projevenř dovednosti a snahu uspřt v provřřřenřch hudebnřch řinnostech. Nenř vřhodnř klasifikaci v tomto období provřřřt na zřkladř testř, provřřek z hudebnř vřchovy nebo zkouřenř teorie. Tyto zpřřsoby jsou jen doplřňkovř a orientařni, jsou zpřřtnou vazbou pro uřřitele, co v třchto oblastech řáci zvlřdli. Teoretickř uřřivo mřř při vřuce Hv v tomto období jen podpřřrnř charakter. Velmi nevřhodnř je třř zkouřenř ze znalosti hudebnřch ukřizek. Poslech je totiř zřřřřitost prořřitkovř, pouze opakovřnřm vřhodnřch hudebnřch ukřizek, kterřm řáci rozumř, se u nich rozvřřř vztah k hudbě a hudebnř pamřtř.

D) Obsah uřřiva

4. rořník (třřdennř řasovř dotace 1 hodina)

5. rořník (třřdennř řasovř dotace 1 hodina)

HUDEBNÍ VÝCHOVA

4. ROČNÍK

1 hodina týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
V O K Á L N Í Č I N N O S T I	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	- pracuje alespoň s 10 písněmi v durové i mollové tónině - tvořivě obměňuje hudební modely v dur v rozsahu sexty	- pěvecký a mluvní projev pěvecké dovednosti - správné dýchání prodlužování výdechu vázání tónů - legato x staccato hlasová hygiena, dynamika zpěv české hymny - hudební rytmus realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu hudební dialog (otázka, odpověď) tempo - zrychlovat, zpomalovat -reagovat na dirigentská gesta, melodická ozvěna - dvojhlas a vícehlas jednohlasý zpěv s doprovodem počátky dvojhlasého zpěvu - intonace, vokální improvizace diatonické postupy v durových tóninách sjednocení hlasového rozsahu h -d2 volný nástup spodního 5.stupně a 8.s přenášení slyšených vysokých a hlub. tónů do hlasové polohy žáků - záznam vokální hudby nota a pomlka 1/4, 1/8, 1/2 a celá G klíč, předznamenání -křížek, bé noty h1, c2, d2 notový zápis jako opora realiz. písň 1/4 a 1/8 nota s tečkou	- OSV - hudební sebevyjádření smysl. vnímání a zapamatování, poslech hlas. hygiena, relaxace - VDO - úcta ke státním. symbolům - mezipředmětové vztahy ČJ, M, VL, PŘ, TV, VV, PČ - OSV - práce ve skup. vymezení role spolupráce - projekty Vánoce, Velikonoce roční období kulturní vystoupení - OSV - osvojení a zapamatování zánamu hudby - formy práce hudební hry sluchové hry sólový zpěv sborový zpěv poslechové činnosti instrumentální čin. - OSV - vyjádření rytmu	pomůcky učebnice zpěvníky poslechové skladby audiokazety CD obrázky
I N S T R U M.	- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not - využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché	- tvořivě obměňuje hudební modely v dur v rozsahu sexty	- hra na hudební nástroje hra na orffovské a melodické nástroje, využití souzvuku 2 tónů hra a tvorba doprovodů s využ. nástrojů - rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace improvizace závětí k danému předvětí		

HUDEBNÍ VÝCHOVA

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č I N N O S T I	popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní - vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	- vypracuje notový záznam "svých" melodií	doprovod tonikou a dominantou hra snadných lidových písní tvořivé hudební hry v dur s rozsahem oktávy a s využ.dur., moll.kvintakordu - záznam instrumentální melodie vytváření schématu, hra podle něj využití notačních programů	- OSV - vyjádření pocitu a nálady pomocí písně, pohybu cvičení zapamatování prostřednictvím hudeb. pohybové hry a tance - VDO - schopnost aktivně naslouchat, hodnotit - MEDV - poslech, hodnocení a srovnávání reprodukováné hudby	
H U D E B. P O H Y B. Č I N N O S T I	- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem,doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not - ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	- dokáže pohybově ztvárnit alespoň 4 pohybové hry - předvede pohyby ve 2/4 a 3/4 taktu	- taktování, pohybový doprovod znějící hudby taktování na dvě a tři doby taneční hry se zpěvem, hry na tělo - poh. vyjádření hudby v návaz. na sémantiku hudebního díla poskočný krok ve 2/4 taktu (hulán), kroky se zhoupnutím ve 3/4 taktu sousedská), cvalový krok pohybové vyjádření hudebního výrazu, nálady, tempa, dynamiky, melodie - orientace v prostoru cvičení pohybové paměti reprodukce pohybů při pohybových hrách a tanci		
P O S L E CH. Č I N N O S T I	- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby - rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny		- kvalita tónů barva, výška, síla, délka - vztahy mezi tóny souzvuk, akord - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem rytmus, melodie, barva, pohyb mel. rytmické a dynamické změny - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrument., lidský hlas a hud. nástroj		

HUDEBNÍ VÝCHOVA

4. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- zná význam B.Smetany a A. Dvořáka, pozná jejich skladby - rozliší nejméně 8 poslechových skladeb v dur i moll	rozlišení hudebních nástrojů (pikola, hoboj, fagot, tuba, saxofon) zpěvní hlasy - soprán, alt, bas, tenor píseň lyrická, žertovná, hymnická rozliš.durového i mollového tónorodu - hudební styly a žánry pochod, polka, valčík od B.Smetany a A. Dvořáka drobné skladby W.A.Mozarta, L. Janáčka, epizody ze života skladatelů pěvecký sbor (děts., muž., žen., smíš.) - hudební formy malá hudební forma (ab, aba) rondo interpretace hudby slovní vyjádření pocitů výtvarné vyjádření	- VMEGS - poznávání historie hudby, žánrů skladatelů - MEDV - obraz vztahu k přírodě v hud. dílech - MEDV - získávání informací o hudbě a hudeb. skladatelích prostředn. Internetu	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
V O K Á L N Í Č I N N O S T I	- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	- pracuje alespoň s 10 písněmi v durové i mollové tónině - obměňuje a tvoří hudební motivy	- pěvecký a mluvní projev upevňování již osvojených pěv. dovedností střídavý dech, prodlužování výdechu, vázání tónů zpěv české hymny - okolnosti vzniku - hudební rytmus realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu hudební dialog (otázka, odpověď) tempo-reagovat na dirigentská gesta melodická ozvěna, koruna - dvojhlas a vícehlas dvojhlasý zpěv s doprovodem příprava trojhlasu, zpěv trojhl. kánonu - intonace, vokální improvizace diatonické postupy v durových tóninách , celý tón a půltón sjednocení hlasového rozsahu h -d2 volné nástupy 2., 4., 6, a spodn. 7.stupně - záznam vokální hudby nota a pomlka 1/4, 1/8, 1/2 a celá, noty h - g2 notový zápis jako opora realiz. písně 1/4 a 1/8 nota s tečkou , synkopa, triola, skupiny not osminových	- mezipředmětové vztahy ČJ, M, VL, PŘ, TV, I , VV - OSV - cvičení smyslového vnímání pozitivní naladění řeč těla, zvuků - projekty Vánoce Velikonoce roční období kulturní vystoupení - formy práce hudební hry sluchové hry sólový zpěv sborový zpěv poslechové činnosti instrumentální čin.	pomůcky učebnice zpěvníky poslechové skladby audiokazety CD obrázky
I N S T R U M. Č.	▪ realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not ▪ využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jed-	- obměňuje a tvoří hudební motivy, aplikuje je při hře předvětí a závětí	- hra na hudební nástroje hra na orffövské a melodické nástroje, využití souzvuku dvou tónů hra a tvorba doprovodů s orff. n. - rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace improvizace doprovodu tonikou a dominantou spolu s bicími nástroji doprovod s využitím subdominanty	- OSV - uvolnění relaxace cvičení smyslového vnímání cvičení dovedností	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	noduchých motivů, skladeb a písní - vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	- pracuje s notovým záznamem	hra snadných lidových písní hra hudebních skladiček - záznam instrumentální melodie vytváření schématu, hra podle něj využití notačních programů		
H U D E B N Ě P O H Y B. Č I N N O S T I	- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not - ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	- dokáže pohybově ztvárnit alespoň 4 pohybové hry - předvede pohyby ve 2/4 a 3/4 taktu s hudebním doprovodem	- taktování, pohybový doprovod znějící hudby taktování na čtyři doby taneční hry se zpěvem, hry na tělo - poh. vyjádření hudby v návaz. na sémantiku hudebního díla krajové tance, prvky menuetu kultivované pohybové projevy odvozené ze současné populární hudby pohybové vyjádření výrazu a nálady skupinové pohybové vyjádření polyfonní hudby - orientace v prostoru cvičení pohybové paměti reprodukce pohybů při pohybových hrách a tanci	- MKV - poznávání vlastních kulturních kořenů - MEDV - vliv médií na kulturu - OSV - cvičení dovedností	
P O S L E C H O V Ě Č I N N O S T I	- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby - rozpozná v proudu znějící hudby, některé z užitých hudebních výrazových prostředků upozorní na metrrytmičké, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny		- kvalita tónů barva, výška, síla, délka - vztahy mezi tóny souzvuk, akord - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem rytmus, melodie, barva, pohyb mel. rytmické a dynamické změny - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj polyfonní hudba vokální, instrument.		

HUDEBNÍ VÝCHOVA

5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- chápe základní společenské funkce hudby - zná význam J.S.Bacha, W. A. Mozarta, L.Janáčka, V.Nováka - rozliší nejméně 8 poslechových skladeb v dur i moll	hudební nástroje (harfa, varhany) orchestr symfonický a jazzový lidová kapela, rocková kapela nástrojová seskupení různé prostředí pro provedení hudby - hudební styly a žánry jazzová a rocková hudba, improvizace drobné skladby J.S.Bacha, V.Nováka epizody ze života skladatelů F.Škroup - okolnosti vzniku hymny - hudební formy rondo, variace - interpretace hudby slovní vyjádření pocitů výtvarné vyjádření	- VMEGS - život a dění v jiných zemích - OSV - uvolnění relaxace	

5.5.2 Výtvarná výchova

1. období

A) Výchovně vzdělávací cíle

- probouzet a rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- rozvíjet tvořivé schopnosti žáků, pěstovat jejich estetické cítění a vkus
- vytvářet základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost žáků
- vytvářet kladný citový vztah k výtvarnému umění
- seznamovat žáky s výtvarnými nástroji, materiály a technikami
- učit žáky pozorovat a vnímat krásu přírody, hovořit o svých pocitech a dojmech, pokusit se je výtvarně vyjadřovat
- dát dítěti možnost osobitého výtvarného vyjádření určitého prožitku nebo představy neovlivněného vnuceným výtvarným vzorem
- četbou, vyprávěním příběhem, hudbou, dramatickým dílem podněcovat a rozvíjet výtvarné představy žáků, dát možnost výtvarným projevům v různých technikách
- výtvarně experimentovat, objevovat tvary věcí kolem nás, hra s linií s využitím různých plastických materiálů
- výtvarně zobrazovat tvary předmětů na základě her s nimi
- kreslením, malováním a modelováním rozvíjet tvarovou, barevnou i prostorovou představivost a jemnou motoriku
- pozorovat a porovnávat jednoduché předměty, hledat jejich jednotlivé kvality – barevnost, pojmenovávat vlastnosti, tvary, hledat a odlišovat struktury
- dbát na rovnoměrnost a vyváženost smyslových, citových a rozumových přístupů a jejich propojování s důrazem na rozvoj fantazie a svobodného subjektivního vyjadřování
- učit se prezentovat svůj výtvarný projev a naslouchat sdělení druhých
- využívat zkušeností žáků, učit je respektovat vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování
- dovedností získaných při výtvarných činnostech využívat při výuce prvouky, matematiky, českého jazyka i psaní a naopak
- seznamovat žáky s ilustracemi v dětských knihách, poznávat nejznámější malíře – ilustrátory, mezipředmětové vztahy se čtením a literární výchovou

- podílet se na výzdobě třídy, školy; učit se prezentovat své práce
- příležitostně navštěvovat výstavy dětských výtvarných prací a výstavy výtvarných umělců v regionu

B) Charakteristika předmětu

Výtvarná výchova je rozdělena na tři oblasti:

- Rozvíjení smyslové citlivosti
- Uplatňování subjektivity
- Ověřování komunikačních účinků

Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti a k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých.

Děti se snaží výtvarně vyjadřovat své představy výtvarnými prostředky již od útlého věku. Výtvarný projev předškolního věku je především rázu schematického. Děti svým kresbám rozumí, dospělí většinou nedovedou do jejich světa vstupovat. Není však vhodné myšlenkový svět dětí narušovat předkreslováním a vedením k napodobování. Je naopak potřebné dát dítěti svobodu a do jeho kreseb nezasahovat.

V 1. – 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí rádo z paměti, předloham se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Děti potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad.

Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. V tomto období je vhodné, když mezi metody a formy práce zařazuje učitel co nejvíce různé hravé činnosti a experimentování. Výtvarná výchova dává žákům možnost se individuálně svou výtvarnou činností projevit, sami mohou různými výtvarnými prostředky ztvárnit své vidění světa. Je dobře, když svůj výtvarný projev mají žáci možnost obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory. Často právě vzájemné hovory žáků o svých výtvorech mohou měnit jejich pohled na svět nebo určitou věc. Zde má učitel příležitost jemně usměrňovat a postupně působit na vytváření výtvarného vkusu žáků.

Tato výchova prolíná celým obdobím. Jeví se jako vedení žáka:

- k svobodnému výtvarnému vyjádření
- k uvědomování si krásy tvarů, barev a barevných kombinací, struktur
- k postupné schopnosti samostatné volby výtvarné techniky (technologie), ke správnému zacházení s výtvarnými nástroji, barvami apod.
- k účasti na utváření prostředí, ve kterém žijeme

Ve všech formách výtvarného projevu (v kresbě, malbě, grafice, modelování, prostorovém vytváření, v kombinovaných technikách ...) se projevuje dětská osobnost dítěte, jeho citění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto souvisí blízce s výukou prvouky a vztahem žáků k životnímu prostředí. Učitelům se přímo nabízí možnost k mezipředmětovým vztahům a využití výtvarných činností žáků v různých malých projektech. Velmi vhodné je uplatňovat ve výuce náměty z žákova okolí, z dětského života z prostředí obce i školy.

Při výtvarné tvorbě plné her, fantazie, spontánnosti, experimentů s technikami i materiály by nemělo v tomto období chybět ani výtvarné zpracování určitého konkrétního tématu (kresbou, malbou), které v některých pojetích pohledu na výtvarnou výchovu v tomto školním věku bývá poněkud zatlačováno do pozadí pro svou údajnou nevhodnost, obtížnost či přílišnou konkrétnost. Ale i tato oblast má v tomto období své místo a opodstatnění.

Takové výtvarné práce mohou být dvojího druhu:

- na základě vlastní představy dítěte
- podle skutečnosti

Kresba z představy má zpočátku ilustrativní charakter, vypráví o bezprostředních zážitcích a zkušenostech žáků a o jeho citovém životě. Motivací k těmto kresbám může být prožitek z her, ze čteného textu, z osobního prožitku, z vycházky apod.

Kresba podle skutečnosti vyjadřuje obvykle první dojem žáka z pozorování. Každý sleduje zpočátku něco jiného, někoho zaujme barva, jiného zaujmou detaily, někdo dovede zachytit linie pozorovaných věcí, někdo zase zachytí jejich funkci. Žák se postupně učí výtvarně uvažovat, pozorně vnímat skutečnost a výtvarně vystihnout její podobu. Proto již v tomto období můžeme začít i s kreslením věcí podle skutečnosti. Žáci samozřejmě nedokáží hned dokonale zachytit pozorovanou skutečnost. Spokojujeme se proto zejména s vystižením toho charakteru předmětu, který pozorujeme. Tyto kresby velmi vhodně využíváme nejen při výuce prvouky, ale i v hodinách matematiky, čtení a psaní. Mnohý žák se v mladším školním věku snáze vyjadřuje kresbou než slovy. Kresbou může např. snadno vyjadřovat porozumění čtené větě nebo čtenému příběhu, porozumění funkci pozorované věci (např. mlýnek, struhadlo). Tím výtvarná výchova přesahuje rámec předmětu jako takového.

K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, loutek a maňásků, hraček, pohlednic aj., besedujeme nad knihami a jejich ilustracemi.

K vycházkám v průběhu roku je vhodné přidávat prvky výtvarné výchovy, neboť při nich s žáky můžeme pozorovat např. výstavbu obce, významné stavby obce, stavební sloh, ve kterém jsou domy postaveny, úpravu domů a jejich okolí, získáváme spoustu námětů, zajímavostí, postřehů, nasbíráme materiály pro další práci.

Na vytváření žákovského výtvarného vkusu a jeho vztahu k výtvarnému umění a výtvarným hodnotám má také vliv prostředí (rodina, škola, obec, její okolí), kde děti žijí. Nemalý vliv má i rozvoj techniky – fotografie, televize, video, počítače, které zprostředkovávají dětem spoustu podnětů, zážitků (pozitivních, ale v mnoha případech i negativních). Pak je třeba také taková témata do hodin výtvarné výchovy zařazovat a pomoci tak dětem přemíru podnětů zpracovávat, uvědomovat si jejich hodnotu, zaujímat k nim nějaké postoje, vnímat pozitivní i negativní.

Některé činnosti mohou dětem ukázat, jak lze tuto moderní techniku vhodně využít (počítačová grafika, internet, televizní motivační či vzdělávací pořady, reklama, plakáty, kreslená animace, loutky ...).

Pro výuku výtvarné výchovy je třeba mít dostatečné množství pomůcek a poučit žáky, jak se s nimi zachází. Kromě základních pomůcek pro výtvarné činnosti, které má každý žák svoje vlastní, je třeba mít soubor pomůcek ve třídě pro specifické a složitější výtvarné techniky. Výtvarná výchova nevede samoúčelně jen k osvojování výtvarných technik. Prostřednictvím výtvarných činností pomáhá k výchově citlivého člověka, který si všímá okolního světa a jeho projevů.

C) Klíčové kompetence (společné pro 1. a 2. období)

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Učíme žáky chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- Prohlubujeme v žácích schopnost získané poznatky a dovednosti využívat ve svém životě.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich výtvarné činnosti.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Vytváříme vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“ v oboru "Výtvarná výchova".

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Na modelových příkladech učíme žáky využívat vhodný algoritmus řešení problémů.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.
- Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty.
- Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Vedeme žáka k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince
- Vedeme žáky k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života.
- Prohlubujeme v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.
- Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vychovávat žáky
- jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých
 - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
 - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- Učíme žáky vnímat uměleckou tvorbu jako jedinečný způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům ve společnosti a v mnohotvárném světě.
 - Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům.
 - Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
 - Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
 - V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
 - Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku
 - Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.
 - Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou, otevřenou a uvolněnou atmosféru ve třídě, bez které plný výtvarný prožitek není možný.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Učíme žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky.
- Učíme žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály, nástroji a chemickými látkami.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými výtvarnými profesemi.
- Talentovaným žákům pomáháme při volbě vhodného povolání (studia), ve kterém budou moci plně využít a rozvinout svoje nadání.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...).
- Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

D) Obsah učiva

1. - 3. ročník (týdenní časová dotace 1 hodina)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

1. - 3. ROČNÍK

1 hodina týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI	- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ - v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, objekty a další prvky jejich kombinace	- uvědoměle zachází s některými prostředky a materiály - ovládá základní technické dovednosti - užívá důležité pojmy týkající se formy, technik, materiálů - rozezná různý charakter lineární kresby - využívá klasifikaci barev, světlostní teplotní kontrast - organizuje vlastní výtvarnou práci - řeší přiměřené úkoly v plošných a prostorových pracích - chápe souvislosti zobrazovaných předmětů - vyjadřuje se na základě pohybového a sluchového vnímání - dokáže vybrat výtvarné prostředky k vyjádření pocitů vnímaných různými smysly - vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	- prvky vizuálně obrazného vyjádření linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury, podobnost, kontrast, rytmus práce s různými materiály a nástroji (ruka, dřívko, nit, kůra, písek, kov, kůže aj.) - uspořádání objektů do celků kompozice plochy, skládání prvků v ploše (uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení - statické a dynamické vyjádření) - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly souhrn vjemů (zrak, sluch, hmat, chuť, čich) uvědomování si absence některého smyslu a nahrazení jiným smyslem zkoumání různých výtvarných technik a materiálů pro vyjádření pocitů - smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama	mezipředmětové vztahy ČJ, M, PRV, TV, AJ PČ, HV - OSV - smysl. vnímání hra s barvou, tvarem - EV - využití různých přírodnin - projekty Vánoce, Velikonoce roční období místo kde žiji významné památky výstavy, kolekce - OSV - rozvoj dovedn. na zákl. smysl. vnímání - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách samostatná práce - EV - kulturní památky architektura výtvarné techniky kresba, malba modelování kombinované techniky grafické techniky tvarování papíru koláž, frotáž, muchláž roláž - OSV - rozvoj dovedn.	- pomůcky výt. publikace audiokazety CD, DVD obrazy klasiků pohádky kresba - uhel, tuš, rudka, tužka, dřívěno, křída, pastelka, voskovka, pero aj malba - tempera, vodové barvy, olejový pastel, voskový pastel aj. kombinované techniky - koláž, tiskátka, monotyp, frotáž, přírodní materiály aj. modelování – těsto, modelína, modurit, hlína, přírodní materiály (kamínky, kůra, tráva, plody) aj papír, špejle, dřevěné odřezky krabičky, stavebnice, textil, kov průsvitné materiály sádra kůže, plasty
UPLATŇOVÁNÍ	- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	- uplatňuje při práci představivost a fantazii - tvůrčím způsobem experimentuje s barvami, dokáže je míchat a překrývat, rozliší teplé a studené, světlé a tmavé	- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností fantazijní představy, hra s barvami, plošné a prostorové vyjádření vlastních prožitků rozlišování typů vizuálně obrazných	kresba, malba modelování kombinované techniky grafické techniky tvarování papíru koláž, frotáž, muchláž roláž - OSV - rozvoj dovedn.	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

1. - 3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
U P L. S U B J E K T I V I T Y		- zajímá se o výtvarná díla, pozoruje je, přemýšlí a povídá o nich, přijímá je jako součást okolního světa - poznává rozdíly ve výtvarném vyjadřování malířů, zvláště ilustrátorů dětských knih - chápe výtvarné umění jako součást kulturního bohatství národa	vyjádření, jejich výběr a uplatnění (hračky, objekty, ilustrace, fotografie) pozorování , vnímání výtvarného díla návštěva galerií pořádání vlastních výstav známých věcí (hračky aj.) rozvíjení smyslu pro estetičnost - přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické) hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)	- OSV - výtvarné sebevyjádření, vnímání barev a tvarů - VMEGS - zvyky a tradice - OSV - vnímání výt. děl, hodnocení na základě vlastních pocitů - MKV - umění různých etnických skupin - EV - proměna ekosystémů v průběhu roku	
O V Ě Ř. K O M. Ú Č I N K Ů	- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	- vypráví o své tvorbě, dokáže zdůvodnit svůj výtvarný projev, použití výtvarných prostředků a technik - vyjadřuje se k tvorbě druhých, toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření - ověřuje si vliv své činnosti na okolí, vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy	- osobní postoj v komunikaci jeho utváření a zdůvodňování - komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření v komunikaci se spolužáky vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření - proměny komunikačního obsahu záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění	- MEDV - reklamní sdělení (vním., kritika) prezentace vlast. prací - OSV - respektování a hodnocení práce své i ostatních - VDO - vním. diferenciací výtvar. citění	

2. období

A) Výchovně vzdělávací cíle

- rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků, učit je vyjadřovat myšlenky, představy a pocity výtvarnými prostředky
- umožnit žákům vnímat krásu okolního světa jako součást každodenního života
- rozšiřovat soubor užívaných technik a seznamovat žáky s dalšími výtvarnými nástroji a různými materiály
- rozšiřovat soubor užívaných technik
- rozvíjet schopnost vnímat krásu přírody, vyjadřovat své pocity a dojmy a výtvarně je zpracovávat
- rozvíjet přirozenou potřebu žáků vlastního výtvarného vyjádření
- rozvíjet individuálně tvořivé schopnosti žáků,
- pěstovat estetické cítění a vkus žáků
- sebepoznání, sebeuvědomění
- vést žáky ke schopnosti vnímat krásu lidového umění a dostupných uměleckých děl
- vážit si kulturních hodnot a dovedností lidí
- rozvíjet schopnost žáků esteticky ovlivňovat své prostředí
- umožňovat konfrontaci osobních postojů s postoji jiných
- rozvoj tolerance k lidem a duchovním hodnotám

B) Charakteristika předmětu

Přehled tématických okruhů v daném období:

Rozvíjení smyslové citlivosti - výtvarné osvojování a vyjadřování skutečnosti

Uplatňování subjektivity - výtvarné vyjadřování osobních pocitů

Ověřování komunikačních účinků - vysvětlování záměru vlastního výtvarného projevu

Výtvarná výchova je podstatnou částí základního vzdělávání žáků. Jejím cílem je rozvíjet vkus žáků, jejich cit pro umění, jejich dovednost výtvarně se vyjadřovat, cíl je zaměřen i na objevování talentovaných žáků. Nezaměňujeme ji se speciálním uměleckým vzděláním.

V tomto období se zaměřuje na:

1. vycvičení oka a žakovy ruky
2. rozvíjení schopnosti čistého a jistého zobrazování
3. pěstování správného vnímání krásy formy, linie, barvy i symetrie

Výuka výtvarné výchovy je postavena na tvůrčích činnostech, které umožňují rozvíjet žákovo vnímání, výtvarné cítění, představivost, fantazii, myšlení, prožitky. Využívá k tomu nejen výtvarné prostředky tradiční a ověřené, ale i nově vznikající.

Ve 2. vzdělávacím období je výuka výtvarné výchovy spojována často i s výukou jiných předmětů. Výtvarně lze vyjadřovat zvolený jednoduchý rytmus melodie. Při kresbě přírodnin je vhodné využít znalostí z přírodovědy, při kresbě náradí je třeba znát, jak a k čemu se určité náradí používá, zde tedy vytváříme mezipředmětovou vazbu s pracovními činnostmi, při tématickém kreslení se dá vhodně využít některé četby z čítanky. Kresby se posuzují podle toho, kolik originálního pozorování a myšlenek v nich žák projevil, jak využil plochu výkresu, jak pracoval s barvou.

V předcházejícím vzdělávacím období i v období předškolním byla výtvarná výchova dítěti především prostředkem k vyjadřování myšlenek. Ve 2. období se postupně tříbí smyslová vnímavost, uvědomělé pozorování a výtvarné vidění.

Žáci se naučí citlivěji vnímat tvary, barvy, struktury, vzájemné vztahy částí a celku, a tak se zabezpečuje nenásilný přechod od prvotních grafických forem k formám členitějším. Žáky je třeba postupně vést k větší samostatnosti při rozmístění kresby se zřetelem na námět, velikost a tvar plochy, pěstovat u nich smysl pro prostorovou dispozici.

Žáci zobrazují předměty tak, jak se jeví jejich oku. Pravidla perspektivy žáci vyvozují z pozorování, pod vedením učitele. Primární výuku pravidel perspektivy považujeme spíše za překážku.

Geometrických modelů se užívá jen k objasnění konstrukce skutečných předmětů. Při kreslení listů, ovoce a jiných předmětů žáky upozorňujeme na osovou souměrnost některých přírodnin. K dosažení dovednosti vyjádřit symetrii mohou přispět kresby předmětů prováděné např. pastelkami nebo vodovými barvami bez předběžných obrysů.

Barvu spojujeme s tvarem. Je dobře, aby si v 1. období žáci dostatečně pohráli s barvami a přirozenou cestou se seznámili se změnami, způsobenými jejich kombinacemi. Znovu žákům ukazujeme, od začátku do konce, techniku pokládání barev. Při vystihování určitého tónu např. u zelené barvy necháme žáky určitou dobu objevovat rozmanité zelené tóny vznikající mícháním žluté, modré a zelené barvy z palety, následovat musí hovor o tom, co objevili, co se komu podařilo. Předcházíme tak potížím vznikajícím při současném pozorování tvaru předmětu a jeho barvy. Žáci později snadno kombinují barvy a jejich mícháním tvoří složitější barevné tóny.

Při kreslení nástrojů vycházíme ze způsobu jejich užívání. To má nejen význam praktický (poznání funkce nástroje), ale i přímý a kladný vliv na výsledek kresby. Zná-li žáci funkci celého nástroje i jeho částí, snáze a přesněji porovnávají jejich velikost, tvar i poměrnost.

Pro vytváření vzorů je prospěšná mezipředmětová vazba s geometrií, využíváme dovednosti provádět náčrty základních geometrických obrazců. Geometrické obrazce mohou být základem mnoha opakujících se vzorků. Geometrické tvary jsou pro děti přístupné a snadno proveditelné. Později může následovat též stylizace a kombinace jednoduchých přírodních tvarů. Kombinací zvolených prvků se vyplňuje určitá plocha nebo se jich používá k dekoraci některého předmětu. Takové kreslení využívá mezipředmětových vztahů s hudební výchovou (rytmy, kontrasty, opakování, střídání).

Předkládání stylizovaných forem, kterých s úspěchem použili různí návrháři, vede žáky k tomu, že začnou stylizovat prvky přírodní. Při pozměňování toho, co poznali, mají dost možností, aby mohli uplatnit svou vynalézavost a fantazii.

Kreslení z paměti je cenné jak pro děti nejmladší, tak i pro starší žáky. Je dobře, když žáci 4. a 5. r. nejprve předložený předmět prostudují a nakreslí a potom jej zkusí nakreslit z paměti. Pokud žák ví, že bude kreslit z paměti, snaží se, aby si zapamatoval podobu předmětů. Zvyká si předměty pozorně pozorovat, a tak si postupně vytváří vnitřní zásobu obrazů, které mu poslouží jako předlohy ke kreslení. Žák se tak rovněž učí soustředit svoji pozornost.

Modelování je velmi vhodné pro mladší žáky, ale dobře ho v kombinaci s různými materiály příležitostně využíváme i v tomto vzdělávacím období.

Žáci jsou v rámci výtvarné výchovy také seznamováni s díly předních domácích i evropských umělců. Vhodné jsou návštěvy výstav takových děl, která jsou žáci schopni pochopit, a která je mohou mravně a citově obohatit. Žáky seznamujeme s díly různých oborů umění. Žáci se je učí chápat a rozumět jim. Výstavy prací žáků se dají uspořádat i ve vhodné školní místnosti. Dbáme, aby výtvarná díla žáků nebyla vystavována trvale a výstavy často obměňujeme.

Ve výtvarné výchově v tomto období často využíváme mezipředmětové vztahy ve spojení s literární výchovou, s výukou geometrie, s přírodovědou, vlastivědou i s přípravou některých žákovských pomůcek. Jedním z úkolů výtvarné výchovy je připravovat žáka na praktický život, ve kterém budou v mnoha oborech potřebovat něco skutečného zakreslit nebo načrtnout. K tomu ho vedou reálné kresby.

V tomto období využíváme každé vhodné příležitosti ke zušlechťování citů žáků, pěstujeme jejich smysl pro přírodní krásy, a to jak ve výtvarné výchově tak i v ostatních předmětech. Žáci jsou seznamováni s vhodnými díly různých oborů umění prostřednictvím obrazů a ilustrací, učí se je chápat a rozumět jim.

Žák bude po ukončení 1. stupně schopen výtvarného vyjádření takovým způsobem, který ho uspokojí. Dokáže při práci uplatňovat představivost i fantazii. Při kresbě bude chápat vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů, bude postupovat od celku k detailům. Dokáže se orientovat v malířských a kreslířských potřebách a bude je umět udržovat v pořádku. Po ukončení práce si dokáže uvést své pracovní místo do původního stavu. Výtvarná výchova na 1. stupni je základem k dalšímu rozvíjení estetického citění žáků na 2. stupni.

D) Obsah učiva

4. - 5. ročník (týdenní časová dotace 2 hodiny)

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
R O Z V Í J E N Í	- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné).	- umí vybrat a pojmenovat výtvarné postupy, techniky a prostředky použité ve své práci - uplatňuje vlastní výtvarné činnosti, poznatky a dovednosti - uplatňuje prvky vizuálně obrazného vyjádření a experimentuje s nimi, orientuje se v prostorových a barevných vztazích	prvky vizuálně obrazného vyjádření linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus) kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru - uspořádání objektů do celků uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření základní kompoziční principy při práci v ploše i v prostoru - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly obrazná vyjádř. podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly - smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama	OSV - rozvoj pozornosti vůči odlišnostem hledání výhod - mezipřed. vztahy ČJ, M, VL, PŘ, TV, AJ PČ, HV - projekty Vánoce, Velikonoce roční období místo kde žiji významné památky výstavy, kolekce - OSV - dovedn. pro pozitivní naladění vztah k sobě samému - formy práce - kolekt. práce ve skupinách samostatná práce - VMEGS - rodin. zážitky z Evropy a světa výtvarné techniky kresba, malba, modelov. kombinované techniky grafické techniky tvarování papíru, roláž koláž, frotáž, muchláž	- pomůcky výtvarné publikace audiokazety CD. DVD obrazy klasiků pohádky kresba - uhel, tuš, rudka, tužka, dřívko, křída, pero pastelka, voskovka, malba - tempera, vodové barvy, olejový pastel, voskový pastel aj. kombinované techniky - koláž, tiskátka, monotyp, frotáž, přírodní materiály modelování - těsto, modelína, modurit, hlína, přírodní materiály (kamínky, kůra, tráva, plody) papír, špejle, dřevěné odřezky pero, krabičky stavebnice textil, kov průsvitné materiály sádra kůže plasty
S M Y S L O V É	- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	- orientuje se v řazení prvků v tvarové a barevné kompozici, řeší úlohy dekorativního charakteru - projevuje smysl pro prostorové formy a jejich výtvarné kvality			
C I T L I V O S T I	- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy				
U P L A T Ň O V Á N	- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	- pozoruje okolí, vnímá vztahy mezi ním a sebou a řeší je - řeší vztahy objektů, barev, prostředí - vnímá sebe jako spoluvůdce svého okolí, příjemce výtvarných podnětů	prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností volný expresivní výtvarný projev vyjádření dějového celku se vztahem k prostředí manipulace s objekty	- OSV - pružnost nápadů originalita, schopnost vidět věci jinak	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

4. - 5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
S U B J E K T I V I T Y	- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) - porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	- zná proporce lidského těla - užívá známé výtvarné techniky, dokáže je kombinovat - zná základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy, v uměleckých dílech porovnává rozdíly - zajímá se o různá vizuálně obrazná vyjádření, diskutuje o svých poznatcích - pozná různé způsoby uměleckého vyjádření - rozlišuje užitek, materiální, technickou a estetickou stránku předmětů, chápe vztah mezi nimi	pohyb těla a jeho umístění v prostoru, zpřesňování proporcí lidského těla - typy vizuálně obrazných vyjádření rozlišování typů vizuálně obrazných vyjádření, jejich výběr a uplatnění (volná malba, socha, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama) - přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením účinek obrazného díla současnosti a minulosti, hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)	- MEDV - chápání podstaty mediál. sdělení objasňování jeho cílů a pravidel - OSV - cvičení smysl. vnímání, pozornosti a soustředění	
O V Ě Ř. K O M U N. Ú Č I N K Ů	- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	- výtvarně vyjadřuje své zážitky, zkušenosti, umí popsat, co jeho dílo vyjadřuje - ověřuje si vliv svých činností na okolí (výstavy, výzdoba, kolekce) - hodnotí, zdůvodní a obhájí svoji výtvarnou výpověď a vyjadřuje se ke tvorbě ostatních, hledá v ní zdroj pro svá vlastní vyjádření - dokáže proměňovat své okolí výtvarným přístupem - popisuje své pocity k okolí, formuluje své představy a působení zajímá se o nové možnosti a využívá je pro své výtvarné vyjádření	- osobní postoj v komunikaci utvář. a zdůvodňování svého postoje odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených i přijatých) porovnávání s vlastní interpretací - komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž žák pohybuje - proměny komunikačního obsahu záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění	- OSV - rozvoj sociál. dovedností pro kooperaci, jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se práci skupiny - VDO - principy soužití s minoritami, vztah k jinému, respekt k identitám, vzájem. Komunikace a spolupráce příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů - MKV - jedinečnost každého člověka a jeho individ. zvláštnosti	

5.6 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Vzdělávací oblast je v 1. – 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětů: Tělesná výchova a Výchova ke zdraví (není samostatný předmět)

5.6.1 Tělesná výchova

1. a 2. období

A) Výchovně vzdělávací cíle

- rozvíjíme pohybové schopnosti a dovednosti žáků
- rozvíjíme smysl pro účelný a krásný pohyb
- získává návyky správného držení těla, nacvičuje základní cviky k získání těchto návyků
- vedeme žáky k vědomému zvládnutí pohybu, zařazujeme cviky na koordinaci pohybů
- zvyšujeme pohybový rozsah a obratnost žáků
- upevňujeme charakterové vlastnosti žáků, rozvíjet sociální vztahy
- získává pocit nutnosti pravidelného cvičení jako součásti správného životního stylu
- vštěpujeme dětem radostný pocit z pohybu
- chápe důležitost organizace a spolupráce hlavně formou her (dodržování pravidel, umí se podřídít kolektivu, spolupracuje...)
- neustále seznamujeme žáky s důležitostí dodržování bezpečnostních zásad (při hrách v tělo- cvičně, na hřišti, při cvičeních s náčiním nebo na nářadí...)
- umí slyšet, vnímá a reaguje na povely učitele (nejen na píšťalku, ale i na jiné podněty – slovní, gestikulační ...)
- žáci se připravují na sportovní výkony – zvolí vhodnou obuv, vhodné oblečení (sepnou vlasy, odloží hodinky a jiné cennosti ...)
- posilují tělesnou kondici a duševní pohodu správně zvolenými aktivitami, vhodnými a přiměřenými tomuto věku
- z hlediska správné organizace a bezpečnosti zvládají základy pořadových cvičení (nástupy, povely pozor, pohov...)
- využívají různá kondiční cvičení k rozvoji a zvýšení pohybových schopností žáků – to je zvyšovat obratnost, vytrvalost, rychlost, pohyblivost (za pomoci různého náčiní, využití různých druhů nářadí, přeskoky, odrazy, překonávání překážek, různé druhy běhů...)
- vnímají důležitost průpravných cvičení (rozcviček), jako prostředku pro zlepšení a odstranění nedostatků, které vznikají z jednostranného zatížení páteře či ze špatného způsobu života, nedostatku sportovních aktivit

- žáci si uvědomují důležitost správného rozcvičení, využívají veškeré kompenzační prostředky (protahovací, uvolňovací cvičení , strečink, ...)
- žáci se učí cítit, vnímat hudbu a umět ji vyjadřovat pohybem, snaží se rozvíjet rytmické citění, začleňují taneční prvky (lidové písničky)
- rozvíjí dovednosti žáka zvládnutím základů atletické abecedy (běhy, skoky, hody ...)
- zvládají průpravná cvičení pro míčové hry, správně zvládají techniky házení, chytání, přihrávání
- seznamujeme žáky s nácvikem jednoduchých základů miniher
- vkládáme dle možností cvičení v různém prostředí, seznamujeme žáky s pohybem na hřišti, ve volné přírodě, v lese
- dle možnosti zařadíme zimní sportování (bobování, sáňkování, bruslení)
- vštípíme základy plaveckých dovedností
- nesoustředíme se jen na hodiny Tv, ale začleňujeme do vyučování další pohybové aktivity – vycházky, pohybové chvilky, cviky ve třídě na správné držení těla)

B) Charakteristika předmětu

Předmět tělesná výchova je rozložen do tří složek, které se vzájemně prolínají:

- Činnosti ovlivňující zdraví
- Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností
- Činnosti podporující pohybové učení

Všichni žáci absolvují základní disciplíny lehké atletiky, gymnastiky, sportovních her, rytmické gymnastické činnosti s hudbou či tancem. Plavání je povinné pro všechny ročníky v rozsahu deseti lekcí (Po dobu rekonstrukce bazénu v Rakovníku nebude z důvodu velké časové náročnosti na dojíždění do jiných měst výuka plavání probíhat).

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídit kolektivu ...).

Všichni žáci absolvují základní disciplíny lehké atletiky, gymnastiky, sportovních her, rytmické gymnastické činnosti s hudbou či tancem.

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků.

Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním radostného pocitu z pohybu u dětí se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností. Základní a důležitou metodou, která slouží ke splnění všech těchto cílů a úkolů je HRA a dodržování herních pravidel.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů, zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat.

Neustále věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce Tv, průběžně opakujeme bezpečnostní pravidla, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme citlivě hodnotit každého žáka, vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách Tv se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené.

Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky.

Správně řízená výuka tělesné výchovy vyžaduje, aby učitel:

- kladl na žáky tělovýchovné požadavky, které jsou přiměřené jejich tělesné a pohybové vyspělosti
- dbal rozdílu mezi chlapci a děvčaty
- volil program s ohledem na roční období a materiálně technické vybavení školy
- dbal bezpečnosti žáků a vedl žáky k nacvičování vhodné a správné dopomoci a záchrany při cvičení
- účelně zaměstnával co nejvíce žáků vhodnými bezpečnými úkoly ke cvičení ve družstvech

Hlavní organizační formou vyučovacího procesu je vyučovací hodina tělesné výchovy. Vyučovací hodiny tělesné výchovy se nespojují do dvou hodin, rovnoměrně se rozkládají do týdenního rozvrhu.

Tělovýchovné chvílky

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů je vhodné vkládat tělovýchovné chvílky. Zařazují se, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z výuky Tv v daném ročníku.

Hygienické požadavky pro Výuku Tv

Cvičební prostory – tělocvičny je třeba udržovat v čistotě a jejich vybavení vždy před užitím kontrolovat. Teplota vzduchu v tělocvičně by měla být přiměřená, neměla by být nižší než 16 °C. Na vyučovací hodiny Tv se žáci převlékají do cvičebních úborů. Z pedagogických důvodů používá cvičební úbor i učitel. Pro zvýšení odolnosti organismu se doporučuje, aby výuka Tv probíhala často na hřišti nebo v terénu.

Charakteristika některých cvičení zařazovaných pravidelně do hodin Tv

Vyrovňovací cviky

Jsou to průpravná gymnastická cvičení, která jsou zaměřena na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. V tomto období posilovací cviky zařazujeme jen jednoduché a krátce. Pozornost věnujeme cvičením koordinačním, cvičení na zvětšování pohybového rozsahu kloubů, také na podporu návyku správného držení těla.

Cvičení mohou být prováděna v rytmických obměnách s možností hudebního doprovodu. Patří sem cvičení prostná, s náčiním i na nářadí, na místě i za pohybu. Dbáme při tom na přiměřený čas pro zařazování těchto cvičení do vyučovacích hodin.

Kondiční cvičení

Cvičení se zaměřením na rychlost, pohyblivost, obratnost, vytrvalost, to jsou: běh, skoky, házení, cvičení rovnováhy, lezení, šplhání, překonávání překážek, gymnastická cvičení s náčiním i bez náčiní (např. s míči, se švihadly, na lavičkách, žebřinách apod.).

Rytmická cvičení a tanec

Rytmická cvičení jsou velmi vhodnou součástí vyučování v 1. – 3. r., zařazujeme je nejen do vyučovacích hodin Tv, ale též do hodin hudební výchovy i českého a anglického jazyka. Podporují značnou měrou dobrý psychický vývoj žáků. Cvičení zařazujeme jako rytmizaci jednoduchých a dětem známých pohybů podle hudebního doprovodu, v 1. a 2. ročníku cvičíme i podle říkanek a písní.

Tanec pomáhá zvládnout základní pohyby paží, nohou a trupu. Učíme žáky základní taneční kroky. Zaměřujeme se na estetický pohybový projev v přiměřeném tempu a dětem srozumitelném rytmu.

C) Klíčové kompetence (společné pro 1. a 2. období)

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.

- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti a dovednosti.
- Vedeme žáky k tomu, aby si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním v oblasti sportu a pohybové výchovy rozšiřujeme svoji kvalifikaci a svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém uvažování a k řešení problémů

- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.
DI) Podporujeme žáky v tom, aby pozitivně prožívali osvojené pohybové činnosti a využívali je jako prostředek k překonávání aktuálních negativních tělesných či duševních stavů.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií.
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod. a umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel.
- Vedeme žáky k čestnému jednání v duchu "fair play".
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.

Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní“ jednání. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti,

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Učíme žáky k tomu, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a v jiných pohybových aktivitách a uměli je využít pro hodnotné pohybové využití i přátelské meziosobní vztahy.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.

Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vychovávat žáky
- jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,
 - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
 - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).
 - Netolerujeme nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci.
 - Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.

- Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich motiv (příčinu).
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.

Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně učíme žáky dodržovat, organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečně sportovní či jiné pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...).

Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

D) Obsah učiva :

1. - 3. ročník (týdenní časová dotace 2 hodiny)

4. - 5. ročník (týdenní časová dotace 2 hodiny)

1. - 3. ROČNÍK 2 hodiny týdně

235

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. - 3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	- dokáže se samostatně převléknout a přezout - zná pravidla chování při TV	s náčiním (míče, stuhy, obruče aj.) cvičení pro "každý den" (podle věku) - hygiena při TV - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity význam přípravy organismu před cvičením, pravidelná osobní hygiena - bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru i v šatně zásady bezpečného pohybu a chování při TV a sportu bezpečný pohyb a chování ve známých i méně známých prostorech příprava a úklid náradí a náčiní první pomoc v podmínkách TV	- MKV - uplatňování principu sluš. chování základní morální normy	
P O H Y B O V É D O V E D N O S T I	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	- hraje pro radost a příjemné zážitky - zná některé hry, je schopen je hrát se spolužáky i mimo TV - uvědomuje si nebezpečí, snaží se mu zabránit (s pomocí)	- pohybové hry - s různým zaměřením podle schopností a zájmu dětí netradiční hry, využití hraček a netradičního náčiní při cvičení základní pojmy, povely, pravidla hry pro osvojování lokomoce, manipulační s různým náčiním, pro ovlivňování kondice a koordinace, pro zdokonalování pohybových dovedností, soutěživé, bojové - pro rozvoj pohyb. představivosti a tvořivosti, kontaktní, se specifickým účinkem (vyrovnávací, relaxační, motivační) - základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a náradím	- OSV - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. - 3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č I N N O S T I O V L I V Ň U J Í C Í Ú R O V E Ň		- zná základní pojmy, dokáže na ně reagovat - správně provede kotoul vpřed i vzad - zvládá základy gymnastického odrazu - umí spojit pohyb s hudbou, rytmem a samostatně vytvoří doprovod - ví, že běhy, hody a skoky jsou nejvhodnějšími pohyby a všestranně ovlivňují organismus, zvládá základy	pojmy: základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu gymnastické držení těla, soustředění průpravná gymnastická cvičení akrobacie: průpravná cvičení pro kotoul vpřed a vzad, kotoul, kotoul vzad přeskok - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z trampolíny (skoky prosté s odrazem snožmo, výskok do vzporu dřepmo na sníženou švédskou bednu) hrazda - ručkování ve visu, průpravná cvičení pro sešvihy ze shybu stojmo kladinka - chůze s dopomocí - rytmické a kondiční formy cvičení - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem soustředění na hudební a rytmický doprovod, vnímání a prožívání rytmu, tempa a melodie, reakce na změny estetický pohyb těla a jeho částí chůze, běh, poskoky, obraty aj.) rytmizovaný pohyb, nápodoba pohybem, tvořivé vyjádření rytmu a melodie pohybem, tance založené na taneční chůzi a běhu (klusu) - průpravné úpoly - přetahy a přetlaky v rámci pohybových her a průpravných kondičních cvičení - základy atletiky - základní pojmy zjednodušené povely a signály běh - rychlý běh na 20 až 60 m motivovaný v terénu až do 10 min. dle úrovně žáků (i prokládaný chůzí)	- OSV - cvičení pro rozvoj kreativity nápady, originalita schopnost vidět věci jinak a dotahovat nápady do reality	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. - 3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- dokáže pojmenovat základní atletické disciplíny - zná základní TV náčiní a dokáže s ním manipulovat - zvládá základní způsoby házení a chytání míče (jiného náčiní) - chápe turistiku jako velmi zdravou pohybovou aktivitu - dovede se v přírodě orientovat podle značek a přírodních ukazů - umí se připravit na turistickou akci (vhodné oblečení, sbalit batoh) - zvládne základní techniku chůze (i se zátěží) - uvědomuje si možná nebezpečí - pomůže při přípravě a úklidu tábořiště - dokáže ošetřit drobná poranění	základy nízkého a polovysok. startu skok - do dálky s rozběhem, odraz z pásma širokého 50 cm (ze 3 - 4 dvojkroků), spojení rozběhu s odrazem hod - hod míčkem z místa, z chůze - základy sportovních her - manipulace s míčem odpovídající velikosti a hmotnosti (na místě i v pohybu, vyvolenou i opačnou rukou, nohou) držení míče jednoruč a obouruč přihrávky rukou a nohou (vyvolenou i opačnou) manipulace s dalším herním náčiním herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry utkáni podle zjednodušených pravidel minisportů - turistika a pobyt v přírodě způsob pohybu v terénu, chování v přírodě ochrana před ohněm a popálením základní dopravní a turistické značky stravování a pití na turistické akci orientace dle přírodních ukazů, aplikace znalostí o rostlinách a zvířatech ochrana přírody chůze v terénu (ve skupině, pochodovém tvaru) do 8 km chůze, běh po vyznačené trase s překonáváním přír. překážek, s vykonáváním různých pohybových úkolů pohybové hry v přírodním prostředí dovednosti spojené s tábořením ošetření v improviz. podmínkách	- OSV - vztahy a naše skupina, třída práce s přirozenou dynamikou třídy jako sociální skupiny EV - příroda a její ochrana ochrana přírody při masových sportovních akcích	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. - 3. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- ví, že plavání je jedna z nejzdravějších pohybových činností - ví o nebezpečnosti plavání zvláště ve volné přírodě a neznámé vodě - umí pojmenovat plavecké způsoby - zvládá alespoň jeden plavecký styl - uplave 100 - 200 m - ví, že je nebezpečné vstupovat na zamrzlou přírodní vodní plochu - zvládá chůzi po ledě	- plavání - žáci všech ročníků v rozsahu deseti lekcí, hygiena, adaptace na vodní prostředí - zásady bezpečnosti v bazénu i ve volné přírodě - nebezpečí, prvky sebezáchra-ny a dopomoci tonoucímu - průprava na suchu, pro seznámení s vodou, pro orientaci ve vodě, pro osvojení plaveckých dovedností - splývání, dýchání do vody - pády a skoky z nízkých poloh - jeden plavecký způsob z výběru (prsa, znak, kraul) - plavání úseků 10m do 100m - obrátky - bruslení - hry na sněhu a na ledě - bruslení - nebezpečí na přírodní vodní ploše, nebezpečí při pádu - pohyb na ledu bez bruslí - překoná-vání zábran a strachu - klouzání vyvolenou nohou vpřed - základy techniky pohybu na bruslích -další pohybové činnosti - sáňkování a bobování - příležitostné lyžování - košíková - stolní tenis		
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti		komunikace v TV - základní tělo-cvičné názvosloví osvojovaných činností, cvičebních prostor a vybavení smluvené povely a signály, znamení,	- OSV - cvičení doved-ností zapamatování řešení problému	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. - 3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č I N N O S T I P O D P O R U J Í C Í P O H Y B. U Č E N Í			gesta aj. - prostředky komunikace organizační činnosti na smluvené povely, signály (zaujímání a změny míst) pojmy spojené s druhy cvičení, osvojovanými činnostmi, pohyby, polohami - organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí správné provádění cviků pod vedením učitele příprava a úklid cvičebního prostoru - zásady jednání a chování – fair play, olympijské symboly a ideály dokázat poskytnout pomoc i za cenu porážky, spolupráce s ostatními - pravidla zjednodušených osvojova- ných pohybových dovedností - her, závodů a soutěží ovládání a dodržování pravidel - měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, testy předvedení základních pohybových výkonů v souladu s individuálními schopnostmi a předpoklady - zdroje informací o pohybových činnostech rozhlas a televize, mediální nahrávky, návodné VHS a DVD, knihy, časopisy, Internet	- VMEGS - Evropa a svět - VDO - principy soužití s minoritami vztah k ostatním respekt k identitám vzáj. komunikace a spolupráce příčiny nedorozumění zdroje konfliktů - MEDV - chápání podstaty mediálního sdělení objasňování jeho cílů a pravidel	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

4. - 5. ROČNÍK

2 hodiny týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č I N N O S T I O V L I V Ň U J Í C Í Z D R A V Í	- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřeně samostatnou vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	- umí si uspořádat svůj pohybový režim - umí si změřit srdeční frekvenci a údaj využít pro úpravu pohybové zátěže - ví, že pohyb je vhodný pro zdravý růst a rozvoj (srdce, kostí, plic aj.) - zaznamená údaje o pohybových výkonech a rozumí jim - zná nevhodné činnosti, které ohrožují zdraví - zná základní cviky a umí je seřadit do sestavy	- význam pohybu a zdraví různé funkce pohybu ve zdravém životním stylu (rozvoj zdatnosti, dovedností, regenerace, kompenzace jednostranného zatížení, vyrovnávání oslabení sledování základních tělesných parametrů pro zdraví a pohybovou činnost - příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení, účinky cvičení, technika cviků, způsob rozvoje kondičních a koordinačních předpokladů, podstata únavy, jednostranné zátěže a svalové nerovnováhy vhodné podmínky pro druhy cvičení kontrola cvičení (spolužák, pocity aj.) - zdravotně zaměřené činnosti pojmy spojené s druhy cvičení, osvojovány činnostmi, základními polohami a pohyby význam druhů cvičení, jejich použití správné držení těla při práci, v sedě ve stoje, správné zvedání zátěže přípravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití soustředěné cvičení, jeho prožívání - rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu cvičení: rychlostně silová, vytrvalostní, pro rozvoj kloubní pohyblivosti a pohybové obratnosti, dechová,	- OSV - pozitivní naladění mysli radost z pohybu - mezipředmětové vztahy ČJ, M, PŘ, VV, AJ, HV - OSV - moje tělo moje psychika - projekty Dětský den škola v přírodě turistická vycházka kulturní vystoupení cvičení v přírodě - formy práce cvičení v tělocvičně cvičení na hřišti pohybové hry sportovní pohyb závodivé hry individuální herní činnosti činnosti ve dvojici činnosti ve skupině	pomůcky různé míče kriketové míčky rakety, pátky létající talíře skákačí gumy obruče, kroužky šátky, stuhy koše, branky Brusle, boby lano, švihadla lavičky, kladinky šplhadla bedna odrazový můstek žebřiny trampolína stolní tenis prolézačky sít' běžecká dráha doskočiště audiokazety CD orff. nástroje obrázky

4. - 5. ROČNÍK

242

TĚLESNÁ VÝCHOVA

4. - 5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
Č I N N O S T I O V L I V Ň U J Í C Í Ú R O V N Ě P O H Y B. D O V E D N O S T Í	- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her - jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti - jedná v duchu fair play, dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a upozorní na přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje opačné pohlaví při společných sportovních činnostech	- umí zahrát 10 - 20 pohybových her a zná jejich zaměření - samostatně vytvoří novou variantu známé hry - umí si vytvořit vlastní cvičební náčiní - vyjádří pohybem zvíře, bytost, věc, náladu aj. - zná základní pojmy, dokáže na ně reagovat - správně provede kotoul vpřed i vzad stoj na rukách (s dopomocí) i ve vazbách - umí roznožku, skrčku přes nářadí vhodné výšky	- pohybové hry - s různým zaměřením podle schopností a zájmu dětí netradiční hry, využití hraček a netradičního náčiní (i vlastní náměty) základní pojmy, funkce her, pravidla variace her jednoho druhu využití přírodního prostředí hry pro osvojování lokomoce, manipulač-ní s různým náčiním, pro ovlivň. kondice a koordinace, pro zdokonalování pohybových dovedností, soutěživé a bojové, pro rozvoj pohybové představivosti a tvořivosti , kontaktní, se specifickým účinkem (vyrovnávací, relaxační, motivační aj.) - základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a nářadím pojmy: základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu základní záchrany a dopomoc průpravná gymnastická cvičení akrobacie: kotoul vpřed i vzad a jeho modifikace průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou, stoj na rukou (s dopomocí) akrobatické kombinace přeskok - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku přeskok 2-4 dílů švédské bedny odrazem z trampolíny roznožka a skrčka přes bednu (kozu) našší odrazem můstku, trampolíny	- MEDV -utváření týmu týmová spolupráce v realizaci pohyb. čin. - OSV - vzáj. poznávání v týmu vedení a organizování práce skupiny péče o dobré vztahy	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

4. - 5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- ví, že cvičení s hudbou má zdravotní a relaxační účinky - - snaží se o estetický pohyb - reaguje na změnu rytmu, rychlosti - zná názvy některých tanců - chápe význam vytrvalostního běhu pro rozvoj zdatnosti, zařazuje ho do svého pohybového režimu	kladinka - chůze bez dopomoci, s obměnami šplh na tyči s přírazem podle indiv. předpokladů dítěte do přim. výšky - rytmické a kondiční formy cvičení - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem základní hudebně pohybové vztahy (rytmus, tempo, takt, melodie) držení partnerů a vzájemné chování estetický pohyb těla a jeho částí v různých polohách změny poloh, obměny tempa, rytmu základy cvičení s náčiním (šátek, stuha, míč aj.) s hudebním nebo rytmickým doprovodem základní taneční krok 2/4, 3/4 tance založené na kroku poskočném, přísunném, přeměnném, jejich názvy - průpravné úpoly - přetahy a přetlaky v rámci pohybových her a průpravných kondičních cvičení rozvoj rychlosti, síly, pohyblivosti zdůraznění významu vhodné aktivní obrany a přípravy na ni - základy atletiky - základní pojmy základy techniky běhů, skoků, hodů startovní povely průpravná cvičení pro atlet. činnosti běh - běžecká abeceda rychlý běh do 60 m, vytrvalý běh do 1000 m na dráze	- OSV - cvičení smyslového vnímání - OSV - cvičení dovedností	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

4. - 5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
		- umí upravit doskočiště, připravit start běhu, vydat povely pro start - uvědomuje si význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností, myšlení a tvořivosti - zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly - dovede zaznamenat výsledek utkání zvládá elementární herní činnosti - chápe základní role a hráčské funkce v družstvu a dodržuje je při utkání - chápe turistiku jako velmi zdravou pohybovou aktivitu - umí se připravit na turistickou akci, naplánovat trasu, zvolit vhodnou výzbroj a výstroj	běh v terénu až do 15 min. nizký start (na povel) i z bloků, polovysoký start skok - do dálky z rozběhu, postupně odraz z břevna (5 - 7 dvojkroků) z krátkého rozběhu (rozměřeného) hod - hod míčkem z rozběhu spojení rozběhu s odhodem - základy sportovních her role ve hře, pravidla miniher spolupráce ve hře organizace utkání - losování, zahájení, počítání, skóre, ukončení průpravné sportovní hry - zjednodušené udržení míče pod kontrolou družstva- útok, střelba x obrana řešení situace 1 proti 1 přihrávka - jednoruč, obouruč, vrchní třením, vnitřním nártem po zemi pohyb s míčem i bez míče, zastavení chytání míče jednoruč, obouruč, tlumení míče vnitřní stranou nohy vedení míče (driblinkem, nohou) střelba jednoruč a obouruč na koš, jednoruč ze země na branku, vnitřním nártem na branku z místa i z pohybu vyvolenou rukou, nohou manipulace s dalším herním náčiním - turistika a pobyt v přírodě způsob pohybu v náročném terénu základy ochrany přírody přeprava v dopravních prostředcích osobní lékárnička a KPZ	- MKV - uplatňování principů slušného chování - OSV - příroda a její ochrana	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

4. - 5. ROČNÍK

Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- dovede se v přírodě orientovat podle značek a přírodních úkazů, mapy - chová se v přírodě vhodně, neničí ji - zvládá pohyb v mírně náročném terénu - zvládá jízdu na kole, chování v silničním provozu - zvládá přípravu i likvidaci tábořiště, uvaření nápoje, pokrmu - uvědomuje si zdravotní i kondiční význam pohybu na bruslích - zná zásady bezpečné jízdy na bruslích a řídí se jimi - dovede se samostatně připravit na činnost (oblečení, obutí) - zvládá jízdu vpřed, reaguje na jiné bruslaře zpomalením, zastavením nebo změnou směru	čtení z mapy, orientace podle kompasu a buzoly příprava a dokumentace turist. akce první pomoc při závažnějších úrazech aplikace znalostí o rostlinách a zvířatech, ochrana přírody chůze v terénu do 15 km chůze, běh po vyznačené trase podle mapy překonávání přírodních překážek jízda na kole pohybové hry v přírodním prostředí dovednosti spojené s tábořením - bruslení - hry na sněhu a na ledě bruslení - nebezpečí na přírodní vodní ploše, nebezpečí při pádu samostatné obutí a oblečení chůze v botách s bruslemi mimo led techniky pohybu na bruslích vstup na led (s dopomocí) průpravná cvičení k osvojení rovnováhy - chůze, skluz, dřepy, jízda na 1 brusli, přednožování, zanožování, výskoky snožmo na místě i s oporou jízda vpřed – dvouooporová, jednoooporová, bez opory - další pohybové činnosti příležitostně - jízda na koloběžce jízda na kole bruslení na kolečkových bruslích sáňkování a bobování příležitostně lyžování košíková stolní tenis	- OSV - hledání pomoci při potížích - EV - vztah k životnímu prostředí	

4. - 5. ROČNÍK

247

5.7 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je v 1. - 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu: Praktické činnosti

5.7.1 Praktické činnosti

1. a 2. období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjet jemnou motoriku žáků a jejich manuální zručnost
- vytvářet při praktických činnostech s různými materiály základní pracovní dovednosti a návyky
- prostřednictvím pracovní praktické činnosti žáků napomáhat rozvoji jejich rozumové činnosti, rozšíření jejich obzoru
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracovávání materiálů a všímat si jejich vlastností
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat k čemu slouží, naučit se s nimi bezpečně zacházet a volit pro určitou pracovní činnost pracovní nástroj podle jeho vhodnosti
- postupně vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
- prostřednictvím praktické činnosti s různým materiálem a nástroji pomáhat zpřesňovat představy dětí o věcech a jevech okolního světa
- učit žáky, aby při práci uvažovali, aby věděli, co chtějí dělat a připravili si všechno, co budou k práci potřebovat, učit žáky individuálně zodpovídat za kvalitu své práce
- získávat aktivní vztah k ochraně životního prostředí a utvářet počáteční vědomí o individuálních možnostech každého člověka při řešení ekologických problémů
- dát prostor žakovským nápadům pro praktické práce a tvůrčí činnosti

B) Charakteristika předmětu:

Předmět je rozdělen do čtyř tematických okruhů:

Práce s drobným materiálem
Konstrukční činnosti
Pěstitelské práce
Příprava pokrmů

Při praktických činnostech není v tomto období vhodné dělit děti na děvčata a chlapce. Vhodné je práci individualizovat nebo pracovat ve skupinách a přitom dbát důsledně na bezpečnost žáků. Praktické činnosti v 1. období základního vzdělávání jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci se učí spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Žák se učí základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí. Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování českému jazyku, matematice a prvouce. Učí se poznatky o nich prakticky využívat. Obohacuje se řeč dětí a začínají se vytvářet základy technického myšlení.

V průběhu praktických činností v 1. – 3. ročníku jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí.

Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat - dávat výrobkům pěkný vzhled. To podporuje dětskou představivost obrazotvornost a vytváří smysl pro estetické cítění.

Při práci s papírem učíme žáky poznávat vlastnosti a druhy papíru, naučíme je správně držet nůžky, stříhat celou délkou ostří nůžek i části ostří. Učíme je poznávat z čeho nůžky jsou a jaké mají vlastnosti a jak se s nimi bezpečně zachází.

Při modelování žáci poznávají vlastnosti modelovací hmoty, vytvářejí z ní jednoduché předměty, zvířata i postavy a to většinou podle jejich vlastních představ. Modelování lze vhodně využívat při skupinové práci na určité téma, často ve spojení s ostatními vyučovacími předměty. Žáci se pak musí mezi sebou dohodnout na společném řešení a práci si mezi sebou rozdělit. Uplatňuje se zde spolupráce a komunikace. Nezanedbatelný je přínos vyučovacím předmětu pro uplatňování výchovy žáků ke zdraví a jejich bezpečnosti. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytváření základů pro ekologické cítění žáků.

Při praktických činnostech se žáci učí:

- organizovat své pracovní prostředí a vlastní činnosti – rozdávat, uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku
- pracovní kázi – být pozorný a opatrný, vědět co dělat, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro

spolužáky, dodržovat též hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní, při jeho správném výběru

- uvědomovat si význam vlastní činnosti a práce
- umět o své činnosti povědět druhým

Dbáme na to, aby byly praktické činnosti spojovány s rozvojem poznání a řeči.

Vyučovací předmět praktické činnosti by měl být v průběhu celého 1. vzdělávacího období volně mezipředmětově využíván. Žáci si při něm mohou připravit všechny drobné pomůcky které potřebují k výuce v rámci dalších vyučovacích předmětů.

V tematických celcích převládá široké spektrum praktických činností kterými se mohou žáci v průběhu vyučování zabývat. Je zcela na vyučujícím učiteli a jeho pedagogických záměrech, jak tematické celky do výuky zařadí, zda se bude k některým okruhům v průběhu roku vracet, jak na ně bude v následujícím ročníku navazovat.

Při realizaci praktických činností v jednotlivých ročnících je třeba uvažovat o míře integrace praktických činností s obsahem dalších vyučovacích předmětů, např. prvoukou, výtvarnou výchovou, matematikou, českým jazykem.

Praktické činnosti jsou v 1. období základního vzdělávání základem všech tematických celků. V jejich průběhu jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí a to jako nezbytné poznatky s ohledem na jejich použití. Žák také u každé práce dostává poučení o bezpečnosti při zacházení s nářadím a ochraně zdraví při určité pracovní činnosti.

C) Klíčové kompetence (společné pro 1. a 2. období)

KOMPETENCE K UČENÍ

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
- Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
- Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“).
- Na modelových příkladech učíme žáky užívat různé algoritmy řešení problémů.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému..
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod.; umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel.
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme společně dohodnutá pravidla, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

vychovávat žáky

- jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých
- jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
- jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Netolerujeme nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
- Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Dodržujeme zásadu, „že tu není špatný žák, jsou tu jen špatné projevy jeho chování“.
- V rámci předmětu seznamujeme žáky s vhodnými právními normami.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.

Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...).

Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

D) Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. - 3. ročník (týdenní časová dotace 1 hodina)

4. - 5. ročník (týdenní časová dotace 1 hodina)

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

1. - 3. ROČNÍK

1 hodina týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
P R Á C E S D R O B N Ý M M A T E R I Á L E M	vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních drátmateriálů pracuje podle slovního návodu i předlohy	vybere vhodný materiál, pomůcky nástroje připraví si pracovní místo	- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a katron, textil, drát, fólie aj.) určování materiálu (tvar, barva, povrch, tvrdost) vhodnost použití přírodní a technické materiály - rozliš. poznávání vlastností materiálu-tvrdost, soudržnost, tvárnost porovnávání materiálů a jejich vlastn. vlastnosti papíru (tloušťka, povrch, barva, pružnost, tvrdost, savost aj.)druhy papíru a užití (novinový, balicí, kreslicí, kancelářský, karton apod.) tvar a formáty papírů - pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití seznámení se základ. nástroji a pomůckami ovládání a používání prac. nástrojů a pomůcek(způsob použití, vhodný výběr materiálů a nástrojů - jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce vytváření návyku organizace práce základy bezpečnosti a hygiena práce drobný materiál - stříhání,ohýbání,spojování, navlékání, slepování, lisování modelovací hmota - hnětení, válení, stlačování, přidávání, ubírání, ohýbání, sušení, vaření, dělení na části papír a karton - překládání, skládání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, rozřezávání, sešívání vystřihování jednoduchých symetrických tvarů z přeloženého papíru, obkreslování podle šablony jednoduché kartoná. práce, skládanky a vystřihovanky	mezipředmětové vztahy ČJ, M, PRV, VV, AJ, HV - OSV - rozvoj schop. poznávání cvičení smyslového vnímání, pozornosti soustředění - projekty Vánoce Velikonoce roční období Svátek matek - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách - OSV - dobrá organizace času	pomůcky dřívka, špejle, drátky, hadříky, krabičky, korek, bužírka, papír, provázky, sláma, listy, šišky, větvičky, plody, semena rostlin aj. nůžky, tupá jehla, lepidlo, nit modelovací hlína, plastelína, modurit, těsto, vosk podložka, špachtle, modelovací očko, drát, nůž, nůžky papír různých vlastností a kvality, vzorkovník papíru, karton nůžky, tužka, pravítko, lepidlo, nůž, jehla textilie různého druhu a kvality, šňůrky, stužky,

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

1. - 3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
			textil - odměřování a navlečení nitě, uzlík, šití stehem předním, zadním, obnitkování sešívání předním a zadním stehem v jednoduchý šev rozlišování líce a rubu tkaniny textilní materiály - nitě, bavlnky, šňůrky, stužky, příze, plst', knoflík, vlna; drobná oprava oděvu – knoflík; jednod. výrobek z textilu - lidové zvyky, tradice, řemesla seznámení s různými výtvary a vhodnými materiály (sláma, šustí, lidové pečivo, batika, kraslice, tkaní, drhání)	- VMEGS - kořeny a zdroje evrop. civilizace	plst', knoflíky, nitě, háčky, spínátka, vyšívací a látačí bavlnky, pletací příze nůžky, jehla, křída, špendlíky, náprstek, látačí podložka, krejčovský metr
K O N S T R U K Č N Í Č I N N O S T I	- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi		- stavebnice(plošné, prostorové, konstrukční) - sestavování modelů sestavování modelů podle předlohy i podle představy z jednoduchých stavebnic práce se stavebnicemi z kartonových prvků stříhání,, ohýbání, organizace práce - práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem seznámení s návodem a předlohami stavebnic, s jednotlivými částmi, možnostmi využití bezpečnost, hygiena	- OSV - cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání	jednoduch. stavebnice z plastů, stavebnice z kartonov. prvků, konstrukční stavebnice se spojovacími prvky a díly, konstrukční stavebnice umožňující uplatnit pohyblivé prvky karton, špejle, odřezky dřeva, lepidlo, brusný papír, spojovací prvky nůžky, nůž, měřidlo, lepidlo, šroubovák, maticový klíč
P Ě S T I T E L. P.	- provádí pozorování přírody, zaznamená a hodnotí výsledky pozorování pečuje o nenáročnou rostlinu		- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo úprava půdy, pokusy a pozorování - klíčivost, růst rostlin, půda a její zpracování, exkurze do sadu, na pole	- EV - přírodní zdroje, jejich původ způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství příroda a kultura obce ochrana živ. prostředí	

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

1. - 3. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
			pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) hrách, fazole, ředkvičky, koření úprava půdy, setí, sázení, ošetřování během vegetace, sklizení poznávání plodů, - pěstování pokojových rostlin zalévání, kypření půdy, hnojení, rosení, hydroponie aranžování květin do vázy, péče o ně - rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie		květináč, truhlík, koněvka, kolíky, hrábě, motyčka, lopatka, váza, nůžky, pomůcky pro hydroponii
P Ř Í P R A V A P O K R M Ů	- připraví tabuli pro jednoduché stolování - chová se vhodně při stolování	- upraví rodinný stůl pro každodenní stolování - samostatně připraví snídani, přesnídátku	- základní vybavení kuchyně udržování pořádku a čistoty - výběr, nákup a skladování potravin příprava jednoduchých snídaní, přesnídávek - jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování jednoduché prostírání - rodinný stůl pro běžné každodenní stolování obsluha a chování u stolu - technika v kuchyni - historie a význam přístroje v naší kuchyni a u babičky	- EV - prostředí a zdraví vliv prostředí na zdraví možnosti a způsoby ochrany zdraví - OSV - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity - pružnost nápadů, originality schopnosti vidět věci jinak, citlivosti dotahovat nápady do reality	

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

4. - 5. ROČNÍK

1 hodina týdně

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průř. témata, projekty	Poznámky
P R Á C E S D R O B N Ý M M A T E R I Á L E M	- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	- přemýšlí o nejvhodnějším pracovním postupu z hlediska výsledku pracovní činnosti - rozlišuje a pojmenovává druhy zpracovaného materiálu, určí jeho vlastnosti, volí vhodný materiál pro zvolenou praktickou činnost hospodárně s materiály zachází - praktickou činnost na úrovni svého věku naplánuje, organizuje, vybere vhodný materiál, pomůcky, nástroje - pro činnost si vybírá vhodné pracovní nástroje a pomůcky, umí s nimi zacházet, udržovat je a uklízet	- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a katron, textil, drát, fólie a určování materiálu (tvar, barva, povrch, tvrdost) vhodnost použití, přír. a technické materiály – rozlišování, poznávání vlastn. materiálu-tvrdost, soudržnost, tvárnost porovnávání materiálů a jejich vlastností vlastnosti papíru (tloušťka, povrch, barva, pružnost, tvrdost, savost aj.); druhy papíru a užití (novinový, balicí, kreslicí, kancelářský, karton apod.); tvar a formáty papírů - pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití seznamování se základními nástroji a pomůckami, s jejich účelem, způsobem použití a jejich vlastnostmi - jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce vytváření návyku organizace práce, základy bezpečnosti a hygiena práce <i>drobný materiál</i> - stříhání, ohýbání, spojování, navlékání, slepování, lisování, práce s jehlou, háčkování <i>modelovací hmota</i> - hnětení, válení, stlačování, přidávání, ubírání, ohýbání, sušení, vaření, dělení na části; <i>papír a karton</i> - překládání, skládání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, rozřezávání, sešívání, vystřihování jednoduchých symetrických tvarů z přeloženého papíru, obkreslování podle šablony jednoduché kartonážní práce <i>textil</i>- odměřování a navlečení nitě, uzlík, šití stehem předním, zadním,	mezipředmětové vztahy ČJ, M, VL, PŘ, VV, AJ, HV - OSV - rozvoj smyslu vnímání, cvičení dovedností - projekty Vánoce Velikonoce roční období Svátek matek - formy práce kolektivní práce práce ve skupinách - OSV - uplatnění vlastní originality (nápadů) pracovní postupy a návody	pomůcky dřívka, špejle, drátky, hadříky, krabičky, korek, bužírka, papír, provázky, sláma, listy, šišky, větvičky, plody, semena rostlin aj. nůžky, tupá jehla, lepidlo, nit modelov. hlína, plastelína, vosk, modurit, těsto, podložka, špagetle, drát, nůž, nůžky papír různých vlastností a kval. vzorkovník papíru, karton nůžky, tužka, pra-vítka, lepidlo, nůž, jehla textilie různ. druhu a kvality; šňůrky, stužky, knoflíky, nitě, háčky, plst', spínátka, vyšívací a látačí bavlnky, pletací příze, křída, špendlíky, náprstek, látačí podložka, krejčovský metr

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

4. - 5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průř. témata, projekty	Poznámky
	- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic		obnitkování, křížkovým, stonkovým sešívání předním a zadním stehem v jednoduchý šev zarovnávání tkaniny podle vytažené nitě, obruba přišití očka, poutka, navlékání gumy, šňůrky, látání rozlišování textilií - bavlněné, lněné, hedvábné, vlněné, z umělých vláken rozlišování rubu a líce tkaniny textilní materiály - nitě, bavlnky, šňůrky, stužky, příze, plst', knoflík, vlna, háčky, spínátka práce s jednoduchým střihem, jednoduché pracovní postupy drobná oprava oděvu - knoflík, poutko jednoduchý výrobek z textilu - lidové zvyky, tradice, řemesla seznámení s různými výtvary a vhodnými materiály (sláma, šustí, lidové pečivo, batika, kraslice, tkaní, drhání)	- VMEGS - lidové tradice - MKV - porovnávání kulturní difference	jednoduché stavebnice z plastů, stavebnice z karton. prvků, konstr. stavebnice se spoj. prvky konstr. stavebnice umožňující uplatnit pohybl. prvky karton, špejle, odřezky dřeva, lepidlo, brusný papír; spoj. prvky
K O N S T R U K Č. Č.	- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž		- stavebnice (plošné, prostor., konstrukční) sestavování modelů vytváření vlastních plošných i prostorových kompozic ze stavebnicových prvků a volného materiálu sestavování jednoduchých modelů konstrukčních stavebnic se spojovacími prvky a díly sestavování jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy i představy poznávání vlastností materiálů a jejich porovnávání a funkční využití		

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

4. - 5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu		- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem - osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci plánování a vlastní pracovní činnosti při zachování bezpečnosti a hygieny práce	- OSV - plánování pracovních postupů návyky	nůžky, nůž, měřidlo, lepidlo, šroubovák, maticový klíč
P Ě S T I T E L S K É P R Á C E	- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny - volí podle druhu pěstitelské činnosti správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu		- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo - úprava půdy, hnojení ; pokusy a pozorování - klíčivost, růst rostlin, půda a její zpracování, exkurze do zahradnictví - pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) letničky - setí, sázení, ošetřování během vegetace, jednocení, sklizení - poznávání semen, rostlin, plodů, plevele - pěstování pokojových rostlin - zalévání, kypření půdy, hnojení, rosení, rozmnožování, hydroponie - řez, jednoduchá vazba a úprava květin - rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie	- EV - rozvoj vztahu k životnímu prostředí hospodaření člověka s půdou, vodou	květináč, truhlík, konévka, kolíky, hrábě, motyčka, lopatka, váza, nůžky, pomůcky pro hydroponii
	- orientuje se v základním vybavení kuchyně - připraví samostatně jednoduchý pokrm	- umí bezpečně obsluhovat základní spotřebiče (vařič, sporák) - umí připravit samostatně jednoduchý pokrm (snídaně, přesnídávka, jednoduché pohoštění)	- základní vybavení kuchyně - bezpečná obsluha elektrických a plynových spotřebičů - udržování pořádku a čistoty - čisticí prostředky - výběr, nákup a skladování potravin - jednoduché pohoštění ze studené kuchyně		

PRAKTICKÉ ČINNOSTI

4. - 5. ROČNÍK

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
P Ř Í P R A V A P O K R M Ů	– dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni	- upraví rodinný stůl pro každodenní stolování i rodinnou oslavu včetně běžné obsluhy - provádí základní úklid pracovních ploch a nádobí, bezpečně zachází se základními čisticími prostředky (mytí nádobí, úklid pracovních ploch)	úprava ovoce, zeleniny za studena nápoje - jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování slavnostní prostírání - rodinný stůl pro oslavu narozenin, Vánoc v souvislosti s regionálními tradicemi obsluha a chování u stolu zdobné prvky při úpravě stolu, vazba a úprava květin - technika v kuchyni - historie a význam přístroje v naší kuchyni a u babičky	- OSV - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity - pružnost nápadů, originality schopnosti vidět věci jinak, citlivosti schopnost dotahovat nápady do reality	

5.8 Etická výchova

Není realizovaná jako samostatný vyučovací předmět, prolíná vzdělávacími oblastmi Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace a vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět. Je integrovaná do předmětu Český jazyk, Anglický jazyk, Matematika, Prvouka, Přírodověda a Vlastivěda, ze kterých částečně využívá časovou dotaci disponibilních hodin.

1. a 2. období

A) Výchovně vzdělávací cíle:

Za cíl etické výchovy se označuje prosociálnost. Prosociální je takové jednání, jež přináší prospěch druhé osobě nebo skupině osob, které nevyplývá ze striktní povinnosti a není provázeno očekáváním jakékoliv formy odměny. Řídí se zlatým pravidlem: „Co (ne)chceš, aby dělali tobě, (ne)dělej druhým.“ Etická – prosociální výchova nejdříve probouzí a rozvíjí dispozice, schopnosti a způsobilosti, které navozují a ulehčují prosociální chování. Současně upevňuje pozitivní charakterové vlastnosti každého jednotlivce. Poté žáka přivádí k prosociálnímu chování.

Výchovný styl a metody:

Etická prosociální výchova předpokládá specifický výchovný styl, přístup a vztah učitele k žákům. Její účinnost závisí právě na tomto specifickém vztahu, tzn. radostný, partnerský a přátelský, náročný a ve svých požadavcích důsledný. Nelze uplatnit autoritativní metody.

Základní pravidla výchovného stylu Etická výchova:

1. Vytvořme z třídy výchovné společenství.
2. Přijměme dítě takové, jaké je, a projevujeme vůči němu přátelské city.
3. Připisujeme dětem pozitivní vlastnosti, zejména prosociálnost, vyjadřujeme pozitivní očekávání.
4. Formulujeme jasná a splnitelná pravidla hry.
5. Reagujeme na negativní jevy klidným poukázáním na jejich důsledky (induktivní disciplína).
6. Nabádejme, je to osvědčený prostředek výchovy. Vybízejme je k pozitivnímu chování.
7. Odměny a tresty používáme opatrně.
8. Zapojme do výchovného procesu i rodiče.

9. Bud' me nositeli radosti.

Pedagog se opírá zvláště o tyto zásady výchovného stylu:

1. Poskytuje žákovi základní důvěru a bezpodmínečné přijetí.
2. Stanovuje jasná srozumitelná pravidla hry (chování), která žákovi poskytují pocit jistoty, vzbuzují a posilují důvěru k učiteli-vychovateli a světu dospělých.
3. Staví na připisování pozitivních vlastností žákovi a využívá systému přiměřených ocenění, odměn, příp. Trestů.

Obsah Etické výchovy nejvíce koresponduje svým vzdělávacím obsahem se vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět. Bezesporu však můžeme říci, že Etická výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Z tohoto důvodu jsme obsah této výchovy nezpracovali do jedné oblasti výchovy, ale zpracovali jsme ji samostatně.

V průřezových tématech je uplatnění obsahu etické výchovy široké. Největší prostor pro využití obsahu etické výchovy dává průřezové téma osobnostní a sociální výchova, které rozšiřujeme o prvek prosociálnosti a některé potřebné psychosociální dovednosti, např.: tvořivost v mezilidských vztazích, komunikaci citů, empatii, asertivitu a pozitivní hodnocení druhých.

Každodenní zkušenost pedagogů ukazuje, že odevzdávat vědomosti lze i se zamračenou anebo přísnou tváří, ale získat si srdce žáků a vychovávat je k přátelství a spolupráci je možné jen s přátelstvím a radostným úsměvem.

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci	- umí pozdravit, oslovit - slušně se zeptá, odpoví - poprosí, poděkuje - umí se omluvit - projevení pocitů, radost, smutek, obavy - rozliší dobré a špatné vlastnosti - pochválí spolužáka	POZDRAV - rozeznání vhodných forem pozdravu, zásady správného pozdravu, vedení telefonního rozhovoru, neverbální pozdrav OSLOVENÍ A JMÉNA - osvojení si oslovování křestními jmény, správná intonace hlasu, oslovení bez použití jména, tituly v korespondenci, potlačení používání přezdívek, uvědomění si důležitosti jména KOMUNIKACE- poznání základních komunikačních pravidel OTÁZKA A ODPOVĚĎ - položení vhodné otázky, respekt k soukromí, volba vhodné odpovědi PROSBA, PODĚKOVÁNÍ - osvojení si základních zdvořilostních frází OMLUVA - proč se omlouvat, volba vhodné formy a rozpoznání situace CITY A JEJICH KOMUNIKACE vyjádření a usměrňování citů, pocitu spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, soustrasti, obav a hněvu, umění odpouštět, MIMIKA, GESTA seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, ovládání mimiky, zrakový kontakt, gesta POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE žebříček hodnot, sebepřijetí, sebepoznání a uvědomění si svých předností, sebehodnocení, sebe prezentace, rozlišování mezi špatnými a dobrými vlastnostmi, přijetí pochvaly, sebeoceňování, sebeovládání a podpora zdravého sebevědomí		

- se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel - si osvojí základní (předpoklady) vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým - si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých - zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky - vyjadřuje city v jednoduchých situacích - využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů - reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc	- zapojí se do společné práce, společně řeší úkoly - je ochoten pomoci, umí odmítnout společensky nežádoucí chování - projeví soucit	POZITIVNÍ HODNOCENÍ DRUHÝCH projevování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, kladné hodnocení přátel a spolužáků KOLEKTIV - síla kolektivu v rozmanitosti a pestrosti, nácvik přátelského přijetí TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE - vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování, radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce, fayir play POMOC - důležitost pomoci, možnost jejího odmítnutí, pomoc v každodenním životě, význam malých skutků PROSOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ - darování, ochota dělit se, povzbuzování, služba, vyjádření soucitu, přátelství ASERTIVITA - rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání, iniciativa ve vztahu k ostatním, zpracování neúspěchu ZNÁM SVÁ PRÁVA- důstojnost lid. osoby, právo na vlastní názor, svoboda, rovnost		
--	--	--	--	--

	Očekávané výstupy	Konkretizované výstupy	Učivo	Mezipř. vztahy, průřezová témata, projekty	Poznámky
	- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku - si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení - se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i	- umí oslovit, vhodné gestikuluje - položí vhodně otázku - popíše své silnéX slabé stránky - vyzdvihne své přednosti	POZDRAV - představení se, podání ruky, neverbální pozdrav OSLOVENÍ A JMÉNA - oslovení bez použití jména, tituly v korespondenci, potlačení používání přezdívek, uvědomění si důležitosti jména KOMUNIKACE- komunikace v kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace, eliminace hrubých výrazů, prevence pomluvy OTÁZKA A ODPOVĚĎ - položení vhodné otázky, respekt k soukromí, volba vhodné odpovědi PROSBA, PODĚKOVÁNÍ - , rozpoznání situace vhodné pro poděkování, důležitost výrazů „děkuji a prosím“ v každodenních situacích OMLUVA - zdvořilostní omluva, řeč těla při omluvě CITY A JEJICH KOMUNIKACE vyjádření a usměrňování citů, pocitu spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, soustrasti, obav a hněvu, umění odpouštět, pomocí empatie umění předpokládat reakci druhých MIMIKA, GESTA ovládání mimiky, zrakový kontakt, gesta POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE žebříček hodnot, sebepřijetí, sebepoznání a uvědomění si svých předností, sebehodnocení, sebe prezentace, rozlišování mezi špatnými a dobrými vlastnostmi, přijetí pochvaly, sebeoceňování, sebeovládání a podpora zdravého sebevědomí POZITIVNÍ HODNOCENÍ DRUHÝCH projevování pozornosti a laskavosti,		

	bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách - identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí - jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy - iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně	- projeví pozornost, pochválí - společně řeší problémové úkoly - umění pomoci spolužákům, dospělým - odmítne výzvy vrstevníků k nevhodnému chování	vyjádření uznání, pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, kladné hodnocení přátel a spolužáků KOLEKTIV - nácvik přátelského přijetí, empatie, spolupráce na společném úkolu, hodnocení kladů kolektivu, příspěvek k dobré atmosféře TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE - vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování, radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce, fair play POMOC - důležitost pomoci, možnost jejího odmítnutí, pomoc v každodenním životě, význam malých skutků PROSOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ - darování, ochota dělit se, povzbuzování, služba, vyjádření soucitu, přátelství ASERTIVITA - rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání, iniciativa ve vztahu k ostatním, zpracování neúspěchu ZNÁM SVÁ PRÁVA- důstojnost lid. osoby, právo na vlastní názor, svoboda, rovnost		
--	--	--	--	--	--

6. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

6.1 PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

- 6.1.1 Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování
- 6.1.2 Stupně hodnocení prospěchu a chování
- 6.1.3 Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení
- 6.1.4 Zásady pro používání slovního hodnocení
- 6.1.5 Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 6.1.6 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků
- 6.1.7 Způsob získávání podkladů pro hodnocení
- 6.1.8 Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách, uvolnění z výuky
- 6.1.9. Další ustanovení

Úvod

Učitelé základní školy přistupují k průběžnému hodnocení vzdělávacích činností žáka s vědomím motivační funkce hodnocení. Jako přirozenou součást hodnocení rozvíjejí sebehodnocení a vzájemné funkce hodnocení. V hodnocení výsledků vzdělávání berou na zřetel úroveň dosažených cílů základního vzdělávání, jak jsou uvedeny ve školském zákoně, rámcovém a školním vzdělávacím programu.

6.1.1 Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou

Každé pololetí škola vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení. Se čtvrtletním hodnocením žáka na konci 1. a 3. čtvrtletí seznámí zákonného zástupce žáka prokazatelným způsobem třídní učitel (třídní schůzka, žákovská knížka, výpis ze čtvrtletní klasifikace apod.).

Podklady pro klasifikaci na vysvědčení, informování rodičů

Všichni vyučující pravidelně a soustavně informují zákonného zástupce žáka o výsledcích vzdělávání žáka, sdělují mu všechnu závažnou klasifikaci a hodnocení. Informují ho o každém mimořádném zhoršení prospěchu žáka. Tyto informace jsou v souladu s klasifikací žáka na vysvědčení.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno „klasifikačním stupněm“ (dále jen klasifikace), slovním hodnocením nebo kombinací obou těchto způsobů. O způsobu hodnocení (klasifikace, slovní hodnocení, kombinace obou způsobů) rozhoduje ředitel školy.

Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.

U žáka s přiznanými opatřeními rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku podle § 52 odstavce 6 věty třetí školského zákona. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku podle § 52 odstavce 6 věty třetí školského zákona.

Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení žák navštěvuje nejbližší vyšší ročník

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o přezkoumání výsledků hodnocení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Pokud není dále stanoveno jinak, ředitel školy nebo krajský úřad nařídí komisionální přezkoušení žáka, které se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

V případě, že se žádost o přezkoumání výsledků hodnocení žáka týká hodnocení chování nebo předmětů výchovného zaměření, posoudí ředitel školy, je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad, dodržení pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáka stanovených podle § 30 odst. 2 školského zákona. V případě zjištění porušení těchto pravidel ředitel školy nebo krajský úřad výsledek hodnocení

změní; nebyla-li pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků porušena, výsledek hodnocení potvrdí, a to nejpozději do 14 dnů ode dne doručení žádosti.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval. Ředitel školy může povolit žákovi na žádost jeho zákonného zástupce a na základě doporučení vyjádření odborného lékaře opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů, a to bez ohledu na to, zda žák na daném stupni již opakoval ročník.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků je jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii, věcné a všestranné. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné. Při hodnocení učitel vždy uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi, kterého hodnotí.

Průběžným hodnocením i hodnocením žáka na vysvědčení vyučující posuzuje, do jaké míry žák dosáhl klíčových kompetencí a cílů základního vzdělávání stanovených v rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (dále též RVP ZV), do jaké míry naplnil očekávané výstupy jednotlivých vzdělávacích oblastí RVP ZV stanovené pro 1., a 2. vzdělávací období, a do jaké míry naplnil konkretizované výstupy učebních osnov vyučovacího předmětu v daném ročníku stanovené ve školním vzdělávacím programu.

Pro získání podkladů pro hodnocení vyučující vybírá vhodné nástroje hodnocení z nástrojů hodnocení uvedených v popisu vyučovacích předmětů školního vzdělávacího programu.

Významnými prvky v hodnocení žáka učitelem (zejména pak u sumativního hodnocení, tj. u souhrnného hodnocení za delší časové období), je tzv. „přidaná hodnota“ (rozdíl mezi výstupní a vstupní úrovní žakových dovedností, znalostí, hodnot, postojů...) a zohlednění schopností a možností žáka. Hodnocení posuzuje „osobní pokrok žáka“ vzhledem k jeho možnostem a schopnostem, a nikoliv jen to, do jaké míry se žák přiblížil „normě“ stanovené stejně pro všechny žáky.

Při průběžném i sumativním hodnocení může vyučující v hodině využívat nejen klasifikaci, ale i slovní hodnocení nebo kombinaci obou způsobů. To platí i pro hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáka v projektech školy a na akcích pořádaných školou. Zejména na těchto akcích lze sumativní hodnocení provést nebo doplnit vhodnou písemnou (grafickou) formou (např. osvědčení o absolvování, diplom, atd.), které souhrnně zhodnotí průběh a výsledky vzdělávání žáka na této akci (projektu, apod.)

Bodovací tabulka ke klasifikaci písemných prací

100 – 91 %	- známka 1
90 – 71 %	- známka 2
70 – 45 %	- známka 3
44 – 20 %	- známka 4
19 – 0 %	- známka 5

6.1.2 Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristika včetně předem stanovených kritérií

Při hodnocení prospěchu klasifikací na vysvědčení či výpise z vysvědčení (tj. v pololetí a na konci školního roku) se používá stupnice (dále též základní stupnice):

- 1 – výborný,
- 2 - chvalitebný,
- 3 – dobrý,
- 4 – dostatečný,
- 5 – nedostatečný.

Hlavní zásada klasifikace žáků

Klasifikace vyjadřuje úroveň žáka, kterou dosáhl vzhledem k očekávaným výstupům daného předmětu (viz ŠVP) a vzhledem k jeho osobnostním a vzdělávacím předpokladům.

Klasifikace zahrnuje také ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Klasifikační stupnice aplikovaná v žákovské knížce

Při průběžném hodnocení prospěchu klasifikací (např. v žákovské knížce) a při sumativním hodnocení prospěchu klasifikací za 1. a 3. čtvrtletí, či při jiném souhrnném hodnocení vyjma hodnocení na vysvědčení v pololetí i na konci školního roku, může vyučující vedle základní stupnice 1 – 5 využít i mezistupně: 1-, 1/2, 2+, 2-, 2/3, ..., 4+, 4-, 4/5, 5+.

Zejména v nižších ročnících může ve výše uvedených případech hodnocení vyučující použít také klasifikaci stupněm 1*, což znamená obzvláště vynikající výsledky v rámci kritérií odpovídajících hodnocení klasifikačním stupněm 1.

Vedle výše uvedeného hodnocení může vyučující použít při průběžném i sumativním hodnocení (vyjma hodnocení na vysvědčení či výpise z vysvědčení) slovní hodnocení, hodnocení dosaženým počtem bodů, přičemž se uvede z kolika možných bodů žák svého počtu bodů dosáhl. Výše uvedený způsob hodnocení žáků může být zaznamenán i do žákovské knížky a sešitu žáka. Zejména v nižších ročnících prvního stupně může

vyučující použít k tomuto hodnocení různých piktogramů, razítek, smajlíků a podobně, přičemž musí být patrné, co tyto symboly znamenají. Takovéto hodnocení se použije většinou v sešitech žáků nebo ve slovníčcích žáků nižších ročníků, kde jsou zaznamenávány informace o průběhu vzdělávání žáka pro jeho rodiče.

Charakteristika stupňů prospěchu:

- 1 - Žák dosahuje konkretizovaných výstupů, očekávaných kompetencí, klíčových kompetencí a cílů základního vzdělávání (dále jen stanovených výstupů) rychle, v určeném (nebo kratším) čase, s výrazným podílem samostatné práce a jen s minimální pomocí učitele. Projevuje výrazný zájem o výuku a o pozitivní rozvíjení své osobnosti. Řádně se na výuku připravuje a vzorně plní zadané úkoly. Při výuce plně využívá svých schopností, možností a rezerv.
- 2 - Žák dosahuje stanovených výstupů v určeném čase, jen s malou pomocí učitele. Je schopen samostatně pracovat. Projevuje zřetelný zájem o výuku a o rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku a plnění zadaných úkolů vykazují drobné nedostatky. Při výuce se snaží plně využívat svých schopností, možností a rezerv.
- 3 - Žák dosahuje stanovených výstupů, ale v delším než určeném čase a s výraznou pomocí učitele. Samostatné práce je schopen jen částečně. Projevuje částečný zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku a plnění zadaných úkolů často vykazují výraznější nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen částečně a vykazuje jen malou snahu o zlepšení tohoto stavu.
- 4 - Žák dosahuje i přes výraznou pomoc učitele, a za mnohem delší než určený čas jen některých stanovených výstupů. Samostatné práce je téměř neschopen. Projevuje malý zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku trvale vykazuje výrazné nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen velmi málo, spíše ojediněle a nejeví téměř žádnou snahu tento stav zlepšit.
- 5 - Žák nedosahuje prakticky žádných stanovených výstupů, ani ve výrazně delším než určeném čase, a to i přes maximální pomoc a snahu učitele. Samostatné práce není schopen. O výuku a rozvíjení své osobnosti neprojevuje zájem. Na výuku se nepřipravuje. Své schopnosti, možnosti a rezervy při výuce nevyužívá; snahu zlepšit tento stav neprojevuje.

Kritéria klasifikace (a základní kritéria slovního hodnocení) prospěchu (dále jen kritéria) ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika.

Při klasifikaci výsledků v těchto vyučovacích předmětech vychází vyučující z požadavků učebních osnov a standardu základního vzdělání. Při klasifikaci sleduje zejména:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů,
- kvalitu a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
- kvalitu myšlení, především jeho logiku, samostatnost a tvořivost,
- aktivitu v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
- přesnost, výstižnost a odbornou i jazykovou správnost ústního a písemného projevu,
- kvalitu výsledků činností,
- osvojení účinných metod samostatného studia.

Vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti.

Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

Kritéria klasifikace (a základní kritéria slovního hodnocení) prospěchu (dále jen kritéria) ve vyučujících předmětech s převahou praktického zaměření

Převahu praktické činnosti mají pracovní činnosti, informatika.

Při klasifikaci v těchto předmětech vychází vyučující z požadavků učebních osnov a standardů základního vzdělání. Při klasifikaci sleduje zejména:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivitu, samostatnost, tvořivost, iniciativu v praktických činnostech,

- kvalitu výsledků činností,
- organizaci vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluhu a údržbu laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, náradí a měřidel.

Vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele,

méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a ochraně životního prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a nářadí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

Kritéria klasifikace (a základní kritéria slovního hodnocení) prospěchu (dále jen kritéria) ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova.

Při klasifikaci ve výchovných předmětech se v souladu s požadavky ŠVP hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

Vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně, podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební, výtvarné a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus, tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Práce v zájmových útvarech organizovaných školou je v pololetí a na konci školního roku ohodnocena diplomem (certifikátem).

Při klasifikaci chování žáka na vysvědčení se používá stupnice:

- 1 – velmi dobré
- 2 - uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování:

1 - Žák přijímá a dodržuje pravidla stanovená školním řádem. Projevuje kladný vztah k ostatním lidem a chová se k nim podle zásad slušného chování. Aktivně přispívá k utváření příjemného pracovního prostředí. Žák vždy aktivně spolupracuje při výchovném působení pedagogů na něj, snaží se svým chybám předcházet a daří se mu je napravit. Méně závažných přestupků se dopouští ojedinele a pokud se takového přestupku dopustí, je vždy přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

2 - Chování žáka je převážně v souladu s pravidly stanovenými ve školním řádu. Dopustí se výjimečně a jednorázově závažného porušení školního řádu nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků proti školnímu řádu. V menším rozsahu se dopustil záškoláctví. Žák se nechová k ostatním lidem vždy podle zásad slušného chování, ve škole nepřispívá aktivně k utváření příjemného pracovního prostředí ani k utváření dobrých mezilidských vztahů. Žák je však převážně přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

3 - Chování žáka je opakovaně v rozporu s pravidly chování stanovenými ve školním řádu a v rozporu s pravidly slušného chování, opakovaně se dopustí závažného porušení školního řádu. Žák záměrně narušuje pracovní prostředí a mezilidské vztahy. Dopustí se takového závažného provinění, že je jím vážně ohrožena výchova ostatních žáků nebo se dopustil záškoláctví. Žák se převážně nesnaží své chyby napravit a není přístupný výchovnému působení.

Stupeň závažnosti porušení školního řádu či provinění proti zásadám slušného chování na jehož základě je žákovi udělen druhý nebo třetí stupeň z chování může stanovit v konkrétních případech ředitel školy či jím pověřený pedagogický pracovník, případně s přihlédnutím ke stanovisku pedagogické rady.

Při klasifikaci výsledků vzdělávání žáka i při klasifikaci chování žáka na vysvědčení se kromě výše uvedených kritérií vždy zohledňují osobnostní a vzdělávací předpoklady, věk žáka a důležité okolnosti, které ovlivnily žákův výkon (žáci s podpůrnými opatřeními).

Pochvala ředitele školy

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu ředitele školy nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci. Udělení pochvaly ředitele školy a jiného ocenění se zapisuje na vysvědčení za pololetí v němž bylo uděleno.

Pochvala třídního učitele

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu třídního učitele nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Třídní sešit:

Podkladem pro udělení pochvaly, výchovného opatření nebo sníženého stupně z chování může být mimo jiné tzv. „třídní sešit“, který je pro každou třídu umístěn v deskách s třídní knihou a kde jsou zapisovány žakovy kladné zásluhy i případná porušení školního řádu či jiné přestupky.

Do tohoto sešitu provádí zápisy kterýkoliv pracovník školy, tedy např. i vyučující (či nepedagogický pracovník), který v této třídě neučí, ale vykonává na chodbě dohled nebo byl svědkem přestupku žáka. O každém „svém“ zápisu je žák vždy zapisujícím informován. Každý zápis musí být opatřen podpisem pracovníka, který zápis provedl. Za řádné vedení třídního sešitu, vyhodnocování záznamů a následné informování rodičů o těchto výsledcích vzdělávání, je zodpovědný třídní učitel. Kompletní vyhodnocení provádí minimálně 4 x do roka u příležitosti jednání čtvrtletních klasifikačních pedagogických rad nebo před třídními schůzkami.

Výchovná opatření .

Při porušení ustanovení školního řádu žákem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit některé z následujících výchovných opatření dle § 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb.:

a) napomenutí třídního učitele: uděluje TU

- nemusí projednávat s ŘŠ, ani mu to oznamovat
- TU zapisuje do matriky
- TU informuje prokazatelně žáka i jeho rodiče

KRITÉRIUM: porušení školního řádu nebo opakované méně závažné porušení školního řádu

b) důtka třídního učitele: uděluje TU

- TU neprodleně oznámí udělení ŘŠ (stačí ústně)
- TU zapisuje do matriky
- TU informuje prokazatelně žáka i jeho rodiče

KRITÉRIUM: závažnější nebo opakované porušení školního řádu

c) důtka ředitele školy: uděluje ŘŠ

- ŘŠ předem projedná v pedagogické radě
- TU zapisuje do matriky
- TU informuje prokazatelně žáka i jeho rodiče

KRITÉRIUM: závažné nebo časté opakované porušení školního řádu

Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení výchovného opatření a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Udělení pochvaly třídního učitele pochvaly ředitele školy, případně jiného ocenění a uložení výchovného opatření se zaznamená do matriky školy, na vysvědčení se zaznamenávají jen pochvala ředitele školy a jiná ocenění

Závažné porušení školního řádu.

U závažných porušení pravidel a povinností stanovených tímto školním řádem lze žákovi v souladu s výše stanovenými pravidly pro hodnocení (klasifikaci) chování žáka udělit důtku ředitele školy a v rámci hodnocení chování za příslušné pololetí snížit známku z chování na vysvědčení až o dva stupně a to podle míry závažnosti porušení školního řádu; o míře závažnosti rozhoduje vždy ředitel školy případně s přihlédnutím ke stanovisku pedagogické rady. O ředitelské důtce či snížení známky z chování rozhoduje ředitel školy po projednání chování žáka v pedagogické radě.

Za závažné porušení školního řádu se považuje např.:

- a) hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy, spolužákům či jiné osobě
- b) opakované nerespektování pokynů vyučujících
- c) pokud se žák dopustí jakékoliv krádeže ve škole i na mimoškolních akcích
- d) pokud žák pokřikuje z oken školy, zejména na osoby procházející kolem
- e) pokud se žák dopustí ve škole či na mimoškolních akcích podvodu, zejména v žákovské knížce či v psaných omluvenkách a jiných dokumentech
- f) pokud se žák dopustí vandalismu
- g) užívání, donášení, držení, distribuce a propagace návykových látek, včetně alkoholických nápojů a kouření
- h) přinášení, držení, distribuce a propagace věcí, které by mohly ohrozit zdraví, způsobit úraz nebo ohrozit mravní výchovu
- i) šíření hanlivých a urážlivých výroků o spolužácích a zaměstnancích školy např. prostřednictvím internetu
- j) pořízení a následné zveřejnění jakékoliv audio, video či kombinované nahrávky z prostor školy či školní akce (i když osoba, která je na nahrávce zachycena, s nahráváním údajně souhlasila)
- k) záškoláctví

Totéž výchovné opatření lze udělit v příslušném čtvrtletí i vícenásobně.

Dublování výchovného opatření a snížené známky z chování

Výchovná opatření se vždy udělují jako motivace ke zlepšení chování žáka, jako přirozený důsledek jeho jednorázového či opakovaného porušení školního řádu. Nejde nikdy o trest. Cílem udělení výchovného opatření je vždy uvědomění žáka, informování rodičů a především změna, tj. odstranění nežádoucího projevu chování.

Snížená známka z chování na vysvědčení je výsledkem sumativního hodnocení chování žáka za příslušné období. Je tedy např. možné, aby po závažném porušení školního řádu bylo žákovi uděleno jak výchovné opatření, tak při nejbližším hodnocení chování v příslušném pololetí také snížená známka z chování (a to za totéž porušení).

Pro udělení „silnějšího“ opatření není podmínkou předchozí udělení opatření, „slabšího“. Např. pro udělení důtky ředitele školy není potřeba předchozí udělení důtky třídního učitele.

6.1.3 Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- a) prospěl(a) s vyznamenáním
- b) prospěl(a)
- c) neprospěl(a)
- d) nehodnocen(a)

Žák je hodnocen stupněm

- a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný (nebo odpovídajícím slovním hodnocením), průměr stupňů prospěchu (nebo odpovídající slovní hodnocení) ze všech povinných vyučovacích předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré (nebo odpovídajícím slovním hodnocením),
- b) prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,
- c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.
- d) nehodnocen(a), není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených ŠVP na konci prvního pololetí.

V případě slovního hodnocení žáka nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace žáka na vysvědčení či výpise z vysvědčení se pro stanovení celkového hodnocení žáka slovní hodnocení převede do klasifikace prostřednictvím níže uvedených zásad pro vzájemný převod klasifikace a slovního hodnocení.

6.1.4 Zásady pro používání slovního hodnocení

V případě použití slovního hodnocení jsou výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu ke stanoveným výstupům podle výše uvedených kritérií, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka.

Výše uvedená kritéria se převedou dle zásad uvedených v následujícím ustanovení do slovního hodnocení. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Zásady pro vzájemné převedení klasifikace a slovního hodnocení

Klasifikace	Slovní hodnocení žáka – příklady vhodných formulací
Ovládnutí učiva a očekávaných výstupů ŠVP	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá
Myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti, samostatný
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení, pouze s návodem
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky
Vyjadřování	
1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	nedokáže se samostatně vyjádřit, i na návodné otázky odpovídá nesprávně
Celková aplikace vědomostí a dovedností	
1 – výborný	užívá vědomostí a dovedností spolehlivě a uvědoměle, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí

Aktivita, zájem o učení	
1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stále podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné
Chování	
1 – velmi dobré	Žák přijímá a dodržuje pravidla stanovená školním řádem. Projevuje kladný vztah k ostatním lidem a chová se k nim podle zásad slušného chování. Aktivně přispívá k utváření příjemného pracovního prostředí. Žák vždy aktivně spolupracuje při výchovném působení pedagogů na něj, snaží se svým chybám předcházet a daří se mu je napravit. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle a pokud se takového přestupku dopustí, je vždy přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je převážně v souladu s pravidly stanovenými ve školním řádu. Dopustí se výjimečně a jednorázově závažného porušení školního řádu nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků proti školnímu řádu. Žák se nechová k ostatním lidem vždy podle zásad slušného chování, ve škole nepřispívá aktivně k utváření příjemného pracovního prostředí ani k utváření dobrých mezilidských vztahů. Žák je však převážně přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
3 - neuspokojivé	Chování žáka je opakovaně v rozporu s pravidly chování stanovenými ve školním řádu a v rozporu s pravidly slušného chování, opakovaně se dopustí závažného porušení školního řádu. Žák záměrně narušuje pracovní prostředí a mezilidské vztahy. Dopustí se takového závažného provinění, že je jím vážně ohrožena výchova ostatních žáků. Žák se převážně nesnaží své chyby napravit a není přístupný výchovnému působení.

Při vzájemném převádění slovního hodnocení výsledků vzdělávání žáka na klasifikaci se vychází z výše uvedených či obdobných formulací slovního hodnocení.

6.1.5 Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Způsob hodnocení a klasifikace žáka vychází ze znalosti příznaků postižení a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se projevuje postižení.

Při způsobu hodnocení a klasifikaci žáků pedagogičtí pracovníci zvýrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení, např. bodové ohodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb apod.

Při klasifikaci žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními se doporučuje upřednostnit širší slovní hodnocení. Způsob hodnocení projedná třídní učitel s ostatními vyučujícími a o použití slovního hodnocení rozhodne ředitel školy na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.

Vyučující respektuje doporučené způsoby práce a hodnocení žáka popsané ve zprávě o psychologickém vyšetření. Volí takové způsoby prověřování znalostí žáka, ve kterých se co nejméně projevuje zdravotní postižení (např. doplňování jevů místo diktátů, ústní zkoušení místo písemných prací či naopak, zkrácený rozsah písemných prací,...).

Podle druhu postižení využívá podpůrná opatření (např. speciální metody, postupy, formy a prostředky vzdělávání a hodnocení, kompenzační, rehabilitační a učební pomůcky, speciální učebnice a didaktické materiály).

Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.

Hodnocení nadaných žáků

Ředitelka školy může mimořádně nadaného žáka přeradit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Podmínkou přerazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitelka školy.

Individuálně vzdělávaný žák

Individuálně vzdělávaný žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitelka školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení pololetí. Ředitelka školy zruší povolení individuálního vzdělávání, pokud žák na konci druhého pololetí příslušného školního roku neprospěl, nebo nelze-li žáka hodnotit na konci pololetí ani v náhradním termínu.

6.1.6 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků.

Je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku žáků.

Chyba je přirozená součást procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat, hodnocení žákova výkonu nelze provést jen klasifikací, musí být doprovázeno rozбором chyb žáka. Chyba je důležitý prostředek učení.

Při sebehodnocení se žák snaží vyjádřit podle předem daných kritérií ve vztahu k úkolům nebo tematickému celku:

- co se mu daří
- co mu ještě nejde, jaké má rezervy
- jak bude pokračovat dál.

Pedagogové vedou žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky; aby si plánoval cíle, kterých chce dosáhnout a tyto své plány následně hodnotil – to vše ve stanoveném období.

Sebehodnocení žáků nenahrazuje klasické hodnocení (hodnocení žáka pedagogem), ale pouze doplňuje a rozšiřuje evaluační procesy a více aktivizuje žáka.

6.1.7 Způsob a získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
- soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
- různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
- kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami,
- analýzou výsledků činnosti žáka,
- konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky školských poradenských zařízení a zdravotnických služeb, zejména u žáka s trvalejšími psychickými a zdravotními potížemi a poruchami,
- rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka,

Žák musí být z každého předmětu průběžně hodnocen. Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Při ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení zpravidla okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi zpravidla do 14 dnů.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka.

6.1.8 Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách - komisionální přezkoušení, uvolnění z výuky

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad. Jmenování komise a její činnost se řídí ustanovením § 22 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

Žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální a platí pro ně ustanovení odst. 2 – 6 § 22 vyhlášky č. 48/2005 Sb., stejně jako pro komisionální přezkoušení.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle § 52 odst. 4.

§ 50 - Ředitel školy může ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů uvolnit žáka na žádost jeho zákonného zástupce zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu; zároveň určí náhradní způsob vzdělávání žáka v době vyučování tohoto předmětu. V předmětu tělesná výchova ředitel školy uvolní žáka z vyučování na základě posudku vydaného registrujícím lékařem, pokud má být žák uvolněn na pololetí školního roku nebo na školní rok. Na první nebo poslední vyučovací hodinu může být žák uvolněn se souhlasem zákonného zástupce bez náhrady.

Žákovi, který se nemůže pro svůj zdravotní stav po dobu delší než dva měsíce účastnit vyučování, stanoví ředitel školy takový způsob vzdělávání, který odpovídá možnostem žáka, nebo mu může povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu podle § 18. Zákonný zástupce žáka je povinen vytvořit pro stanovené vzdělávání podmínky.

6.1.9 Další ustanovení z § 15 vyhlášky o základním vzdělávání

Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost podle odstavce 2 a 4, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení školní docházky v České republice vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost podle odstavce 2 a 4, která ovlivňuje výkon žáka.

6.2 AUTOEVALUACE

Oblasti autoevaluace	Cíle	Kritéria	Nástroje	Harmonogram
Podmínky ke vzdělávání	Udržení alespoň stávajících podmínek ke vzdělávání na škole v souladu ŠVP s RVP, zajištění materiálních, technických, ekonom., hygienických a dalších podmínek ke vzdělávání	Prostorové a materiální podmínky Zajištění odpovídajících personálních podmínek pro chod školy Pozitivní klima školy	Pozorování, rozhovor se zaměstnanci školy a se žáky; řízená diskuze v rámci komunitního kruhu	Trvale se zaměstnanci, 2 x za rok se žáky
Průběh vzdělávání	Zajistit plánovité plnění výchovně vzdělávacích cílů, klíčových kompetencí a průřezových témat ŠVP.	Sledování realizace školního vzdělávacího programu	Pozorování, evidence pozorovaných jevů, hospitace	Průběžně dle harmonogramu
Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání	Vytvořit školu otevřenou potřebám dětí i veřejnosti. Zlepšení spolupráce s rodiči, školskou radou, Obcí Lišany, zástupci sponzorů, atd. s cílem zlepšení spokojenosti rodičů s prací školy	Vztah rodičů ke škole Integrace žáků se SVP a žáků mimořádně nadaných Uplatňování individuálního přístupu k žákům Realizace konzultačních dnů, třídních schůzek Podávání informací rodičům Spolupráce s PPP Řešení problémů	Rozhovory se školskou radou, Radou rodičů dokumentace dotazník zápis do 1. ročníku zápis do školní družiny veřejná vystoupení žáků	Spolupráce s rodiči 3 x ročně schůzky s rodiči 2 x ročně setkání s učitelkami a dětmi MŠ 1 x za 3 roky dotazník pro žáky, rodiče a zaměstnance, absolventy školy kultura klima
Výsledky vzdělávání žáků	Dosažení co nejkvalitnějších vzdělávacích výsledků odpovídajících individuálním možnostem žáků – umožnit každému dítěti zažít pocit úspěšnosti a seberealizace při školní práci, minimalizovat výchovné problémy	Dosahování dílčích výstupů vyučovacích předmětů Dosahování očekávaných výstupů z RVP ZV. Naplnění klíčových kompetencí žáků.	Rozhovor, hospitace, rozbor žakovských prací anketa se žáky srovnávací testy	Trvale s využitím čtvrtletních hodnocení výchovně vzdělávacích výsledků žáků na pedagogických radách

Oblasti autoevaluace	Cíle	Kritéria	Nástroje	Harmonogram
Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita DVPP	Zajišťování odborného růstu ped. pracovníků v oblasti vzdělávání vedoucích pracovníků školy, v oblasti vyučování cizích jazyků, SIPVZ a v oblastech vedoucích k prohloubení vyučované specializace	Komunikace mezi zaměstnanci školy a mezi vedením školy a zaměstnanci Spolupráce zaměstnanců a vedení školy Řešení problémů Zajišťování bezpečnosti Využitelnost vědomostí a dovedností získaných v rámci DVPP v praxi školy	Diskuse – pedagogické rady (vyhodnocování pozitiv a negativ)	V období pedagogických rad (4 x za rok) Finančním vyúčtováním DVPP SIPVZ vždy k 31. 12. a s přehledem vzdělávacích akcí ve výroční zprávě
Úroveň výsledků práce školy zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům	Zajistit plánovité čerpání finančních prostředků Zapojením do projektů dosáhnout lepšího vybavení školy	Smysluplné nakládání s rozpočtem školy Smysluplné zapojení školy do projektů	Vyhodnocování projektů, diskuse	Rozpočty čtvrtletně, projekty dle potřeby

Základní škola a Mateřská škola Lišany, okres Rakovník

Školní družina Lišany

H R A J E M E S I C E L Ý R O K

Čtyři roční období

Součást školního vzdělávací program pro základní vzdělávání

Platnost dokumentu od 30. 8. 2007

1. Charakteristika

Konkrétní cíle vzdělávání

Hlavním cílem školní družiny je poskytovat takové podmínky, aby dítě mělo možnost používat uspokojení z úspěchu a z překonání překážek a aby sebe vnímalo jako plnohodnotného a schopného jedince, který je svým okolím uznáván a přijímán. Chceme probouzet v dítěti zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat, objevovat odvahu, ukázat co všechno už umí, dokáže a zvládne.

Formy vzdělávání

Družina respektuje vývojové, individuální a obecné lidské potřeby dětí. Režim dne je ve ŠD pružný, reaguje na individuální možnosti dětí a jejich potřeby. Přihlížíme k osobnímu tempu dětí. Informujeme děti včas, co bude následovat. V ŠD se střídají pravidelná, příležitostná, spontánní a odpočinková činnost. Umožňujeme přípravu na vyučování. Nikdy nenutíme dítě do činnosti, kterou odmítá (navrhujeme jinou).

Materiální podmínky

Školní družina je součástí školy a pracuje ve třech vlastních místnostech v přízemí školy. Její kapacita je 35 dětí. Je vybavena starším nábytkem. Podlahy jsou pokryty linoleem, zátěžovým kobercem a dřevotřískou. Děti mají k dispozici didaktické a stolní hry. Do vybavení patří magnetofon s rádiem a Cd přehrávačem a diaprojektor. Využívám s dětmi také tělocvičnu, školní zahradu s pískovištěm, průlezkou a houpačkou, sportovní hřiště a třídy při práci s PC nebo sledováním videa a DVD.

Personální podmínky

Vychovatelka vystudovala střední pedagogickou školu obor vychovatelství se specializací za výtvarnou výchovou. Průběžně si doplňuje vzdělání v akreditovaných kurzech, seminářích a sebevzděláváním.

BOZ

Každý ¼ rok jsou děti poučeny o bezpečnosti při hrách ve ŠD, na zahradě – při houpání na houpačce a hře na průlezce, při sportování v tělocvičně a na hřišti. Poučeny o chování v ostatních prostorách školy a při vycházce přecházení vozovky. Toto je zapisováno do třídní knihy.

Přijímání dětí do školní družiny

Žáky přijímá ředitelka školy. Žáci jsou přijímáni prostřednictvím zápisního lístku. Jeho platnost je vždy jeden školní rok. Poplatek za pobyt ve ŠD je 50 Kč měsíčně. Vybírá se čtvrtletně.

Další používaná dokumentace :

- přehled výchovně vzdělávací práce
- docházkový sešit
- zapisovaný lístek

Průběh vzdělávání probíhá dle povinné dokumentace :

- týdenní skladba zaměstnání
- vnitřní řád školní družiny

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Těmto žákům je věnována průběžná a zvláštní pozornost. Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů.

Délka a časový plán vzdělávání podmínky ukončování vzdělávání

Časový plán zahrnuje možné činnosti, realizování během daného cyklu, ze kterého vybíráme aktuality dle složení oddělení. Je vypracován pro celý stupeň základního vzdělávání.

Přijímání žáka je prováděno na jeden školní rok. Ukončení je prováděno na konci smluvního vztahu.

2. Obsah vzdělávání

Průřezová témata zájmového vzdělávání

a) Děti a společnost :

- vytváříme kamarádské vztahy
- vedeme děti k používání kouzelných slovíček DĚKUJI, PROSÍM
- nepoužíváme nevhodné výrazy
- neubližujeme si
- pomáháme a spolupracujeme

b) Ve zdravém těle zdravý duch :

- tělovýchovnými činnostmi přispíváme k vytvoření rovnováhy mezi duševním a tělesným zatížením
- vedeme děti k čestnosti a zdravé soutěživosti
- předcházíme k úrazům a dodržujeme hygienické návyky
- dodržujeme pravidla k bezpečného chování

c) Umění a tradice :

- seznamujeme děti s různými výtvarnými technikami
- upevňujeme lidové tradice – MIKULÁŠ , VÁNOCE, VELIKONOCE
- vedeme k děti k pomoci při výzdobě ŠD a školy, úpravě nástěnek

d) Dovedné ruce :

- rozvíjíme jemnou motoriku
- pracujeme s netradičními materiály
- dodržujeme bezpečnosti

e) Svět kolem nás :

- získáváme informace z encyklopedií, časopisů, internetu
- řešíme hádanky, rébusy, hlavolamy
- používáme didaktické hry k prohlubování znalostí

Podzim (9-11)

Hlavní výstup	Dílčí výstup	Klíčové kompetence	Výchovně vzdělávací strategie
Místo, kde žijeme.	– Naše škola. – Obecní úřad – Cesta do školy – Domov	– kompetence občanské – kompetence trávení volného času	– soutěže, malba, exkurze, četba, vycházka, hry, rozhovor
Rozmanitosti přírody	Změny v přírodě - Pouštění draků - Sběr kaštanů, listů		

Zima (12-2)

Hlavní výstup	Dílčí výstup	Klíčové kompetence	Výchovně vzdělávací strategie
Lidé kolem nás.	- Chování - Rodina, Vánoce	– kompetence komunikační – kompetence sociální a interpersonální – komunikace k řešení problému	– hra, rozhovor, spolupráce se školou, kresba, hádanky, šikovné ruce, písničky, kruhová komunikace, test a experiment
Rozmanitosti přírody	Změny v přírodě - Péče o ptáky a zvířata - Počasí		
Člověk a jeho zdraví	- Tělo – Úrazy – Co jíme		

Jaro (3-4)

Hlavní výstup	Dílčí výstup	Klíčové kompetence	Výchovně vzdělávací strategie
Lidé a čas	- Den matek - Velikonoce	- kompetence komunikační - kompetence k řešení problémů	- spolupráce se školou, šikovné ruce, zahrada, vycházka, exkurze, kresba, výstava, encyklopedie
Rozmanitosti přírody	Jarní příroda - Mláďata - Země - Louka		

Léto (5-6)

Hlavní výstup	Dílčí výstup	Klíčové kompetence	Výchovně vzdělávací strategie
Rozmanitosti přírody	- Zvířata v ZOO - Les - Domácí zvířata	- kompetence sociální a interpersonální - kompetence trávení volného času - kompetence učení	- encyklopedie, vycházka, kvíz, hádanky, kresba, terén, rozhovor, malba
Hry v přírodě.	- Čísla - Šipkovaná - poklad		
Ochrana přírody.	- Třídění odpadu - Voda		

8. Obsah

1. Identifikační údaje.....	2
2. Charakteristika školy.....	4
2.1 Úplnost a velikost.....	4
2.2 Charakteristika pedagogického sboru.....	5
2.3 Charakteristika žáků.....	5
2.4 Školní družina.....	5
2.5 Dlouhodobé projekty.....	6
2.6 Spolupráce se zákonnými zástupci a jinými subjekty.....	6
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu.....	7
3.1 Zaměření školy.....	7
3.2 Výchovné a vzdělávací strategie	11
3.2.1 Klíčové kompetence.....	12
3.2.2 Cíle ŠVP směřované k žákům a učitelům.....	18
3.2.3 Přednosti školního programu založeného na principech činnostního učení.....	19
3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	20
3.3.1 Podpůrná opatření.....	20

3.3.2 Poskytování podpůrných opatření – pravidla, tvorba, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP).....	22
3.3.3 Postup školy před a po přiznání podpůrných opatření druhého až pátého stupně.....	23
3.3.4 Pravidla , tvorba, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (IVP).....	25
3.3.5 Asistent pedagoga.....	27
3.3.6 Organizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními.....	28
3.4 Nadaný a mimořádně nadaný žák.....	29
3.4.1 Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka.....	30
3.5 Začlenění průřezových témat (PT).....	34
3.6 Profil absolventa.....	47
4. Učební plán.....	49
4.1 Učební plán pro 1. – 5. r. základního vzdělávání	51
5. Učební osnovy.....	53
5.1 Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace.....	53
5.1.1 Český jazyk.....	53
5.1.2 Anglický jazyk.....	81
5.2 Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace.....	97
5.2.1 Matematika.....	97

5.3	Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie.....	129
5.3.1	Informatika.....	129
5.4	Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět.....	137
5.4.1	Prvouka.....	137
5.4.2	Přírodověda.....	164
5.4.3	Vlastivěda.....	180
5.5	Vzdělávací oblast: Umění a kultura.....	193
5.5.1	Hudební výchova.....	193
5.5.2	Výtvarná výchova.....	215
5.6	Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví.....	228
5.6.1	Tělesná výchova.....	228
5.7	Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce.....	248
5.7.1	Praktické činnosti.....	248
5.8	Etická výchova.....	260
6.	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	266
6.1	Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	266
6.1.1	Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování.....	266
6.1.2	Stupně hodnocení prospěchu a chování	269

6.1.3 Zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení	279
6.1.4 Zásady pro používání slovního hodnocení.....	279
6.1.5 Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	281
6.1.6 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků.....	282
6.1.7 Způsob získávání podkladů pro hodnocení	283
6.1.8 Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách, uvolnění z výuky.....	284
6.1.9 Další ustanovení.....	285
6.2 Autoevaluace školy.....	286
7. Hrajeme si celý rok - školní družina.....	288
8. Obsah.....	294